Nr. 1

BEST SELLER
INTERNATIONAL

AMB

Alistair MacLean

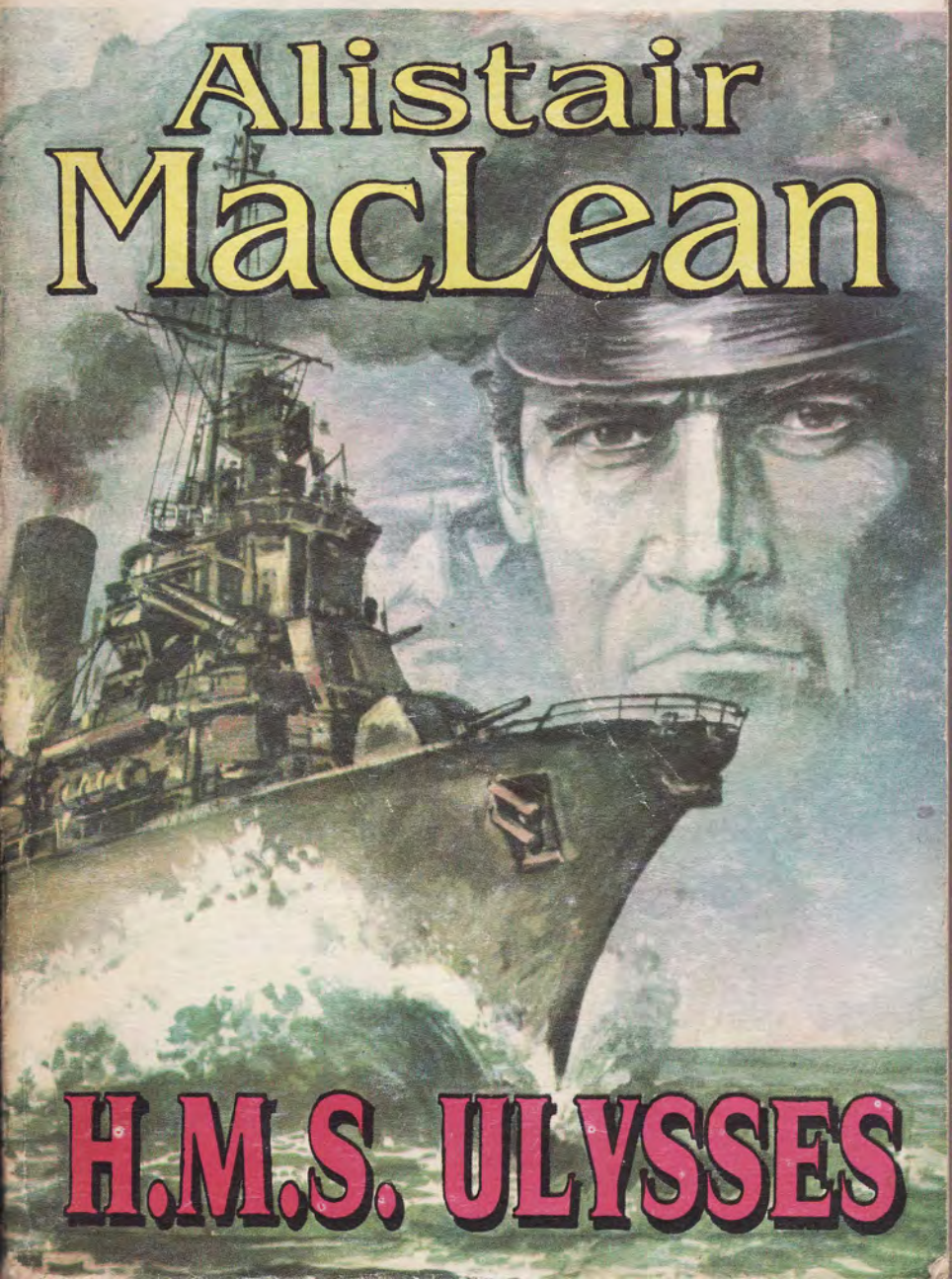

H.M.S. ULYSSES

H.M.S. ULYSSES

„O STRĂLUCITĂ ȘI COPLEȘITOARE OPERĂ LITERARĂ"

OBSERVER

Convoiul FR 77 către Murmansk - niște oameni hărțuiți de atacurile inamicului și de gerurile arctice, împinși într-o călătorie spre capătul răbdării...

„O poveste de un curaj excepțional, care fascinează pe oricine."

DAILY TELEGRAPH

„H.M.S. Ulysses merită un loc de cinste printre romanele de război ale secolului nostru."

DAILY MAIL

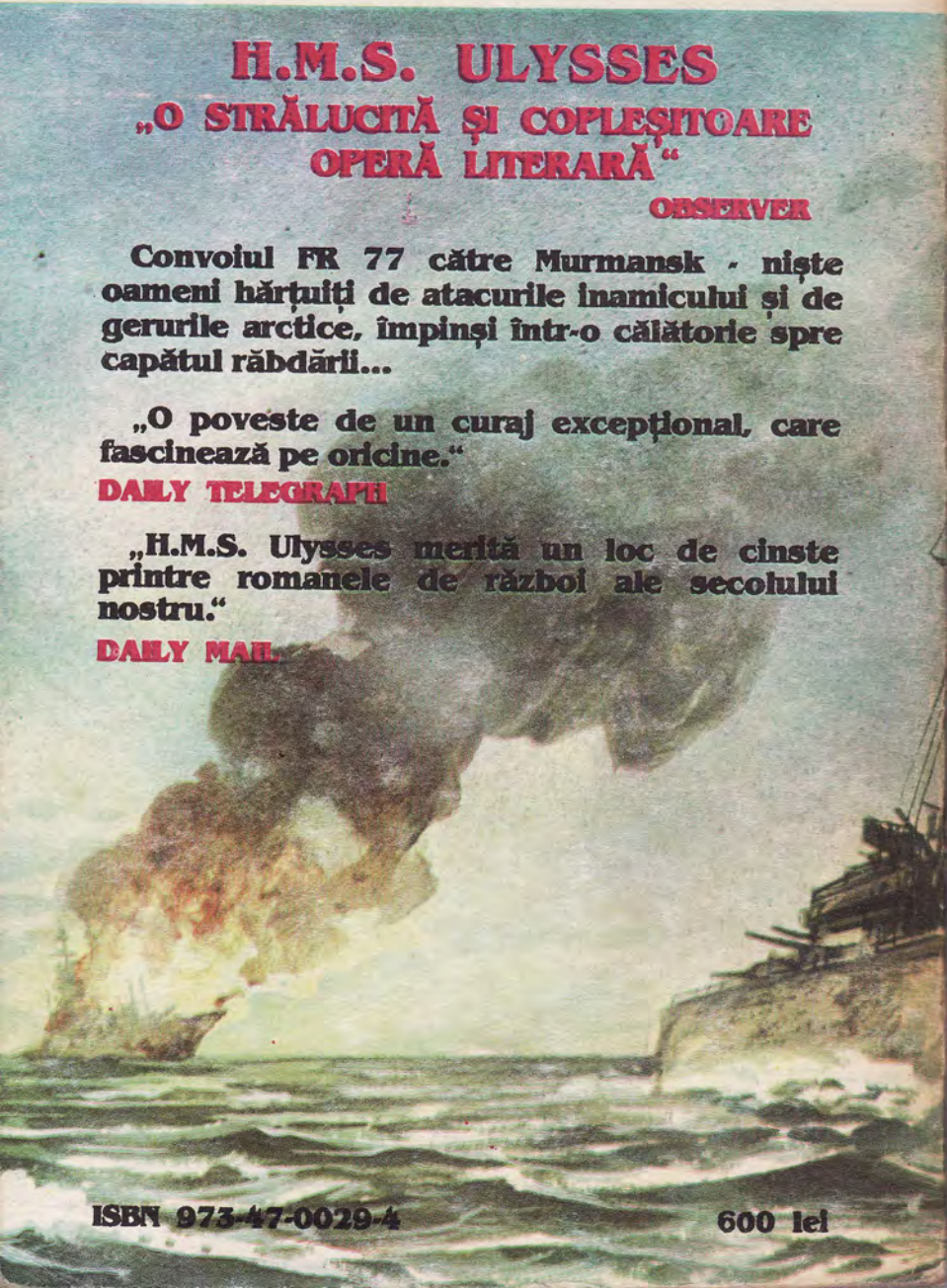

ISBN 973-47-0029-4

600 lei

Fiul unui pastor scoțian, Alistair MacLean s-a născut în Highlands unde și-a petrecut și copilăria. În 1941, la vîrsta de 18 ani, s-a înrolat în *Royal Navy*. La început, pe un torpilor care escorta convoaiele de nave spre Marea Nordului, apoi, pentru doi ani, la bordul unui crucișător, care a făcut parte mai întîi din flotila de coastă engleză și pe urmă din cea pentru Mediterana și Orient.

Din această experiență s-a născut mai tîrziu un roman care a fost considerat, atît de cititori, cît și de critică, o operă esențială despre bătăliile navale : *H.M.S. Ulysses*.

Nr. 1 BEST SELLER INTERNATIONAL

Alte opere de același autor :
(traduceri)
Tunurile din Navarone
Acolo unde se-avîntă vulturii

În curînd,
sub egida Editurii AMB :
La sud de capul Java
48 de ore de grație
Ultimile șase minute

Alistair
MacLean

H.M.S. ULYSSES

- roman -

Traducător : **PAVEL POPESCU**

Editura AMB & Master Trading

Colecția : Nr. 1 BEST SELLER INTERNATIONAL
H.M.S. ULYSSES de ALISTAIR MACLEAN
Editura AMB & MASTER TRADING
Traducător : Pavel Popescu
Control tehnic și adnotări :
căpitan-locotenent (r) MIRCEA ROMANO

H.M.S. ULYSSES — ALISTAIR MACLEAN
Copyright 1956 DEVORAN TRUSTEES LTD.
All rights reserved

Pentru ediția în limba română :
Copyright 1993, Editura AMB
Toate drepturile sînt rezervate Editurii AMB s.r.l.

Editor : Aurel Maria Baros
Redactor : Ștefan Dumitru
Coperta : Valentin Tănase
Corector : Viorica Indoilă

Tipar executat sub comanda nr. 475 la
Tipografia ROMCART din București, ROMÂNIA

I.S.B.N. 973-47-0029-4

Țin să exprim pe această cale întreaga recunoștință pe care o datorez fratelui meu mai mare, căpitanul de cursă lungă Ian L. MacLean, pentru ajutorul tehnic și sfaturile privind diverse chestiuni maritime atît de necesare în alcătuirea acestei cărți.

Întru evitarea oricărei confuzii, țin să precizez că nu există nici o legătură între Ulysses *din acest roman și distrugătorul cu același nume (clasa Ulster), actualmente transformat în fregată, intrat în serviciu la începutul anului 1944, deci la aproximativ douăsprezece luni de la evenimentele descrise.*

Aceeași precizare e valabilă și în cazul tuturor navelor menționate în roman ca avînd baza la Scapa Flow sau participînd la convoiul FR 77 și cele care au servit sau continuă să servească în cadrul lui Royal Navy.

A. M.

Pentru Gisela

1 PRELUDIU : DUMINICA DUPĂ-AMIAZĂ

Starr strivi țigara fără grabă, calm, hotărît. Gestul, gîndi comandorul Vallery, avea un aer bizar de ceva decis, de ceva irevocabil. Știa ce avea să urmeze și o clipă usturătoarea amărăciune a înfrîngerii domină durerea surdă care în ultima vreme îi sfredelea neîncetat creierii. Dar totul ținu doar o fracțiune de secundă ; de fapt, era prea obosit, mult prea obosit ca să-i mai pese de ceva.

— Sînt dezolat, domnilor, sincer dezolat, spuse Starr cu un zîmbet acid pe buze. Și, vă rog să mă credeți, nu din pricina ordinelor — personal sînt convins că, date fiind împrejurările, decizia Amiralității este singura convenabilă și justificabilă. Ceea ce regret este... hm ! ... incapacitatea dumneavoastră de a înțelege punctul nostru de vedere.

Se opri și oferi celor patru bărbați instalați în jurul mesei din biroul contraamiralului portțigaretul său din platină. Cele patru clătinări din cap făcură să-i apară pe buze un nou surîs. Alese o țigară și strecură portțigaretul la loc, în buzunarul de la piept al vestonului său gri la două rînduri. Cînd se lăsă pe spătarul fotoliului, zîmbetul dispăruse. Nu era greu să-ți imaginezi, în locul mînecii de stofă în dungulițe, benzile largi ale galoanelor aurii, element vestimentar mai normal decît costumul civil al viceamiralului Vincent Starr, director adjunct al operațiilor navale.

— Azi dimineață, cînd am luat avionul de la Londra spre nord, continuă el pe un ton egal, eram agasat. Chiar foarte agasat. Sînt... ei da, sînt un om destul de ocupat.

Și, după părerea mea, Primul Lord al Amiralității risipea deopotrivă și timpul lui și pe al meu. Dar, odată reîntors, va trebui să-mi cer scuze. Sir Humphrey avea dreptate... cum e de regulă cazul...

Vocea i se pierdu într-un murmur și în tăcerea încordată din jur se auzi scrîșnetul rotiței de ferocerium a brichetei. Se aplecă ușor spre masă și continuă încetișor :

— Domnilor, să fim perfect sinceri. Mă așteptam — și indiscutabil aveam dreptate s-o fac — la sprijinul dumneavoastră și la deplina dumneavoastră cooperare, ca să punem rapid la punct această neplăcută istorie. Neplăcută, ziceam ? Zîmbi în colțul gurii. Ce să ne mai ascundem după deget ! Domnilor, rebeliunea este termenul general acceptat pentru desemnarea unei crime capitale — și acest lucru nu e nevoie să vi-l reamintesc. Or, cu toate acestea, ce găsesc ? Încet, privirea sa făcu înconjurul mesei. Ofițeri ai Marinei Majestății Sale, printre care și un amiral, simpatizînd — dacă nu scuzînd chiar — o rebeliune a echipajului !

„Exagerează, gîndi Vallery. Ne înfruntă." Cuvintele, tonul erau, de fapt, o întrebare, o provocare cerînd un răspuns.

Răspunsul însă nu veni. Cei patru păreau apatici, indiferenți. Patru oameni, fiecare din ei reprezentînd o individualitate, fiecare din ei ancorat în personalitatea lui și totuși atît de ciudat de asemănători în acel moment, cu fețele lor masive, imobile, crestate de zbîrcituri, cu ochii lor atît de calmi, de obosiți și atît de îmbătrîniți.

— Nu sînteți convinși, domnilor ? reluă el cu glas scăzut. Găsiți cuvintele pe care le-am ales nițel cam... hîm, hîm... dezagreabile ? Se lăsă pe spătarul fotoliului. Hîm... „rebeliune"... Savură pe-ndelete cuvîntul, strînse buzele și parcurse din nou masa cu privirea. Nu, cuvîntul nu sună prea bine, nu-i așa domnilor ? Dumneavoastră ați folosi, poate, un altul ?

Scuturâ din cap, se aplecă și netezi cu degetele un raport al timoneriei. Apoi citi cu glas tare :

„Întors din misiunea în zona Lofoten... ora 15,45 — depășit barajele ; ora 16,10 — stop și liber la mașini ; ora 16,30 șalandele de aprovizionare la bord acostează, un grup mixt de marinari de punte și fochiști e afectat la

descărcarea butoaielor cu lubrefianți ; ora 16,50 — semnalat comandantului că fochiștii refuză să execute ordinul. Sesizați maistrul principal Hartley, apoi pe rînd, inginerul șef Hendry, căpitanul Grierson și căpitan comandorul Turner ; instigatorii probabili : fochiștii Riley și Petersen ; „ora 17,05 — nesupunere la ordinul comandantului ; ora 17.15 — căpitanul cu poliția și șeful de cart atacați în îndeplinirea serviciului." Ridică privirea : „Ce fel de serviciu ? Acela de a încerca arestarea instigatorilor ?"

Vallery înclină în tăcere capul.

„Ora 17,15 — Marinarii de punte au încetat lucrul, aparent în semn de simpatie, nu se observă îndemnuri la violență ; ora 17,25 — preveniți de comandant asupra consecințelor primesc ordinul de reluare a lucrului ; nu se supun ; ora 17,30 — mesaj către comandantul șef de pe *Cumberland :* se solicită ajutor".

Starr ridică din nou capul și aruncă o privire înghețată lui Vallery.

— Și de ce, mă rog, acest mesaj către amiral ? Fără îndoială că propriile dumneavoastră gărzi...

— Ordinul meu, întrerupse brutal Tyndall. Să opui propriile gărzi unor oameni cu care aceștia navighează de doi ani și jumătate ? Inadmisibil ! Pe nava aceasta, domnule amiral, nu există animozitate între pușcașii-marini și echipaj : au trecut împreună prin prea multe încercări... De altfel, adăugă el sec, s-ar fi putut prea bine ca propriile noastre gărzi să refuze. Și nu uitați, vă rog, că dacă i-am fi utilizat și ei ar fi neutralizat această... această rebeliune, *Ulysses* ar fi încetat să mai existe ca unitate de luptă.

Starr îl privi fără să clipească, după care se aplecă din nou asupra raportului.

„Ora 18,30 — un grup de pușcași marini de pe *Cumberland* urcă la bord. Nu se opune rezistență la urcare ; încearcă arestarea a șase, opt, instigatori prezumtivi ; dîrză rezistență din partea fochiștilor și a marinarilor ; încăierări crîncene pe puntea pupa, în sala de mese a fochiștilor și în cazarma mecanicilor, pînă la ora 19 ; nu au fost folosite arme de foc, dar s-au înregistrat 2 morți, 6 grav răniți și 35 de răniți ușor." Starr se opri

din citit și mototoli cu un gest aproape furios hîrtia. — Știți, domnilor, la urma urmei, cred că ați marcat un punct în favoarea dumneavoastră, spuse el cu o ironie tăioasă. „Rebeliune" nu e cîtuși de puțin termenul potrivit. Cincizeci de morți și răniți ! „Bătălie" ar fi mult mai exact.

Nici cuvintele, nici tonul mușcător, nici vocea șfichiuitoare nu provocară însă vreo reacție. Cei patru rămaseră mai departe inexpresivi, imobili, insensibili și indiferenți în cel mai înalt grad.

Chipul amiralului Starr se înăspri.

— Mi-e teamă, domnilor, că nu aveți o imagine foarte exactă a situației. Sînteți aici de mult și izolarea deformează perspectiva. Trebuie oare să amintesc unor ofițeri superiori că pe timp de război sentimentele personale, încercările și suferințele n-au nici o importanță ? Ceea ce contează înainte de orice, oricînd, oriunde, sînt Marina și Patria. Ele și numai ele ! Pentru Dumnezeu, domnilor, continuă el printre dinți în timp ce palma sa lovea ușor în tăblia mesei cu o insistență care se percepea, deși era reținută, e în joc viitorul lumii... iar dumneavoastră, prin egoismul dumneavoastră, prin inexcuzabila dumneavoastră înnămolire în niște treburi mărunte, aveți imensul tupeu să-l compromiteți !

Căpitan comandorul Turner avu un zîmbet sardonic : „Frumos discurs, Vincent, băiatule, foarte frumos... cam aduce el, ce-i drept, a melodramă victoriană, iar chestia cu scrîșnitul dinților, ca joc de scenă, e zău, prea de tot ! Păcat că nu te-ai prezentat în fața Parlamentului... ai fi fost un atu formidabil pentru oricare fracțiune... Deși, se surprinse el gîndind, cred că în fond bătrînul e totuși prea cinstit pentru așa ceva".

— Instigatorii vor fi arestați și pedepsiți... pedepsiți sever ! Glasul devenise acum clar și tăios. Pînă atunci, escadra 14 de portavioane va fi prezentă la întîlnire în strîmtoarea Danemarcii, așa cum s-a convenit, la orele zece treizeci, dar miercuri, nu marți... Am telegrafiat la Halifax ca să întîrziem plecarea. Ieșiți în larg mîine la ora șase. Privirea se ațintì asupra contraamiralului Tyndall : Vă rog, domnule amiral, să informați imediat toate navele aflate în subordinea dumneavoastră !

Tyndall, cunoscut în întreaga flotă sub porecla de „Farmer Giles" * nu spuse nimic. Chipul său, viu colorat, vesel și surîzător de obicei, era acum încremenit și sever ; pe sub pleoapele grele, privirea neliniștită îl fixa pe comandorul Vallery, întrebîndu-se totodată ce supliciu infernal îndura în clipa aceea omul acesta bun și sensibil. Dar fața suptă de oboseală a ofițerului nu-i oferi nici un răspuns ; de o slăbiciune ascetică, ea nu lăsa să răzbată absolut nimic. Tyndall își stăpîni o înjurătură.

— Nu cred, domnilor, să mai fie și altceva de spus, continuă Starr. Nu voi pretinde că vă așteaptă o călătorie ușoară — știți singuri ce li s-a întîmplat ultimelor trei convoaie mai importante : PQ 17, FR 71 și FR 74. Mă tem că n-am găsit încă riposta la torpilele acustice și la bombele teleghidate. În plus, agenturile noastre de spionaj de la Kiel și Bremen ne-au transmis — iar recentele dezastre din Atlantic au confirmat — că noua tactică a submarinelor este de a ataca în primul rînd navele de escortă... S-ar putea însă ca vremea proastă să vă salveze.

„Vindicativ, bătrînul diavol — își spuse Tyndall, dar fără mînie. — Ei bine, continuă, lua-te-ar dracu, distrează-te !"

— Cu riscul de a părea întrucîtva victorian și melodramatic. — Starr aștepta cu vădită nerăbdare ca Turner să-și înăbușe bruscul acces de tuse, — am putea spune că lui *Ulysses* i se oferă prilejul să... hîm,.... să se răscumpere. — Împinse fotoliul pe care ședea. — Apoi, Mediterana vă așteaptă ! Dar mai întîi, FR 77 trebuie să ajungă la Murmansk, cu toate atacurile și toate furtunile ! — Odată cu ultimul cuvînt vocea i se frînse și deveni stridentă, lăsînd furia să răzbată prin poleiala subțire a suavității. — *Ulysses* trebuie să înțeleagă că Marina nu va tolera niciodată nesupunerea la ordine, neîndeplinirea datoriei, revolta și sedițiunea organizată !

— Prostii !

Starr tresări și articulațiile degetelor încleștate pe brațul fotoliului deveniră albe. Privirea sa făcu un rapid

* Fermier, țăran. (N.Tr.).

înconjur al mesei și se opri asupra medicului șef Brooks, asupra ochilor săi de un albastru excepțional de viu, dar atît de bizar dușmănoși în clipa aceea, scăpărînd de sub fruntea împodobită de magnifica învolburare a părului alb.

Tyndall remarcă și el căutătura mînioasă, văzu cum se împurpurează obrazul lui Brooks și gemu în sinea sa. Cunoștea prea bine aceste simptome ; bătrînul Socrate se pregătea să sune din trompeta lui irlandeză. Vru să intervină, dar un gest imperativ al lui Starr îl opri.

— Ce-ați spus, doctore ? întrebă amiralul cu glas scăzut și lipsit de orice expresie.

— Prostii ! repetă, distinct, Brooks. Iată ce am spus. „Să fim perfect sinceri !“ ați zis dumneavoastră, domnule amiral. Ei bine, sînt sincer, „Neîndeplinirea datoriei, revoltă și «sediţiune organizată»“... hai să fim serioși ! Bănuiesc însă că aveați nevoie de un nume pentru toate aceste fapte, și de preferință un nume care să se raporteze la domeniul experienței dumneavoastră personale. Dar numai bunul Dumnezeu știe ce stranie asociație de idei și datorită cărui *hocus-pocus* mental asimilați dumneavoastră cele petrecute la bordul lui *Ulysses* cu unicul cod de conduită ce vă este familiar. — Brooks se opri o clipă și în liniștea ce se lăsase se auzi sifleea unui timonier de pe un vas ce probabil trecea. — Spuneți-mi, domnule amiral, trebuie să izgonim demonii nebuniei cu biciul — e o veche practică medievală — ori, poate, prin înecare ? Vă amintiți de porcii gadarenieni ? * Sau socotiți cumva că o lună-două de carceră sînt cel mai bun remediu pentru tuberculoză ?

— Despre ce dracu' vorbești acolo, Brooks ? întrebă Starr iritat. Ce porci, care tuberculoză ? Unde vrei să ajungi ? Hai, explică-te ! Degetele băteau nervos pe masă, sprîncenele se ridicaseră, fruntea se încrețise. — Nădăjduiesc, Brooks, susură el cu o voce catifelată, că ești în măsură să justifici această... hîm... insolență.

* Aflîndu-se în ținutul Gadarenilor, Iisus a izgonit duhurile necurate ce sălășluiau în mintea și trupul unui om. Dizlocîndu-le într-o turmă de porci. Aceștia se aruncă în mare și pier. (N. Tr.)

— Sînt absolut sigur, domnule amiral, că doctorul Brooks n-a avut nici cea mai mică intenție de a fi insolent, spuse comandantul Vallery. El exprimă doar...

— Te rog, Vallery, i-o tăie Starr, mă cred perfect capabil să judec cu propria-mi minte. — Buzele i se strînseră într-un zîmbet acru. — Ei bine, Brooks, urmează.

Medicul șef Brooks îl privi liniștit, cu un aer ginditor.

— Să mă justific ? făcu el cu un surîs obosit. Nu, domnule amiral, nu cred c-o pot face. — Ușoara inflexiune a tonului și ceea ce lăsa ea să se subînțeleagă nu-i scăpară lui Starr, care roși puțin. — Voi încerca însă să mă explic. S-ar putea să ne prindă bine.

Cîteva clipe rămase tăcut, cu coatele sprijinite pe masă, trecîndu-și degetele prin desișul argintiu al părului cu un gest ce-i era obișnuit ; apoi, ridicîndu-și brusc ochii ;

— Cînd ați fost ultima dată ambarcat, domnule amiral ? întrebă el.

— Ultima dată ambarcat ? Ce legătură are treaba asta cu dumneata sau cu subiectul pe care-l discutăm ? ripostă acesta tăios.

— O legătură foarte importantă, replică Brooks. Vreți, vă rog, să răspundeți la întrebarea mea, domnule amiral ?

— Cred că știi și dumneata prea bine, Brooks, răspunse calm Starr, că mă aflu la Londra, la Cartierul general al operațiunilor navale de la începutul războiului. La ce faci aluzie, doctore ?

— La nimic. Corectitudinea conduitei dumneavoastră, ca și curajul sînt în afara oricărei îndoieli. O știm cu toții. Căutam doar să stabilesc un fapt. Sînt medic al Marinei. Fac treaba asta de treizeci de ani. S-ar putea să nu fiu un medic prea bun ; s-ar putea să nu mă țin la curent, atît pe cît ar trebui, cu cele mai recente descoperiri ; cred însă că pot pretinde la o perfectă cunoaștere a naturii omenești, că știu în ce fel funcționează spiritul și care-i interacțiunea, miraculos de complexă, dintre acestea și corp. Ați spus textual : „Izolarea deformează «perspectiva»...“ Noțiunea de „izolare“ presupune o recluziune, o detașare de lume și aici aserțiunea dumneavoastră e parțial justă. Există însă mai multe lumi, domnule amiral, și cu asta am atins punctul capital. Mările nordice,

Arctica, drumul prin noapte spre Rusia constituie o lume aparte, complet distinctă de lumea dumneavoastră. E o lume pe care e imposibil să v-o reprezentați. Sînteți izolat de ea, de lumea *noastră* !

Starr mormăi ceva, fără să se poată ști dacă o făcea de furie sau în bătaie de joc, apoi își drese glasul ca să vorbească, dar Brooks se grăbi să continue :

— Condițiile care o caracterizează sînt fără precedent și fără analogii în istoria războaielor. Convoaiele spre Rusia, domnule amiral, sînt, în viața omenirii, un lucru cu totul nou și absolut unic.

Se opri brusc și-și pironi privirea, prin geamul gros al hubloului, la lapovița ce cădea oblic peste colinele și apele cenușii ale bazei de la Scapa Flow. Nimeni nu scoase o vorbă. Medicul șef nu terminase încă ce avea de spus ; un om istovit are nevoie de timp ca să-și adune ideile.

— Firește, omenirea se poate adapta la noile condiții, și o și face, începu Brooks cu voce joasă de parcă și-ar fi vorbit numai sieși. De-a lungul secolelor, oamenii au fost nevoiți să se adapteze și biologic și fizic, ca să supraviețuiască. Dar lucrul acesta, domnilor, a cerut timp, mult timp. Nu puteți comprima în interval de doi ani mutațiile naturale a douăzeci de secole : nici spiritul, nici corpul nu ar putea-o suporta. Evident, se poate încerca, elasticitatea și rezistența omului sînt într-atît de mari încît ar parveni să le tolereze... dar pentru perioade extrem de scurte. Limita capacității de adaptare e însă repede atinsă. Împingeți-i pe oameni dincolo de această limită și se poate întîmpla orice. Spun *orice* cu bună știință, fiindcă nu știm încă ce formă va îmbrăca această prăbușire — dar de produs ea se produce întotdeauna. Poate fi de ordin fizic, mental, sufletesc, asupra acestui lucru nu mă pot pronunța ; ceea ce știu însă, domnule amiral, e că echipajul lui *Ulysses* a fost împins pînă la această limită și chiar mult dincolo de ea.

— E foarte interesant ce spui, doctore, făcu Starr pe un ton sec și sceptic. Foarte interesant și instructiv. Din păcate teoria dumitale — căci nu e decît o teorie — nu poate fi în nici un caz susținută.

— Aici, domnule amiral, spuse Brooks privindu-l cu fixitate, nu-i nici măcar o chestiune de opinii.

— Bazaconii ! replică Starr, cu obrazul înăsprit de mînie. E o chestiune de fapte. Premisele dumitale sînt cu desăvîrșire false. Prăpastia aceea care, după dumneata, s-ar căsca între convoaiele destinate Rusiei și obișnuitele operațiuni navale, ei bine, prăpastia aceea nu există ! Pur și simplu ! Poți să-mi indici un singur factor prezent în apele nordice și care să nu fie întîlnit în alte părți ale lumii ? O poți face, doctore Brooks ?

— Nu, domnule amiral, răspunse Brooks fără să piardă nimic din calmul său. Vă pot însă semnala un fapt, frecvent neglijat, și anume că diferențele de gradație și de asociație pot fi mult mai mari și provoca efecte de o mai mare amplitudine decît diferențele generate exclusiv de natură. Permiteți-mi să vă explic ce vreau să spun. Frica e capabilă să distrugă un om. S-o mărturisim deschis, frica e un sentiment firesc : e resimțită pe toate teatrele de război, dar nicăieri cu atîta intensitate și continuitate ca în convoaiele arctice. Așteptarea primejdiei, tensiunea pot distruge un om... oricine ar fi el. Am constatat-o adesea, mult, mult prea adesea, iar cînd toți nervii îți stau întinși, gata să crape, cîte odată și șaptesprezece zile la rînd, cînd în fiecare din aceste zile ești constant prevenit de ceea ce ți se poate întîmpla văzînd cum nave și corpuri sfîrtecate sînt înghițite de ape... ei bine, sîntem oameni și nu mașini, și ceva din noi cedează în mod obligatoriu. Domnul amiral nu poate ignora faptul că după ultimele noastre două misiuni, nouăsprezece ofițeri și mateloți au fost trimiși în sanatorii... în sanatorii pentru boli mintale.

Acum Brooks era în picioare, degetele sale spatulate și robuste se sprijineau pe tăblia lustruită a mesei, privirea sfredelea ochii lui Starr.

— Foamea, domnule amiral, reduce vitalitatea unui om. Ea îi sleiește forțele, îi încetinește reacțiile, îi distruge voința de a lupta și chiar pe aceea de a supraviețui. Sînteți surprins, domnule amiral ? Vă gîndiți că e cu neputință ca cineva să sufere de foame pe navele bine aprovizionate din ziua de azi ? Aflați că e perfect posibil. Ba chiar inevitabil. Ne trimiteți întruna spre Rusia cînd

perioada propice a trecut, cînd noaptea e abia-abia mai lungă decît ziua, cînd douăzeci de ore din douăzeci și patru sînt petrecute la posturile de veghe sau de luptă și vă așteptați să ne hrănim bine ? Cum dracu' am putea-o face cînd bucătarii stau mai tot timpul în magaziile de muniții, în turele sau fac parte din echipele de siguranță ? Singurii scutiți sînt brutarul și măcelarul, așa că o ducem cu sandviciuri din carne conservată ; săptămîni la rînd, nimic altceva decît sandviciuri din carne de vită în suc propriu !

Brooks aproape scuipă de dezgust.

„Bravo, bătrîne Socrate, aplaudă în sinea sa Turner. Dă-i că ai unde da !" Tyndall încuviința și el aprobator din cap. Singur Vallery se simțea prost, nu pentru ceea ce spunea Brooks, ci pentru că Brooks era cel care le spunea. El, Vallery, era comandantul, el și nu altul trebuia să-și pună capul pe butuc.

— Frica, nesiguranța, foamea, spunea Brooks cu voce surdă, pot frînge un om, îl pot distruge la fel de sigur ca focul, oțelul sau ciuma. Ele sînt cele care ucid. Dar ele nu-s decît slujitorii prea devotați, scutierii celor Trei Cavaleri ai Apocalipsului : frigul, lipsa de somn, epuizarea.

Știți ce este aceea, domnule amiral, o noapte de februarie între Jan Myen și insula Urșilor ? Firește, nu știți. Știți ce-i aceea o temperatură de minus 40° în Arctica... și totuși marea nu îngheață ? Știți ce-i acela un vînt care vine urlînd dinspre Polul Nord încărcat cu particule de gheață, în timp ce termometrul indică minus 30°, și străbate, ca o lamă de bisturiu, veșmintele cele mai groase ? cînd pe punte s-au strîns 500 de tone de gheață și cinci minute petrecute pe ea înseamnă degerătură ? cînd valul spart de etravă împroșcă nu spumă, ci alice de gheață ? cînd pînă și bateriile de lanternă nu mai funcționează într-atît de intens e frigul ? Știți toate acestea, domnule amiral, le știți ?

Brooks aruncase cuvintele ca pe niște pietre. Continuă :

— Și mai știți dumneavoastră ce înseamnă să stai treaz zile în șir, iar săptămîni de-a rîndul să nu poți dormi decît două-trei ore din douăzeci și patru ? Cunoașteți senzația aceasta, domnule amiral ? Senzația că fiecare nerv, fiecare celulă a corpului stă gata-gata să plesnească, că doar un fir de păr te mai desparte de nebunie ? O cunoașteți, domnule amiral ? E cel mai rafinat supliciu din cîte există și ți-ai vinde prietenii, familia, credința în nemurire pentru privilegiul de a putea închide ochii și de a te cufunda în somn. Și apoi mai e oboseala, domnule amiral, cumplita oboseală care nu te părăsește niciodată, în parte rezultatul debilitant al frigului, în parte al lipsei de somn, în parte consecința unor condiții meteorologice continuu proaste. Știți și dumneavoastră cît de istovitor poate fi efortul de a te ține pe picioare, chiar numai cîteva ore, pe o punte care tanghează și rulează : băieții noștri au făcut acest efort luni la rînd ; în Arctica furtunile sînt zilnice. Vă pot arăta o duzină, două duzini de bătrîni dintre care nici unul nu are mai mult de douăzeci de ani.

Brooks împinsese scaunul și începu să măsoare cu pași nervoși încăperea. Tyndall și Turner schimbară între ei o privire, apoi se uitară la Vallery ; adus de umeri, cu capul plecat, acesta își fixa, fără să le vadă, propriile sale mîini încrucișate pe masă. În acel moment, Starr ar fi putut nici să nu existe.

— E un cerc vicios și ucigaș, urmă cu un soi de precipitare Brooks care stătea acum rezemat de peretele despărțitor, cu mîinile înfundate adînc în buzunare, pironind cu o privire oarbă hubloul aburit. Cu cît dormi mai puțin, cu atît ești mai obosit, cu cît ești mai obosit, cu atît ești mai sensibil la frig... și așa mai departe. Și foamea continuă și teribila tensiune. Toți acești factori se condiționează reciproc, fiecare din ei conspiră cu ceilalți trei ca să frîngă rezistența fizică și psihică a omului și să facă din el o pradă pentru boală. Da, domnule amiral, pentru boală.

Îl privi zîmbind pe Starr, cu un zîmbet lipsit de bucurie.

— Înghesuiți niște oameni ca pe sardele într-o cocă, privați-i de ultimul dram de rezistență, închideți-i zile de-a rîndul în cazărmile dintre punți și știți ce veți obține ? Tuberculoză. E inevitabil. — Ridică din umeri. — Ce-i drept, pînă acum n-am depistat decît cîteva cazuri,

dar știu că echipajul e predispus la tuberculoză pulmonară activă. Sînt luni de cînd am prevăzut această slăbire a organismelor. L-am avertizat, în repetate rînduri, pe medicul-șef al Flotei. M-am adresat, de două ori în scris, Amiralității. Mi s-a răspuns cu simpatie, dar asta a fost totul. Penurie de nave, penurie de oameni... Ultima sută de zile i-au dărîmat definitiv. O sută de zile adăugate tuturor lunilor precedente. O sută de zile petrecute într-un infern sîngeros și nici un ceas de destindere pe pămînt. Două opriri în port și asta numai pentru a îmbarca muniții ; păcura și aprovizionările le-am făcut în larg, luîndu-le de la cargouri. Iar fiecare zi însemna o veșnicie închegată din frig, din foame, din primejdii și suferințe. Pentru numele lui Dumnezeu, nu sîntem mașini !

Se depărtă de perete și înaintă spre Starr, ținîndu-și în continuare mîinile înfundate în buzunare.

— Îmi este penibil s-o spun de față cu comandantul, dar toți ofițerii de la bord — exceptîndu-l pe el — știu că oamenii s-ar fi „răzvrătit" — așa cum vă place dumneavoastră să ziceți — încă demult dacă n-ar fi fost profunda lor lealitate față de el, dacă n-ar fi existat un devotament frizînd aproape idolatria. În lunga mea experiență, domnule amiral, n-am văzut niciodată ceva asemănător.

Tyndall și Turner murmurară aprobator. Vallery continua să rămînă mai departe imobil.

— Există însă o limită la toate. Inevitabil, ea a fost atinsă. Iar dumneavoastră vorbiți de pedepsirea acestor oameni, de încarcerarea lor ? Doamne, Dumnezeule, dar tot atît de bine puteți spînzura un om pentru că are lepră sau trimite la ocnă un altul fiindcă suferă de ulcer ! strigă Brooks dînd din cap cu disperare. — Echipajul nostru e la fel de inocent : ce altceva puteau face oamenii ? Nu mai sînt capabili să distingă binele de rău, să judece cu mintea întreagă ! Au nevoie de odihnă, de pace, de cîteva zile de dulce trîndăveală. Ar da orice pe lume pentru acest răgaz ; e unicul lucru la care mai sînt în stare să gîndească. Nu puteți înțelege așa ceva, domnule amiral ? Nu puteți ?

Poate că jumătate de minut, în cabina amiralului, domni o tăcere completă, absolută. Vaierele ascuțite ale vîntului și ropotul mărunt al măzărichii părură dintr-o dată excesiv de puternice. Apoi Starr se sculă, își luă mănușile și Vallery, ridicînd pentru prima oară capul, înțelese că Brooks eșuase.

— Vallery, dă ordin, te rog, să acosteze vedeta mea. Imediat ! făcu Starr cu detașare și fără să manifeste cea mai mică emoție. Completați-vă aprovizionarea cu păcură, muniții și hrană cît mai repede cu putință. Amiral Tyndall vă urez, dumneavoastră și escadrei dumneavoastră, o traversare ușoară. Cît despre dumneata, doctore Brooks, am sesizat perfect ce decurge din argumentele dumitale — cel puțin în ceea ce mă privește. Un zîmbet înghețat i se desenă pe buze. — E absolut evident că ești surmenat și ai mare nevoie de destindere. Înlocuitorul dumitale va fi la bord înainte de miezul nopții. Comandante, dacă vrei să mă însoțești...

Se răsuci spre ușă și apucase chiar să facă doi pași cînd glasul lui Vallery îl stopă net, un picior în aer.

— O clipă, domnule amiral, dacă sînteți bun.

Starr se întoarse. Comandantul Vallery nu schiță nici o mișcare ca să se ridice. Continuă să șadă, imobil, surîzător. Un surîs compus din deferență, înțelegere, dar și dintr-o ciudată inflexibilitate. Starr încercă un vag sentiment de stînjeneală.

— Medicul șef Brooks, spuse Vallery, articulînd precis, e un ofițer cu totul excepțional. Valoarea sa este inestimabilă, practic e de neînlocuit și *Ulysses* are mare nevoie de el. Doresc să-l păstrez la bord.

— Hotărîrea mea e luată, comandante, replică Starr, și e irevocabilă. Cunoașteți, cred, puterile cu care am fost investit de către Amiralitate în cazul acestei anchete ?

— Prea bine, domnule amiral, răspunse Vallery cu un calm desăvîrșit. Repet totuși că nu ne putem permite să pierdem un ofițer de valoarea doctorului Brooks.

Cuvintele, tonul erau politicoase, deferente, însă nimeni nu se putea înșela asupra semnificației lor. Brooks făcu un pas cu o expresie dezolată pe față, dar înainte să fi apucat să scoată o vorbă, Turner interveni, potolit și afabil :

— Presupun că n-am fost invitat la această conferință doar cu titlu decorativ. — Se răsturnă pe spătarul fotoliului și urmă, cu ochii fixați gînditori asupra hubloului. — Simt că a sosit timpul să spun și eu ceva. Subscriu, fără rezerve, la fiecare cuvînt rostit de bătrînul nostru Brooks. La fiecare, fără excepție.

Buzele lui Starr deveniră livide. Îl privi pe Tyndall și întrebă :

— Părerea dumneavoastră, domnule amiral ?

Tyndall aținti spre el o pereche de ochi maliționi ; orice încordare, orice tensiune dispăruseră de pe chipul său. Semăna, mai mult ca oricînd, cu un fermier voinic din Vest. Mai în glumă, mai în serios, își zicea că totuși e în joc propria lui carieră. „Ce ciudat, gîndi el, cum o carieră își poate pierde brusc întreaga sa însemnătate."

— În calitatea mea de comandant al escadrei, singura mea preocupare este asigurarea unei maxime eficacități. Anumite persoane sînt într-adevăr de neînlocuit. Comandatul Vallery consideră că acesta e cazul lui Brooks. Sînt de acord cu el.

— Perfect, domnilor, perfect, articulă anevoie Starr, în timp ce pomeții obrajilor i se împurpurau. Convoiul a plecat din Halifax și sînt cu mîinile legate. Comiteți însă o greșeală, domnilor, ațintindu-vă revolverele asupra Amiralității. La Whitehall * avem cu toții o memorie excelentă. După întoarcerea dumneavoastră, vom discuta, și încă pe îndelete, această afacere. La revedere, domnilor, la revedere.

Scuturîndu-se de frigul ce-l cuprinsese deodată, Brooks coborî cu pași greoi scara ce ducea la puntea superioară și se îndreptă spre prova. Trecu prin bucătărie și pătrunse în infirmerie. Johnson, infirmierul șef, își scoase capul din nișa sa.

— Cum le mai merge bolnavilor noștri, Johnson ? întrebă Brooks. Rezistă curajos ?

— Mari băftoși, domnule doctor ! Jumătate din ei se simt de-o sută de ori mai bine ca mine. Uitați-vă la fochistul Riley, cel care are un deget fracturat și un

* Stradă din Londra unde se află sediul Amiralității britanice (N. Tr.)

teanc de *Reader's Digests* * în poală. Buchisește toate articolele cu subiecte medicale și urlă să-i dăm sulfamide, penicilină și cele mai noi antibiotice. Nici nu știe cum se pronunță majoritatea din ele, da-i convins c-o să moară !

— Va fi o pierdere îngrozitoare, mormăi Brooks, scuturînd din cap. Mă întreb ce merite i-o fi găsind mecanicul-șef Dodson... Care sînt ultimele vești de la spital ?

Obrazul lui Johnson deveni inexpresiv.

— Acum, cinci minute, abia mai suflau, domnule doctor, spuse el. Marinarul Ralston a decedat la orele trei.

Brooks clătină încet capul. Trimiterea acestui băiat epuizat la spital fusese un act pur formal. O clipă, doar o clipă, se simți înfrînt. I se spunea „bătrînul Socrate" și în ultimele zile începuse să-și simtă vîrsta... ba chiar mai mult decît pe cea reală. O noapte de somn zdravăn l-ar fi repus, poate, pe picioare, deși se cam îndoia de asta. Oftă.

— Nu prea ești optimist, nu-i așa, Johnson ?

— Optsprezece oameni, domnule doctor. Exact optsprezece, spuse cu voce surdă și necăjită infirmierul. Am stat de vorbă cu Burgess, e cel din primul pat. Îmi spunea că Ralston tocmai ieșea din sala de dușuri cu un prosop sub braț cînd o grămadă de oameni au trecut pe lîngă el în fugă, iar o blestemată de gorilă din poliția militară l-a pocnit cu patul puștii în cap. Sărmanul n-a aflat niciodată cu ce a fost lovit și nici pentru ce.

— Uite ce numesc ei... „discuții sediționse", Johnson, făcu Brooks cu un zîmbet în colțul gurii.

— Iertați-mă, domnule doctor, cred că n-ar fi trebuit... eu doar...

— Nu te mai frămînta, Johnson. Vina-i a mea. Nu-i poți împiedica pe oameni să gîndească. Totul e să nu gîndești cu glas prea tare. Face rău la disciplină... Am impresia că amicul Riley are nevoie de dumneata. Ai face mai bine să-i împrumuți un dicționar.

* Revistă-magazin americană de mare tiraj. (N. Tr.)

Se răsuci pe călcîie și trecu în sala de operații. Din Johnny Nicholls, medic-secund, nu se vedea decît o claie de păr negru depășind spătarul scaunului dentar. Sări însă imediat în sus cu un teanc de fișe sanitare în mîna stîngă.

— Bună ziua, domnule doctor. Luați loc.

Brooks schiță un zîmbet.

— Ce lucru minunat, Nicholls, ce lucru cu adevărat plăcut e să vezi un tînăr ofițer de marină care-și cunoaște exact lungul nasului. Mulțumesc, mulțumesc.

Se cățără pe fotoliu afundîndu-se în el cu un grohăit de plăcere, aranjîndu-și totodată tetiera.

— Dacă ai vrea, drăguță, să potrivești și rezemătoarea de picioare... Așa... Ah, mulțumesc ! Se întinse cu voluptate, închizînd ochii, cu capul rezemat de tetieră și gemu din nou : — Sînt bătrîn, Johnny băiatule, un bătrîn a cărui carieră s-a terminat.

— Nici pomeneală, domnule doctor ! E doar o stare proastă trecătoare. Dacă ați accepta să vă recomand un tonic potrivit...

Zicînd acestea, se răsuci spre un dulăpior, luă de acolo două pahare pentru clătitul gurii și o sticlă canelată, verde închis, marcată „Otravă". Umplu paharele și-i întinse unul lui Brooks, zicînd :

— Rețeta mea personală. În sănătatea dumneavoastră, domnule doctor !

Brooks privi mai întîi lichidul auriu, apoi pe Nicholls.

— Ce practici păgîne v-au fost predate în facultățile alea scoțiene, Johnny băiatule ! N-aș zice însă că unii din acei vechi păgîni nu merită tot respectul... Ce-mi dai de data asta, Johnny ?

— O chestie-ntîi ! răspunse Nicholls zîmbind cu gura pînă la urechi. Produs al insulei Coll...

— Nu știam să fi existat distilerii pe-acolo, făcu bătrînul medic cu o privire bănuitoare.

— Nici nu există. Am spus doar că e fabricat la Coll... Cum au decurs lucrurile acolo, sus ?

— Îngrozitor. Înălțimea-Sa ne-a amenințat că o să ne spînzure pe toți de vergă... iar, în ceea ce mă privește, are o antipatie cu totul specială. A zis că ar trebui să

fiu debarcat neîntîrziat cu picioare în fund... și chiar asta îi era intenția.

— Dumneavoastră ! exclamă Nicholls căscînd ochii săi negri, încercănați, cu pleoapele înroșite de nesomn. Desigur, glumiți ?

— Cîtuși de puțin. Pînă la urmă, totul s-a aranjat... nu mai plec. Bătrînul Giles, „sultanul" nostru și Turner, acești țicniți buni de legat, i-au spus clar lui Starr că, dacă plec eu, ar face bine să-și caute un alt amiral, un alt comandant și un alt comandant secund. Firește că n-ar fi trebuit s-o facă, iar bătrînul Vincent a fost cutremurat pînă-n văduva oaselor și a plecat furios nevoie mare, mormăind în barbă tot soiul de amenințări voalate... ba, dacă stau să mă gîndesc, chiar destul de transparente.

— Fir-ar să fie de imbecil bătrîn ! izbucni vehement Nicholls.

— Să știi, Johnny, că nu e. Dimpotrivă, e un tip strălucit. Nu devii, de florile mărului, director al operațiunilor navale. Giles afirmă că e un strateg și un tactician de mîna-ntîi și, în fond, nu e nici măcar atît de rău pe cît sîntem noi înclinați s-o credem. Are însă de rezolvat o sarcină insolubilă : resursele de care dispune sînt limitate și există o jumătate de duzină de alte teatre de operații care au o nevoie teribilă de nave și de oameni. Îi e cu neputință să satisfacă, fie numai jumătate din cît i se cere ; majoritatea timpului operează cu mijloace abia-abia suficiente. Ceea ce, firește, nu-l împiedică să fie o creatură inumană, insensibilă și care nu-i înțelege pe oameni.

— Și care a fost concluzia acestui conciliabul ?

— Din nou Murmanskul. Ridicăm ancora, mîine, la șase.

— Cum ? Din nou ? Cu trupa asta de morți ambulanți ? făcu neîncrezător Nicholls. Dar e cu neputință, domnule doctor ! Sînt absolut incapabili !

— Și totuși o vor face, băiatule. *Ulysses* trebuie... hîm, hîm... să se răscumpere. Brooks deschise ochii. — Doamne, Dumnezeule, mă îngrozesc numai la un singur gînd. Ia vezi, puiule, nu ți-a mai rămas ceva din otrava aceea ?

Nicholls puse la loc în dulap sticla goală și aținti un deget vindicativ spre masivul cuirasat ce se zărea perfect prin hublou, ancorat la o distanță de trei-patru cabluri.

— De ce mereu noi ? Întotdeauna noi ! De ce nu e trimisă, din cînd în cînd, cazarma asta plutitoare, și inutilă ? Sînt luni de cînd se leagănă pe loc de pomană !

— Tocmai asta-i problema, rosti solemn Brooks. După opinia lui Baby-Kapok, greutatea formidabilă a cutiilor goale de lapte condensat și heringi în sos tomat acumulate pe fundul oceanului îl împiedică de-a dreptul categoric să ridice ancora.

Dar Nicholls părea să nu-l fi auzit.

— Săptămîni și luni de-a rîndul, *Ulysses* e trimis în Rusia. Portavioanele sînt retrase și înlocuite, distrugătoarele capătă permisii... *Ulysses*, niciodată. Pentru el nu există repaus. Măcar o dată, o singură dată. În schimb, tot ce știe *Duke of Cumberland* e să expedieze la bordul nostru brutele și zdrahonii din poliția militară ca să masacreze bolnavi, infirmi, oameni care într-o săptămînă au făcut mai mult decît...

— Potolește-te, potolește-te, băiete ! mîrîi medicul șef. Nu poți numi masacru trei morți și cei cîțiva eroi care zac alături, răniți. Polițiștii și-au făcut datoria. Atîta tot. Cît privește pe *Cumberland*... ei bine, trebuie să ne resemnăm. Sîntem unica navă din toată flota metropolitană echipată pentru escortarea portavioanelor.

Nicholls își goli paharul și-l privi pe superiorul său mîhnit.

— Există momente, spuse el, cînd zău că-i iubesc pe nemți.

— Va trebui ca într-o zi să te pui de acord cu Johnson, îl povățui Brooks. Bătrînul Starr o să vă bage pe amîndoi în fiare pentru că răspîndiți defetismul... Ia te uită ! Ia te uită ! Brooks se săltă din scaun, aplecîndu-se în față.

— Uită-te puțin la bătrînul *Cumberland*, Johnny. Kilometri de rufe puse la uscat pe punte și marinari care aleargă — aleargă cu adevărat — spre teugă. Nu încape îndoială, sînt semne de activitate. Dumnezeule mare, dar așa ceva e cu totul neobișnuit și absolut surprinzător ! Ce deduci din toate astea ?

— Au aflat pesemne că pleacă în permisie, bombăni Nicholls. Nu văd nimic altceva care să-i poată face pe tipii ăia să se miște așa repede. Dealtfel, cine sîntem noi ca să le refuzăm răsplata dreaptă a caznelor lor ? După o perioadă de serviciu în apele nordice, atît de lungă, atît de istovitoare, atît de primejdioasă...

Urletul strident al sirenei de alarmă acoperi restul frazei. Ochii se răsuciră instinctiv spre difuzorul care pîrîia și sfîrîia, apoi privirile li se încrucișară, neîncrezătoare. În aceeași secundă însă au fost în picioare, încordați, atenți : intempestivul semnal care cheamă la posturile de luptă și care oprește bătăile inimii, semnalul acesta nu se uită niciodată.

— Dumnezeule, nu ! gemu Brooks. Nu, nu ! Nu încă o dată ! Nu la Scapa Flow.

— „Oh, Doamne, nu ! Nu încă o dată... *nu la Scapa Flow !*"

Aceleași cuvinte erau în mințile, în inimile și pe buzele a 727 de oameni sleiți de puteri, deznădăjduiți, murind de somn în acea rece seară de iarnă. Era tot ce mai puteau simți în clipa în care vaierul sirenei oprise brusc orice fel de activitate pe punți și sub ele, în compartimentele mașinilor și în sălile cazanelor, în bucătării și cancelarii, printre lăzile cu provizii și cisternele cu combustibil, fulgerîndu-i deopotrivă și pe cei din bordul liber, cufundîndu-i într-o și mai acută disperare. Sfredelitor, el sfîșia deliciile uitării de sine și-i aducea, cu moartea-n suflet, cu mințile încețoșate, poticnindu-se pe picioare, la duritatea de fier a realității.

Într-un anume sens — ciudat și inefabil — momentul a fost decisiv. A fost momentul care l-ar fi putut suprima pe *Ulysses* ca unitate combatantă. A fost momentul pe care niște oameni acriți, istoviți, aflați în siguranța relativă a unui golf, l-ar fi putut alege ca să opună o exasperantă rezistență Autorității, acelei constrîngeri mute, indiferente și nemiloase, care, fără îndoială, îi ucidea. Dacă un asemenea moment a existat vreodată, el a existat atunci.

Momentul a venit și a trecut. N-a fost decît o umbră fugară care a lunecat peste spiritele oamenilor și a pierit în tropotul picioarelor gonind spre posturile de luptă. Motivul a fost, poate, instinctul de conservare. E însă puțin probabil. Stadiul acesta fusese demult depășit pe *Ulysses*. Poate fusese disciplina, poate lealitatea față de comandant sau poate ceea ce psihologii numesc reflex condiționat : auzi un scrîșnet de frînă și instantaneu sări în lături ca să-ți salvezi viața. Sau poate mai era și altceva...

Oricare ar fi fost însă explicația, întregul echipaj, exceptînd posturile de veghe, a fost adunat în două minute. Unanimi în refuzul lor de a crede că așa ceva li s-ar putea întîmpla la Scapa Flow, oamenii își ocupară posturile, care tăcuți, care vociferînd, după cum le era caracterul. Le ocupară în silă, posaci, furioși, dar le ocupară.

La fel și contraamiralul Tyndall. Dar nu pe mutește. Urcă la puntea de comandă înjurînd, își croi drum prin ușa babord și se cățără pe scaunul său înalt instalat în colțul din față al comenzii de navigație. Îi aruncă o privire lui Vallery.

— Ce se întîmplă, fir-ar să fie, comandante ? întrebă el pe un ton sec. Totul mi se pare cum nu se poate mai pașnic.

— Nu știu încă nimic, domnule amiral, răspunse Vallery, scrutînd cu o privire neliniștită danele. Comandantul șef ne-a transmis semnalul de alarmă cu ordinul să ridicăm imediat ancora.

— Să ridicăm ancora ? Pentru ce ?

Vallery scutură din cap a neștiință.

— Asta-i o conspirație menită să priveze niște bătrîni ca mine de somnul de după-amiază, gemu Tyndall.

— Probabil că-i o găselniță de-a lui Starr ca să ne mai scuture puțin din amorțeală, bombăni Turner.

— Nu, replică Tyndall, sigur de sine. N-ar încerca așa ceva... și nici n-ar îndrăzni. Dealtfel, dacă e să-i dăm crezare, nu-i o persoană vindicativă.

Se lăsă tăcerea, o tăcere tulburată doar de răpăitul măzărichii și de păcănitul neliniștitor al Asdic-ului *. Brusc, Vallery duse binoclul la ochi.

— Ei drăcie, ia uitați-vă, domnule amiral, *Cumberland* ridică ancora !

Așa era. Parîma provă fusese dezlegată și etrava uriașei nave se rotea încet în timp ce aceasta pornea la drum.

— Ce dracu' se mai...

Tyndall se întrerupse și examină cerul. Nu se zărea nici un avion, nici un parașutist, radarul și Asdic-ul nu comunicau nici un semnal-contact, și nici urmă de marea flotă germană forțînd barajele.

— Ne transmite un semnal, domnule comandant ! răsună glasul lui Bentley, șeful timonier. Se opri, apoi continuă lent : „Ocupați imediat locul nostru de ancorare. Legați-vă la geamandura nord".

— Cere-le să confirme, ordonă scurt Vallery.

Luă receptorul telefonului de la puntea-prova din mîinile unui timonier :

— Aici comandantul. Dodson, cum e lanțul ? La pic ? Bine.

Și, întorcîndu-se spre ofițerul de cart :

— Ambele mașini încet înainte. Cîrma dreapta, 10.

Îi aruncă o privire interogativă lui Tyndall.

— Nu mă întreba nimic, mîrîi acesta. S-ar putea să fie un nou joc de salon, cel mai recent... un soi de leapșa pe ouate, dacă știi ce-i aia... Da' ia stai puțin ! Privește ! Uită-te la *Cumberland*. Tunurile de 130 m/m sînt înclinate sub orizontală.

Privirile celor doi se încrucișară.

— Nu, e cu neputință ! Dumnezeule, credeți cumva că... ?

Răspunsul îl furniză difuzorul din cabina Asdic-ului, situată imediat în spatele punții de comandă. Glasul operatorului șef Chrysler răsuna limpede și fără grabă :

---

* Asdic : aparat pentru detectarea submarinelor (în special) cu ajutorul sunetelor și al ultrasunetelor. Cuvîntul în sine e o abreviație : Anti-Submarine Detection Investigation Comitee. (N Tr.)

— Asdic către comandă. Asdic către comandă. Semnal la Roșu 30. Repet : Roșu 30. Zgomotul crește. Terminat !

Incredulitatea comandantului dură o clipită : cît să atingă apogeul și să moară.

— Alarmați centrala de artilerie ! Roșu 30. Toate piesele antiaeriene unghi de tragere negativ maxim ! Țintă : submarine. Pregătiți lansatorul de grenade !

Și, întorcîndu-se spre Tyndall :

— E cu neputință, domnule amiral... pur și simplu e cu neputință ! Un submarin... La Scapa Flow. Imposibil !

— Uite că Prien a gîndit altfel *, mormăi Tyndall.

— Prien ?

— Kapitän-leutnant Prien, tipul care a scufundat *Royal Oak*.

— Așa ceva nu se mai poate reedita. Noile baraje...

— Ar putea constitui un obstacol pentru un submarin normal, termină Tyndall fraza, după care continuă pe șoptite : — Îți amintești ce ni s-a spus luna trecută în legătură cu submarinele noastre de buzunar, zise și „bihunci", conduse de doi oameni ? Cele care urmau să fie trimise în Norvegia cu vase de pescuit norvegiene operînd de la Shetland ? S-ar putea ca nemții să fi avut aceeași idee.

— Posibil, conveni Vallery și adăugă cu un rictus sardonic : — Ia uitați-vă la *Cumberland* cum o întinde direct spre baraj. Se opri o clipă, cu privirea îngîndurată, apoi ochii i se ațintiră din nou spre Tyndall : — Vă place ce se întîmplă ?

— Ce anume să-mi placă, comandante ?

— Jocul ăsta de-a masacrul. Nu ne putem permite să pierdem un vas de linie care a costat nu știu cîte milioane de lire. Și-atunci bătrînul *Cumberland* o șterge în larg unde-i în siguranță, iar noi îi luăm locul la chei. Pot face pariu că serviciul german de informații îi cunoaște poziția cu o eroare de doi centimetri plus-minus. Submarinele astea de buzunar sînt dotate cu mine magnetice și dacă e să le lipească de ceva, acel ceva va fi coca noastră.

* La 9 octombrie 1939, ora 0,58, submarinul german U-47 torpilează în rada de la Scapa Flow, cuirasatul Repulse, iar 2 minute mai tîrziu, cuirasatul Royal Oak, distrugîndu-le pe amîndouă și dispărînd apoi nestingherit. (N. Tr.)

Tyndall îi aruncă o căutătură scurtă. Pe chipul său nu se putea citi nimic. Semnalele Asdic-ului se succedau fără întrerupere, indicînd gisimentele la babord și o distanță care scădea întruna.

— Bineînțeles, bineînțeles, murmură amiralul. Tot noi să scoatem castanele din foc. Mi-e și silă ! Gura i se strîmbă într-un rictus amar. Păi, una ca asta îi poate pune capac echipajului. O traversare infernală, rebeliunea, gorilele de pe *Cumberland* la noi pe navă, apel la posturile de luptă în plin port... și acum, poftim ! Să ne iuțim pentru acest... pentru această...

Se înecă de furie, înjură, după care reluă calm :

— Ce-ai să le spui oamenilor, comandante ? Fir-ar să fie ! Uite că-mi vine și mie să mă răzvrătesc !

Se opri brusc, uitîndu-se peste umărul lui Vallery. Acesta se întoarse la rîndul său :

— Ce-i, Marshall ?

— Iertați-mă, domnule comandant, dar... ăăă... semnalul... și arătă cu degetul cabina Asdic-ului. E un submarin, poate dintr-acelea foarte mici ? făcu el cu un pronunțat accent american.

— Se prea poate, Marshall. De ce ?

— E exact la ce ne-am gîndit și noi, Ralston și cu mine. — Un zîmbet larg îi lumină fața. Avem o idee ca să-i venim de hac.

Vallery aruncă o privire la măzărichea suflată de vînt, dădu cîteva ordine la timonă și mașinilor, apoi se întoarse către ofițerul torpilor. O tuse violentă, dureroasă, îl zgîlțîi în timp ce arăta spre harta locului de acostare.

— Dacă vreți cumva să aruncați propria noastră pupă în aer, lansînd grenadele în ape atît de puțin adînci, atunci...

— Nu, domnule, comandant. Mă îndoiesc, de altfel, că le-am putea regla pentru o imersiune atît de mică. Ideea mea — mai exact cea a lui Ralston — e să luăm șalupa cu motor și să ne îmbarcăm pe ea împreună cu cîteva încărcături explozive de 25 de livre, focoase reglate la 18 secunde și detonatoare chimice. Știu că dră-

ciile astea nu provoacă distrugeri prea mari, dar un submarin de buzunar n-are, probabil, o cocă prea solidă, iar dacă echipajul stă călare pe el *... ei bine, n-o să ajungă prea departe...

— Nu-i rău deloc, Marshall, surîse Vallery. Cred că ați găsit soluția. Ce părere aveți, domnule amiral ?

— Face, în orice caz, să încercăm, răspunse Tyndall. Mai bine așa decît să stăm locului ca o cloșcă pe ouă.

— Torpilorule, ai mînă liberă, făcu Vallery, aruncîndu-i o privire malițioasă. Care-ți sînt specialiștii în explozive ?

— Mă gîndeam să-l iau cu mine pe Ralston...

— Bănuiam eu. N-ai să iei pe nimeni cu dumneata, amice, rosti, ferm, Vallery. Nu-mi pot permite să pierd ofițerul meu torpilor.

Marshall dădu resemnat din umeri, dar cu vizibilă părere de rău.

— Atunci submaistrul armurier și cu Ralston ; e cel mai vechi dintre gradații torpilori. Amîndoi, oameni capabili.

— Bine. Bentley, desemnează pe cineva care să-i însoțească în șalupă. Le vom semnaliza de aici relevementele Asdic-ului. Să ia cu ei o lampă de semnale. Apoi, cu voce scăzută : Marshall ?

— Da, domnule comandant.

— Fratele cel tînăr al lui Ralston a murit adineauri la spital.

Privirea i se opri asupra primului maistru torpilor, un tînăr vînjos, blond, cu aerul grav, purtînd pe sub canadiana îmblănită o salopetă de un albastru spălăcit.

— Știe ?

Ofițerul torpilor se uită fix la Vallery, apoi își mută privirea la subofițerul blond și se porni să înjure lung și înfricoșător.

* Într-adevăr, beligeranții — și în special italienii — au folosit așa-numitele „torpile umane" ; un submersibil format dintr-o ogivă purtînd încărcătura explozivă, detașabilă, și partea propulsoare care, după desprinderea torpilei propriu-zise se transformă într-o mică ambarcație de salvare. Echipajul, format din doi oameni, stătea călare. Astfel de „torpile umane" au avariat serios în portul Alexandria navele britanice „Valiant" și „Queen Elizabeth". (N. Tr.)

— Marshall ! făcu Vallery pe un ton imperativ.

Dar Marshall păru că nu-l aude. Fața sa, aidoma unei măști, reflecta aceeași insensibilitate la reprosul din glasul comandantului ca și la biciuirea usturătoare a lapoviței.

— Nu, domnule comandant, sfîrși el prin a spune, nu știe. A primit însă vești azi dimineață. Croydonul a fost bombardat săptămîna trecută. Mama și cele trei surori ale lui locuiesc... locuiau acolo. O bombă... n-a mai rămas nimic...

Se răsuci brusc pe călcîie și părăsi comanda.

Cincisprezece minute mai tîrziu, totul se terminase. Baleniera de la tribord și șalupa de la babord fuseseră lăsate la apă în timp ce *Ulysses* se îndrepta spre locul de ancorare. Baleniera, avînd la bord o baliză de ancoră, pornea spre geamandură în vreme ce șalupa se depărta spre stînga.

Ajunși la 300 de metri de navă, Ralston, conform instrucțiunilor transmise de pe comandă, scoase din buzunarul salopetei un patent și sertiză focosul chimic. Submaistrul armurier avea privirea fixată la acele cronometrului. La a douăsprezecea secundă, încărcătura zbură peste bord. Alte trei o urmară, lansate în puncte diferite, în timp ce șalupa descria un cerc strîns. Primele trei explozii nu avură alt rezultat decît să-i ridice pupa și să-i zgîlțîie zdravăn întreaga ambarcație. La a patra, însă, o bulă uriașă de aer urcă la suprafață, urmată de o lungă trenă de alte bule uleioase. Cînd învolburarea încetă, un strat subțire de păcură se întinse pe o sută de metri pătrați de mare...

Abandonînd posturile lor de luptă, oamenii urmăreau cu chipuri impasibile șalupa care se reîntorcea ; o legară exact la timp. O cantitate importantă de apă pătrundea prin etambou ; servomotorul era grav avariat.

Cumberland era acum doar o șuviță de fum în depărtare.

Cu cascheta în mînă, Ralston luă loc pe scaun în fața comandantului. Multă vreme Vallery se uită la el în

tăcere. Se întreba ce să-i spună și, mai ales, cum. O sarcină ce-i era profund odioasă.

Războiul era și el profund odios lui Richard Vallery. Îl detestase întotdeauna și blestemase ziua în care acest război îl smulsese din confortabila sa existență de pensionar. În sfîrșit, „smuls" era un termen de care se folosea el și, dintre toți, Tyndall era singurul care știa că la 1 septembrie 1939 își oferise voluntar serviciile Amiralității, ofertă primită cu bucurie.

De urît, însă, ura războiul. Nu numai pentru că se opunea pasiunii sale pentru muzică și literatură, două domenii în care el, Vallery, era o autoritate certă și nici măcar pentru că reprezenta o permanentă ofensă adusă nevoii sale de frumos, de armonie și echilibru. Îl ura din rațiuni morale, pentru că îl durea să-i vadă pe oameni comportîndu-se aidoma fiarelor din jungla sălbatică, pentru că socotea crucea vieții suficient de grea și fără prisosul gratuit de suferințe sufletești și fizice aduse de război dar, mai ales, pentru că-l considera drept o demență bestială și aberantă, o demență care nu ordonează nimic, nu demonstrează nimic... în afara vechiului adevăr că somnul rațiunii naște monștri.

Erau însă anumite îndatoriri peste care nu putea trece și Vallery hotărîse că acest război trebuie să devină și propriul său război. Se reangajase și îmbătrînise odată cu scurgerea acestor groaznici ani ; devenise mai șubred și mai bătrîn, dar, totodată, mai binevoitor, mai tolerant și mai înțelegător. Era unic nu numai printre comandanții de nave, dar chiar printre marinari. Unic prin bunătatea sa, unic prin modestia sa ; iar faptul că nu se gîndise niciodată la aceste trăsături ca la ceva excepțional dădea măsura întregii sale măreții sufletești.

Oftă. Singurul lucru care-l frămînta în momentul de față era ce anume să-i spună lui Ralston. Acesta însă i-o luă înainte :

— Nu vă mai faceți griji, domnule comandant, vorbi el cu o voce egală, monotonă, în timp ce fața își păstra întreaga ei liniște. Știu. Mi-a spus ofițerul torpilor.

Vallery tuși, dregîndu-și glasul :

— Cuvintele sînt de prisos, Ralston. Cu totul și cu totul de prisos. Fratele dumitale mai mic și întreaga familie, acolo, acasă... dispăruți cu toții. Îmi pare rău, îmi pare nespus de rău. Se ridică nedeslipindu-și privirea de chipul impasibil și zîmbi trist. Sau poate crezi că spun doar niște vorbe, o formulă lipsită de sens, ceva convențional...

Ralston avu un zîmbet fugar și neașteptat.

— Nu, domnule comandant, nu cred așa ceva. Mă simt în stare să prețuiesc sentimentele dumneavoastră. Pricepeți... tatăl meu... tata e și el comandant de vas. Îmi spunea că simte același lucru ca și dumneavoastră.

— Tatăl dumitale, Ralston ? făcu, mirat, Vallery.

— Da, domnule comandant, Vallery ar fi putut jura că întrezărise o clipire de veselie în privirea albastră, atît de calmă și flegmatică, ce-l țintuia. În marina comercială. Este comandantul unui petrolier de 16 000 tone.

Vallery nu făcu nici un comentariu ; Ralston continuă aproape șoptit :

— Iar Billy, domnule comandant... fratele meu mai mic... pur și simplu e unul din acele lucruri care se întîmplă. Nu-i nimeni vinovat... nimeni în afară de mine. Eu am cerut să vină aici, la bord. Sînt singurul care poate fi blamat. Singurul.

Degetele sale smede și slabe frămîntau și mozoleau viziera caschetei. „Cu cît va suferi mai mult bietul băiat, se întrebă în sinea sa Vallery, cînd șocul acestei duble lovituri se va atenua și el va începe să judece în mod normal ?"

— Uite, dragul meu, socot că ai nevoie de cîteva zile de repaus timp în care să reflectezi la situația dumitale. („Dumnezeule, își spuse Vallery, ce vorbe nepotrivite și inutile !") La cancelarie ți se pregătește foaia de drum. Ai cincisprezece zile de permisie începînd din seara asta.

— Pentru ce localitate mi se face foaia de drum, domnule comandant ? Pentru Croydon ?

— Evident. Pentru care alta...

Vallery se opri net, gîtuit de enormitatea gafei săvîrșite.

— Iartă-mă, băiatule. Ce tîmpenie am putut spune !

— Nu mă goniți de pe navă, domnule comandant, imploră Ralston. Știu că aș putea avea aerul cuiva care se vrea compătimit, dar adevărul e că n-am nici un coltișor pe lumea asta unde să mă duc. Locul meu e aici, pe

Ulysses. Sînt ocupat tot timpul, ba muncesc, ba dorm... nu sînt obligat să discut... pot îndeplini diferite sarcini...

Se vedea limpede că stăpînirea sa de sine nu era decît o pojghiță subțire, întinsă la maximum, gata să plesnească, o pojghiță între lumea de afară și tăcuta lui disperare.

— Aș putea ajuta să le plătim polița, urmă grăbit Ralston. Cum a fost azi, cînd am amorsat focoasele... știți, mi s-a părut... am sooctit că e un privilegiu. Mai mult decît atît, era... oh ! nu mai știu cum să zic... nu găsesc cuvintele !...

Vallery înțelegea. Se simțea trist, istovit, dezarmat. Ce-i putea oferi el acestui băiat în locul urii, în locul atît de omenești văpăi răzbunătoare ce-l mistuia ? Nimic — o știa prea bine — nimic din ceea ce Ralston ar fi putut accepta fără dispreț și nu în bătaie de joc. Nu era momentul pioaselor banalități. Oftă din nou, mai greu de astă-dată.

— Se înțelege, Ralston, că vei rămîne aici. Coboară pînă la cancelarie și spune-le să rupă biletul de voie. Dacă pot să-ți fiu cumva de ajutor, vino oricînd.

— Înțeleg, domnule comandant. Vă mulțumesc foarte mult. Noapte bună, domnule comandant.

— Noapte bună, băiete.

Ușa se închise încet în urma lui.

● II ● LUNI DIMINEAȚA

„Închideți porțile etanșe și puneți capacele. La posturile de plecare !" Impersonală, inexorabilă, vocea metalică a difuzorului răzbătea pînă-n colțurile cele mai îndepărtate ale navei. Și din toate aceste unghere oamenii răspunseră prompt chemării. Le era frig, dîrdîiau fără voie sub mușcătura glacială a vîntului de miazănoapte și înjurau de mama focului în timp ce fulgi mari de zăpadă pătrundeau pe sub gulere și prin deschizătura manșetelor, iar mîinile cu degetele amorțite rămîneau lipite de saule, parîme și metalul înghețat. Erau storși de vlagă pentru că aprovizionarea cu păcură, muniții și hrană se prelungise mult în timpul cartului de la miezul nopții la

patru dimineața și fuseseră rari cei care reușiseră să doarmă mai mult de trei ceasuri.

În plus, erau iritați și ostili. Sigur, executau ordinele cu acea eficacitate mașinală a unui echipaj bine antrenat ; supunerea lor era însă posacă, făceau ceea ce aveau de făcut în dușmănie și obrăznicia stătea gata-gata să izbucnească, cu toate că și ofițerii, și gradații îi corcoleau cît puteau. Vallery le recomandase acest lucru în modul cel mai insistent.

Îndeajuns de ilogic, principala sursă a nemulțumirii lor nu se datora prudentei retrageri a lui *Cumberland*, ci unui aviz radiodifuzat, așa cum era obiceiul, în seara precedentă : „Biroul curierului va fi închis în seara aceasta de la orele douăzeci". Corespondența ! Cei care nu trebuiau să muncească douăzeci și patru de ore în șir dormeau duși ; li se sleise nu numai curajul, dar pînă și voința de a se gîndi la scris. Decanul de vîrstă al echipajului din bordul babord, caporalul Doyle, venerabil purtător a trei barete decernate, pentru „comportare exemplară" (pe care el o definea modest drept „treisprezece ani de crime nedescoperite") rezumase astfel situația : „Chiar dacă baba mea ar fi Elena din Troia combinată cu Jane Russel * — iar toți cei dintre voi, fraților, care i-ați văzut poza știți că o asemenea idee e de-a dreptul defăimătoare pentru cele două doamne ! — chiar dacă ar fi așa, zic, și tot nu i-aș expedia nici măcar o carte poștală. E o limită pentru toate. Eu unul mă duc să soilesc".

Fapt pentru care își desfăcuse hamacul, îl agățase cu o precizie militară sub gura de aer cald — decanatul de vîrstă își are privilegiile sale — și două minute mai tîrziu dormea dus. Restul echipajului din bordul babord făcuse același lucru și sacul poștal al curierului plecase la chei aproape gol.

Exact la ora șase, *Ulysses* ridică ancora și porni cu viteză redusă spre baraj. Imaterial, aidoma unei năluci, uneori dispărînd aproape în întregime în învîrtejirile bruște și dense ale zăpezii, el luneca tăind de-a curmezișul rada, pe sub norii de plumb, în cenușiul crăpatului

* Celebră actriță de music-hall și cinema din acea vreme. (N. Tr.)

de ziuă. Era greu de observat chiar și în intervalele de vizibilitate relativă. Îi lipsea o anume consistență, îi lipseau corpul, contururile definite. Părea o plăsmuire, în afara timpului și a spațiului. Firește, era doar o iluzie, dar o iluzie ce se acorda perfect cu nava legendară care devenise, în ciuda scurtei sale existențe, H.M.S. *Ulysses*,* Îl cunoșteau și-l iubeau marinarii din marina comercială, oameni care navigau prin apele glaciale și teribile ale Nordului, de la Saint-John la Arhanghelsk, de la insulele Shetlands la Jan Mayen, din Groenlanda pînă la îndepărtatele țărmuri ale capului Spitzberg, izolate undeva la capătul lumii. Pretutindeni unde pîndea primejdia, pretutindeni unde rînjea moartea, oamenii îl puteau căuta și găsi pe *Ulysses* iscîndu-se ca un spectru printre cețuri sau apărînd miraculos într-un moment în care lugubra pîlpîire a zorilor arctice aducea cu ea pentru marinari amenințarea, iar uneori aproape certitudinea, de a nu mai vedea vreodată o nouă aurora.

Un vas fantomă, o cvasilegendă. Și totuși *Ulysses* era o navă nouă, doar că îmbătrînise escortînd convoaie de cargouri spre Rusia sau patrulînd prin Oceanul Înghețat de Nord. Fusese aici de la bun început și nu cunoscuse altă viață. Operase mai întîi singur, escortînd nave izolate sau în grupuri de cîte două-trei. Mai tîrziu i se repartizaseră fregate și corvete, iar în prezent nu se mai deplasa niciodată fără escadra sa, grupul 14 de portavioane de escortă.

În realitate, însă, *Ulysses* nu navigase niciciînd de unul singur. Moartea fusese întotdeauna statornica sa coechipieră. O vedea că pune degetul ei descărnat pe un petrolier și, în aceeași clipă, se declanșa infernul unei explozii de benzină super-octanică ; pe un cargou și el se scufunda, sfîrtecat de o torpilă, cu întreaga sa încărcătură de material de război ; de era un distrugător, călău îi erau mașinile ambalate la maximum împingînd etrava spre adîncurile negru-cenușii ale mării Barentz ; dacă era un submarin și apărea pe neașteptate la suprafață, îl

* His Majesty Ship (nava maiestății sale), inițiale ce precedau numele oricărei unități de lupte ale marinei de război britanice. (N. Tr.)

aștepta obuzul de tun care să-l trimită la fund, în vreme ce echipajul se ruga ca presiunea să strivească mai repede pereții, mîntuindu-l astfel de supliciul lent al morții prin asfixiere în coșciugul său de fier aflat acum în străfundurile oceanului. Acolo unde se ducea *Ulysses,* mergea și moartea. Pe el, însă, îl ocolea. Avea noroc. Un vas-fantomă, favorizat de soartă, cutreierînd neîncetat Oceanul Înghețat de Nord.

Desigur, acest aspect spectral era o iluzie, dar o iluzie calculată. *Ulysses* fusese destinat unei singure misiuni, unui singur ocean și cei care-i aleseseră culorile de camuflaj, lucraseră dumnezeiește. Camuflaj special pentru Arctica, cu dungi în diagonală gri-albe și de diverse nuanțe de albastru spălăcit care se diluau imperceptibil în tonurile albe și cenușii ce dominau sinistra dezolare a mărilor polare. Dar camuflajul acesta nu era decît aspectul exterior, superficial, al modului în care vasul fusese adaptat la condițiile extremului nord.

Din punct de vedere tehnic, H.M.S. *Ulysses* era un crucișător ușor, singurul specimen de 5 500 tone din faimoasa clasă *Dida,* precursoarea tipului *Black Prince.* Lung de 153 de metri, lat de numai 15,5 metri, cu o etravă înclinată, o pupa rectangulară și o punte prova lungă, întinzîndu-se mult dincolo de puntea de comandă, pe o lungime de mai bine de șaizeci de metri, el arăta — și era — un vas de luptă zvelt, rapid, solid, primejdios și rezistent la tăvăleală.

„Reperează, atacă, nimicește" : acestea sînt funcțiile clasice ale unei nave aparținînd Flotei pe timp de război și *Ulysses* era admirabil echipat ca să le îndeplinească rapid și cu maximum de eficacitate.

Să luăm, de pildă, reperajul. Firește, elementul uman era indispensabil, iar Vallery avea mult prea multă experiență și pricepere în luptă ca să subestimeze valoarea necurmatei atenții a facționarilor și timonierilor. Ochiul omenesc nu suferă de penele și incidentele aparatelor mecanice. Informațiile radiodifuzate își aveau, bineînțeles, locul lor, iar Asdic-ul rămînea, evident, singurul mod de apărare, prin detectare, împotriva submarinelor. Dar principala sursă de reperaj a lui *Ulysses* consta în altceva. Era primul vas din lume posedînd un echipament

complet radar. Noapte şi zi, antenele din vîrful celor două catarge măturau neîncetat, într-o rotire de 360 de grade, orizontul îndepărtat, scrutîndu-l, scrutîndu-l întruna. Sub punte, în cele opt posturi radar şi în sălile pentru dirijarea reperajului, ochii exersaţi, sensibili la cea mai uşoară anomalie, nu părăsesc niciodată ecranele luminoase. Eficacitatea şi bătaia radarului erau, amîndouă, fantastice. Fabricanţii lui îşi ziseseră că sînt optimişti atribuindu-i o bătaie efectivă de 60 pînă la 75 kilometri. Dar chiar de la primele probe după instalarea lui, *Ulysses* reperase un Condor — distrus ulterior de un Blenheim * — la o distanţă de 129 kilometri.

Urma, apoi, atacul. Uneori, inamicul era cel care se apropia ; de cele mai multe ori, însă, trebuia urmărit. Şi, atunci, important era un singur lucru : viteza.

Ulysses era foarte rapid. Patru elice acţionate de patru turbine mari înzestrate cu reductoare de viteză, dezvoltau un incredibil număr de cai putere pe care nu-l puteau egala o bună parte din cuirasatele încă moderne. Conform Caietului de sarcini, făcea 35,5 noduri. Dar cu prilejul probelor de viteză maximă efectuate în largul coastelor Arran, cînd prova se ridicase deasupra apei iar pupa se afundase precum coada unui hidroavion, vibrînd din toate încheieturile, într-o învolburare de ape torturate al căror clocot alb se învîrtejea la trei metri deasupra tabloului pupa, *Ulysses* parcursese mila etalon cu fantastica viteză de 39,2 noduri — echivalentul nautic a 72 km/h.

Tot cu acest prilej, mecanicul şef Dobson, poreclit şi „Fanfaronul", a fost văzut surîzînd cu subînţeles şi zicînd că „asta nu-i încă totul" şi că dacă ar fi de faţă *Abdiel* şi *Manxman,* atunci le-ar arăta el ceva. Cum însă aceste faimoase puitoare de mine aveau reputaţia, îndeobşte cunoscută, de a fi capabile să atingă 44 noduri, statul major al navei se mulţumise să murmure : „Gelozie profesională" şi să nu-l bage în seamă. În sinea lor, şi pe ascuns însă, ofiţerii erau la fel de mîndri ca şi Dobson de puterea maşinilor.

* Focke Wulf-200 botezat Condor : bombardier german cu rază mare de acţiune ; Bristol — Blenheim era omologul său britanic. (N. Tr.)

Reperează, atacă... nimiceşte. Aceasta era ţinta, scopul final. Să ai inamicul în faţă şi să-l nimiceşti. *Ulysses* era bine echipat şi pentru această misiune. Avea patru turele duble, două la prova, două la pupa, armate cu tunuri de 155 m/m, cu tragere rapidă şi utilizare mixtă, deopotrivă de eficace în cazul ţintelor marine ca şi în cazul celor aeriene. Tirul era dirijat de telemetrul principal situat deasupra şi puţin în spatele punţii de comandă, şi de unul auxiliar plasat la pupa. Toate informaţiile esenţiale : gisment, viteza vîntului, deriva, distanţa, viteza lui *Ulysses,* viteza inamicului, direcţiile respective de drum, erau transmise de către aceste posturi uriaşelor calculatoare electronice ale comenzii de artilerie, inima războinică a navei, amplasată — lucru îndeajuns de bizar — în măruntaiele lui *Ulysses,* mult sub linia de plutire. De aici ele erau automat retransmise turelelor sub forma a trei simple elemente : direcţia, deriva şi înălţătorul. Firește, turelele puteau executa trageri şi autonom.

Aceasta era artileria principală. Celelalte guri de foc reprezentau apărarea antiaeriană : multiplele baterii de pom-pom-uri * trăgînd obuze de două livre într-o cadenţă rapidă, nu tocmai precis, dar îndeajuns ca să creeze un ecran de foc de natură să descurajeze pilotul inamic, precum şi grupe izolate de Oerlikon-uri jumelate, arme de o extremă precizie, cu o viteză iniţială a proiectilului foarte mare, redutabile şi ucigătoare cînd nimereau în mîini exersate.

În sfîrşit, *Ulysses* era înarmat cu grenade antisubmarine şi cu torpile. E drept, avea numai 36 de grenade, cifră neglijabilă în comparaţie cu dotarea majorităţii corvetelor şi a distrugătoarelor, şi nu putea lansa decît şase deodată. Dar fiecare din aceste grenade conţinea 225 de kilograme mortale de amatol şi în iarna precedentă *Ulysses* distrusese cu ele două submarine germane. Torpilele de 533 mm diametru, purtînd cîte 375 kilograme de trinitrotoluen, se odihneau, netede şi ameninţătoare, în tuburile lor triple de pe puntea principală, cîte o ba-

* Denumirea curentă — rezultat al unui efect onomatopeic — dată tunurilor. A. A sistem Vickers, cal. 37 sau 40 mm (N. Tr.).

terie de fiecare parte a coşului din pupa. Războiul lor nu începuse încă.

Acesta era, aşadar, *Ulysses*. O maşină de luptă perfectă, completă, suprema izbîndă a omului în a obţine, din fuziunea ştiinţei cu barbaria, un instrument de distrugere. O maşină de luptă perfectă atîta timp însă cît va fi servită de un echipaj perfect integrat şi funcţionînd fără cusur. O navă — oricare ar fi ea — nu poate fi mai bună decît echipajul ei. Or, echipajul lui *Ulysses* era pe punctul de a se deteriora, de a-şi pierde omogenitatea : vulcanul nu erupsese încă, dar bubuiturile din adîncul său se auzeau neîntrerupt.

Primele semne ale noilor tulburări se arătară la mai puţin de trei ore după părăsirea portului. Ca de obicei, dragoarele de mine curăţau şenalul înaintea lor şi, tot ca de obicei, Vallery nu lăsase nimic la voia întîmplării ; de altfel, aceasta era una din raţiunile pentru care şi el şi *Ulysses* supravieţuiseră pînă în acel moment. La ora 6,20 dădu ordin să fie lăsate la apă „paravanele" — instrumente în formă de torpilă, remorcate prin cabluri speciale de o parte şi de alta a etravei. Teoretic, legăturile care fixau minele de ancorele lor de pe fundul mării erau îndepărtate de navă, împinse către paravane şi tăiate de un soi de foarfeci ; în asemenea cazuri, minele urcau la suprafaţă unde, cu ajutorul armamentului uşor, erau fie făcute să explodeze, fie scufundate.

La ora 9, Vallery dădu ordin să fie ridicate la bord paravanele. *Ulysses* micşoră viteza. Căpitanul Carrington se deplasă la prova ca să supravegheze manevra : puntiştii, mecanicii şi aspiranţii îşi ocupaseră posturile de manevră respective, în fiecare bord.

Tangoanele au fost trase la iuţeală de pe suporţii lor aflaţi chiar în spatele luminilor de drum braţate la travers şi armate cu cablurile lor. Vinciurile de trei tone de pe puntea „B" au intrat imediat în funcţiune, exercitînd o tracţiune lentă dar puternică şi paravanele au ieşit din apă.

Acesta a fost momentul catastrofei. Greşeala era a marinarului Ferry. Dar nu numai a lui. Ghinionul a făcut ca vinciul de la tribord să nu funcţioneze, circuitul

electric care îl alimenta trecînd printr-un disjunctor defect ; tot un ghinion a fost şi acela că îl manevra Ralston, un Ralston taciturn, acrit, căruia în acel moment nu-i păsa de nimeni şi de nimic, şi cu atît mai puţin de ceea ce face şi spune. Pentru tot restul, vina era a lui Carslake.

Prezenţa locotenentului Carslake, care, cocoţat pe nişte plute „Carley", dirija manevra parîmei din babord, constituia punctul culminant al unei întregi serii de erori. Prima din ele a fost săvîrşită de însuşi tatăl locotenentului, un amiral ieşit la pensie, care, închipuindu-şi că odrasla e de acelaşi calibru cu părintele, îl smulsese în 1939 de la Cambridge şi, practic, îl forţase să intre în Marină. A doua slăbiciune e cea a comandantului său de şcoală, un locotenent-comandor care îl cunoscuse pe tată şi care l-a recomandat pe fiu să-şi facă stagiatura de ofiţer ; urmează apoi una din rarele erori de judecată ale comisiei de examinare de pe *King Alfred* care i-a acordat brevetul de ofiţer ; şi, în sfîrşit, o amnezie temporară a secundului de pe *Ulysses* care-i încredinţase această sarcină în ciuda binecunoscutei incompetenţe şi incapacităţi a lui Carslake de a lucra cu oamenii.

Avea un cap asemănător cu acela al cailor de curse excesiv de rasaţi, îngust, cu ochii de un albastru spălăcit, bulbucaţi şi dinţii de sus prognaţi. Părul era blond, iar sprîncenele se rotunjeau într-un perpetuu semn de întrebare ; de desubtul unui nas lung şi ascuţit, cuta dispreţuitoare a buzei superioare părea a fi complementul perfect al sprîncenelor. Vorbirea sa era o caricatură grotescă a englezei de Curte : vocalele scurte erau lungi, iar cele lungi — interminabile. Detesta Marina, fierbea de ciudă din pricină că avansarea sa la gradul de căpitan nu mai venea odată şi îl scotea din sărite modul în care oamenii îi arătau antipatia. Într-un cuvînt locotenentul Carslake reprezenta o chintesenţă a celui mai infect subprodus al vechilor şcoli englezeşti. Vanitos, arogant, grosolan şi ignorant, el era un imbecil perfect.

În acel moment, de pildă, se acoperea de ridicol. Crăcănat ca la cinema, străduindu-se să-şi păstreze echilibrul pe stiva de plute, zbiera la oameni, dîndu-le fără întrerupere tot soiul de ordine inutile. Maistrul princi-

pal Hartley gemea din rărunchi, dar pe înfundate, în interesul disciplinei. Marinarul Ferry, însă, nu se simțea obligat defel de asemenea reținere.

— Ascultă la Înălțimea-Sa, șopti el lui Ralston. Numai și numai ca să-l audă Bătrînu', și cu o mișcare a capului îl desemnă pe Vallery aplecat peste bordajul comandei la șase metri deasupra capului lui Carslake. Cretinul își închipuie c-o să-l impresioneze !

— Dă-l naibii pe Carslake și uită-te mai bine la cablu, îl povățui Ralston. Și scoate blestematele astea de mănușoaie că într-o bună zi...

— Știu, știu, îl luă peste picior Ferry. O să mi le prindă cablul și-o să mă înfășoare în jurul tamburului. Nu-ți mai fă griji, frățioare, așa ceva n-o să mi se întîmple niciodată, și cu o mișcare îndemînatică apucă parîma.

Dar iată că s-a întîmplat, și chiar în acel moment, Ralston, care observa cu atenție paravanul ce oscila prin aer, aruncă o privire rapidă în jos. Văzu cum cablul, care făcuse „mustăți", era doar la cîțiva centimetri de mîna lui Ferry, cum se agață, năprasnic de mănușa acestuia și cum, înainte ca nefericitul să fi apucat să scoată un țipăt, îl tîrăște spre tamburul care se învîrtea.

Reacția lui Ralston a fost imediată. Frîna de picior era doar la cincisprezece centimetri distanță... dar și acești cincisprezece centimetri însemnau prea mult. Într-o fracțiune de secundă, cu o mișcare violentă, răsuci în sens invers volanul de comandă, pînă la limita cursei. În clipa în care izbucnea răcnetul de durere al lui Ferry al cărui antebraț era zdrobit de muchia tamburului, bubui o explozie surdă ; o trîmbă de fum înțepător țîșni din corpul vinciului, în timp ce un motor electric în valoare de 500 de lire sterline dispărea într-o fulgerare de trăsnet.

Cablul porni de îndată să se desfășoare, cu o viteză accelerată momentan de greutatea paravanului, tîrîndu-l după sine pe Ferry. La șase metri de tamburul vinciului, cablul trecea printr-o ureche ; dacă avea noroc, Ferry scăpa doar cu pierderea mîinii.

Cînd mai era doar un metru pînă la ureche, piciorul lui Ralston strivi din răsputeri frîna. Tamburul păru să scoată un țipăt și se opri vibrînd. Paravanul căzu în

mare, și cablul, eliberat acum de orice greutate, se balansa alene în ritmul ruliului.

Carslake se rostogoli de pe plutele sale și se năpusti spre Ralston ; obrazul lui livid era contractat de furie :

— Imbecilul dracului ! urlă el turbat. Ai pierdut paravanul ! Dacă ții la pielea ta, explică-te ! Cine dracu ți-a dat ordin să faci altceva decît ceea ce aveai de făcut ?

Buzele lui Ralston se crispară, dar reuși să răspundă îndeajuns de politicos :

— Îmi pare rău, sir, dar n-am avut încotro. Trebuia s-o fac. Brațul lui Ferry...

— La naiba cu brațul lui Ferry ! replică Carslake, aproape urlînd. Eu comand aici... eu dau ordine ! Privește ! Privește ! — cu un gest desemnă cablul care se legăna. — E opera ta, Ralston, opera ta, idiot blestemat ! E pierdut, înțelegi tu, pierdut !

Ralston își mută privirea spre mare, mimînd totodată o mare surprindere.

— Pe cinstea mea, da' știți că aveți dreptate ? făcu el pe un ton provocator. Și adăugă, cu ochii goi de orice expresie, lovind ușor cu palma carcasa vinciului : nu uitați că s-a zis și cu ăsta, iar de costat costă mai scump decît un paravan.

— N-o să-ți tolerez impertinențele ! zbieră Carslake, cu o voce care tremura de furie. Ai nevoie să ți se bage în cap nițică disciplină și Dumnezeu mi-e martor c-o să veghez să capeți o lecție bună, obrăznicătură ticăloasă ce ești !

Ralston se înroși violent, făcu un pas rapid înainte, cu pumnul strîns, dar se potoli simțindu-și brațul înșfăcat de mîinile puternice ale maistrului principal Hartley. Răul însă fusese săvîrșit și cazul trebuia adus la cunoștința comandantului.

Vallery ascultă, cu calm și răbdare, raportul unui Carslake ultragiat. Răbdarea afișată era însă departe de a fi autentică. „Doamne, își spunea el, știi prea bine că partea mea de grijă e chiar mai mare decît cea care mi s-ar cuveni", dar masca de impasibilitate profesională nu lăsa să răzbată nimic din sentimentele sale.

— E adevărat, Ralston ? întrebă el liniștit după ce Carslake își termină tirada. Nu te-ai supus ordinelor și l-ai insultat pe locotenent ?

— Nu, domnule comandant, răspunse Ralston cu aceeași istovire în glas ca și Vallery. Nu am încălcat nici un ordin... pentru că n-am primit așa ceva. O știe și maistrul principal Hartley. — Cu o mișcare a umărului indică silueta masivă, imobilă, care urcase după ei la comandă. — Nici nu l-am insultat. Nu vreau să fac ca avocații, dar am destui martori gata să confirme că locotenentul Carslake m-a insultat înjurîndu-mă de cîteva ori. Iar dacă l-am insultat și eu — un zîmbet fugar îi trecu pe buze — am făcut-o în legitimă apărare.

— Ralston, nu-i momentul să faci glume, rosti Vallery sec. Atitudinea tînărului îl deconcerta. Îi înțelegea amărăciunea, înțelegea fragilitatea stăpînirii lui de sine, dar ceea ce nu pricepea era această ironie sarcastică. — Întîmplător, continuă el, am asistat la tot accidentul. Promptitudinea și prezența dumitale de spirit au salvat brațul și poate chiar viața acelui marinar... Comparativ, pierderea unui paravan și deteriorarea unui vinci nu înseamnă absolut nimic. — Carslake păli în fața reproșului pe care-l implicau aceste cuvinte. — Îți sînt recunoscător și-ți mulțumesc. Cît privește restul, te prezinți mîine dimineață la raportul secundului. Ești liber, Ralston.

O crispare a buzelor, o lungă privire ațintită spre Vallery, apoi tînărul salută scurt și părăsi comanda.

Carslake se întoarse cu o căutătură care cerșea :

— Domnule comandant...

Se opri însă la vederea mîinii ridicate de Vallery.

— Nu acum, Carslake. Vom discuta toate astea mai tîrziu.

Antipatia ce răzbătea din tonul său era evidentă și nici măcar nu încercă s-o disimuleze.

— Ești liber. Hartley am o vorbă să-ți spun.

Hartley făcu un pas înainte. În vîrstă de patruzeci și patru de ani, maistrul principal Hartley reprezenta tot ceea ce Royal Navy ar fi putut oferi mai bun. Foarte rezistent, foarte bun și foarte competent, se bucura de admirația tuturor, începînd cu respectul amestecat cu

teamă al bobocilor și sfîrșind cu valoroasa prețuire a comandantului însuși, cu care navigase chiar de la început.

— Ei bine, povestește-mi acum tot ce s-a întîmplat. De la om la om.

— La drept vorbind, nimic grav, domnule comandant, răspunse Hartley ridicînd din umeri. Ralston a procedat foarte bine, iar locotenentul Carslake și-a pierdut capul. S-ar putea ca Ralston să fi fost nițeluș impertinent, dar a fost provocat. E un puști ca vîrstă, dar ca meserie e un profesionist... și, ca atare, nu-i place să fie săpunit de un amator. — Hartley se opri și aruncă o privire spre cer. — Mai cu seamă dacă amatorul nu știe nici cum să se poarte cu oamenii.

Vallery escamotă un zîmbet.

— Trebuie să interpretez spusele dumitale ca... hîm... o critică ?

— Presupun că da, domnule comandant. Cele întîmplate au provocat destul de multe nemulțumiri printre oameni. Credeți că ar trebui să... ?

— Mulțumesc, Hartley. Potolește-i cît poți mai mult.

Odată maistrul plecat, Vallery se întoarse spre Tyndall.

— Ați auzit, nu, domnule amiral ? Încă un indiciu al stării generale de spirit.

— Un indiciu ? făcu Tyndall oțetit. Există cu sutele. Ai descoperit cine a fost azi noapte la ușa mea ?

În timpul cartului de la miezul nopții, Tyndall auzise un zgomot insolit ; era ca și cum cineva ar fi zgrepțănat la ușa care separa careul de camera sa de veghe. În graba de a vedea ce se întîmplă, răsturnase însă un scaun. Aproape instantaneu, răsunară pași fugind pe culoar, iar cînd deschise ușa, totul era pustiu. Nu văzuse nimic altceva decît o pilă scăpată pe jos sub rastelul în care se păstrau grelele revolvere Smith & Wesson. Lanțul care bloca armele fusese pilit aproape complet.

— N-am nici cea mai mică idee, făcu Vallery, cu chipul marcat de o adîncă tulburare. Toate acestea mă sîcîie, mă sîcîie teribil.

O pală înghețată de vînt îl făcu pe Tyndall să se înfioare, în timp ce buzele schițau un zîmbet sarcastic.

— Adevărate povești cu pirați, nu-i așa ? Puntea năpădită de tipi cu măști negre pe față, înarmați cu pistoale și săbii de abordaj...

— Nu, nu-i vorba de așa ceva, răspunse Vallery, scuturînd enervat capul. Dealtfel, știți și dumneavoastră prea bine, domnule amiral. Cel mult, o sfidare, dar nimic mai mult. Problema e alta : zi și noapte, un pușcaș-marin face de gardă în fața tabloului cu chei care-i exact în cotul culoarului. Era imposibil să nu-l vadă. Or, omul neagă...

— Să fi atins criza un asemenea punct ? Tyndall șuieră ușurel printre dinți. Și ce zice junele și belicosul nostru căpitan comandant al pușcașilor-marini ?

— Foster ? Pe față își bate joc de o asemenea idee... dar de fapt își smulge mustața de grijă. Iar adjunctul său, sergent-major Evans, e la fel de neliniștit.

— Ca și mine, dealtfel ! mîrîi Tyndall fulgerînd cu privirea imensitatea din jur. Ofițerul de cart care întîmplător se afla direct în raza sa vizuală se foi stingherit. Mă întreb ce gîndește bătrînul Socrate despre toate acestea ? Rămîne totuși capul cel mai înțelept de la bord, chiar dacă nu-i decît un amărît de doctor... Ei, dar uite, cînd vorbești de lup... !

Ușa se deschisese și o siluetă greoaie, nefericită, încotoșmănată într-o canadiană vătuită și avînd pe cap o căciulă rusească cu clape, din blană de castor, care-l făcea pe posesor să semene cu un bătrîn urs cenușiu surprins de o furtună, înaintă, tîrșindu-și picioarele pe plăcile zgrunțuroase ale pavimentului comandei.

Medicul se opri în fața ecranului Kent — un panou din sticlă, circular care, învîrtindu-se cu mare viteză, permite să se vadă clar ce e afară, chiar dacă plouă, ninge sau bate măzărichea. Privi îndelung și ceea ce văzu îi displăcu în mod evident. Fornăi cu zgomot pe nas, întoarse spatele ecranului și se apucă să se bată birjărește peste șale ca să se mai dezmorțească.

— Oh ! Oh ! Un amiral făcînd de cart pe puntea de comandă a crucișătorului Majestății Sale ! Ce onoare ! — Își înfundă capul între umeri ceea ce-l făcu să aibă un aer și mai nefericit. — Ăsta nu-i un loc pentru oa-

meni civilizați ca mine. Dar cunoașteți și dumneavoastră, domnilor, ce înseamnă chemarea de trompetă a datoriei...

Tyndall pufni în rîs.

— Nu-l zori, comandante. Știi și dumneata că doctorii ăștia demarează greu...

Brooks, devenit brusc serios, îl întrerupse :

— Necazuri noi, comandante. Nu puteam să-ți vorbesc de ele la telefon. Nu știam cît sînt de importante.

— Necazuri ? Vallery, zguduit de o tuse violentă, scuipă în batistă. — Vă cer iertare, se scuză el. — Necazuri ? Nici nu cred să mai existe și altceva. Tocmai am avut și noi unul.

— Cu imbecilul acela tînăr și sclifosit de Carslake ? Oh ! Sînt la curent. Am informatori pretutindeni. Băiatul acesta e o adevărată pacoste... Iată însă care-i istoria mea. Junele Nicholls a lucrat ieri, seara tîrziu, la o analiză în sălile de lîngă infirmerie. A stat înăuntru două-trei ore. În infirmerie, luminile fuseseră stinse și bolnavii, ori nu știau că-i acolo, ori uitaseră de el. L-a auzit pe fochistul Riley — un adevărat instigator la tulburări, Riley ăsta ! — elaborînd împreună cu ceilalți planul unei greve cu ocuparea locului de muncă și cu porțile de acces zăvorîte de îndată ce-și vor relua serviciul în sala cazanelor. O asemenea grevă în sala cazanelor, e de-a dreptul fantastic ! În orice caz, Nicholls s-a făcut că n-a auzit nimic.

— Cum așa ? exclamă, mînios, Vallery. Nicholls a tăcut din gură și nu mi-a raportat nimic ! Spui că lucrurile s-au petrecut aseară ? De ce n-am fost informat imediat ? Trimite-mi-l pe Nicholls... Nu, am să-l chem chiar eu, adăugă el întinzînd mîna după receptorul telefonului.

Brooks îl opri însă cu un gest al mîinii sale înmănușate.

— În locul dumitale, comandante, n-aș face-o. Nicholls e un băiat inteligent, foarte inteligent. Pentru el era clar că, dacă oamenii prind de veste că i-a auzit, vor ști că e de datoria lui să te prevină, iar dumneata vei fi atunci silit să acționezi... Or, o provocare directă la tulburări e ultimul lucru pe care ți-l dorești. Ai spus-o dealtfel și singur, ieri seară în careu.

Vallery șovăi.

— Da, evident, da, am spus, dar... dar în cazul de față, doctore, lucrurile sînt diferite. El ar putea constitui focarul de unde să se răspîndească ideea că...

— Dar ți-am spus, îl întrerupse tacticos Brooks, că Johnny Nicholls e un băiat foarte inteligent. A agățat pe ușa infirmeriei un anunț scris cu niște litere roșii de-o șchioapă : „Nu vă apropiați ! Contagioși, bănuiți de scarlatină infecțioasă !“ Să mori de rîs, nu alta, cînd îi vezi pe toți cum se feresc de infirmerie ca de ciumă. Iar cei dinăuntru n-au nici un mijloc de a comunica cu ortacii lor de la cazane.

Tyndall izbucni într-un hohot sonor de rîs și pînă și Vallery zîmbi ușor.

— Ideea pare într-adevăr excelentă, dar oricum ar fi trebuit să fiu prevenit de aseară.

— Pentru ce să fii trezit la miezul nopții ca să ți se comunice toate fleacurile ? replică Brooks, cu bruscheță. S-ar putea să fie o chestie de pur egoism din partea mea, dar, cînd lucrurile iau o întorsătură proastă, dumneata ești cel care duci toată corabia asta în spate... și cum depindem cu toții de dumneata, nu ne putem permite să nu te păstrăm cît mai sănătos cu putință. Sînteți de acord, domnule amiral ?

— Întru totul, o Socrate ! rosti Tyndall dînd solemn din cap. Modul în care ți-ai exprimat dorința ca somnul comandantului să nu fie tulburat a fost cam prea complicat, dar acordul e unanim.

— Ei bine, domnilor, făcu Brooks, surîzînd amabil, asta a fost totul. Ne vom revedea cu toții în fața Consiliului de război... cel puțin așa sper.

Și, arătînd cu un gest al mîinii fulgii tot mai deși de zăpadă :

— N-ar fi oare o încîntare Mediterana ? Oftă și continuă cu accentul său irlandez : Primăvara la Malta, Plaja de la Sliema, cu căsuțele albe din spatele ei, unde ne răsfățam acum o sută de ani. Blîndele brize, ah ! copiii mei dragi, brizele *calde*, cerul albastru și vinul de Chianti sorbit sub o umbrelă cu dungi colorate...

— Destul ! mugi Tyndall. Dispari de pe puntea asta Brooks, altminteri eu...

— Am și plecat, răspunse Brooks. O grevă în sala cazanelor ! Ah ! Primul lucru pe care l-ați fi văzut ar fi fost o bandă de sufragete masculine agățate de balustrade.

Ușa se închise în urma lui. Vallery întoarse spre amiral o față pătrunsă de gravitate :

— Mi se pare că aveați dreptate să vedeți semne proaste cu sutele.

— Posibil, mormăi Tyndall. Necazul e că în momentul de față oamenii n-au altceva de făcut decît să-și rumege ranchiunele, să se înăcrească și să blesteme totul. Mai tîrziu, lucrurile se vor aranja... poate.

— Vreți să spuneți că atunci cînd vom fi... mai ocupați ?

— Cînd te lupți pentru propria-ți viață, cînd te bați ca să păstrezi nava pe linia de plutire... ei bine, atunci nu prea mai ai timp ca să complotezi și să meditezi asupra nedreptăților sorții. Instinctul de conservare a fost din totdeauna legea numărul unu a naturii... Ai să le vorbești oamenilor în seara asta, comandante ?

— Da, obișnuita alocuțiune radiodifuzată. Pe înserat, cînd vom fi cu toții la posturile de luptă. Născocesc eu ceva ca să fie treji, și încă bine, spuse Vallery cu un zîmbet ușor.

— Bine. Dar lasă duhul blîndeții. Dă-le suficiente subiecte la care să reflecteze... subiecte de care, dacă e să mă iau după aluziile lui Vincent Starr, nu vom duce lipsă în cursul călătoriei. Asta o să-i țină ocupați.

Vallery rîse. Rîsul îi transformă complet fața sa prelungă și sensibilă.

Tyndall ridică o sprînceană întrebătoare. Vallery îi zîmbi :

— E doar un gînd care mi-a trecut prin minte, domnule amiral. Cum ar spune un distins clasic în viață, lucrurile se prezintă bine... așa de bine încît numai inamicul ne poate scoate din încurcătură.

III • LUNI DUPĂ-AMIAZĂ

Întreaga zi, vîntul a suflat neîntrerupt din direcția nord nord-vest. Un vînt puternic, sporind mereu în intensitate. Un vînt tăios, oțelit, aducînd cu sine zăpadă, gheață și acel straniu miros de mortăciune iscat din măruntaiele calotelor glaciare, uitate undeva dincolo de banchiză. Nu bătea în rafale, n-avea convulsii ; era un vînt constant, temeinic, care din zori și pînă acum, pe seară suflase dinspre tribord, ridicînd pe nesimțite, hoțește, talazurile. Cei care, asemeni lui Carrington, Vallery sau Hartley cunoscuseră toate mările și toate porturile lumii priveau și nu spuneau nimic.

Mercurul termometrelor cobora încetișor și zăpada rămînea acolo unde căzuse. Arborii tripozi și vergele semănau cu niște brazi de Crăciun, imenși și strălucitori, împodobiți cu beteala straiurilor, a parîmelor și saulelor. Din cînd în cînd, pe catargul principal apărea o pată de culoare închisă lăsată de jurubițele de fum, mai curînd simțite decît văzute, ale coșului din pupa, destrămate instantaneu în văzduh. Zăpada troienea puntea, muia tăria lanțurilor de ancoră de pe teugă, prefăcîndu-le în fuioare pufoase de vată și se aduna, din ce în ce mai înaltă în dosul spargevalului din fața turelei „A". Se îngrămădea în jurul turelelor și a suprastructurilor, se strecura pe tăcute înăuntrul comandei, băltind pe podea. Orbea enormii ochi ai telemetrelor și lunetelor, se furișa, nevăzută, prin culoare, se infiltra, pe tăcute, prin panouri. Descoperea cea mai neînsemnată fisură a metalului sau a lemnului și făcea din posturile echipajului niște văgăuni jilave, lunecoase, de nelocuit. Sfidînd gravitația, se cățăra fără efort și sub cracii pantalonilor, pe sub poalele mantalelor și a pelerinelor ceruite, se îndesa în glugile pufoaicelor, făcîndu-i pe oameni și mai nefericiți. Un univers saturat de umezeală dar, în același timp, un univers al feeriei albe, al diafanului, al sunetelor trecute prin straniі filtre. Ziua întreagă zăpada a căzut și a tot căzut, regulat, persistent și *Ulysses* a lunecat printre talazuri, vas fantomă într-o lume de năluci.

Nu era însă singur. De o bucată de vreme naviga întotdeauna în binevenita și liniștitoarea tovărășie a Escadrei 14 de portavioane de escortă, unitate rezistentă, experimentată și călită în foc, aproape la fel de legendară în prezent ca și fabuloasa *Force VIII*, recent transferată în Sud ca să protejeze convoaiele cu destinația Malta, alt traseu echivalînd cu sinuciderea.

La fel ca și *Ulysses*, escadra a ținut tot timpul zilei drumul nord-nord-vest. Nu s-au făcut evoluții și nici modificări sistematice de cap. Tyndall avea oroare de zigzaguri și recurgea la ele rar, exceptînd cazul cînd escortau convoaie, dar și atunci numai în zonele unde fuseseră semnalate submarine. Părerea lui — ca de altfel a numeroși alți comandanți — era că zigzagurile reprezintă o sursă virtuală de primejdie mult mai mare decît inamicul însuși. Văzuse cu ochii lui cum *Curaçao* crucișător de 4 200 tone, fusese înghițit de hăurile cenușii ale Atlanticului, pentru că, navigînd în zigzag, tăiase calea masivului pachebot *Queen May*. Nu vorbea niciodată despre acest naufragiu, dar nici nu-l uitase.

Ulysses ocupa locul său obișnuit, dictat de rolul său de navă-amiral a escadrei, adică, pe cît posibil, în centrul celor treisprezece unități.

Crucișătorul *Stirling* îl preceda în linie dreaptă. Era un crucișător vechi de tipul *Cardiff*, o navă solidă pe care se putea conta, numărînd mult mai mulți ani și mai puține noduri decît *Ulysses*, posedînd cinci tunuri de 153 m/m, dar nicidecum construită ca să înfrunte furtunile Arcticei. Devenise proverbială ușurința cu care lua apă pe mare agitată. Rolul lui principal consta în apărarea escadrei ; cel secundar era să preia conducerea acesteia dacă nava-amiral ar fi fost avariată sau scufundată.

Portavioanele *Defender*, *Invader*, *Wrestler* și *Blue Ranger* erau dispuse la tribord și babord ; *Defender* puțin în pupa și *Wrestler* puțin în prova lui *Ulysses*, tot restul, înapoi. Se pare că era obligatoriu ca aceste portavioane de escortă să aibă denumiri terminate în „er", iar faptul că Marina pierduse deja un *Wrestler* (Luptătorul) distrugător făcînd parte din *Force VIII* și un *Defender* (Apărătorul) scufundat cu cîtva timp în urmă în fața portului Tobruk, fusese ignorat cu nepăsare.

Navele acestea nu erau niște giganți de 35 000 tone din veritabila flotă de război, precum, *Indefatigable* sau *Illustrious*, ci portavioane auxiliare de 15 pînă la 20 000 t., poreclite ireverențios „cară-banane". Vase comerciale de construcție americană, transformate, ele fuseseră armate la Pascagoula, pe Mississippi, și traversaseră Atlanticul avînd la bord echipaje mixte anglo-americane.

Erau capabile să atingă 18 noduri, viteză relativ mare pentru o navă cu o singură elice — *Wrestler* avea două — dar unele dintre ele erau echipate cu nu mai puțin de patru dizele „Busch-Sultzer", deservind toate la un loc unicul lor arbore-motor. Punțile de decolare, de bine, de rău dreptunghiulare, lungi de 135 m, fuseseră construite deasupra teugii (de la comandă, care în felul acesta se găsea sub ele, privirea putea cerceta liberă orizontul) și putea servi drept pistă pentru aproximativ 30 de avioane de vînătoare — Grumans, Seafires, ori, cel mai adesea, Corsairs — sau pentru 20 bombardiere ușoare. Erau niște bastimente ciudate, greoaie, dizgrațioase și foarte puțin militare; în decursul lunilor făcuseră însă o treabă magnifică, asigurînd protecția necesară împotriva atacurilor aeriene, sau reperînd și distrugînd navele și submarinele inamice. Numărul pierderilor provocate de ele pe și sub apă era de-a dreptul impresionant dar deseori pus la îndoială de către Amiralitate.

Scutul de distrugătoare nu fusese nici el calculat așa încît să poată inspira încredere strategilor de la Whitehall. Era o amestecătură bizară, iar termenul de „distrugător", fusese dat dintr-o pură curtoazie.

Unul din ele, *Nair*, era o fregată de 1500 t. din clasa *River*; un altul, *Eager* era un dragor de mine aparținînd Flotei, iar al treilea, cunoscut sub porecla de Huntley & Palmer *, era o corvetă de tip *Kingfisher*, îndeajuns de bătrînă și foarte obosită, care în mod normal ar fi trebuit să patruleze doar în largul coastelor. Originea poreclei n-avea nimic misterios; oricine se putea lămuri imediat, ajungea o simplă aruncătură de ochi asupra siluetei sale detașîndu-se pe fundalul unui amurg. Nu

* Magazin londonez de articole de fierărie, oale emailate, ceainice și... țucale. (N. Tr.)

încăpea îndoială că cel care o proiectase lucrase la indicațiile Amiralității, dar e tot atît de sigur că fusese într-o zi tare proastă.

Vectra și *Viking* erau distrugătoare de tipul „V" și „W" cu două elice, modificate, dintr-o clasă acum depășită, neavînd nici viteză, nici putere de foc, dar solide și rezistente la tăvăleală. *Baliol* era un mic distrugător din clasa *Hunt*, vechi, și care nu-și avea locul pe vastele întinderi de apă ale Nordului. *Portpatrick*, o navă scheletică cu patru coșuri, era unul din cele cincizeci de distrugătoare, datînd din primul război mondial, achiziționate de la Statele Unite în cadrul împrumutului de război. Vîrsta ? Nimeni nu se încumeta s-o ghicească. Stîrnind pretutindeni curiozitatea, devenea punctul de atracție al întregii Flote de îndată ce timpul se înrăutățea. Umbla zvonul că doi din frățiorii săi se răsturnaseră pe timpul unei furtuni în Atlantic; iar firea omenească fiind ceea ce știm că e, cum se strica ceva mai serios vremea, cum toată lumea dorea să se afle în primele rînduri ca să vadă confirmîndu-se zvonul. Ce credea echipajul de pe *Portpatrick* despre toate acestea e mai greu de spus.

Pe parcursul întregii zile, cele șapte nave de escortă, siluete, estompate și difuze în ninsoare, păstraseră locurile lor în formație: în față, fregata și dragoarele de mine, distrugătoarele pe flancuri și corveta încheind convoiul. Cel de-al optulea escortor, un distrugător modern, rapid, din clasa „S", comandat de căpitanul comandor Orr, șeful escortei, a patrulat neîncetat în jurul escadrei. Toți comandanții de nave îi invidiau pe Orr pentru sarcina pe care Tyndall i-o încredințase doar ca să scape de nesfîrșitele sale milogeli. Dar nimeni nu-i purta pică pentru acest privilegiu: *Sirrus* poseda un fler supranatural, o atracție cvasimagnetică pentru submarinele aflate la pîndă.

Învăluit de căldura careului — o încăpere lungă de 16 m, necuviincios de confortabilă, situată sub puntea prova la babord — Johnny Nicholls privea învolburările alb-cenușii ale cerului. „Nici măcar blînda zăpadă, se gîndea el, care învăluie mii de păcate, nu poate face

mare lucru pentru vasele astea ciudate, atît de colțuroase, atît de dizgrațioase și atît de evident depășite ca vîrstă."

Își mai spunea că ar fi trebuit să se înfurie împotriva lorzilor Amiralității, cu limuzinele lor, cu fotoliile lor, cu gustările lor de la ora unsprezece, cu hărțile lor întinse pe un perete întreg și împestrițate de steguleț multicolore, a lorzilor care expediaseră această amărîtă escadră să înfrunte haitele celor mai redutabile submarine, în timp ce ei se lăfăiau pe la casele lor. Izgoni însă acest gînd, abia născut : știa că e aberant de nedrept. Dacă le-ar fi avut, Amiralitatea le-ar fi dat și o duzină de distrugătoare noi-nouțe ; situația era însă tragică — lucru știut de el — și cerințele Atlanticului și ale Mediteranei aveau prioritate.

S-ar fi cuvenit, poate, să considere cu ironie și cinism aceste nave bătrîne și uzate. Ciudat, dar era incapabil. Știa ce puteau ele face, ce făcuseră. Dacă îi inspirau vreun sentiment, sentimentul acela era foarte apropiat de admirație, dacă nu chiar de mîndrie. Stînjenit, Nicholls se foi în fotoliu și-și mută privirea de la hublou. Cu acest prilej, ochii îi căzură pe forma somnolentă a lui Baby-Kapok *, prăvălit într-un fotoliu, cu picioarele încălțate într-o magnifică pereche de cizme îmblănite de aviator cocoțate pe radiatorul electric.

„Uite cine s-ar putea simți mîndru, își spuse Nicholls : Baby-Kapok, onorabilul Andrew Carpenter, ofițer cu navigația de pe *Ulysses* și cel mai bun prieten al său. Extravagantul cel mai încîntător pe care Nicholls îl întîlnise vreodată, Baby-Kapok se simțea la fel de degajat, oriunde s-ar fi aflat : pe un ring de dans, în cocpitul unui yaht de curse pe Cowes, la o *serată* pe un teren de tenis sau la volanul imensei sale Bugatti roșii, gonind cu parbrizul lăsat și cu o eșarfă de șase metri fluturînd în urma sa. Nimic însă nu putea fi mai înșelător decît aceste aparențe, căci pentru Baby-Kapok marina era întreaga sa viață și nu trăia decît pentru ea. În dosul ușoarei nerozii de fațadă sălășluia, în afara

* Kapokul e o fibră vegetală, foarte ușoară și perfect impermeabilă. Se utiliza pentru confecționarea vestelor de salvare. (N. Tr.)

unei inteligențe cu totul excepționale, ceva profund romantic, o dragoste aproape elizabetană pentru mare și pentru nave, dragoste pe care el încerca s-o disimuleze (și își închipuia chiar că reușește !) față de ceilalți colegi ofițeri. Totul era însă atît de străveziu, încît nimeni nu mai socotea necesar să facă măcar vreo aluzie.

„Ciudată prietenie, prietenia asta a noastră", își spuse Nicholls. Atracția contrariilor, dacă așa ceva s-a manifestat vreodată. El rezervat și reticent ; Carpenter — exuberant. El detestînd cordial toate chestiile navale ; Carpenter — admirîndu-le pînă aproape de idolatrie. Probabil din pricina unui individualism și a unui sentiment de independență mult prea dezvoltate, (veșnică sursă de necazuri pentru numeroși Highlanders *), Nicholls suferea intens de pe urma stupidității birocratice a Marinei și a celor o mie și una de mărunte șicane ale disciplinei militare care-i apăreau ca o permanentă insultă adusă inteligenței sale. Bănuise încă de-atunci, adică în urmă cu trei ani, cînd războiul îl smulsese din sălile unui mare spital din Glasgow, unde abia isprăvise primul an de internat, că între el și Marină nu va exista nici o compatibilitate. Și nu se înșelase. Însă în ciuda acestei antipatii, sau poate tocmai din pricina ei — plus osînda unei conștiințe de calvinist — Nicholls devenise un ofițer de prim ordin ; ceea ce nu-l împiedica să încerce regulat un vag sentiment de contrariere de cîte ori descoperea în sufletul său un soi de mîndrie pentru navele escadrei în care slujea.

Oftă auzind pîrîituri în difuzorul din colțul careului. O amară experiență îl învățase că rareori un comunicat radiodifuzat poate prevesti ceva bun.

„Tot echipajul aude ? Tot echipajul aude ?" vocea era metalică, impersonală. (Baby-Kapok continua să doarmă într-o superbă uitare de sine.) „La orele 17,30 comandantul se va adresa echipajului. Repet : azi, la orele 17,30, comandantul se va adresa echipajului. Terminat."

Cu vîrful piciorului, Nicholls îl înghionti ușor pe Baby-Kapok.

* În traducere literară : cei de pe pămînturile înalte ; denumire dată locuitorilor unei anumite regiuni a Scoției. (N. Tr.)

— Trezește-te, Vasco. E momentul s-o faci dacă ai cumva chef de o ceașcă de ceai înainte de a-ți lua în primire postul de navigator.

Carpenter se foi și crăpă un ochi cu pleoapele roșii. Nicholls îi zîmbi încurajator și continuă :

— Dealtfel, e o vreme încîntătoare : marea devine tot mai agitată, temperatura scade și suflă un crivăț de toată frumusețea. Într-un cuvînt, idealul vieții tale, Andy băiatule !

Gemînd sfîșietor, Baby-Kapok se trezi, se așeză în fund apoi se frînse de mijloc și rămase așa, cu părul său cînepiu și aspru revărsat peste mîinile împreunate.

— Ce s-a mai întîmplat, păcatele mele, făcu el cu o voce plîngăreață și încă adormită. Apoi, surîse : „Știi unde mă aflam, Johnny ? Pe Tamisa, la „Gîsca cenușie", imediat după Henley, în amonte. Sfîrșit de vară, cald, iar de jur împrejur, o liniște adîncă. Ea era îmbrăcată toată în verde și...

— Indigestie, îl întrerupse Nicholls. Prea multă mîncare bună. E patru și jumătate ; peste un ceas „Sultanul" vorbește echipajului. În orice clipă putem fi chemați la posturile de luptă... așa că am face mai bine să mîncăm ceva.

Carpenter clătină amărît din cap :

— Omul acesta n-are suflet, îi lipsesc sentimentele nobile.

Se ridică și se întinse. Ca de obicei era îmbrăcat într-o salopetă matlasată din kapok, ale cărui fibre mătăsoase ascundeau în ele semințele arborilor crescuți în Japonia și Malaezia ; în dreapta, pe buzunarul de la piept se lăfăia un „J" uriaș, brodat cu fir auriu. Ce reprezenta acest „J", nu știa nimeni. Aruncă o privire prin hublou și se scuturâ ca de frig.

— Mă întreb care va fi subiectul abordat în seara asta ? făcu el.

— N-am nici cea mai mică idee. Sînt chiar curios să văd care va fi atitudinea lui, tonul, cum va trata el această situație care... hîm... exprimîndu-ne eufemistic, e mai degrabă delicată.

Nicholls zîmbi, fără însă ca zîmbetul să se transmită privirii.

— Ca să nu mai vorbim de faptul că echipajul nu știe că destinația e din nou Murmanskul... deși, probabil, oamenii au cam ghicit-o.

Baby-Kapok dădu din cap cu un aer absent.

— Nu cred că „Sultanul" va încerca s-o scalde... vreau să zic în privința sorților acestei misiuni, și nici să se scuze, adică să dea vina pe cei care de fapt o și poartă.

— Asta, în nici un caz, făcu, hotărît, Nicholls. Pur și simplu nu stă în firea lui nici să se scuze... și nici să-și facă mai moale culcușul !

O vreme privirea îi rămase țintuită de calorifer, apoi îl privi calm pe Baby-Kapok :

— Comandantul e foarte bolnav, Andy, spuse el. Foarte, foarte bolnav.

— Ce spui ? exclamă, sincer surprins. Glumești, ce dracu ! Nu-i cu putință !

— Nu, nu glumesc, rosti Nicholls cu voce joasă.

În colțul cel mai îndepărtat al careului își găsise adăpost Winthrop, preotul militar al navei, un tînăr plin de energie și entuziasm, animat de o nemăsurată sete de viață și posedînd despre tot ce se află sub soare convingerile cele mai de nezdruncinat. Pentru moment obișnuitul său neastîmpăr se afla în stare de repaus ; sleit de puteri, băiatul dormea adînc. Nicholls ținea la el, dar prefera să nu fie auzit, știind că Winthrop nu și-ar fi ținut gura. Deseori se gîndise chiar că din flăcăul acesta n-ar fi putut ieși niciodată un bun preot catolic pentru simplul motiv că ar fi fost incapabil să păstreze taina spovedaniei.

— Bătrînul Socrate spune că e atins foarte grav și că o știe. Aseară „Sultanul" i-a telefonat să vină la el în cabină. Totul era plin de sînge, comandantul tușea și-și scuipa plămînii. Hemoptizie acută. Brooks îl suspecta mai demult, dar nu fusese niciodată admis să-l examineze. După părerea lui, încă o criză ca asta, prelungită timp de cîteva zile, și s-a zis cu el.

Nicholls se întrerupse și-i aruncă lui Winthrop o privire rapidă.

— Vorbesc cam mult, făcu el cu bruschețe. Încep să semăn cu ramolitul ăsta de popă. N-ar fi trebuit să-ți

spun nimic... cel puțin așa presupun. Violarea secretului profesional etc. etc. ...Toate astea rămîn strict între noi, Andy.

— Firește, firește...

O pauză lungă, apoi :

— Adică, Johnny, vrei să spui că... că e pe moarte ?

— Întocmai. Și acum, Andy, hai să halim ceva.

Un sfert de oră mai tîrziu, Nicholls cobora la infirmerie. Amurgul se lăsa și *Ulysses* tanga puternic. Brooks se afla în cabinetul de consultații.

— Bună seara, doctore. Dintr-un minut într-altul vom fi chemați la posturile de luptă. Cele de noapte. Vreți să rămîn aici, la infirmerie ?

Brooks îi aruncă o privire îngîndurată.

— Regulamentul, psalmodie el, prevede că postul de luptă al medicului secund este la pupa navei, acolo unde e și postul mecanicilor. Departe de mine gîndul că...

— Vă rog eu, domnule doctor.

— De ce ? Te încearcă sila și plictisul, ți s-a făcut lene sau pur și simplu ești obosit ?

Expresia lui Brooks punea întrebarea în afara oricărei intenții jignitoare.

— Nu, curios numai. Aș vrea să observ reacțiile fochistului Riley și ale... ăăă... complicilor săi la discursul „Sultanului". S-ar putea să fie extrem de instructiv.

— Sherlock Nicholls, ai ? S-a făcut, Johnny. Telefonează ofițerului cu securitatea de la pupa. Spune-i că ești reținut aici, că ai o operație importantă... mă rog, spune-i ce vrei. Publicul nostru credul e ușor de dus de nas. O adevărată rușine !

Nicholls pufni în rîs și întinse mîna după telefon.

În momentul în care sirena porni să mugească, Nicholls se afla instalat în cabinetul de consultații, cu lămpile stinse și cu perdelele aproape complet trase. De unde era, vedea perfect toate colțurile infirmeriei, strălucitor iluminate. Dintre pacienți, cinci dormeau. Alți doi, fochistul Petersen, un colos încet la vorbă, jumătate norvegian, jumătate scoțian, și Burgess, micuțul și negriciosul londonez, stăteau așezați pe paturile lor și discutau cu voce joasă, ațintindu-și privirea către bolnavul

culcat între ei, un tip masiv și ciolănos, cu fața smeadă : fochistul Riley ținea Consiliul său de coroană.

Alfred O'Hara Riley alesese de la vîrsta cea mai fragedă cariera crimei și, în ciuda nenumăratelor necazuri care decurseseră ulterior din această alegere, îi rămăsese credincios, cu o voință de neclintit. Aplicată la oricare altă activitate, această impresionantă voință ar fi fost demnă de toate laudele și i-ar fi adus poate și anumite avantaje. Riley nu cunoscuse însă nici laude, nici avantaje.

Oricare om e produsul mediului și al eredității. Riley nu infirma această regulă și Nicholls, care poseda anumite informații în legătură cu educația acestuia, își spunea că viața nu oferise niciodată un avantaj, fie el cît de mic, robustului fochist. Născut dintr-o mamă bețivă și analfabetă într-o magherniță dezgustătoare, suprapopulată și colcăind de boli, din Liverpool, fusese dintru început un paria ; în plus, corpul său păros, ca o gorilă, falca de jos, greoaie și prognată, gura strîmbă, nasul cu nările dilatate, ochii negri, vicleni, privind ușor cruciș de sub neînsemnata bucățică de os ce separa sprîncenele de rădăcina părului — indiciu cum nu se poate mai exact al capacităților intelectuale ascunse sub ea — toate la un loc constituiau un ansamblu perfect adaptat la ceea ce urma să-i fie vocația. Nicholls se uită la el dezaprobator, dar fără să-l condamne ; întrevăzuse, într-o fracțiune de secundă, tragedia inevitabilului.

Riley nu fusese niciodată un infractor prea norocos ; gradul său de inteligență depășea abia-abia pe acela al unui idiot. Își dăduse oarecum seama de lucrul acesta și de aceea se abținuse riguros de la formele mai subtile ale delictului. Furtul — dar mai cu seamă tîlhăria — erau meseria lui. Înfundase pușcăria de șase ori, ultima dată pentru doi ani.

Faptul că fusese primit în Marină constituia un mister care deconcerta în egală măsură atît pe Riley, cît și autoritățile răspunzătoare de prezența lui la bordul lui *Ulysses*. Acceptase senin această ultimă nenorocire abătută asupra lui și trecuse prin localurile „G" și „H" ale cazărmii Marinei din Portsmouth, așa precum un uragan trece printr-o holdă de grîu, lăsînd în urma sa un

lung șir de valize sfîrtecate și de portofele goale. Fusese prins fără nici un fel de greutate, făcuse șaizeci de zile de carceră ca apoi să fie trimis pe *Ulysses* în calitate de fochist.

La bordul lui *Ulysses*, cariera sa infracțională fusese scurtă și lamentabilă. Prima sa tentativă de furt a fost și cea din urmă : spargerea, neîndemînatică și din cale afară de stupidă, a unui fichet aflat în postul ocupat de sergenții din corpul pușcașilor-marini. Sergentul-major Evans și sergentul Mac Intosh îl prinseseră în flagrant delict ; preferaseră să nu-l scoată la raport, dar următoarele trei zile Riley le petrecuse la infirmerie. Pretindea că se împiedicase pe scară și se dusese de-a berbeleacul, șase metri mai jos, pînă-n sala cazanelor. Firește, toată lumea știa care-i adevărul și Turner fusese de părere să fie expediat de la bord. Spre surprinderea generală însă, și în primul rînd al lui Riley, mecanicul șef insistase să i se ofere o ultimă șansă și pedeapsa fusese suspendată.

De atunci, adică de vreo patru luni, se mulțumise doar să stîrnească tot soiul de tulburări. Deși ilogic, lucrul era de înțeles : scurta sa întîlnire cu pușcașii-marini spulberase complet atitudinea sa de apatică toleranță față de Marină în general, înlocuind-o cu o ură înăbușită. Ca agitator, reușise mai bine decît ca infractor. E drept, dispunea și de un teren fertil pentru operațiile sale, dar trebuie adusă cuvenita cinstire — dacă ne este îngăduită această expresie — îndemînării sale, ingeniozității, vicleniei de fiară sălbatică, ascendentului dobîndit asupra camarazilor. Vocea sa răgușită, vibrantă, gravitatea sa, ochii săi adînc înfundați în orbite, toate acestea conferau lui Riley o stranie putere de fascinație, putere pe care o utilizase la maximum în urmă cu cîteva zile cînd declanșase rebeliunea ce avea să coste viața fochistului Ralston și a pușcașului mort de pe urma unei misterioase fracturi a vertebrelor cervicale. Nu încăpea îndoiala că Riley fusese într-un fel autorul acestor două decese, după cum nu încăpea îndoială că lucrul acesta nu va putea fi dovedit niciodată. Nicholls se întreba ce nouă mîrșăvie clocea acum în dosul frunții sale joase și teșite ; după cum se întreba ce-l împingea pe

același Riley să accepte tot soiul de neplăceri de pe urma faptului că veșnic aducea la bordul lui *Ulysses* și îngrijea cu dragoste toți pisoii rătăciți și toate păsăricile cu aripi zdrobite pe care le găsea.

Pîrîitul difuzorului îl smulse din gîndurile sale și făcu să înceteze toate murmurele din infirmerie. Dar nu numai de aici. Pretutindeni pe navă, orice conversație se opri : în turele și în magaziile de muniție, în sala mașinilor și în cea a cazanelor, pe punți și sub punți. Nu se mai auzea decît vîntul, zgomotul regulat al etravei spintecînd talazurile tot mai înalte, uruitul surd al marilor ventilatoare din sala cazanelor și zumzăitul celor o sută de motoare electrice. O tensiune grea, aproape palpabilă, stăpînea acum întreaga navă cu cei 730 de ofițeri și marinari de la bordul ei.

„Vorbește comandantul. Bună seara." Vocea era calmă, bine timbrată, fără urmă de oboseală sau efort. „După cum știți cu toții, la începutul oricărei călătorii obișnuiesc să vă informez, de îndată ce lucrul acesta e posibil, asupra ceea ce vă așteaptă. Socot că aveți acest drept și că e de datoria mea s-o fac. Nu e întotdeauna o îndatorire plăcută — și în ultimele luni n-a fost niciodată. De data asta, însă, sînt aproape mulțumit." Comandantul se opri după care urmă pe un ton măsurat : „Aceasta e ultima noastră operațiune în zona Cercului Polar. Peste o lună ne vom afla, cu ajutorul lui Dumnezeu, în Mediterana."

„Bravo, aplaudă în sinea sa, Nicholls. Îndulcește pilula, nu fă economie la zahăr."

Comandantul urmărea însă o altă idee :

„Să discutăm mai întîi despre sarcina noastră imediată. Ca și cele precedente, e mixtă ; din nou direcția Murmansk. Miercuri, ora 10,30 avem întîlnire în nordul Islandei cu un convoi plecat din Halifax. E format din 18 vase mari și rapide, putînd dezvolta o viteză de 15 noduri și chiar mai mult. E cel de-al treilea convoi spre Rusia pe care îl escortăm — convoiul FR 77 ; vă spun asta pentru cazul că veți dori să dați precizări nepoților voștri, adăugă el pe un ton sec. Vasele transportă tancuri, avioane, benzină de avioane și păcură... atîta tot. Nu voi încerca să minimalizez primejdiile. Știți

cît e de dramatică situația Rusiei în momentul de față și cîtă nevoie are ea de aceste arme și de acest combustibil. Puteți fi însă siguri că o știu și nemții și că spionii lor au și aflat ce anume transportă convoiul și care e data plecării".

Se opri brusc și întreaga navă putu să audă o tuse violentă, înăbușită în batistă. Apoi reluă fără grabă:

„F.R. 77 duce cu sine destule avioane de vînătoare și destulă benzină ca să modifice complet caracterul actual al războiului pe frontul de est. Naziștii nu se vor da în lături de la nimic — repet, de la nimic, — ca să împiedice convoiul să-și atingă ținta. N-am încercat niciodată să vă înșel. N-o voi face nici acum. Ceea ce ne așteaptă nu prevestește nimic bun. Avem de partea noastră în primul rînd viteza, iar în al doilea — așa cel puțin sper eu — elementul surpriză. Vom încerca să atingem direct Capul Nord.

Împotriva noastră se aliniază patru factori importanți. Ați remarcat desigur cu toții înrăutățirea timpului. Mi-e teamă că vom întîmpina condiții meteo anormale — anormale chiar și pentru regiunea Arctică. S-ar putea — zic, s-ar putea — ca ele să împiedice atacurile submarinelor; pe de altă parte, e posibil ca aceste condiții să provoace pierderea unora dintre micile unități ale escortei noastre. Nu avem răgazul necesar ca să modificăm drumul fixat inițial și să ocolim zona de tempestă. FR 77 va înainta în linie dreaptă... or asta înseamnă mai mult ca sigur că portavioanele nu vor putea permite decolarea aparatelor de vînătoare menite să asigure protecția aeriană."

„Pentru Dumnezeu, se întrebă Nicholls, să-și fi pierdut «Sultanul» mințile? Acum demolează și puținul care a mai rămas din moral... dacă a mai rămas ceva..."

„În al doilea rînd, continuă vocea calmă și inexorabilă, convoiul nu va avea nave de salvare *. Nu vom

* Navele de salvare — a căror destinație era chiar cea desemnată prin nume, făcuseră parte din primele convoaie. *Zafaaran* a fost pierdut pe cînd însoțea unul din cele mai nefericite convoaie din tot timpul războiului. *Stockport* a fost torpilat, scufundîndu-se cu întregul echipaj plus toți supraviețuitorii altor nave, torpilate anterior. (N.A.)

avea timp pentru opriri. Știți dealtfel cu toții ce li s-a întîmplat lui *Stockport* și *Zafaaran*. Veți fi mai în siguranță pe propria voastră navă.

În al treilea rînd, după cîte știm, două sau poate chiar trei formații de submarine sînt postate de-a lungul paralelei de 70°, iar agenții noștri din Norvegia septentrională ne semnalează masive concentrări de bombardiere naziste de toate tipurile în zona lor de supraveghere.

În sfîrșit, avem toate motivele să credem că *Tirpitz* * se pregătește să iasă în larg."

O nouă pază ce părea că nu are sfîrșit. S-ar fi zis că știa ce șoc teribil aveau să provoace aceste cuvinte și că voia să lase un timp suficient pentru asimilarea lor.

„S-ar putea ca nemții să riște trimiterea lui *Tirpitz* în vederea nimicirii convoiului. Amiralitatea speră acest lucru. De aceea, în ultima parte a cursei, unitățile capitale ale Home Fleet-ului **, poate chiar portavioanele *Victorious* și *Furious*, vor naviga pe o rută paralelă, la interval de douăsprezece ore. Așteaptă ocazia asta de multă vreme și noi vom fi momeala care va declanșa mecanismul capcanei...

E posibil ca lucrurile să nu meargă bine. Cele mai bune planuri pot da greș... orice capcană se poate închide prea tîrziu. Dar convoiul trebuie să treacă! Dacă avioanele nu vor izbuti să decoleze, atunci *Ulysses* va fi cel care va asigura retragerea lui FR 77. Înțelegeți ce vrea să însemne lucrul acesta. Nădăjduiesc că totul vă este absolut clar."

Se auzi din nou un lung acces de tuse, urmat de o nouă și prelungită pauză. Cînd reîncepu, tonul era cu totul altul. Cu glas foarte scăzut spuse:

„Știu ce vă cer. Știu cît sînteți de istoviți, cît sînteți de disperați, cum purtați cu toții moartea în suflet. Știu — și nimeni n-o știe mai bine — cîte ați îndurat, în ce măsură aveți nevoie de odihnă și cît de mult o meritați.

* Alături de *Bismarck*, scufundat la acea dată, și *Prinț Eugen*, cuirasatul *Tirpitz* era cea mai redutabilă unitate a Kriegsmarinei. (N. Tr.)

** Denumirea dată Flotei metropolitane din zona nord al Insulelor Britanice. (N. Tr.)

O veți căpăta. Odată ajunși la Portsmouth, întregul echipaj pleacă zece zile în permisie, după care nava trece la revizie la Alexandria". Pronunțase aceste ultime cuvinte pe un ton oarecare, ca și cum n-ar fi avut nici o importanță. „Dar mai întîi — și iarăși știu că lucrul acesta o să vi se pară crud, inuman — am să vă cer să îndurați din nou, și poate chiar într-o măsură și mai mare, aceleași chinuri pe care le-ați mai suportat. N-am însă putința să schimb ceva... cum dealtfel nimeni n-o are."

Acum fiecare din frazele sale era punctată de lungi tăceri ; cuvintele se înțelegeau greu, atît erau de surde și de îndepărtate.

„Nimeni nu are dreptul să v-o ceară, iar eu... mai puțin ca oricare altul... Știu însă c-o veți face. Știu că n-o să mă dezamăgiți. Știu că-l veți duce pe *Ulysses* acolo unde trebuie dus. Noroc tuturor. Noroc și Dumnezeu să vă aibă în pază. Noapte bună."

Difuzoarele amuțiră, dar tăcerea se prelungi. Nimeni nu scotea o vorbă, nimeni nu clintea. Încremeniseră pînă și ochii. Cei care ținuiseră difuzoarele continuau să le privească fără să le vadă, alții își fixau mîinile sau capetele incandescente ale țigărilor interzise, nesimțitori la fumul înecăcios care pișca pupilele lor istovite. Ai fi zis că fiecare din ei dorea acum să fie singur și nu laolaltă cum era firesc, ca să se poată sonda în voie, să-și poată urmări propriile gînduri, știind că, dacă va întîlni privirea altcuiva, această izolare nu va mai fi cu putință. Și astfel se născu o tăcere stranie, supranaturală, o înțelegere fără de glas, atît de rară la oameni ; într-un asemenea moment, vălul se ridică, apoi cade atît de repede încît omul nu-și mai amintește niciînd cele întrezărite ; el își aduce doar aminte că a văzut ceva și simte că, de aici încolo, nimic nu va semăna cu ceea ce a fost. Sînt foarte rare, mult prea rare, asemenea clipe : un amurg de o neasemuită frumusețe, un fragment dintr-o mare simfonie sau teribila tăcere care se prăvale peste uriașele arene ale Barcelonei sau Madridului cînd spada celui mai ilustru dintre toreadori atinge, implacabilă, ținta. Acestei tăceri, spaniolii i-au găsit un nume : „Momentul adevărului".

Tic-tac-ul pendulei din infirmerie răsuna nefiresc de tare ; se scurse un minut, poate două. Ca și cum n-ar mai fi respirat de un veac, Nicholls scoase un oftat adînc, închise încetișor ușa culisantă din dosul perdelei și aprinse lumina. Privirea sa se ațintì asupra lui Brooks, apoi lunecă într-o parte.

— Ei bine, Johnny ?

Tonul era blînd și ușor sarcastic.

— Nu știu ce să zic, căpitane, zău că nu știu. La început am crezut că... ei bine, c-o s-o facă de oaie. C-o să bage o groază de moarte în ei. Și zău că asta a și făcut. Fără menajamente : furtuni, haitele de submarine, *Tirpitz*... și totuși...

— Și totuși ? făcu batjocoritor Brooks. Exact ce spuneam : prea multă inteligență, iată defectul tinerilor medici din ziua de azi. Te-am observat cum ședeai ca un soi de psihanalist, străduindu-te să analizezi efectul probabil al discursului asupra combatanților răniți, fără să lași deschisă nici cea mai mică portiță spre propriu-ți suflet...

Se întrerupse o clipă, apoi continuă calm :

— A fost un discurs admirabil compus... Nu, cuvîntul nu-i cel potrivit ; nimic n-a fost premeditat. Se poate să nu înțelegi ? A pictat tabloul cel mai sumbru cu putință ; n-a ascuns că e o modalitate complicată de a ne sinucide cu toții ; n-a aurit pilula, n-a făcut promisiuni ; chestia cu Alexandria n-a menționat-o decît după ce spusese tot ce avea de spus și așa, parcă într-o doară. Mai întîi i-a exaltat, apoi i-a dezamăgit. Nici o încurajare, nici o speranță, nici o emoție... și, cu toate acestea, emoția a fost formidabilă... De unde venea această emoție, Johnny ?

— Nu știu, răspunse tulburat Nicholls, ca aproape imediat să ridice capul și să surîdă ușor. — S-ar putea ca emoția să nu se fi produs... ascultați.

Stinse lumina și trase fără zgomot ușa culisantă. Glasul răgușit, jos și vibrant, al lui Riley răzbătu pînă la ei :

— ...gogoși, fi-ar să fie, gogoși ? Alexandria ? Mediterana ? Niciodată, fraților. Nici măcar Scapa n-o s-o revedeți vreodată. Știți ce vrea comandantul Richard Val-

lery, jigodia asta bătrînă decorată cu D.S.O. ? * Încă o baretă la panoplie. Poate jinduiește chiar după „Victoria Cross". Ei bine, jur pe Hristos că n-o va avea ! Nu pe spezele mele ! Nu dacă-l voi putea..., să zicem, împiedica ! „Știu că n-o să mă dezamăgiți" îl maimuțări el făcîndu-și o voce din cap. Boșorog plîngăcios !

Tăcu o clipă, apoi reluă rapid :

— *Tirpitz !* Dumnezeule atotputernic ! *Tirpitz !* Uite cine s-a găsit să-l oprească : noi și amărîtul ăsta de vaporaș-jucărie ! O momeală, a zis el, o momeală ! — ridică glasul : Fraților, vă asigur că ăștia-și bat joc de noi ! Auzi, direct la Capul Nord ! Păi ăștia ne aruncă în groapa leilor, cu bătrînul ăsta ticălos cu tot !

— Mai tacă-ți fleanca ! răsună, joasă și mînioasă, vocea lui Petersen. În cabinetul de consultații, Brooks și Nicholls tresăriră auzind cum pîrîie încheietura mîinii lui Riley sub strînsura degetelor uriașului. — M-am întrebat adesea cîte parale faci, Riley, urmă fără grabă Petersen. Acum știu și-mi vine să borăsc !

Zvîrli la o parte mîna lui Riley și se întoarse cu spatele la el.

— Ce naiba l-a apucat ? se adresă acesta lui Burgess, frecîndu-și încheietura martirizată. Să mă ia dracu...

Se întrerupse brusc sub privirea lui Burgess care-l studie îndelung, ca apoi, deliberat, alene, să se întindă în pat, să tragă pătura pînă sub bărbie și să-i întoarcă spatele.

Brooks se ridică, închise ușa și aprinse lumina.

— Actul I, primul tablou. Cortina ! murmură el. Înțelegi acum ce am vrut să zic, Johnny ?

— Da, doctore, răspunse Nicholls. Cel puțin așa cred.

— Ia notă, te rog, că lucrurile nu vor dura... în orice caz, nu cu asemenea intensitate. Dar s-ar putea ca în felul acesta să ajungem totuși la Murmansk. Nu se știe niciodată.

— Asta nădăjduiesc și eu. Mulțumesc pentru spectacol, spuse Nicholls, luînd din cuier canadiana sa îmblănită. Așa stînd lucrurile, cred că aș face bine să-mi ocup postul la pupa.

— Mergi sănătos, Johnny. Și băiatule...

— Da, domnule doctor ?

— Știi, afișul acela cu scarlatina... În drum, ia-l și azvîrle-l în mare. Nu cred că mai avem nevoie de el.

Nicholls făcu o strîmbătură care semăna a zîmbet și trase încetișor ușa după el.

* Distinguished Service Order, înaltă distincție britanică. (N. Tr.)

● IV ● LUNI SEARA

Posturile nocturne de luptă au fost păstrate timp de o oră, o oră ce părea că nu se mai sfîrșește. Și în această seară, la fel ca într-o sută de alte asemenea seri, ordinul primit nu era altceva decît o exasperantă frustrare în plus, o precauție fără obiect, nejustificată nici prin ea însăși și, cu atît mai vîrtos, prin meticuloasa ei perfecțiune. Cel puțin, așa părea. Căci, dacă atacurile inamice în zorii zilei constituiau ceva obișnuit, cele din amurg erau practic necunoscute. Ce-i drept, se mai întîmplase, dar cu alte nave și extrem de rar. *Ulysses* avea noroc. Era un lucru știut de toată lumea. Îl știa și Valiery dar mai știa și de ce : ca marinar, vigilența era primul articol din profesia sa de credință.

Puțin timp după alocațiunea comandantului, radarul semnalase un obstacol apropiat. Faptul că era un avion inamic nu lăsa loc la îndoială ; maiorul Westcliffe, cel mai vechi dintre ofițerii aviatori avea în fața sa, în sala de comandă a aviației de vînătoare, o hartă murală indicînd rutele operaționale ale tuturor avioanelor aparținînd lui Coastal Command * precum și cele ale aparatelor de transport. Or, zona era sigură. Nimeni nu acordă atenție acestui anunț, exceptîndu-l pe Tyndall care ordonă modificarea capului cu 45°. O măsură la fel de rutinieră ca și ocuparea posturilor de luptă. Nu era decît bătrînul lor prieten „Charlie" care venea să-și prezinte omagiile.

* Comandamentul aviației însărcinate cu paza coastei, de interceptare și intervenție. (N. Tr.)

Pentru convoaiele ce se îndreptau spre Rusia, „Charlie“ — de regulă un cvadrimotor Focke-Wulf — „Condor“ era un soi de instituție. În ochii marinarilor îmbarcați cu destinația Murmansk, el reprezenta cam ceea ce reprezentase albatrosul pentru navigatorii cu pînze din prima jumătate a secolului trecut : o pasăre prevestitoare de rele, pe de o parte temută, pe de alta acceptată aproape amical și pe care toată lumea o lăsa în pace ; firește, în cazul lui „Charlie“, rațiunile acestei atitudini erau diferite. La începutul războiului, înaintea apariției navelor avînd la bord și un avion de vînătoare și a portavioanelor de escortă, se întîmpla adesea ca „Charlie“ să se învîrte din zori și pînă la căderea nopții deasupra convoiului, comunicînd la bază poziția acestuia cu o exactitate remarcabilă.

Schimbul de semnale între navele britanice și avioanele de recunoaștere germane era un lucru curent și pe chestia asta circulau o mulțime de istorioare. Un schimb de glume pe socoteala timpului era aproape de rigoare. De cîteva ori „Charlie“ implorase să i se indice poziția, ceea ce fusese făcut, furnizîndu-i-se relevee extrem de detailate care-l plasau în genere pe undeva prin Pacificul de sud. Și, evident, cel puțin o duzină de nave se pretindeau autoarele următorului semnal expediat de comandantul convoiului : „Fiți amabil și învîrtiți-vă și-n celălalt sens pentru că am început să amețesc“, invitație la care „Charlie“ a răspuns politicos, schimbînd sensul evoluțiilor.

De la o vreme însă, odată cu apariția aparatelor de vînătoare aduse de portavioane, amabilitățile dispăruseră și „Charlie“, devenit circumspect, rărise vizitele diurne și nu se arăta decît în amurg. De obicei, făcea un singur tur al convoiului — și asta la o distanță prudentă — după care pierea în întuneric.

Nici de data aceasta „Charlie“ nu făcu vreo derogare de la regulă. Oamenii zăriră „Condorul“ doar fugitiv, prin deasa perdea a fulgilor de zăpadă, după care îl pierdură în bezna nopții. Sigur, „Charlie“ avea să comunice la bază forța, natura și direcția escadrei, dar Tyndall nutrea prea puține speranțe în legătură cu șansele lui de a induce în eroare serviciul german de informații

asupra itinerariului real. Apariția unei escadre aproape de paralela de 62°, în imediata vecinătate a insulelor Feroe, era un nonsens pentru comandamentul german, cu atît mai mult cu cît acesta fusese fără îndoială deja informat de plecarea convoiului format la Halifax. Prea fac doi și cu doi patru !

Nu se încercă nici trimiterea „Seafires“-urilor, singurele avioane capabile să ajungă din urmă „Condorul“, înainte ca el să dispară definitiv în întunecime. Chiar și cu ajutorul radioului, tot rămînea foarte greu pentru pilot să găsească într-o obscuritate aproape totală portavionul bază ; în genere, apuntarea de noapte este extrem de primejdioasă, dar cînd e vorba s-o faci pe viforniță, avînd ca pistă o punte care se clatină în toate sensurile, treaba devine imposibilă și înseamnă sinucidere curată. Cea mai minusculă eroare de calcul sau de apreciere reprezintă nu numai pierderea avionului, ci și a pilotului. Cu fuselajul său alungit ca de torpilă și cu formidabila greutate a motorului Merlin Rolls-Royce în bot, un „Seafire“ care cade în mare e o capcană fără scăpare pentru pilot : se duce glonț la fund.

Reluîndu-și drumul, *Ulysses* înainta orbește spre furtuna care se pregătea. Oamenii părăsiră posturile de luptă și ocupară pe cele normale de veghe, succedîndu-se în carturi. S-ar putea spune că douăsprezece ore de serviciu din douăzeci și patru e încă un lucru suportabil. Așa e, dacă n-ar fi decît atît. Dar odată la fiecare două dimineți, echipajul făcea trei ore de gardă la posturile de luptă — cartul de dimineața — iar cînd nu erau de cart, numai Dumnezeu știe cîte ceasuri degerau din nou la posturile de luptă. În plus, toate mesele — atunci cînd se întîmpla și așa ceva — erau luate în afara orelor de serviciu. Trei sau patru ceasuri de somn pe zi, firește adunate, constituia un fapt excepțional ; în schimb, patruzeci și opt de ore de veghe neîntreruptă reprezenta ceva cu totul obișnuit.

Prevestind primejdii de moarte, grad după grad, diviziune după diviziune, mercurul termometrelor cobora întruna. Valurile deveneau tot mai înalte, coastele lor tot mai abrupte, prăpastiile lichide tot mai adînci, iar vîntul, pătrunzător pînă la oase, biciuia învolburări orbitoare

de zăpadă. Începea o noapte cumplită, o noapte de nesomn, sus pe punte ca și în corpul navei, pentru toți, fie că erau de cart, fie că nu.

Sus la comandă, secundul, Turner, Baby-Kapok, ofițerul însărcinat cu reflectoarele, gabierii și timonierii scrutau disperați noaptea albă întrebîndu-se cam cum e cînd ți-e cald. Dîrdîiau amarnic deși se înfofoliseră în tot ce aveau : pulovere, veste, canadiene îmblănite, mantale de ploaie, fulare, glugi, lăsînd în acest veritabil cocon de lînă doar o fentă îngustă pentru ochi. Înghețau oricît de strîns ar fi îmbrățișat conductele de aburi ce treceau pe-acolo, oricît ar fi încercat să-și rezeme picioarele de ele. Servanții „pom-pom"-urilor se înghesuiau în spatele scuturilor, jucau pe loc, se plesneau cu mîinile peste spate și înjurau fără întrerupere. Izolați în nișele lor solitare, trăgătorii de la Oerlikoane se rezemau de radiatoarele încastrate în blindaj luptînd împotriva celui mai viclean dușman al lor : somnul.

Cei din bordul-tribord, feriți oarecum în cazărmile lor din interiorul navei, nu erau nici ei cu mult mai fericiți. Pe *Ulysses* oamenii nu aveau cușete, ci doar hamacuri, iar hamacurile se agățau numai și numai cînd nava se găsea în vreun port. Solide și multiple rațiuni justificau această practică. Ordinea și curățenia de pe o navă de război sînt indiscutabil superioare unui cămin civil oarecare ; un marinar n-ar îndrăzni niciodată să se cațere îmbrăcat în hamacul său. În același timp, nici unui om înzestrat cu un minimum de bun simț nu i-ar fi trecut prin minte să se dezbrace atunci cînd făcea parte dintr-un convoi cu destinația Rusia, mai cu seamă că, pentru careva sleit de puteri, simpla perspectivă a efortului cerut de desfacerea și atîrnarea hamacului era de-a dreptul înspăimîntătoare. Ca să nu mai spunem că cele cîteva secunde necesare coborîtului dintr-un hamac în caz de urgență putea reprezenta exact pragul dintre viață și moarte și că un hamac întins constituie pentru toți o primejdie în plus în măsura în care împiedica mișcările rapide. În sfîrșit, pe o noapte ca asta, cu hulă foarte puternică, nimic nu-i mai inconfortabil decît un hamac agățat paralel cu axa navei.

Așa stînd lucrurile, oamenii dormeau pe unde puteau, echipați din cap pînă-n picioare, păstrînd pe ei chiar și scurtele îmblănite și mănușile. Dormeau pe mese și sub mese, pe banchetele largi de numai 22 centimetri, direct pe podea sau pe bastingaje, oriunde și oricum. Locul cel mai solicitat erau plăcile de oțel, calde, ale culoarului din dreptul bucătăriei, straniu și sinistru tunel, luminat noaptea de o singură luminiță roșie. Acest dormitor era cu atît mai apreciat, cu cît despărțitura dintre el și puntea superioară, aflată la nici trei metri distanță, o constituia o simplă bucată de prelată. În mintea oricărui marinar sălășluiește veșnic teama de a nu fi cumva prins sub punțile unei nave pe punctul de a se scufunda.

Chiar și în interiorul navei, frigul era teribil. Caloriferele cu aer cald funcționau eficace doar în cazărmile „B" și „C", dar și acolo temperatura abia dacă depășea zero grade. Picuri de apă se adunau în permanență pe tavan, aburii condensau pe blindajul pereților și mii de pîrîiașe se scurgeau pe podeaua de linoleum. Aerul era umed, închis și îngrozitor de rece, mediu ideal pentru tuberculoza de care se temea atît medicul-șef Brooks. În asemenea condiții, la care se adăugau neîntrerupta trepidație a navei și brutalele șocuri provocate de fiecare dată cînd etrava se prăvălea în hăul dintre două valuri, somnul devenea aproape imposibil sau, și mai rău, întrerupt și zbuciumat.

Majoritatea oamenilor dormeau, ori încercau să doarmă, cu capul rezemat de o centură de salvare umflată ; îndoită pe mijloc și apoi legată cu o sfoară, ea constituia o pernă aproape acceptabilă. Era, de altfel, unica întrebuințare dată acestor centuri, în pofida ordinelor care stipulau în modul cel mai categoric că ele trebuie purtate permanent la posturile de luptă sau în cazul în care s-a semnalat prezența inamicului în apele prin care se navighează. Acest ordin era cu desăvîrșire ignorat, în primul rînd chiar de ofițerii a căror îndatorire ar fi fost să-l facă respectat. Voluminoasa îmbrăcăminte purtată la aceste latitudini conținea suficient aer ca să mențină un om la suprafață cel puțin trei minute. Or, dacă în acest răstimp el nu era salvat, murea oricum. Ceea ce ucidea era șocul — șoc cumplit pentru un corp avînd o temperatură

de 37°, cufundat brusc într-un lichid cu vreo 40° mai rece, căci în Oceanul Arctic temperatura mării coboară adesea sub punctul de îngheț. Și mai rău e vîntul — și el sub zero grade — care străpunge cu mii de stilete înghețate veșmintele saturate de apă ale unui om căzut în mare ; brusca schimbare de temperatură provoacă stopul cardiac. Oamenii spun însă că e o moarte rapidă, o moarte îndurătoare.

Cu zece minute înainte de miezul nopții, Turner, plin de voie bună chiar și la această oră tîrzie, ca să nu mai vorbim de timpul mizerabil, urcă însoțit de Marshall pe puntea de comandă. Se opri o clipă să-și obișnuiască ochii cu întunericul, apoi, descoperindu-l pe Carrington, îl plesni zdravăn pe spinare :

— Cum se prezintă noaptea, caraulă ? întrebă el pe un ton vesel. Pune sîngele în mișcare, ai ? Zău că-l pune ! Cît despre situația generală, presupun că refuză cu desăvîrșire să ni se supună ? Cam pe unde s-or fi aflînd toți puișorii noștri în această fermecătoare seară ?

Aruncă o privire chiorîșă zăpezii care cădea, încercă să zărească linia orizontului, apoi renunță :

— Pesemne că-s cu toții în iad !

— Nu stăm chiar așa de rău, spuse cu un zîmbet larg Carrington, ofițer rezervist, fost căpitan al Marinei comerciale, om în care Vallery avea o încredere totală.

De obicei, Carrington era un tip taciturn, grav, care nu surîdea niciodată. Între el și Turner exista însă o legătură de factură specială, o legătură profesională, bazată pe respect, pe care doi marinari excepționali o au unul pentru celălalt.

— Din cînd în cînd putem observa portavioanele. În orice caz, Bowden și băieții lui cunosc locul lor la milimetru. Sau, cel puțin, așa pretind.

— Atenție să nu vă audă bătrînul Bowden, îl povățui Marshall. E convins că radarul e unicul progres pe care l-a făcut omenirea din momentul în care primul om s-a dat jos din copac.

Se scutură fără voie de frig și se întoarse cu spatele la vînt.

— Nu mi-ar displace să fiu în locul lui, adăugă el. Aici e mult mai rău decît iarna în Alberta !

— Ce prostie ! explodă Turner. Voi, tinerii, sînteți cu toții niște decadenți ! Viața de aici e singura viață posibilă pentru un om care se respectă. Trase pe nas aerul înghețat ca și cum l-ar fi găsit deosebit de plăcut, apoi se întoarse spre Carrington : — Cine mai e de cart împreună cu dumneata în noaptea asta ?

O siluetă întunecată se desprinse și se apropie.

— Ah, iată-te ! Să mă bată Dumnezeu dacă nu e chiar navigatorul nostru, onorabilul Carpenter, cu capul în nori ca de obicei și sfidător de elegant în superba sa salopetă. Știi, pilotule, că împopoțonat cu chestia asta parcă ești pe jumătate scafandru și pe jumătate tipul ăla umflat care-i reclamă la pneurile Michelin ?

— Bățeți-vă joc de mine cît mai puteți, domnule căpitan-comandor, răspunse Baby-Kapok, bătîndu-se ușor și afectuos cu palma peste pieptul său matlasat. Așteptați numai să ne trezim cu toții în apă, unii ducîndu-se la fund, alții murind de frig, în vreme ce eu, plutind voios la suprafață, uscat, voi fuma poate o țigaretă...

— Ajunge ! Întinde-o de aici ! Ce cap avem, Carrington ?

— 320, domnule căpitan-comandor ; viteza : 15 noduri.

— Ce face comandantul ?

— E în cazemată, răspunse Carrington arătînd spre o construcție din plăci groase de oțel aflată la extremitatea din spate a punții de comandă. Aici se găsea instalația de telereglare a tirului și cablurile electrice ce veneau din puțul central. Și tot aici era un pat de campanie — de fapt o simplă laviță goală — pentru comandant. Sper, de altfel, că doarme, deși mă îndoiesc foarte tare. A ordonat să fie trezit la miezul nopții.

— Pentru ce ? întrebă Turner.

— Habar n-am. Presupun că din rutină. Vrea să vadă cum merg treburile la bord.

— Anulează ordinul ! făcu, scurt, Turner. Comandantul trebuie să învețe să execute ordinele așa cum face toată lumea, mai cu seamă cînd e vorba de ordinele doctorului. Îmi asum întreaga răspundere. Noapte bună !

Odată ușa închisă, Marshall se întoarse neliniștit către comandor :

— Comandantul... știu că nu-i treaba mea, dar... Șovăi, apoi urmă : Cum se simte ?

Turner aruncă o rapidă căutătură de jur împrejur, după care spuse cu glas extrem de scăzut :

— Dacă Brooks ar avea mînă liberă, „Sultanul" s-ar afla de mult în spital. Se opri o clipă ca apoi să adauge : Și chiar în acest caz s-ar putea să fie prea tîrziu.

Marshall nu mai spuse nimic. Făcu nervos cîțiva pași, se răsuci și se îndreptă spre pupa unde se afla postul proiectorului babord.

Curînd răsunetul întretăiat al unor voci parveni la urechea secundului. Cînd Marshall reveni, Turner îi aruncă o privire întrebătoare :

— Era Ralston, domnule căpitan-comandor, explică ofițerul-torpilor. Știam că dacă are chef să schimbe cu cineva o vorbă, acela sînt eu.

— Și a făcut-o ?

— Da... însă numai despre ce a vrut el. În rest, nici o nădejde. Ai putea jura că vezi agățată de gîtul lui o pancartă pe care scrie : „Domeniu particular. Nu intrați". Foarte politicos, foarte amabil, dar imposibil să te apropii. Nu știu ce să mă fac cu el.

— Lasă-l în pace, zise Turner. Nimeni nu poate face nimic pentru el. Dumnezeule, cît de ticălos de crudă a fost viața pentru acest băiat !

Cei doi tăcură. Ninsoarea se rărise, dar vîntul continua să urle din ce în ce mai aprig printre catarge și manevre, contopindu-se, într-o barbară și hidoasă simfonie, cu păcănitul obsedant al Asdic-ului. Erau două zgomote stranii, misterioase, primare și de rău augur, care măcinau nervii și trezeau spaime atavice, vechi de milenii, ce răzbăteau acum din adîncurile în care fuseseră demult îngropate de civilizație și progres. Note ale unei simfonii oribile, pe care în răstimpul acestor ani de război oamenii ajunseseră s-o urască de moarte.

Miezul nopții trecu, se făcu ora unu și jumătate. În mintea lui Turner se plăsmuiră două imagini tandre : o ceașcă de cafea și una de cacao. „Cafea sau cacao ? Cacao, hotărî el. O băutură fierbinte, întăritoare, groasă de

atîta șocolată și zahăr". Odată decizia luată, secundul se întoarse spre Chrysler, plantonul de pe puntea de comandă, fratele mai mic al operatorului de la Asdic.

— Postul radio către comandă ! Postul radio către comandă ! răsună în aceeași clipă difuzorul amplasat deasupra cabinei Asdic-ului. Glasul era grăbit, intens. Dintr-un salt Turner se află lîngă microfon răcnind că a auzit.

— Recepționat semnal de la *Sirrus*. Ecouri puternice dinspre babord prova, 300. Se apropie. Repet : ecouri puternice dinspre babord prova, în curs de apropiere.

— Ecouri ? Ai spus „ecouri" ?

— Ecouri, domnule secund. Repet : ecouri.

Cuvintele mai pluteau încă în aer cînd mîna lui Turner se abătu asupra manetei fosforescente a semnalului de alarmă pentru ocuparea posturilor de luptă.

Probabil că din toate sunetele de pe acest pămînt, nici unul nu rămîne înscris în memoria omului, pînă la sfîrșitul zilelor sale, ca acela care cheamă la posturile de luptă. Nu există vreunul care să-i semene, nici măcar de departe. N-are nimic nobil, nimic marțial, nimic mobilizator. E doar un șuierat aproape de limita superioară a audiofrecvenței, alternativ, strident, aton, născînd sentimentul deznădăjduit al urgenței și al primejdiei ; pătrunde aidoma unui pumnal în creierul cel mai încețoșat de somn și oricare ar fi gradul de epuizare al omului, oricît de mare i-ar fi slăbiciunea, oricît de adîncă uitarea de sine în care se cufundase, șuierul acesta îl pune pe picioare în cîteva clipe, pulsul bate deja accelerat, adrenalina s-a și vărsat în sînge, iată-l gata să înfrunte necunoscutul ce s-a ivit.

În mai puțin de două minute, toată lumea de pe *Ulysses* își ocupase posturile de luptă. Turner — pe platforma telemetrelor, Vallery și Tyndall — pe puntea de comandă.

Aflat la babord la două mile distanță, *Sirrus* păstră contactul Asdic timp de o jumătate de oră. *Viking* a fost detașat să-l ajute și cei ce se găseau sub puntea lui *Ulysses*, auziră clar, la intervale neregulate, bubuiturile grenadelor antisubmarine. Pînă la urmă *Sirrus* anunță : „N-am avut noroc. Contact pierdut. Sper că nu v-am

deranjat ?“ și Tyndall ordonă reîntoarcerea în formație a celor două distrugătoare. Sirena mugi anunțînd sfîrșitul alarmei.

Întors pe puntea de comandă, Turner trimise după cacao. Chrysler porni spre bucătăria postului de echipaj de la prova — comandorul detesta zeama care se prepara la cantina ofițerilor — și reveni cu un ibric din care ieșeau aburi și cîteva cești grele, prin toartele cărora fusese trecută o sîrmă îndoită. Secundul urmări cu un ochi aprobator lenea cu care lichidul gros, vîscos, se lăsa scurs prin ciocul ibricului și clătină satisfăcut din cap după ce-l gustă. Își linse buzele și scoase un oftat de plăcere.

— Excelent, tinere Chrysler, excelent ! Ai un adevărat talent. Torpilorule, fii cu ochii pe navă. Eu mă duc să văd care ne e poziția.

Zicînd acestea, se retrase în camera hărților amplasată la babord chiar în spatele cabinei de navigație și trase după sine ușa de camuflaj. Se prăvăli în fotoliu, puse ceașca pe masa hărților, își instală alături picioarele și aspiră adînc primul fum de țigară. În aceeași clipă, sărea în picioare blestemînd : difuzorul se pornise din nou.

De data asta, autorul era *Portpatrick*. Din multiple motive, comunicările sale erau tratate mai întotdeauna cu multă rezervă ; de data asta însă părea extrem de pozitiv. Lui Turner nu-i rămînea altă alegere : declanșă din nou semnalul pentru ocuparea de urgență a posturilor de luptă.

Douăzeci de minute mai tîrziu sirena anunța sfîrșitul alarmei, dar căpitan-comandorului Turner nu-i era hărăzit să bea cacao în noaptea aceea. De trei ori la rînd echipajul a fost obligat să ocupe posturile de luptă, iar la cîteva minute după terminarea ultimei alarme, soneriile comandau preluarea posturilor de zi.

De fapt, despre ce fel de zi putea fi vorba ? O vagă, imperceptibilă, decolorare a cerului, o pîclă neguroasă și rece învăluind oameni ce se tîrau sleiți să-și ocupe posturile de luptă. Așa arăta, de cele mai multe ori, războiul în mările arctice ! Nici moarte glorioasă, nici eroism, nici muget de tunuri, nici Oerlikoane scuipînd foc, nici exaltarea sufletelor, nici superba sfidare a dușmanului. Nimic. Doar oameni vlăguiți, nedormiți, tremurînd de frig în hainele lor veșnic ude, cu chipuri cenușii și trase de oboseală, clătinîndu-se din pricina slăbiciunii, a foamei, a lipsei de repaus, striviți sub povara amintirilor, a tensiunii, a epuizării acumulate de-a lungul a o sută de alte asemenea nopți, la fel de nesfîrșite.

Ca întotdeauna, Vallery se și afla pe pasarelă. Amabil, binevoitor și atent ca de obicei. Dar cu o înfățișare cadaverică ; obrazul răvășit, avea culoarea cartonului de ambalaj, ochii erau injectați, duși adînc în găvanele orbitelor, buzele livide. Cumplita hemoragie din noaptea precedentă și lipsa de somn sleiseră și puțina vlagă pe care o mai avea.

În palida lumină a dimineții, escadra devenea treptat vizibilă. În chip miraculos, majoritatea unităților ei izbutiseră să-și păstreze locul în formație. Fregata și dragoarele se aflau mult înaintea escadrei ; preferaseră — lucru perfect explicabil — ca în timpul nopții să nu fie talonate din urmă de un crucișător greu sau de vreun portavion. Tyndall înțelese și nu spuse nimic. *Invader* își pierduse locul și acum se găsea în afara ecranului de protecție, departe la babord. Recepționă pe loc un semnal intempestiv și, biciuit năprasnic de valuri, își reluă locul.

Încetarea alarmei sună la opt. La opt și zece, în vreme ce bordul babord se afla jos preparîndu-și ceaiul, spălîndu-se sau făcînd coadă în fața bucătăriilor pentru a primii platourile cu micul dejun, o explozie surdă zgîlții nava. Prosoape, săpunuri, cești, platouri zburară în toate direcțiile sau au fost abandonate pe loc. Cătrăniți, blestemînd de mama focului, oamenii se repeziră spre posturile lor de luptă înainte chiar ca mîna lui Vallery să fi manevrat sirena de alarmă.

La mai puțin de 700 metri depărtare, *Invader* descria o violentă curbă ; puntea de decolare prezenta o puternică înclinare. Ninsoarea se întețise din nou, dar nu de-ajuns pentru a ascunde vălătucii groși de fum uleios care izbucneau de sub puntea prova. Sub căutătura fixă a echipajului de pe *Ulysses* vasul se imobiliză, cufundîndu-se primejdios între uriașele talazuri.

— Imbecilii ! Nebunii ! explodă Tyndall cu o furie excesivă și deplasată. Nu voia să-i mărturisească nici măcar lui Vallery în ce măsură îl strivea greutatea comandamentului, efortul acesta continuu care făcea să țișnească din el o irascibilitate devenită aproape cronică. — Iată ce se întîmplă, Vallery, atunci cînd o navă nu știe să-și păstreze locul ! Iar vina e deopotrivă și a mea... ar fi trebuit să trimit un distrugător ca să-i escorteze pînă reintră în dispozitiv. — Duse binoclul la ochi, apoi se întoarse spre Vallery. — Semnalizează-le, te rog : „Comunicați amploarea avariilor... Blestematul acela de submarin îi pîndea pesemne încă din zori așteptînd prima ocazie favorabilă.

Vallery nu spuse nimic. Știa prea bine ce trebuie să simtă amiralul văzînd una din navele sale grav avariate, poate chiar pe punctul de a se scufunda. *Invader* continua să fie anormal de înclinat, iar fumul urca acum într-o coloană regulată. Nu se zărea însă nici o flacără.

— Vreți să constatați personal cum stau lucrurile, domnule amiral ? întrebă Vallery.

— Da, cred că ar fi cel mai bine. Comunică escadrei ordinul de a continua drumul, aceeași viteză, același drum. Semnalizează către *Baliol* și *Nairn* să rămînă în preajma lui *Invader*.

Vallery, cu ochii fixați la pavilioanele care fluturau la vergă, avu deodată senzația unei prezențe în spatele său. Se întoarse pe jumătate.

— N-a fost un submarin, pronunță Baby-Kapok, foarte sigur de sine. Nava n-a fost torpilată.

Tyndall îl auzi, se răsuci în fotoliul său și-l fulgeră cu privirea pe nefericitul ofițer cu navigația.

— De unde naiba poți ști dumneata, domnule ?

În genere, cînd amiralul se adresa subalternilor săi cu „domnule" era momentul s-o iei rapid din loc. Baby-Kapok roși pînă la rădăcina părului său blond, dar nu se clinti.

— În primul rînd, domnule amiral, de cînd ați transmis ordinul de revenire în formație, *Sirrus* apăra flancul babord al lui *Invader*, deși, ce-i drept, aflîndu-se mult în

față. În orice caz, supraveghează zona de o bună bucată de vreme. Sînt sigur că domnul comandant Orr ar fi reperat submarinul. În plus, marea e mult prea rea pentru ca un submarin să se poată menține în imersiune periscopică și cu atît mai puțin să execute o lansare. Ca să nu mai spun că dacă ar fi făcut-o totuși, nu s-ar fi mulțumit cu una singură, ci ar fi lansat probabil șase. Din unghiul din care putea el ataca, restul escadrei forma un zid aproape compact în spatele lui *Invader*. Or, nici o altă navă n-a fost lovită... M-am ocupat trei ani de submarine, domnule amiral.

— Iar eu, zece, mîrîi Tyndall. Ceea ce spui dumneata, pilotule, e o simplă supoziție, o pură conjunctură.

— Nu, domnule amiral, stărui Carpenter. Sigur, n-aș putea jura, dar... — duse binoclul la ochi și continuă —... dar sînt aproape sigur că *Invader* înaintează acum cu pupa. Singura explicație e că etrava a fost avariată sau smulsă sub linia de plutire. Cauza e o mină, probabil una acustică.

— Firește... Firește ! făcu Tyndall vizibil sîcîit. — O mină ancorată la 1800 de metri adîncime, nu-i așa ?

— O mină plutitoare, domnule amiral, răspunse, răbdător, Baby-Kapok. Sau o torpilă acustică lansată mai demult... torpilele astea nemțești nu se scufundă întotdeauna. Probabil însă că e o mină.

— Presupun că ai să-mi spui în continuare marca ei și data cînd a fost pusă ? făcu Tyndall.

Fără voie, era totuși impresionat. Iar *Invader* lua într-adevăr apă, e drept, încet, dar vizibil în imposibilitate de a guverna. Neputincios, continua să fie ridicat și apoi aspirat de talazurile uriașe.

O lampă „Aldis" răspunse luminii care se pornise să clipească pe *Invader*. Bentley smulse din carnetul de semnale o foaie de hîrtie și i-o întinse lui Vallery.

„*Invader* către amiral, citi comandantul. Coca grav avariată, prova-babord sub linia de plutire. Presupun mină plutitoare. Cercetez amploarea avariei. Raportez cît de curînd."

Tyndall luă nota, o parcurse fără grabă, apoi privi peste umăr și zîmbi ușor :

— Se pare că ai avut dreptate pe toată linia. Primește, te rog, scuzele unui bătrîn ciufut.

Carpenter emise niște bolboroseli indistincte și se întoarse, roșu ca racul de emoție. Tyndall adresă un mic surîs comandantului, apoi căzu pe gînduri.

— Cred, Vallery, că cel mai bine ar fi să-i vorbim personal. Îl cheamă Barlow, nu-i așa ? Semnalizează-le.

Coborî două punți mai jos și pătrunseră în sala de conducere centralizată a goanei antisubmarine. Westcliffe se ridică și ceda fotoliul său amiralului.

— Comandant Barlow ? făcu Tyndall în microfonul radiotelefonului.

— Da, eu, răspunse o voce izvorîtă din difuzorul plasat deasupra.

— Aici amiralul. Cum stai ?

— O scoatem la capăt, domnule amiral. Mi-e teamă că am pierdut aproape întreaga etravă. Cîțiva răniți. Focare de incendiu, acum însă lichidate. Toate ușile etanșe au rezistat. Mecanicii și echipele de intervenție consolidează în prezent pereții despărțitori.

— Puteți naviga ?

— E cu putință, dar riscant.

— Crezi că vă puteți întoarce la bază ?

— Cu vîntul și cu hula asta din spate, da. Oricum însă drumul ne va lua trei-patru zile.

— Atunci, dați-i bătaie ! spuse, cu glas dur, Tyndall. Fără etravă nu ne sînteți de nici un folos. Al naibii ghinion, comandante Barlow ! Regretele mele. Ți-i dau pe *Baliol* și pe *Nairn* ca escortă și voi cere prin radio un remorcher de larg... asta pentru orice eventualitate.

— Mulțumesc mult, domnule amiral. La revedere ! Vă sîntem recunoscători. O ultimă chestiune . vă cerem permisiunea să golim rezervoarele de la babord de păcura destinată escadrei. Am îmbarcat multă apă și n-o putem pompa pe toată... e singura soluție ca să redresăm nava.

— Mă așteptam la așa ceva. Bine, spuse Tyndall cu un oftat. Altceva tot nu se poate face și cu vremea asta e imposibil s-o recuperăm. Noroc, comandante. La revedere !

— Mulțumesc mult, domnule amiral. La revedere !

Douăzeci de minute mai tîrziu, *Ulysses* își reluase locul în formație. După puțin timp *Invader*, care acum dădea mai puțină bandă, a fost zărit evoluînd încet către sud-est ; tangînd îngrozitor, micul distrugător din clasa *Hunt* și fregata făcură la rîndul lor stînga-mprejur, încadrîndu-l la babord și tribord. Peste alte zece minute, observatorii de pe *Ulysses* îi pierdură din ochi, înghițiți de rafalele de zăpadă. Plecaseră trei, rămăseseră unsprezece. Și cei unsprezece se simțeau acum ciudat de singuri.

● V ● MARȚI

Curînd, *Invader* și necazurile sale au fost date uitării. Escadra a 14-a de portavioane avea destule — ba chiar prea multe — motive să se frămînte pentru propria-i soartă. Existau propriile sale probleme de rezolvat și propriul său inamic de înfruntat — un inamic infinit mai elementar și mai ucigaș decît orice mină și oricare submarin.

Cramponîndu-se în așa fel încît să reziste cît mai bine la tangajul și ruliul navei, Tyndall îl cercetă cu privirea pe Vallery, zicîndu-și, pentru a zecea oară în acea dimineață, că bietul de el părea înspăimîntător de bolnav.

— Ce părere ai, comandante ? Perspectivele nu-s din cele mai optimiste, nu-i așa ?

— Nu scăpăm de furtună, domnule amiral. Vine buluc peste noi. Carrington a navigat șase ani în Indiile Occidentale și a avut de înfruntat zeci de uragane ; ei bine, el pretinde că a văzut barometrul coborînd foarte jos, dar niciodată cu asemenea repeziciune, mai ales după ce atinsese în prealabil minima, și mai ales la aceste latitudini. Ca să nu mai spun că acum asistăm abia la ridicarea cortinei.

Într-un fel era o subapreciere, fiindcă pentru o ridicare de cortină, spectacolul se prezenta magnific. Vîntul sufla destul de constant, cu tăria 9 pe scara Beaufort. Ninsoarea se oprise. Temporar, asta o știau cu toții ; departe, spre nord-vest, cerul îmbrăcase o tentă livid㠠cu totul aparte : un violet tern a cărui intensitate nici nu

scădea, nici nu creștea, ușor transparent și vag amenințător în uniformitatea și imobilitatea sa. Era o viziune absolut inedită chiar și pentru cei care văzuseră cam tot ce poate oferi cerul polar, de la bezna de catran a unei amieze de vară, pînă la splendorile aurorelor boreale și minunata boltă albastru-deschis adesea atît de surizătoare, răsturnată peste calmul lăptos al apelor clipocind molcom la piciorul banchizei.

Amiralul se referise însă la mare. Inexorabil, ea devenise în cursul dimineții din ce în ce mai agitată. Acum, la amiază, aducea cu o gravură din secolul al XVIII-lea înfățișînd o luntre în furtună : talazuri dese, de un verde cenușiu, înalte, regulate, năpustindu-se în șiruri uniforme, fiecare din ele purtînd un panaș decorativ de spumă albă. Spectaculos, numai că distanța dintre o creastă și alta atingea pe alocuri 150 de metri și escadra care înainta aproape de-a curmezișul lor era înfiorător zgîlțîită.

Sigur, pentru micile nave a căror etravă se înfunda acum la fiecare cincisprezece secunde într-un vîrtej de magmă spumegîndă, lucrurile se prezentau și așa destul de rău, dar un alt dușman, mult mai insidios și mai primejdios, intrase, între timp, în acțiune : gerul. Temperatura coborîse încă de mult sub punctul de îngheț și continua să scadă apropiindu-se de minus 18 grade.

Frigul era cumplit ; gheața se aduna în cazărmi și posturi, conductele de apă potabilă înghețau, metalul se contracta, capacele bocaporților se ondulau, balamalele ușilor se înțepeneau, uleiul din dispozitivele de comandă ale proiectoarelor se solidifica, făcîndu-le inutilizabile. Cartul, mai cu seamă pe puntea de comandă, devenea o tortură : primul șoc provocat de vîntul glacial sfîșia plămînii, făcîndu-l pe om să horcăie ; dacă uitase cumva să-și pună mănușile — mai întîi pe cele de mătase, apoi mitenele din lînă și, în sfîrșit, pe cele din blană de oaie — și apuca vreo bară de sprijin, pielea plesnea, arsă ca de un metal încins la roșu ; dacă, fiind sus la comandă, nu-i dădea prin minte să se aplece în momentul în care etrava se prăvălea în golul unui val, pulberea de apă, prefăcută instantaneu în schije tăioase de gheață, îi cresta pînă la os obrajii și fruntea ; mîinile înghețau, măduva

din oase îngheța și ea, înghețul morții cuprindea picioarele, urca spre coapse, în timp ce nasul și bărbia deveneau ca de var reclamînd îngrijiri imediate ; dar ce-i mai rău abia urma : ieșirea din cart, întoarcerea în încăperile de sub punte, restabilirea circulației. Palide umbre ale realității, cuvintele sînt cu desăvîrșire neputincioase pentru a descrie toate acestea. Anumite lucruri depășesc puterea de înțelegere și experiența majorității, aparținînd unei lumi pe care imaginația o refuză.

Dar chiar și așa, toate aceste suferințe erau relativ neînsemnate, necazuri personale pentru care tratamentul general era o ridicare din umeri. Adevărata primejdie o constituia gheața.

Pe punțile lui *Ulysses* se adunaseră deja mai bine de trei sute de tone și cantitatea ei sporea cu fiecare minut. Un strat gros și neted acoperea puntea principală, puntea-prova, platformele tunurilor a.a., pasarelele ; ea atîrna în lungi țurțuri zimțuiți de ramele suprastructurilor, de turele, de balustrade ; ea tripla diametrul oricărui cablu metalic, fungă sau strai ; ea prefăcuse zveltele catarge în niște copaci monstruoși, hîzi, ca de pe o altă lume. Era pretutindeni mortal de primejdioasă, mai cu seamă din pricina lunecușului, creînd pentru un crucișător modern alimentat cu păcură probleme infinit mai greu de rezolvat decît pe un cargou unde există zgură și cenușă provenite de la cazane. Pe *Ulysses* se împrăștia sare și nisip și... nu se pierdea nădejdea.

Ceea ce constituia însă principala primejdie a gheții era greutatea ei. În termeni tehnici un vas poate fi sau foarte stabil, sau foarte instabil. Dacă e stabil, centrul său de greutate se află jos, nava balansează ușor, dar își revine cu repeziciune, este extrem de bine echilibrată și sigură. Dacă e instabilă, cu un centru de greutate fixat sus, balansează greu, dar își revine și mai greu, e nesigură și lipsită de stabilitate. Iar cînd una din aceste nave mai are și niște tone de gheață adunate pe punțile sale, centrul ei de greutate se ridică și mai sus putînd atinge o înălțime fatală.

Portavioanele și distrugătoarele escortei — *Portpatrick* în special — erau deosebit de vulnerabile. Deja instabile din pricina înălțimii și greutății punților lor de zbor

ranforsate, ele ofereau zăpezii care cădea o uriașă suprafață netedă, condiție ideală pentru formarea gheții. La început mai fusese întrucîtva posibil să se mențină aceste punți oarecum degajate de zăpadă ; echipe speciale le curățaseră cu ajutorul jeturilor de aburi și presăraseră sare pe ele. Dar timpul se înrăutățise într-atît, încît a trimite un om pe o punte, care oscila în toate sensurile oferind piciorului o suprafață sticloasă și înșelătoare, însemna a-l trimite la moarte sigură. *Wrestler* și *Blue Ranger* aveau un sistem de încălzire a punților de zbor modificat, deoarece, spre deosebire de navele britanice, punțile acestor portavioane americane erau din fișii metalice, ceea ce făcea ca în condiții meteorologice similare ele să se dovedească de o ineficiență îngrozitoare.

Distrugătoarele se găseau într-o situație și mai rea. Ele trebuiau să lupte nu numai cu gheața rezultată din zăpadă, ci și cu aceea a mării. Cu o regularitate de metronom trombe uriașe de stropi se răspîndeau pe punțile navelor în timp ce etravele lor se prăvăleau în hăul lichid ca apoi să se împlînte în coasta valului următor. Stropii de apă congelau înainte chiar să fi atins puntea, formînd un strat de gheață solidă, gros pe alocuri de peste 30 de centimetri, cuprinzînd toată puntea pînă la spargeval. Formidabila greutate a gheții grămădită în partea din față a micilor nave le trăgea către fund, tot mai adînc cu fiecare plonjon, și de fiecare dată ele se smulgeau din adîncuri tot mai încet, mai greoi, mai trudnic. La fel ca și celor de pe portavioane, comandanților de pe distrugătoare nu le rămînea altceva de făcut decît să privească neputincioși, de la comanda lor, marea și, totuși, să spere.

Așa se scurseră două ore, două ore în timpul cărora mercurul termometrelor coborî pînă la minus 20°, păru că șovăie, apoi scăzu încă ; barometrul îl urmă în salturi dezordonate. În mod ciudat și inexplicabil, continua să nu ningă. Înspre nord-vest pînza spălăcită a cerului se întindea la fel de departe ca și mai înainte, iar către sud și est degajarea era completă. Escadra alcătuia acum un tablou fantastic : nave-jucării, sculptate din zahăr candel, de un alb strălucitor, scăpărînd sub palidul soare de

iarnă, tangînd și rulînd nebunește printre văile din ce în ce mai adînci și mai largi săpate de talazurile verzi-cenușii ale Mării Norvegiei, îndreptîndu-se către un orizont îndepărtat, ireal și violaceu, un orizont aparținînd unei alte lumi. Spectacolul era de o incredibilă frumusețe.

Contraamiralul Tyndall nu-i găsea însă nici un fel de splendoare. El, care afirmase întotdeauna cu plăcere că nu-și face niciodată griji, era acum neliniștit de-a binelea. Ciufuțenia lui față de cei aflați la comandă friza aproape impolitețea și din fosta amabilitate a lui „farmer Giles" de acum două luni nu rămăsese mai nimic. Privirea lui parcurgea neîncetat escadra și pentru asta era nevoit să se răsucească întruna în fotoliul său cu mișcări chinuite. Pînă la urmă îl părăsi, deschise ușa și intră în cazemata comandantului.

Vallery nu aprinsese lumina și în încăpere domnea semiobscuritatea. Stătea lungit pe banchetă învelit cu două pături. În lumina aceea spălăcită, obrazul său era ca de mort. Nici măcar nu încercă să ascundă batista făcută ghemotoc pe care o strîngea în mîna sa dreaptă. Înainte ca Tyndall să-l fi putut opri își lăsă, cu o sforțare dureroasă, picioarele jos și împinse un scaun pe care amiralul, reținîndu-și protestele, se așeză cu recunoștință.

— Am impresia, Dick, că... hîm... cortina de care vorbeai e pe punctul de a se ridica... Cine dracu m-a împins să devin comandantul unei escadre ?

Vallery îi surise cu simpatie.

— N-aș zice că vă invidiez, domnule amiral. Ce aveți de gînd să întreprindeți acum ?

— Ce-ai face dumneata în locul meu ? întrebă, cu tristețe, Tyndall.

Vallery izbucni într-un rîs care, pentru o clipă, îi metamorfoză chipul, făcîndu-l aproape copilăresc; brusc, rîsul se frînse înlocuit de o tuse seacă și violentă. Pata roșie de pe batistă crescu. Ridică privirea și zîmbi :

— Asta-i pedeapsa pentru că am rîs de un ofițer superior. Ce-aș face ? Aș pune navele la capă, domnule amiral. Sau, și mai bine, mi-aș lua coada între picioare ca să scap teafăr.

— Dick dragă, n-ai izbutit niciodată să fii un mincinos convingător, spuse Tyndall clătinînd din cap.

Cei doi păstrară un moment de tăcere, după care Vallery întrebă :

— Care-i exact distanța de parcurs, domnule amiral ?

— Junele Carpenter o apreciază la circa 170 de mile.

— O sută șaptezeci, făcu Vallery, cu ceasul în mînă. Douăzeci de ore de navigat pe o vreme ca asta... Trebuie însă să reușim !

Tyndall clătină greoi din cap.

— Avem aici de-a face cu 18 nave — 19, dacă punem la socoteală și dragorul de la Hvalfjord — fără a mai vorbi de tensiunea arterială a bătrînului Starr...

Se opri fiindcă cineva ciocăni în ușă și de după ea răsări un cap.

— Sau recepționat două semnale, domnule comandant.

— Citește-mi-le, te rog, Bentley.

— Primul e de la *Portpatrick :* „Tăbliile etravei sparte. Luăm multă apă. O evacuăm cu pompele. Mă tem și de alte avarii. Ce trebuie să fac ?"

Tyndall mîrîi o înjurătură. Vallery întrebă calm :

— Și celălalt ?

— E de la *Gannet,* domnule comandant : „Ne scufundăm".

— Am înțeles. Și restul mesajului ?

— Doar atît, domnule comandant : „Ne scufundăm".

— Ah, ăsta-i unul dintr-ăia taciturni ! bombăni Tyndall. Fii bun și așteaptă o clipă.

Căzu pe gînduri, își petrecu palma pe sub bărbia țepoasă, fixă cu atenție propriile-i picioare și-și forță mintea ostenită să reflecteze.

Vallery șopti ceva și Tyndall se uită la el arcuindu-și sprîncenele.

— O mare dezlănțuită, domnule amiral. Poate că dacă portavioanele...

Tyndall se plesni peste genunchi :

— Două capete, același gînd ! exclamă el. Bentley, transmite două semnale. Unul către toate navele de escortă : spune-le să ia poziție în pupa portavioanelor, cît mai aproape de acestea. Celălalt către portavioane.

Să scoată furtunurile de păcură prin saborzii de alimentare de la babord și tribord. Debit... hîm... ce părere ai, căpitane ?

— O sută de litri pe minut, domnule amiral ?

— Perfect. O sută de litri. Ai înțeles ? Trimite semnalele imediat și spune-i ofițerului cu navigația să vină încoace împreună cu harta lui.

Bentley ieși, iar Tyndall se întoarse spre Vallery :

— Va trebui să alimentăm cu păcură ceva mai tîrziu și n-o putem face aici. Am impresia că singura soluție pentru noi e să ne adăpostim de partea asta a Murmanskului... Iar dacă următoarele douăzeci și patru de ore vor fi la fel de proaste pe cît le prevede Carrington, mă îndoiesc că unele din navele mici vor putea supraviețui, chiar și așa... Ah ! ai și apărut, pilotule ? Ia să vedem, unde ne aflăm. Dar mai întîi, cum stăm cu vîntul ?

— Tăria 10, domnule amiral...

Proptindu-se cît mai bine pentru a nu fi trîntit de salturile nebunești ale navei, Baby-Kapok întinse harta pe bancheta comandantului.

— ...și o ușoară modificare de direcție.

— Ziceai nord-vest, pilotule ? Excelent, spuse Tyndall frecîndu-și mîinile. Și acum, fiule, care ne e poziția ?

— 12°40′ vest ; 66°15′ nord, răspunse cu precizie Baby-Kapok, fără să se mai ostenească să consulte harta.

Tyndall ridică din sprîncene, dar se abținu de la orice comentariu.

— Drumul navei ?

— 310, domnule amiral.

— Și dacă ar fi necesar să căutăm un adăpost ca să putem manevra ?

— Am lua cap 290, domnule amiral. Am însemnat cu creionul... uitați, aici. Cam patru ore și jumătate de mers.

— Cum dracu ! izbucni Tyndall. Cine ți-a spus că... să... se bîlbîi el înainte de a amuți, sufocat de furie.

— Am făcut calculul în urmă cu cinci minute, domnule amiral. Mi-am zis că o schimbare de drum e inevitabilă. Cap 290 ne va conduce la adăpostul peninsulei Langane. Acolo vom da peste numeroase locuri ferite de vînt, rosti Carpenter grav și fără urmă de zîmbet.

— Și-a zis că e inevitabil ! tună Tyndall, L-ai auzit, Vallery ? Inevitabil ! Mie abia acum mi-a venit ideea asta, iar el !... Pe toți... Afară ! Dispari cu deghizamentul ăsta de operetă cu tot !

Baby-Kapok nu suflă o vorbă. Își strînse harta cu un aer de inocență jignită și dădu să iasă. În ușă glasul lui Tyndall îl opri :

— Pilotule !

— Domnule amiral ?

Privirea lui Baby-Kapok fixa un punct situat undeva deasupra capului lui Tyndall.

— Îndată ce navele de escortă își vor ocupa noile locuri în formație, spune-i lu Bentley să le comunice noul cap.

— Prea bine, domnule amiral. Așa voi face.

Șovăi o clipă, în timp ce Tyndall pufnea în rîs.

— Fie, fie, făcu el resemnat. Am să le-o spun și altora : nu-s decît un ciufut ramolit... și închide dracului ușa ! Înghețăm aici !

Vîntul se intensifica acum cu rapiditate și lungi fuioare albe prinseră să vîrsteze apa. Prăpastiile dintre valuri deveneau tot mai adînci, pantele lor tot mai abrupte, vîntul le smulgea crestele sau le turtea. Treptat, treptat gemetele grementului deveneau mai ascuțite. Din cînd în cînd bucăți mari de gheață, smulse de vibrații, cădeau de pe catarge și straiuri sfărîmîndu-se de punte.

Efectul produs de stratul de păcură lăsat în urmă de portavioane se dovedi aproape miraculos. Distrugătoarele, pe care petele de ulei desenau arabescuri ciudate, continuau să plonjeze cu pupa, dar vîscozitatea combustibilului împiedica acum pachetele de apă să mai treacă peste bord. Tyndall avea toate motivele să fie încîntat de sine însuși.

Pe la orele patru și jumătate după-amiază, cînd pînă la zona adăpostită mai erau vreo 15 mile, mulțumirea dispăruse cu desăvîrșire. Vîntul căpătase intensități de uragan și Tyndall fusese nevoit să ordone reducerea vitezei.

Văzute de la nivelul punții valurile dobîndiseră acum dimensiuni de-a dreptul monstruoase. Gigantice. Înspăimîntătoare. Împreună cu Baby-Kapok, care-și terminase cartul, Nicholls stătea pe puntea principală, sub baleniera tribord, adăpostindu-se de vînt în dosul tendei. Se ținea de-o bigă ca să-și păstreze echilibrul și, din cînd în cînd, sărea îndărăt ca să se ferească de revărsările de apă. Fascinat, urmărea salturile grotești pe care le făcea *Defender* și cele două nave aflate în urma sa, *Vectra* și *Viking*. Cerul continua să rămînă albastru și senin și era de-a dreptul odios, de-a dreptul înfiorător contrastul acesta macabru între puritatea de azur a bolții și dezlănțuirea furibundă a giganticelor valuri.

— Nu mi s-a spus niciodată la Facultatea de Medicină că așa ceva ar exista, făcu într-un tîrziu Nicholls. Dumnezeule, Andy, ai mai văzut vreodată o chestie asemănătoare ?

— Da, o singură dată. Am fost prinși de un taifun în largul arhipelagului Nicobar. Dar nu cred să fi fost la fel de teribil ca aici. Dealtfel, Carrington zice că ce-i acum e un fleac în comparație cu ce-o să fie diseară... și omul se pricepe. Doamne, ce n-aș da să fiu din nou la Henley !

Nicholls îl privi intrigat :

— N-aș putea pretinde că-l cunosc bine pe Carrington. Nu-i un personaj prea lesne de abordat, așa-i ? Dar uite că toată lumea — bătrînul Giles, comandantul, secundul, chiar și tu — vorbiți de el de parcă ar fi Dumnezeu-Tatăl. Ce are omul ăsta atît de special ? Notează, te rog, îl respect, cum de altfel îl respectă toți, dar totuși nu-i un supraom !

— Marea începe să fiarbă, murmură Baby-Kapok. Ai băgat de seamă cum din cînd în cînd vine un val doar cît jumătatea celorlalte ? Nu, Johnny, nu-i un supraom, ci pur și simplu e cel mai bun marinar din cîți vei întîlni vreodată. Are două brevete de căpitan, unul pentru navele cu pînze, altul pentru cele cu aburi. Și tu și eu umblam încă pe sub masă, cînd dubla Capul Horn pe un brick finlandez. Numai cu ce ți-ar putea povesti secundul despre el și tot ai umple o carte.

Se opri o clipă, apoi urmă cu un soi de duioșie în glas :

— În realitate, e unul din rarii mari navigatori din ziua de azi. Bătrînul Turner Barbă-Neagră nu-i nici el un terchea-berchea, dar o să recunoască oricînd, fără să fie rugat, că nu ajunge nici la călcîiul lui Jimmy... Ştii bine, Johnny, că n-am deloc cultul eroilor, dar despre Carrington s-ar putea spune ceea ce se spunea despre Shackleton *: „Dacă n-a mai rămas nimic şi orice speranţă a fost pierdută, îngenunchează şi roagă-te lui!" Crede-mă, Johnny, că-s al dracului de fericit că e cu noi aici.

Nicholls nu scoase o vorbă. Surpriza îl amuţise. Pentru Baby-Kapok ireverenţa era o religie; derogările de la etichetă — o a doua natură; seriozitatea — o crimă, iar tot ce semăna a adulaţie friza sacrilegiul. „Ce fel de om este acest Carrington?" se întrebă Nicholls.

Frigul devenise infernal. Vîntul smulgea de pe creasta valurilor picăturile mari de apă şi transformînd spuma atomizată în adevărate gloanţe de armă împroşca cu ele etrava şi flancurile navei. Era cu neputinţă să respiri dacă nu te întorceai cu spatele la vînt şi nu-ţi acopereai nasul şi gura cu cîteva fîşii de lînă. Feţele le erau vînăt-albe de frig, dinţii le clănţăneau în gură, dar nici unuia nu i-ar fi trecut prin minte să propună să coboare sub punte. Amîndoi erau fascinaţi, hipnotizaţi de giganticile valuri, lungi de cîte 300 sau chiar 600 de metri, cu panta lină în partea dinspre vînt, abrupte şi înspăimîntătoare din faţă, stîrnite de un crivăţ care sufla cu o viteză de 60 de noduri şi de o forţă năprasnică situată undeva departe, spre nord-vest. În hăurile gigantice săpate între ele, clopotniţa unei biserici ar fi fost pierdută pentru totdeauna.

Auzind zgomot la uşă în spatele lor, cei doi se întoarseră. Cineva înfofolit într-o canadiană îmblănită înjură amarnic, luptîndu-se să închidă uşa dublă, în pofida salturilor pe care le făcea *Ulysses*. Pînă la urmă izbuti şi fixă tacheţii la locul lor. Era caporalul Doyle şi, deşi barba îi ascundea trei sferturi din ceea ce rămăsese descoperit din faţă, pe chipul lui se putea citi totuşi că e profund dezgustat de viaţă.

* Sir Ernest Shackleton, temerar explorator englez, mort în 1922 în timp ce încerca să atingă Polul Sud. (N. Tr.)

Carpenter îi adresă un zîmbet larg. Slujiseră împreună la o bază navală din China, Doyle făcea parte din personajele privilegiate.

— Ia te uită, ia te uită, Marele Matroz în persoană! Cum merg treburile acolo jos, Doyle?

— Nasol de tot, domnule căpitan, răspunse acesta cu o voce la fel de lugubră ca şi expresia feţei. Mai frig ca-ntr-un cavou şi o harababură de groază: ceşti, farfurii, toate-s numai cioburi. Jumătate din echipaj...

Se opri brusc şi ochii i se holbară de stupefacţie, ţintind ceva situat între Nicholls şi Carpenter.

— Ei bine, ce e cu jumătate din echipaj?... Ce se întîmplă, Doyle?

— Dumnezeule atotputernic! exclamă Doyle cu voce gîtuită de emoţie, de parcă s-ar fi rugat. Dumnezeule atotputernic!

Cei doi ofiţeri se răsuciră instantaneu. *Defender* se căţăra — mai precis cei 150 de metri ai corpului său se căţărau în sensul cel mai strict al cuvîntului — pe panta de sub vînt a unui val atît de gigantic încît depăşea limitele oricărei înţelegeri. Înainte ca cei trei să fi putut realiza ce se petrece, *Defender* atinsese creasta; păru o clipă că şovăie, pupa se ridică pînă cînd elicile şi cîrma ajunseră în întregime deasupra, apoi se prăvăli în scobitura valului şi începu să se afunde, să se afunde, să se afunde...

Cu toată distanţa, cu tot vîntul năprasnic, zgomotul produs de etravă izbindu-se de fundul prăpastiei lichide a fost asemeni unui tunet. Se scurse o veşnicie şi *Defender*, părea că tot se mai afundă, aspirat pînă la nivelul punţii de comandă de clocotul alb al spumei. Mai tîrziu, nimeni n-a fost în stare să spună cît timp a stat el aşa în abisurile Oceanului Arctic; cert e că la un moment dat s-a smuls — încet, dureros, incredibil — din încleştarea apelor şi a apărut, revărsînd printre gruie adevărate fluvii, a apărut ca să înfăţişeze ochilor holbaţi de neîncredere un spectacol absolut fără precedent,

nemaivăzut nicăieri și nicicînd : în momentul scufundării, miile de tone de apă împinseseră brutal în sus, cu o forță uriașă, puntea de zbor, smulgînd-o din grinzile ei de susținere și îndoind-o în forma unui „U" gigantic al cărui brațe atingeau aproape castelul central. Aveai de ce să rămîi mut de uimire, îndoindu-te de propria-ți rațiune. Singur Baby-Kapok se dovedi în chip strălucit la înălțimea situației :

— Pe cinstea mea, murmură el gînditor, iată ceva care iese într-adevăr din comun !

Încă un asemenea val, încă un șoc de violența acestuia și *Defender* ar fi încetat să mai existe. Navele cele mai frumoase, cele mai solide și mai puternice sînt făcute, la urma urmelor, doar din niște biete foi de tablă, neînchipuit de subțiri, iar un metal răsucit și schingiuit ca acela al lui *Defender* n-ar fi putut rezista niciodată la încă o încercare ca aceasta.

Dar un alt asemenea val nu mai veni. Fusese un capriciu al mării, una din monstruoasele și inexplicabilele ei contorsiuni care s-au petrecut — din fericire destul de rar ! — din timpuri imemoriale pe toate oceanele planetei de fiecare dată cînd Natura a vrut să arate unei omeniri îngîmfate cît de bicisnică și jalnic de neputincioasă e ea în realitate... Alte evenimente nu se mai produseră și către orele cinci escadra găsi — deși pînă la țărm mai erau opt sau zece mile — un adăpost relativ în spatele extremității peninsulei Langane.

Din cînd în cînd, comandantul lui *Defender*, pe care situația părea să-l amuze grozav, îi trimitea lui Tyndall mesaje liniștitoare. Ambarca, ce-i drept, apă cu tona, dar în rest se descurca bine mersi ; găsea această nouă formă a punții extrem de elegantă și într-un vădit progres față de cea veche ; punțile plate erau o mărturie a lipsei de imaginație ; nu împărtășea și domnul amiral aceeași părere ? Tipul acesta vertical oferea o excelentă protecție împotriva vîntului și dacă acesta ar sufla dintr-o direcție potrivită ar putea constitui o velatură de prim ordin. Ultimul său mesaj, prin care semnala că i-ar fi destul de greu să-și lanseze avioanele, sfîrși prin a-l scoate pe amiral din sărite și răspunsul fu atît de furibund încît comunicațiile încetară brusc.

Cu puțin timp înainte de ora șase, escadra puse la capă la nici două mile de țărm. Era oarecum la adăpost. Relieful peninsulei Langane e plat și vîntul, care nu înceta să se întețească, sufla în voie pînă dincolo de golf, fără să întîlnească vreun obstacol ; și cu toate că navele continuau să balanseze puternic, marea era milostiv de calmă comparată cu ceea ce fusese cu un ceas mai devreme. Imediat, crucișătoarele și vasele de escortă — cu excepția lui *Portpatrick* și *Gannet* — acostară lîngă portavioane și luară la bord furtunurile de păcură. Cu greu și după multe ezitări, Tyndall hotărîse că *Portpatrick* și *Gannet* nu mai ofereau suficiente garanții, ba reprezentau chiar un pericol posibil ; ca atare aveau să însoțească la Scapa Flow portavionul avariat.

O oboseală ca de plumb topit, tangibilă, materială, strivea sub greutatea ei cazărmile echipajului și careul lui *Ulysses*. Se contura o altă noapte fără somn, alte douăzeci și patru de ore fără odihnă, fără liniște. Cu mințile încețoșate și sleite, oamenii auziră radioul anunțîndu-i că de îndată ce furtuna va înceta, *Defender*, *Portpatrick* și *Gannet* se vor întoarce la Scapa Flow. Șase unități mai puțin ; în prezent rămăseseră doar opt ; jumătate din portavioane dispăruse. Nu era de mirare că oamenii purtau moartea-n suflet, că se simțeau abandonați sau, cum zicea Riley, azvîrliți în cușca fiarelor.

În mod bizar, însă, în comportamentul lor se manifesta remarcabil de puțină amărăciune și o derutantă lipsă de ranchiună. Se prea poate să fi fost consecința unei acceptări fataliste a situației. Brooks, care înregistrase această absență a oricărui sentiment, a oricărei reacții, se străduia să le găsească o explicație. „S-ar putea, își spunea el, să fie nadirul, acea limită extremă la care odată omul ajuns, spiritul lui încetează să mai funcționeze, cînd fenomenele vitale cunosc o ultimă tresărire. E poate doar apatia finală." Inteligența îi sugera că o asemenea rezultantă e logică, ba chiar inevitabilă... Și, totuși, o intuiție de moment, un soi de apercepție inefabilă îi dădea, vag, conștiința a ceva cu totul diferit. Spiritul său era însă mult prea istovit ca să sesizeze exact despre ce este vorba.

Oricare ar fi fost acel „ceva" misterios, numai apatie nu era. În timpul serii, o undă fulgurantă de mînie parcurse, aidoma unei limbi de foc, întreaga navă, urmată apoi de o explozie de indignare la adresa nedreptății care o provocase. În forul său interior, Vallery recunoștea justețea acestei mînii, dar i se forțase mîna.

Totul se întîmplase destul de simplu. În timpul obișnuitei verificări de seară, se constatase că semnalele luminoase de luptă de pe verga inferioară nu funcționează. Se presupuse imediat că de vină era gheața.

Paralelă cu puntea, lungă de 18 metri și situată la o înălțime amețitoare de 24 de metri deasupra liniei de plutire, verga inferioară reprezenta în seara aceea o bară de zăpadă și gheață scăpărător de albă. Luminile de luptă se găseau suspendante sub vîrfurile ei ; ca să poată lucra la ele, un om trebuia fie să se așeze călare pe vergă — poziție din cele mai inconfortabile din pricina grelei antene de T.F.F. nituite în partea sa superioară — fie să se instaleze pe un scaun Cotman agățat de vergă. O operațiune dificilă în orice împrejurare ; în seara aceea era necesar ca ea să fie executată cu maximum de viteză fiindcă pe toată durata ei transmisiunile radio se suspendau. În acest scop, ofițerul de cart avea datoria să vegheze asupra disjunctorului de 3 000 volți, o piesă de oțel care întrerupea circuitele electrice. Această lucrare foarte precisă, foarte minuțioasă, trebuia să fie executată pe un frig de minus 20°, pe o vergă mai lunecoasă ca sticla și asta în timp ce *Ulysses* rula regulat cu 15° în fiecare bord. Treaba era mai mult decît grea ; era teribil de primejdioasă.

Marshall simți că nu are dreptul să-l însărcineze cu această reparație pe maistrul electrician de serviciu, un rezervist între două vîrste, mult prea greoi și mult prea bătrîn ca să mai facă pe alpinistul. Apelă la voluntari. Îl alese, firesc, pe Ralston, fiindcă Ralston era exact genul de om care să se ofere pentru așa ceva.

Operațiunea reclamă o jumătate de oră : douăzeci de minute pentru cățăratul pe catarg, atingerea vîrfului vergei, ajustarea scaunului de Cotman și legatul centurii de siguranță și zece minute pentru reparația propriu-zisă. Nici nu apucase bine să înceapă și aproape două

sute de oameni, sleiți de puteri, renunțînd la odihnă și cină, urcaseră pe punte și, înghesuindu-se unul într-altul ca să se apere de vîntul glacial, priveau fascinați.

Ralston oscila pe un larg arc de cerc detașîndu-se pe cerul care începea să se întunece. Vîntul smulgea furios de pe el canadiana și gluga. În două rînduri, vîntul și valurile unindu-și puterile îl plasară, cu scăunel cu tot, paralel cu verga, silindu-l s-o îmbrățișeze cu ambele brațe și să se agațe de ea ca să-și salveze viața. Se pare că a doua oară se izbi cu fața de antenă, fiindcă după aceea își ținu capul într-un fel anume ca și cînd ar fi fost amețit. Atunci își pierdu și mănușile — pesemne le pusese pe genunchi ca să poată efectua o operație mai delicată — și ele căzură în mare.

Puțin mai tîrziu, pe cînd Vallery și Turner examinau, stînd în centrul navei, avariile pe care le suferise vedeta în timpul acțiunii de la Scapa Flow, o siluetă îndesată țîșni afară prin ușa dunetei și porni alergînd spre teugă. Văzîndu-i pe comandant și pe amiral, omul se opri ; era Hastings, ofițerul cu poliția de la bord.

— Ce s-a întîmplat, Hastings ? întrebă, sec, Vallery, care disimula cu greu antipatia ce-o nutrea față de polițist din pricina asprimii și severității sale nejustificate.

— Avem necazuri pe puntea de comandă, domnule căpitan, raportă, gîfîind, Hastings.

Vallery ar fi putut jura că, spunînd acestea, Hastings avusese o scăpărare de satisfacție în privire.

— Nu știu exact despre ce-i vorba... la telefon am auzit mai mult urletele vîntului... Cred însă că ar fi bine să veniți dumneavoastră, domnule comandant.

Pe puntea de comandă îl găsiră pe ofițerul artilerist Etherton care, cu un aer alarmat și nefericit, continua să strîngă în mînă receptorul telefonului ; pe Ralston, cu brațele spînzurînd moi de-a lungul corpului, cu palmele zdrelite, cu fața înspăimîntătoare la vedere, cu bărbia purtînd pecetea albă a degerăturii și fruntea ascunsă sub cheaguri de sînge înghețat — și, în sfîrșit, prăbușit într-un colț, pe locotenentul Carslake, gemînd de durere, cu ochii revulsați, pipăindu-și, cu o expresie stupidă, buzele strivite și golurile sîngerînde care se căscau în gingia de sus.

— Dumnezeule ! exclamă Vallery. Dumnezeule din cer !

Cu mîna pe clanța ușii, el încercă să prindă semnificația celor văzute. Își încleștă fălcile și se întoarse către ofițerul artilerist :

— Ce dracu s-a petrecut aici, Etherton ? întrebă el. Ce înseamnă toate acestea ? Carslake a...

— Ralston l-a lovit, îl întrerupse Etherton.

— Nu fi stupid, tunarule ! mîrîi Turner.

— Într-adevăr, făcu Vallery, iritat. Asta sîntem capabili să vedem și singuri. De ce ?

— Un planton de la stația T.F.F. a urcat cerînd cuplarea disjunctorului. Carslake l-a lăsat. Lucrurile s-au petrecut acum vreo zece minute, așa cred...

— Așa crezi ? Dar dumneata unde erai, Etherton, și de ce ai permis ? Știi doar prea bine că...

Amintindu-și de prezența lui Ralston și a ofițerului cu poliția, Vallery se opri net.

Etherton murmură cîteva cuvinte neinteligibile în vuietul vîntului.

— Ce-ai spus, Etherton ? întrebă Vallery plecîndu-se spre el.

— Eram jos, domnule comandant, făcu Etherton privind fix puntea. Coborîsem... coborîsem doar pentru o clipă...

— Așa, va să zică. Erai jos — Vocea lui Vallery era egală și surdă, dar ochii aveau o expresie care nu promitea nimic bun pentru artilerist. Apoi, întorcîndu-se către Turner. — E rănit grav, secundule ?

— Nu moare el dintr-asta, făcu, sec, Turner.

Carslake, care fusese între timp ajutat să se ridice, stătea acum în picioare continuînd să geamă și să-și acopere gura cu mîna.

Abia atunci comandantul păru să-l observe pe Ralston. Îl privi cîteva clipe — o eternitate pe această punte bătută de vînt — după care, amenințător, punînd într-un singur cuvînt toți cei treizeci de ani de comandă, rosti :

— Ascult.

Chipul lui Ralston era ca de gheață, gol de orice expresie. Privirea sa nu-l părăsea pe Carslake.

— E adevărat, domnule comandant. Am făcut-o. L-am pocnit pe Iuda ăsta, pe ticălosul ăsta ucigaș !

— Ralston ! șfichiui glasul ofițerului cu poliția.

Brusc, umerii tînărului căzură. Cu vădită sforțare își desprinse privirea de la Carslake și o ațintì asupra lui Vallery. O privire sleită de orice vlagă.

— Îmi pare rău. Am uitat. Are un galon pe mînecă. Ticăloși sînt doar matrozii de rînd... Amărăciunea din vocea lui îl făcu pe Vallery să tresară. Dar el...

— Freacă-ți repede bărbia ! interveni, prompt, Turner. E degerată.

Ralston se execută cu mișcări încete, mașinale. O făcea cu dosul mîinii și Vallery se cutremură din nou văzînd acea palmă schilodită, numai carne vie, cu pielea atîrnînd fîșii, fîșii... Tortura coborîtului de pe vergă fără mănuși...

— A încercat să mă ucidă, domnule comandant. Cu bună știință... rosti, cu nesfîrșită oboseală în glas, Ralston.

— Îți dai seama ce spui ? întrebă Vallery cu o voce la fel de glacială ca și vîntul care mătura Langanele.

— A încercat să mă asasineze, domnule comandant, repetă Ralston. A cuplat disjunctorul cu cinci minute înainte de a fi părăsit eu verga. Radioul a început cu siguranță să transmită pe cînd eu mă aflam încă pe catarg, ca să cobor.

— Prostii, Ralston. Cum îndrăznești...

— E adevărat ce spune, domnule comandant, interveni cu un glas dezolat Etherton, punînd cu grijă receptorul pe suportul lui. Am verificat personal.

Inima lui Vallery îngheță de spaimă. Aruncă aproape cu disperare :

— Oricine poate săvîrși o greșeală. Oricui i se poate întîmpla ca din neștiință...

— Neștiință !

Ralston aproape țîșni doi pași înainte. Oboseala dispăruse ca și cînd n-ar fi existat niciodată.

— Neștiință ? Cînd am urcat aici, pe punte, i-am încredințat disjunctorul, domnule comandant. Am întrebat de ofițerul de cart și mi-a spus că el e. Nu știam, domnule comandant, că de serviciu e ofițerul artilerist. Cînd i-am zis că disjunctorul nu trebuie dat nimănui, ci doar mie, mi-a răspuns : „Ești o obrăznicătură afurisită, Ralston, și eu nu înghit așa ceva ! Îmi cunosc meseria, vezi-ți de-a dumitale. Mulțumește-te să te cațeri acolo sus și să îndeplinești eroica-ți, misiune !“ *Știa*, domnule comandant, *știa !*

Carslake se smulse din brațele lui Turner care-l susținea și se răsuci către comandant ; privirea era fixă și cerea îndurare, obrazul schimonosit.

— E o minciună, domnule comandant ! O minciună mîrșavă ! N-am zis niciodată...

Cuvintele se prefăcură, brusc, într-un urlet înăbușit în timp ce pumnul lui Ralston se abătea, cu o teribilă violență, peste gura și așa zdrobită. Clătinîndu-se aidoma unui om beat, Carslake o zbughi pe ușa babord, pătrunse în camera hărților și se prăbuși pe podea, ghemuindu-se acolo, alb și nemișcat. Turner și ofițerul cu poliția săriră să-l oprească pe Ralston, dar acesta nici nu clinti.

În afara urletelor vîntului, o stranie tăcere se lăsă pe puntea de comandă. Cînd, în sfîrșit, Vallery vorbi, o făcu pe un ton cu desăvîrșire inexpresiv :

— Turner, telefonează și cere să vină doi ostași din corpul de gardă. Carslake să fie transportat în cabina lui și roagă-l pe Brooks să se ocupe de el. Ofițer cu poliția ?

— Ordonați !

— Du-l pe marinar la infirmerie și vezi să primească toate îngrijirile necesare. După aceea, îl bagi la carceră și pui o santinelă. Ai înțeles ?

— Am înțeles ! răspunse Hastings cu o vădită mulțumire.

Vallery, Turner și ofițerul artilerist nu scoaseră o vorbă pînă cînd Ralston, însoțit de Hastings nu părăsi puntea, iar doi ostași robuști îl cărară, în tăcere, pe Carslake, în continuare fără simțire.

Vallery dădu să-i urmeze, dar se opri auzind în spatele său glasul lui Etherton :

— Domnule comandant !

— O să te văd mai tîrziu, Etherton, făcu Vallery fără ca măcar să se întoarcă.

— Acum, domnule comandant. Vă rog. E important.

Ceva din tonul lui Etherton îl reținu pe comandant. Se răsuci cu o mișcare plină de nerăbdare.

— Nu încerc să mă scuz, domnule comandant. Nu e cazul s-o fac. Mă găseam în ușa cabinei Asdic-ului cînd Ralston i-a încredințat disjunctorul lui Carslake. Am auzit fiecare din cuvintele schimbate între ei.

Obrazul lui Vallery încremeni ; o privire aruncată lui Turner îl înștiință că și acesta așteaptă cu inima strînsă cele ce vor urma.

— Versiunea lui Ralston asupra acestei discuții ? întrebă Vallery cu o duritate involuntară în glas.

— Perfect exactă, rosti, înăbușit, Etherton. În toate detaliile. Ralston a spus purul adevăr.

Vallery închise ochii o clipă, apoi părăsi, încet, greoi, puntea de comandă. Nici măcar nu protestă simțind cum Turner îl apucă de brat ca să-l ajute la coborîtul scării. Bătrînul Socrate îi spusese de o sută de ori că poartă pe umerii săi întreaga navă ; acum îi simțea cu adevărat greutatea, strivitoarea greutate a fiecărui gram.

Mesajul sosi în timp ce Vallery cina împreună cu amiralul în cabina acestuia. Cufundat în gînduri, fixa farfuria plină, de care nu se atinsese ; Tyndall netezi bucata de hîrtie, apoi își drese vocea :

„Ne continuăm drumul. Graficul orar respectat. Mare moderată. Vînt în intensificare ușoară. Vă aștept la locul de întîlnire, conform celor stabilite. Comodor 77“.

— Sfinte Dumnezeule ! Valuri moderate, vînt în intensificare ușoară ! Crezi că navighează pe același ocean blestemat ca și noi ?

Vallery zîmbi ușor.

— Așa se pare, domnule amiral.

— Așa se pare, repetă Tyndall, apoi, întorcîndu-se către planton : Transmiteți următoarele : „Veți da peste o furtună puternică. Locul întîlnirii rămîne neschimbat. S-ar putea să aveți întîrzieri. Rămîn în punctul stabilit

pînă la venirea voastră". Crezi că-i suficient de clar, comandante ?

— Ar trebui să fie, domnule amiral. Cum rămîne cu transmisiunile radio ?

— Ah, da ! Adăugați : „Tăcere radio. Amiral-comandant al escadrei 14 de portavioane de escortă". Să fie transmis imediat. După aceea, comunică T.F.F.-ului nostru să înceteze și el orice emisie.

Plantonul ieși, trăgînd încetișor ușa după el. Tyndall își turnă cafeaua în ceașcă și-i aruncă o privire lui Vallery.

— Flăcăul acela continuă să te preocupe, nu-i așa, Dick ?

Vallery avu un zîmbet stingherit și-și aprinse o țigară, Instantaneu, o tuse seacă îi zgîlțîi tot trupul.

— Iertați-mă, domnule amiral, se scuză el.

Urmă o scurtă pauză, după care Vallery întrebă trist dar cu o sclipire malițioasă în ochi :

— Ce ambiție nebunească m-a împins să devin comandantul unui crucișător ?

Tyndall surîse.

— Nu te invidiez... Dar fraza asta parcă am mai auzit-o undeva... Ce-ai de gînd, Dick, în privința lui Ralston ?

— Ce-ați face dumneavoastră în locul meu ?

— L-aș ține închis pînă la întoarcerea noastră din Rusia. Pe pîine și apă și, dacă vrei, chiar în lanțuri !

— N-ai fost nicidoată un mincinos ca lumea, John, spuse, zîmbind, Vallery.

— Ținta lovită ! exclamă Tyndall rîzînd călduros. În sinea sa era încîntat, mai ales că abaterile pe care și le îngăduia Richard Vallery față de eticheta ce și-o impusese erau foarte rare. Știm cu toții că e o crimă oribilă să-i arzi o palmă unui ofițer al Maiestății Sale, dar, dacă declarația lui Etherton corespunde adevărului, singurul meu regret e că Ralston nu i-a oferit lui Brooks putința de a efectua o lucrare realmente importantă pentru refacerea mutrei acestui june ticălos.

— Mă tem că e cum nu se poate de adevărat, spuse Vallery. Cum tot atît de adevărat e că disciplina — ch,

ce fericit ar fi fost bătrînul Starr ! — mă obligă să pedepsesc victima unei tentative de asasinat...

O nouă criză de tuse lăsă fraza neterminată și Tyndall privi în altă parte nădăjduind că fața nu va trăda amărăciunea ce-l cuprinsese : amărăciune, furie și milă la vederea lui Vallery — un om atît de blînd, un om ireproșabil, un suflet cavaleresc și cel mai bun prieten din cîți cunoscuse — tușind în halul acesta, agonizînd de-a dreptul din pricina lipsei de omenie a unui superior instalat frumușel la căldurică, la Londra, la 3200 de kilometri distanță...

— ...o victimă, reluă, în sfîrșit, Vallery, care a pierdut deja pe mama sa, pe fratele său și trei surori.. Pare-mi-se că are și un tată, undeva, pe mare...

— Ce-i cu Carslake ?

— Am să-l văd mîine și aș dori să asistați și dumneavoastră, domnule amiral. Intenționez să-i spun că va rămîne ofițer pe navă pînă la întoarcerea noastră la Scapa, după care va trebui să demisioneze... Nu cred că vrea să compară în fața unui consiliu de război, fie și numai în calitate de martor.

— Asta cu condiția să fie în toate mințile, lucru de care mă îndoiesc, replică Tyndall. Și, lovit brusc de o idee subită, adăugă : Crezi că-i sănătos la minte ?

— Carslake ? Vallery ezită. Da, cred că e... sau cel puțin era. Brooks însă nu-i chiar atît de convins... găsește că are ceva straniu și zice că, în condițiile anormale în care trăim, contrarieri mărunte pot căpăta la anumiți indivizi proporții cu totul exagerate... Firește, nu cred că pentru Carslake dubla înjurie adusă azi, o dată orgoliului său și o dată persoanei sale fizice, să poată trece drept o „contrariere măruntă", adăugă el cu un mic zîmbet.

Tyndall dădu aprobator din cap.

— Trebuie pus sub supraveghere... Oh, lua-m-ar dracu ! Ce-are nava asta de nu se potolește odată ! Am vărsat jumătate din ceașca mea de cafea pe fața de masă... Iar'o să-l apuce furiile pe tînărul Spicer — și zicînd acestea aruncă o privire spre oficiu. — Cu toate că

n-are decît nouăsprezece ani, e un adevărat tiran... Credeam, Dick, că odată ajunși aici o să ne găsim în ape liniștite.

— Păi așa și sînt în comparație cu ce ne așteaptă. Ia ascultați, și plecîndu-și capul trase cu urechea la mugetele vîntului de afară.

— Hai să vedem ce ne poate spune meteorologul nostru ?

Ridică receptorul telefonului și ceru postul de radioemisie. După o scurtă convorbire, închise.

— Zise că anemometrul e pe cale să înnebunească. Vîntul a atins 80 de noduri și continuă să sufle dinspre nord-vest. Temperatura se menține la —23° ! Barometrul pare să se fi stabilizat la 695.

— Ce-e ? exclamă Tyndall.

— 695. Așa cel puțin pretind. E imposibil, dar ei o țin pe-a lor. Aruncă o privire ceasului-brățară. Patruzeci și cinci de minute, domnule amiral... Am ales o metodă foarte complicată ca să se sinucidem.

Tăcerea se prelungi. Cînd vorbi Tyndall păru că răspunde întrebării pe care și-o puneau amîndoi :

— Trebuie să pornim, Dick. Trebuie. Apropo, tînărul și exaltatul comandant al navelor noastre de escortă, bravul Orr, dorește să ne însoțească cu *Sirrus*... Îi voi îngădui s-o facă o bucată de drum. Mai are cîte ceva de învățat, junele ăsta !

La orele 20,20 toate navele terminaseră de făcut plinul de păcură. Avuseseră mult de furcă ca să-și mențină poziția pe uraganul acesta stînd la capă, dar aici pericolul era infinit mai mic decît în larg. Ordinul spunea ca navele să pornească la drum de îndată ce timpul se va ameliora : *Defender* și escorta lui în direcția Scapa Flow, restul escadrei spre un punct situat la 100 de mile est-nord-est de locul întîlnirii. Interzisă orice emisiune radio.

La orele 20,30, *Ulysses* și *Sirrus* se îndreptară spre est. În urma lor clipiră lumini urîndu-le drum bun. Tyndall înjură copios escadra care viola în felul acesta consemnul de a păstra un camuflaj total, după care, dîndu-și seama că în afară de ei nimeni pe lume nu putea vedea semnalele, răspunse cît se poate de politicos.

La orele 20,45, cînd mai erau două mile pînă la punctul terminus al peninsulei, *Sirrus* începuse deja o luptă disperată cu valurile gigantice, ambarcînd cantități uriașe de apă pe teugă și puntea principală și semănînd în întunecimea din jur mai mult cu un submarin care plutește la firul apei decît cu un distrugător.

La orele 20,50 a fost zărit îndreptîndu-se cu viteză redusă spre precarul adăpost pe care-l oferea pămîntul în acel loc. Simultan, Aldis-ul său de 15 cm. transmise semnalul : „Ușile blindate, dizlocate ; turela A blocată ; ventilatoarele din sala mașinilor babord, înecate". Pe puntea lui de comandă, comandantul Orr înjură de ciudă primind ultimul mesaj din partea lui *Ulysses* : „Lecție fără cuvinte nr. 1 ; raliați imediat escadra ; joaca de-a oamenii mari nu-i de nasul vostru !" Își înghiți însă paraponul și transmise : „Recepționat. Las' că mă fac eu mare !" Apoi vră cu o fantastică rapiditate și, plin de recunoștință, goni spre adăpost. Cei de pe bordul vasului-amiral îl pierdură aproape instantaneu din vedere.

La orele 21, *Ulysses* se angaja în strîmtoarea Danemarcii.

IV NOAPTEA DE MARȚI

A fost cea mai cumplită furtună din toată perioada războiului. Nu încape îndoială că, dacă jurnalele de bord ar fi fost salvate, Amiralitatea ar fi putut constata că această tempestă fusese cea mai formidabilă convulsie a naturii de cînd erau ele înregistrate. Cei de la bordul lui *Ulysses*, care în noaptea aceea trecură în revistă nenumăratele aventuri trăite în cele mai diverse colțuri ale globului, nu-și puteau aminti nimic asemănător, nimic care s-o egaleze, fie chiar de departe.

Orele 22. Pentru prima oară de cînd nava fusese armată, toate porțile etanșe și tambuchiurile au fost închise, orice circulație pe puntea superioară interzisă, echipele din turele și magazii retrase și chiar veghea obișnuită suprimată ; pînă și taciturnul Carrington măr-

turisea că nici uraganele din Marea Caraibelor din toamna anilor 1934 și 1937, cînd, lipsindu-i spațiul necesar de manevră, fusese nevoit să rămînă la capă în primejdiosul semicerc navigabil în dreapta celor două cicloane ucigașe, nici măcar ele nu atinseseră grozăvia din seara aceea. Sigur, cele două nave care le înfruntaseră — un cargou de 3 000 tone și un petrolier demodat încărcat cu asfalt pentru New York — nu erau din aceeași clasă cu *Ulysses*. Pentru el nu se punea problema să supraviețuiască. Dar ceea ce ignora căpitanul de cursă lungă și ceea ce nimeni nu putea să prevadă, era că această furtună mugitoare nu însemna decît un început. Aidoma unei vietăți tîmpe și sinistre, venite dintr-o lume demult stinsă, monstrul polar, ghemuit la pîndă în pragul bîrlogului său, aștepta. La orele 22,30, *Ulysses* trecea cercul Arctic ; în momentul acela, fiara izbi.

Izbi cu o asemenea ferocitate sălbatică, cu o violență atît de înspăimîntătoare, încît strivi dintr-odată minți și trupuri, cufundîndu-i pe oameni într-o stare de stupefacție paralizantă. Ghearele sale erau pumnale șuierătoare de gheață care sfîrtecau fețele omenești, lăsîndu-le șiroinde de sînge ; colții — vîntul acela atingînd peste 120 de noduri și peste 20° sub zero care străpungea și sfișia toate straturile protectoare ale echipamentului polar ajungînd pînă la os ; glasul său era acea orchestră drăcească, muget de vînt împletit cu vaierul ascuțit al greementului torturat, adevărat recviem pentru Satan ; greutatea sa era teribila putere a uraganului care ținea omul, neputincios, luptînd pentru o gură de aer, de un perete sau îl proiecta în vreun colț oarecare, cu membrele zdrobite, fără cunoștință. Lipsit de orice pradă de-a lungul celor 500 de mile pe care le străbătuse peste dezolantele pustiuri de gheață ale Groenlandei, el incita acum marea cea crudă să încheie cu el o alianță homicidă și se năpustea cu o energie de ciclop, urlînd hămesit, asupra cojii de nucă denumită *Ulysses*.

Atunci, în acele momente, *Ulysses* ar fi trebuit să piară. Nimic din cele făcute de mîna omului nu putea nădăjdui la supraviețuire. Ar fi trebuit să piară strivit de gigantica presiune, să aibă șira spinării ruptă, să se prefacă într-o banchiză, să se dezintegreze sub loviturile

de baros pe care i le dădeau vîntul și marea. Din toate acestea nu se întîmplă nimic.

Nimeni n-ar ști să spună cum de a rezistat *Ulysses* nesăbuitei furii ale acestui prim atac. O pală năprasnică de vînt îl plesni dinspre prova, îl devie brutal cu 46° și-l culcă pe o parte în timp ce se prăvălea — în sensul cel mai strict al cuvîntului — în scobitura adîncă de doisprezece metri a unui val uriaș. Formidabila izbitură făcu să se disloce fiecare foaie de tablă, fiecare nit, opera șantierelor din Clyde. Vibrația dură o veșnicie în vreme ce metalul lupta ca să se reajusteze, și oțelul se comprima și se destindea mult dincolo de limita ruperii. Rezistă — un adevărat miracol — dar puterile începură să i se sleiască. Mai zăcea culcat la tribord, cu bastingajul în apă, cînd un adevărat zid lichid, mai înalt decît catargul, venit de la 800 de metri distanță, se năpusti, mugind, asupra navei neputincioase.

Situația a salvat-o „Gomosul", zis și „Dero-Lux", alias căpitanul-mecanic Dodson. În momentul în care se produse formidabilul șoc se afla la postul său de comandă din compartimentul mașinilor, îmbrăcat ca întotdeauna într-o salopetă de un alb imaculat. N-avea cum să știe ce se întîmplă afară ; n-avea de unde se afle că nava nu mai e stăpînă pe manevrele sale, că nimeni de pe punte nu-și revenise încă din teribila comoție, că timonierul-șef fusese azvîrlit, fără cunoștință, într-unul din colțurile cabinei de comandă și că ajutorul său, aproape un copil, era prea năucit de spaimă ca să se arunce asupra timonei ce se învîrtea nebunește. Ceea ce știa, însă, era că *Ulysses* dă tare bandă, că e aproape culcat și bănuia cauza.

Apelurile sale prin portavoce la puntea de comandă rămaseră fără răspuns. Aruncă o privire peste registrul babord, urlă : „Reduceți !" la urechea mecanicului de cart și se repezi la volanul tribord.

Cincisprezece secunde mai tîrziu, totul ar fi fost de prisos. Așa, însă, elicea de la tribord, accelerîndu-și pasul, făcu nava să pivoteze exact cît trebuia ca muntele de apă să se sfarme, mugind, de etravă, să înfunde pupa, la nivelul lansatoarelor de grenade antisubmarine, și să

suspende deasupra genunii lichide 12 metri de chilă. Cînd vasul atinse din nou marea, o nouă vibrație cutremură întregul său corp. Teuga dispăru undeva în adîncuri, apa năvăli și acoperi cupola turelei „A". Dar prova se smulse iarăși din încleștarea mării și imediat „Gomosul" îi ordonă subalternului său să reducă turațiile mașinii tribord și să le mărească pe cele ale mașinii babord.

Sub punți, dezordinea era de nedescris. În cazărmile echipajului zeci de lăzi metalice fuseseră smulse din lăcașurile lor și proiectate în toate direcțiile ; încuietoarele săriseră și conținutul se împrăștiase peste tot. Hamacele zburaseră care încotro, podelele erau pline de cioburile veselei, mesele fuseseră distruse, scaunele rupte, cărți, hîrtii, ceainice, ibrice, străchini alcătuiau un îngrozitor talmeș-balmeș. Și-n mijlocul acestor epave, a acestei harababuri mișcătoare, dănțuitoare, sute de oameni, epuizați și înfricoșați, strigau, blestemau, încercau să se ridice în picioare sau se lăsau în genunchi, se așezau ori rămîneau, dimpotrivă, întinși, imobili.

Doctorul Brookc, ajutat de Nicholls și de preotul militar, inspirat și neobosit, făcînd cît un al treilea medic, muncirăpînă la ultimul strop de vlagă. Veteranul caporalilor, Johnson, suferea, în mod inexplicabil de un violent rău de mare și părea să-și fi pierdut tot curajul ; nimeni nu știa exact ce se întîmplase, dar omul îndurase, pesemne, mai mult de cît îi stătea în puteri.

Oamenii erau aduși la infirmerie cu duzinile ; procesiunea lor dură întreaga noapte, în care timp *Ulysses* nu înceta să lupte pentru a supraviețui. Curînd, spațiul redus de care dispunea infirmeria se umplu într-atît, încît au trebuit să transforme și careul în spital de campanie. Contuzii, tăieturi, luxații, comoții cerebrale, fracturi... se găseau de toate pentru cei doi medici frînți de oboseală. Din fericire, rănile grave erau rare și după vreo două ceasuri nu mai erau în infirmerie decît trei oameni la pat, printre care caporalul Ferry, al cărui braț, deja schilodit, mai fusese sfărîmat în două locuri ; în ciuda protestelor lor vehemente, Riley și complicii săi la rebeliune fuseseră expulzați fără menajamente ca să se facă loc unor oameni cu răni mai serioase.

Către orele 23,30, Nicholls a fost chemat la căpătîiul lui Baby-Kapok. Împleticindu-se, poticnindu-se și căzînd din pricina salturilor frenetice ale navei, tînărul medic sfîrși prin a-l găsi pe ofițerul cu navigația zăcînd în cabina lui și avînd un aer jalnic. Nicholls îl cercetă cu o privire atentă, văzu tăietura profundă care-i brăzda fruntea și glezna umflată ieșind din costumul lui de marțian. Destul de prăpădit, ce-i drept, dar nici în pericol de moarte așa cum s-ar fi putut crede văzîndu-i expresia înspăimîntată și tragică. Amuzîndu-se în sinea sa, Nicholls chestionă cu răceală :

— Ei bine, Horațio, ce ziceam că ne doare ? Am băut cumva din nou ?

Onorabilul Carpenter scoase un geamăt sfîrșietor.

— Spinarea, Johnny. Vrei să te uiți puțin, și zicînd acestea se răsuci pe burtă.

Expresia lui Nicholls se schimbă. Făcu un pas înainte, dar se opri brusc.

— Cum dracu vrei să văd ceva dacă ai pe tine costumul ăsta de scafandru ?

— Păi tocmai despre el e vorba, scînci neliniștit Baby-Kapok. Am fost aruncat peste postul de comandă al proiectoarelor care-i tot numai manete și alte chestii tăioase. E cumva rupt ? sfîșiat ? tăiat în vreun fel ? Cusăturile nu-s oare...

— Pentru numele lui Dumnezeu, doar nu vrei să spui că... și Nicholls se lăsă să cadă, năucit, pe o ladă.

Baby-Kapok îi aruncă o privire plină de speranțe.

— Să înțeleg, dară, că e întreg ?

— Bineînțeles ! Dar dacă aveai nevoie de un croitor, de ce dracu...

— Destul ! făcu Baby-Kapok așezîndu-se cu o mișcare sprintenă pe marginea cușetei. Am de lucru pentru dumneata, doctore. — Își atînse fruntea însîngerată. — Coase-mi la repezeală zgaiba asta. Prezența unui om de calibrul meu e de o stringentă necesitate pe puntea de comandă... Sînt singurul de pe tot vasul ăsta care are cît de cît habar de locul unde ne aflăm !

Zîmbind, Nicholls îl întrebă în timp ce desfăcea un pachet de fești :

— Și unde ne aflăm, mă rog ?

— Nu știu, răspunse cu sinceritate celălalt. Iată de ce-i nevoie să mă coși la iuțeală. Dar știu unde eram. Mă întorsesem de la Henley. Ți-am povestit vreodată...

Ulysses nu pieri. De zeci și zeci de ori în noaptea aceea, cu vîntul suflînd din tribord și prova, cu etrava strivită sub uriașele coame ale valurilor, el părea că nu va izbuti niciodată să se smulgă din cumplita încleștare a apei. Și totuși reușea de fiecare dată, cutremurat din catarg pînă-n chilă de propriul și fantasticul său efort. Pînă se crăpă de ziuă, ofițerii și marinarii apucaseră să binecuvînteze de o mie de ori geniile de la șantierul naval din Clyde care îl construiseră ; și tot de o mie de ori blestemaseră oarba cruzime a înspăimîntătoarei furtuni care le chinuia nava.

„Oarbă" nu era, poate, cuvîntul cel mai potrivit. Sălbatica ură a furtunii se manifesta cu o viclenie aproape omenească. Imediat după primul asalt, vîntul își schimbă direcția cu o incredibilă rapiditate și, sfidînd toate legile, sufla acum din nou dinspre nord. *Ulysses,* cu unul din borduri iarăși în vînt, era obligat să suporte în continuare gigantica izbire a valurilor.

Gigantică... dar totodată perfidă. Iată un val uriaș. Trece pe lîngă *Ulysses* abia atingîndu-l, apoi se răsucește deodată și se prăvale pe punte făcînd țăndări o ambarcațiune. În mai puțin de o oră, vedeta amiralului, vedeta de bord și două șalupe dispărură, resturile lor fiind înghițite de clocotele diavolescului cazan. Plutele de salvare au fost smulse de neașteptatele izbituri ca de ciocan ale acestor valuri perfide, măturate de pe punte și distruse pentru totdeauna ; patru alte plute din lemn de balsa avură aceeași soartă.

Însă cel mai spectaculos dintre toate aceste asalturi îl suferi puntea pupa. În momentul culminant al furtunii, o serie de explozii violente succedîndu-se la interval de o secundă, ridicară pupa, mai-mai s-o scoată afară din apă. Panica se răspîndi cu iuțeala fulgerului în toate posturile din această parte a navei ; becurile din compartimentul pupa al mașinilor se stinseră sau se făcură țăndări. Țipete de groază sfîșiară bezna : „Am fost torpilați !"... „E o mină !"... „Ne scufundăm !"...

Galvanizați, cei sleiți de puteri, răniți, chiar și cei pe care răul de mare îi cufundase într-o stare de prostrație — adică mai bine de jumătate — se năpustiră spre uși și bocaporți. Gheața însă le ferecase solid. Ici, colo sclipiră lămpile de avarie intrate automat în funcțiune în clipa în care curentul se întrerupsese ; subțire cît un vîrf de ac, fascicolul lor luminos smulgea din întuneric mănunchiuri de fețe răvășite, livide, cu cearcăne imense sub ochi. Situația era pe punctul să se transforme într-un adevărat dezastru cînd o voce dură, batjocoritoare domină tumultul. Aparținea lui Ralston care, din ordinul comandantului, fusese eliberat înainte de orele 21 ; carcerele se aflau chiar lîngă etravă și pe timp de furtună era cu neputință să stea cineva acolo. Cu toate acestea, Hastings îi dăduse drumul cu o vădită părere de rău.

— Sînt propriile noastre grenade antisubmarine ! Ați auzit, bandă de idioți ! Propriile noastre grenade care explodează !

Nu atît cuvintele, cît mușcătoarea ironie cu care fuseseră spuse puse capăt panicii.

— Vă spun că sînt propriile noastre grenade care, probabil, au fost măturate peste bord.

Așa și era. Un val capricios smulsese un cavalet întreg de grenade uitate pe locul unde fuseseră depozitate în vederea lansării împotriva submarinului de buzunar de la Scapa și ele explodaseră aproape direct sub navă. Din fericire, pagubele nu păreau importante.

Situația se prezenta și mai rău în postul „A", de sub teugă. Aici cantitatea de obiecte împrăștiate și sfărîmate era de-a dreptul uriașă, după cum și numărul celor atinși de rău de mare era sporit. Și nu era vorba de acea jenă, nițeluș ridicolă, care înverzește fețele călătorilor de pe vapoarele ce fac naveta peste Canalul Mînecii, ci de convulsii îngrozitoare, pe vărsături crîncene în care se amestecau fiere și sînge, provocate de faptul că ore în șir etrava nu făcea altceva decît să plonjeze, să se redreseze și să plonjeze din nou la 9, la 12, la 15 metri. La asta se mai adăuga încă un factor, și mai sinistru, făcînd viața cu desăvîrșire insuportabilă.

La extremitatea dinspre prova a platformei cabestanului, situată alături de cazarma echipajului, se afla

compartimentul acumulatoarelor. Aici erau înmagazinate sau puse la încărcat sute de acumulatoare diferite, de la grelele cutii cu plumb și acid, cîntărind poate 50 de kilograme, pînă la minusculele celule de nikel și cadmiu destinate lămpilor de avarie. De asemenea, tot aici erau păstrate vase de teracotă conținînd acid diluat și damigene pîntecoase, din sticlă, cu acid sulfuric pur. Acestea din urmă erau întotdeauna legate zdravăn de pereții despărțitori ; acumulatoarele mari erau și ele prinse în chingi pe timp de furtună.

Nimeni n-ar fi putut spune cu exactitate cum s-au petrecut lucrurile ; probabil — deși e aproape sigur — formidabilul balans al navei a făcut ca acidul din acumulatoare să se verse și, vărsîndu-se, să roadă chingile. Eliberate, acumulatoarele s-au sfărîmat unele de altele, au spart vasele și damigenele inundînd întreaga podea — din fericire acoperită cu un material izolant — cu un strat de acid gros de 12—15 centimetri.

Un tînăr marinar torpilor, făcîndu-și rondul reglementar, deschisese ușa și descoperise balta de acid. Înspăimîntat, aducîndu-și aminte că soda caustică neutralizează acidul — dar această sodă caustică se afla depozitată chiar lîngă ușă — înhățâ o cutie de 20 de kilograme și o goli în compartiment. Acum, tînărul se afla în infirmerie. Orb. Vaporii de acid saturaseră platforma cabestanului, făcînd accesul imposibil fără o mască specială, după care, încet, insidios, începuseră să se infiltreze în cazarma echipajului ; sute de litri de apă sărată scursă prin tăblăria dislocată a punții și portavocile sfărîmate băltea în jurul platformei sporind pericolul pînă la a-l face mortal : deja în aer apăruseră primele emanații toxice. De pe puntea situată imediat deasupra, Hartley împreună cu doi marinari, legîndu-se cu parîme, făcuseră o scurtă, curajoasă și disperată tentativă încercînd să astupe găurile. Fuseseră smulși în mai puțin de un minut, pe trei sferturi inconștienți, de giganticele valuri care măturau teuga.

Dacă pentru cei doi sub punți fiecare minut însemna istovire, primejdie, suferință, pentru mănunchiul de ofițeri și marinari de pe puntea de comandă era un adevărat infern. Și nu infernul pe care ni-l imaginăm în

mod curent, pornind de la o concepție în exclusivitate biblică și orientală ; nu, era infernul strămoșilor noștri nordici, al vikingilor, al danezilor, al juților lui Beowulf * și ai apelor bîntuite de monștri, infernul frigului veșnic.

E adevărat că temperatura nu coborîse sub minus 23° și e un lucru știut că oamenii pot trăi, și chiar munci în aer liber, la temperaturi mult mai scăzute. Mai puțin știut e faptul că, odată atins punctul de congelare, fiecare milă pe oră de vînt echivalează pentru corpul omenesc cu scăderea cu un grad a temperaturii. În noaptea aceea anemometrul înregistrase — asta înainte de a se strica definitiv de atîta învîrteală — și nu o singură dată — rafale de peste două sute de kilometri pe oră, rafale care aplatizau valurile, retezau straiurile și smulgeau aproape coșurile. Minute în șir, urlînd și scrșnind, vîntul se menținuse la 150 de kilometri pe oră, ceea ce pentru ființele paralizate de pe puntea de comandă echivala cu o temperatură de peste 50° sub zero.

Cinci minute în șir pe puntea de comandă era tot ce putea suporta un om ; după aceea, obligatoriu, trebuia să se retragă în cazemata comandantului. De altfel, prezența unor oameni pe puntea de comandă era un act perfect inutil : nimeni n-ar fi putut ține ochii deschiși pe vîntul acesta cumplit. Frigul ar fi ars pur și simplu globii oculari, particulele de gheață i-ar fi perforat. Chiar și parbrizul Kent devenise inutilizabil ; el continua să se rotească în viteză, dar fără folos ; gheața purtată de vînt givrase în asemenea hal geamul, încît acesta devenise complet opac.

Noaptea nu era chiar întunecoasă ; se putea desluși ce e sus, în față și în spate. Sus se zăreau, din cînd în cînd, cîte un petec de cer albastru închis și spuzeală de stele, zăbrănite aproape imediat de norii zdrențuiți pe care-i fugărea vîntul. În față și în spate, marea era ca un tuș cu festoane de spumă. Valurile din ziua precedentă dispăruseră, cum dispăruseră cochetele lor bonete albe ; în locul lor veniseră acum gigantici munți de apă cu contururi imprecise, năruindu-se cînd într-o parte,

* Personaj legendar, erou al unui poem anglo-saxon din sec. al VIII-lea. (N. Tr.)

cînd într-alta, dar înclinați mereu către sud. Unele din aceste lanțuri muntoase lichide — ar fi fost un eufemism să le spui valuri — erau mici, insignifiante, abia cît o casă de mahala ; altele, însumînd mii de tone de apă, înalte de 20—25 de metri, se detașau, fioroase, pe linia orizontului, mari cît să înghită o catedrală... Cum observase atît de pertinent Baby-Kapok, cel mai inteligent lucru de făcut cu aceste valuri era... să nu te uiți la ele. De regulă, treceau fără alt inconvenient pentru *Ulysses* în afara plonjonului în hăurile dintre ele ; uneori, însă, creasta li se încovoia, se sfărîma de punte udîndu-l din cap pînă-n picioare pe nefericitul ofițer de cart. În asemenea cazuri, el trebuia să se refugieze imediat, altminteri risca să devină, în mai puțin de un minut, un bloc compact de gheață.

Pînă în prezent scăpaseră. Era mai mult decît sperase oricare din ei. Dar cum vizibilitatea era practic nulă, teama de ceea ce va urma stăruia. Valul următor va fi el normal — adică normal pentru o asemenea furtună — sau va fi o cantitate de apă atît de năprasnică, încît îi va trage după sine în adîncuri pentru totdeauna ? Neliniștea nu dispărea o clipă, o neliniște agravată de faptul că atunci cînd *Ulysses* cabra, ca apoi să se prăvale, totul se petrecea fără zgomot și pe nevăzute. Intensitatea impactului se putea deduce doar din mișcare și vibrații ; toate zgomotele mării piereau în drăceasca cacofonie a vîntului urlînd printre suprastructuri și greement.

Către orele două dimineața, adică aproape imediat după explozia grenadelor antisubmarine, cîțiva din ofițerii superiori organizară mica lor rebeliune personală. Comandantul, care în urmă cu vreo oră se lăsase convins să coboare în cabina lui, epuizat și dîrdîind de frig, a fost trezit de explozie și urcase imediat pe puntea de comandă. Drumul i-a fost bărat însă de comandantul secund și de căpitanul comandor Westcliffe, care, fără vorbă, dar în modul cel mai ferm, îl conduseră în cazemată. Turner închise ușa și aprinse lumina.

— Ce-i cu voi... ce înseamnă toate acestea ? întrebă Vallery mai degrabă surprins decît supărat.

— Rebeliune ! răspunse, vesel, Turner, a cărui față, scrijelită de țăndările de gheață, era mînjită de sînge. Rebeliune în largul mării, cred că ăsta-i termenul uzual. Este exact, domnule amiral ?

— Întru totul, răspunse acesta.

Vallery se întoarse surprins. Tyndall se întinsese, cît era de lung, pe banchetă :

— Rețineți, vă rog, că n-am nici o autoritate asupra unui comandant aflat la bordul propriei sale nave, dar nici de văzut nu văd nimic, și zicînd acestea lăsă capul pe spate, simulînd istovirea ; o istovire pe care doar el știa că, de fapt, nu-i nevoie s-o simuleze.

Vallery nu spuse nimic. În picioare, cramponîndu-se de o bară de sprijin, avea fața pămîntie și răvășită, ochii roșii și încețoșați de somn. Privindu-l, Turner avu senzația că i se împlîntă un cuțit în inimă. Cînd vorbi, glasul îi era într-atît de slab, de grav, atît de puțin obișnuit, încît fixă instantaneu atenția lui Vallery.

— Domnule comandor, noaptea asta nu-i o noapte pentru un comandant de navă. Primejdia — exceptînd cea care provine direct de la mare — poate fi considerată ca inexistentă. Sînteți de acord ?

Vallery înclină, în tăcere, capul.

— E o noapte pentru un marinar. Cu tot respectul pe care vi-l port, nu cred că cineva dintre noi să aibă clasa lui Carrington... el aparține unei alte rase de oameni.

— E frumos din partea dumitale că te incluzi, Turner, murmură Vallery, dar zău că nu-i deloc necesar.

— Carrington va rămîne toată noaptea pe punte. De asemenea Westcliffe și cu mine.

— Și eu, mormăi Tyndall. Numai că eu o să dorm.

Avea aerul aproape tot atît de vlăguit ca și Vallery.

Turner zîmbi :

— Mulțumesc, domnule amiral. Ei bine, domnule comandant, mi-e teamă că sîntem cam prea mulți în noaptea asta, aici, pe punte... O să ne revedem dimineața, la micul dejun.

— Dar...

— N-avem ce face cu „dar"-uri... susură Westcliffe.

— Vă rog, insistă Turner. Ne faceți un serviciu.

Vallery îi aruncă o privire lungă.

— În calitatea mea de comandant al lui *Ulysses*... vocea i se frînse... Nu știu ce să zic...

— În schimb, eu știu, făcu hotărît Turner, apucîndu-l pe Vallery de cot. Haidem jos.

— Crezi că nu pot coborî și singur ? întrebă Vallery cu un zîmbet ușor.

— Ba da, dar nu vreau să risc nimic. Veniți, domnule comandant.

— Bine, bine, făcu Vallery, oftînd sfîrșit. Orice, numai să am puțină pace și o noapte de somn.

În silă și cu mare caznă, Nicholls izbuti să se smulgă din adîncurile încețoșate ale somnului. Deschise ochii încet, cu vădită repulsie, și constată că *Ulysses* continua să cabreze și să plonjeze la fel ca mai înainte. Aplecat peste el, cu fruntea acoperită de pansamente și restul feței plină de sînge, Baby-Kapok părea de o veselie de-a dreptul dezgustătoare.

— Ascultă ciocîrlia *... etc., etc., psalmodie el, rînjind cu gura pînă la urechi. Cum ne simțim în dimineața asta ? continuă el, imitînd tonul clasic al doctorilor de „casă", meserie care nu-i trezea cine știe ce respect.

Nicholls ațintì asupra lui o privire adormită.

— Ce se întîmplă, Andy ? Arde pe undeva ?

— Cînd domnii Carrington și Carpenter se află la cîrma navei, nu poate să ardă nicăieri, replică Baby-Kapok pe un ton trufaș. Vrei să urci și să-i vezi pe Carrington la treabă ? O să execute o întoarcere cu nava. Pe un timp drăgălaș ca acesta e o operațiune care merită să fie văzută !

— Ce-i ? Să te ia dracu ! M-ai trezit numai ca să...

— Frate de arme, în momentul în care nava se va întoarce te vei trezi oricum... probabil însă că pe punte

* Baby-Kapok citează din „Romeo și Julieta" scena răsăritului de zi în odaia Julietei. (N Tr.)

și cu cîteva vertebre fracturate. Întîmplător, însă, Jimmy are nevoie de asistența ta. Mai exact, are nevoie de una din plăcile acelea groase de sticlă pe care știu că le aveți în cantități mari în dulapul infirmeriei. Din păcate e închis cu cheia... am încercat deja să-l deschid.

— Ce vreți să faceți cu plăcile acelea ?

— Vino să vezi cu proprii tăi ochi...

Mijeau zorile, zori fioroase, epilogul cel mai potrivit pentru coșmarul pe care-l trăiseră. Stranii fuioare de pîclă albicioasă, gonite de vînt, se scămoșau de vîrfurile catargelor ; deasupra lor se boltea, senin, cerul. Valurile, continuînd să rămînă gigantice, deveniseră acum mai scurte, mult mai scurte și mai abrupte. *Ulysses* redusese într-atît viteza încît abia dacă avea suficientă inerție ca să-și mențină capul ; dar și așa balansul său era teribil. Vîntul nu mai sufla decît cu vreo 50 de noduri și totuși Nicholls avu senzația că-i iau plămînii foc cînd părăsi adăpostul de sub punte. Orbit de gheață, el își înfășură la repezeală capul cu un fular de lînă și se cățără pe bîjbîite sus, urmat de Baby-Kapok care ducea placa de sticlă. În timp ce urcau scara, auziră difuzoarele transmițînd un mesaj neinteligibil.

Pe puntea de comandă nu se aflau decît Turner și Carrington ; în lumina lividă a zorilor, înfofoliți cum erau, păreau niște mumii. Nu li se vedeau nici ochii, ascunși după ochelari de alpinist.

— Bună dimineața, Nicholls, răsună vocea puternică a lui Carrington. Dumneata ești Nicholls, nu-i așa ? Nu văd nimic prin scîrbele astea și întorcîndu-se cu spatele la vînt își scoase ochelarii și-i azvîrli dezgustat. — Ah, Turner, uite-l că a adus sticla !

Nicholls se ghemui în colțul ferit de vînt al timoneriei. Pe jos zăcea o grămadă de ochelari, de viziere și de măști de gaze.

— Ce-s cu astea ? întrebă el făcînd un semn cu capul spre grămadă. Le dați la solduri ?

— Ne pregătim să întoarcem nava, doctore, îl lămuri Carrington cu calmul și precizia ce-i erau proprii. Pe chipul său nu se vedea nici urmă de oboseală. Dar pentru

asta e nevoie să vedem încotro mergem și, cum zicea și comandantul, porcăriile astea de ochelari nu-s bune de nimic. Se aburesc imediat ce le-ai pus. E prea frig. Fii drăguț, ține sticla asta așa... iar dumneata Andy vezi s-o ștergi mereu.

Nicholls aruncă o privire uriașelor valuri și simți că-l trec fiorii.

— Să-mi fie iertată ignoranța, dar de ce e nevoie să schimbăm capul ?

— Pentru că ceva mai tîrziu o să fie imposibil, răspunse scurt Carrington și adăugă rîzînd : Operațiunea asta va face din mine omul cel mai detestat de pe vas. Dealtfel, am lansat un avertisment prin difuzoare. Sînteți gata, domnule secund ?

— Atenție la mașini ! Atenție la timonă ! Gata, căpitane !

Treizeci de secunde, patruzeci și cinci, un minut întreg, Carrington se uită, fără să clipească, prin placa de sticlă. Nicholls simțea cum îi îngheață mîinile, Baby-Kapok nu mai prididea cu ștersul. Apoi :

— Stînga, toată viteza înainte !

— Stînga, toată viteza înainte !

— Vino 30° la dreapta !

— 30° la dreapta !

Valul următor trecu pe sub *Ulysses,* redresîndu-l pur și simplu. Abia atunci, Nicholls pricepu în sfîrșit. În mod absolut fantastic, pentru că era imposibil ca cineva să vadă atît de departe, Carrington intuise că două sisteme de valuri opuse se vor întîlni, obligatoriu, într-un anume loc creind o zonă de calm relativ. De unde-i venise această intuiție, nimeni, nici chiar Carrington, nu știa și n-avea s-o știe vreodată. Timp de cincisprezece, douăzeci de secunde, marea a fost o masă albă și clocotitoare de valuri mărunte, violent agitate, de genul celor care se întîlnesc, la scară redusă firește, în curenții de maree, masă pe care *Ulysses* o traversă recunoscător, schimbînd totodată direcția de mars. Pe ultimul sfert de cerc, însă, un val imens, atingînd aproape înălțimea punții de comandă, îl izbi. Îl izbi pe toată lungimea sa — așa ceva nu se întîmplase în tot timpul nopții — îl izbi cu o formidabilă putere, culcîndu-l pe o parte, astfel încît bastingajul dispăru sub apă. Nicholls se trezi proiectat în ușa cu geam a timoneriei, făcînd-o praf. Ciudat, ar fi putut jura că în aceeași clipă auzise hohotul de rîs al lui Carrington.

Reveni de-a bușilea în mijlocul punții.

Uriașul val nu trecuse însă. El domina de la o înălțime ametitoare prăpastia în care *Ulysses,* înclinat acum la peste 40°, fusese azvîrlit cu atîta dispreț și iscodea acum, într-o tăcere de moarte și cu o ferocitate aproape animalică, cum să-l expedieze, pe veci, în adîncuri. Succesiv, înclinometrul marcă 45°, 50°, 53°, și înțepeni parcă aici. Cramponați de punte, oamenii abia-și dădeau seama, prin pîcla ce le cuprinsese mințile, că inevitabilul se produsese. Că era sfîrșitul. Că *Ulysses* nu se va mai putea redresa niciodată.

Secundele — fiecare din ele lungă cît o viață de om — se scurgeau într-o lentă tortură. Nicholls și Carpenter schimbară între ei o privire goală de orice expresie. La înclinația aceasta neverosimilă, puntea de comandă se afla apărată de vînt. Calm, glasul lui Carrington se auzi cu o uluitoare limpezime. Pe un ton de conversație, el zicea :

— Chiar dacă ajunge la 65° și tot o să se redreseze. Fiți atenți, domnilor, urmează ceva interesant.

Nici nu apucă bine să termine vorba și un freamăt lung parcurse corpul navei ; la început imperceptibil, apoi lent și în final cu o viteză înspăimîntătoare. *Ulysses* se redresă, descrise un arc de 90° și reveni la poziția sa inițială. Pentru a doua oară, Nicholls se pomeni în colțul comenzii. Manevra de întoarcere era aproape gata.

Zîmbind ușurat, Baby-Kapok se ridică de jos și-l bătu pe Carrington pe umăr :

— Nu vă uitați acum, domnule căpitan, dar am pierdut arborele pupa.

Era o ușoară exagerare, dar cei patru metri din vîrf care suportaseră antena radarului pupa într-adevăr dispăruseră. Fioroasa izbitură a valului și greutatea gheții se dovediră mai puternice.

— Ambele mașini încet înainte ! Zero cîrma !

— Ambele mașini încet înainte ! Zero cîrma !

— Drept așa !

Ulysses își schimbase drumul.

Baby-Kapok se uită la Nicholls, făcu un semn în direcția lui Carrington și spuse :

— Acum ai înțeles ce-am vrut să spun, Johnny ?

— Da, răspunse cu toată seriozitatea Nicholls. Am înțeles. Apoi, zîmbind, adăugă : Data viitoare o să te cred pe cuvînt cînd îmi mai spui ceva. Sper că nu te deranjează. Demonstrațiile astea sînt ale dracului de istovitoare !

Acum, cu vîntul și valurile din pupa, *Ulysses* era uluitor de stabil. Vijelia de pe puntea de comandă se potoli ca prin farmec. Ceața se risipise. Departe, departe, spre sud-est, un soare de un alb orbitor se desprindea de orizont înălțîndu-se spre seninul bolții. Lunga noapte se sfîrșise.

O oră mai tîrziu, vîntul scăzuse la 30 de noduri și radarul semnală contacte la vest. După o altă oră, cînd vîntul se potolise aproape de tot și nu mai rămăsese decît o hulă puternică, panașe de fum se iviră la orizont. La 10,30, exact la ora și în punctul fixat, *Ulysses* făcea joncțiunea cu convoiul venit de la Halifax.

● VII ● NOAPTEA DE MIERCURI

Convoiul se apropia venind dinspre vest ; înainta cu viteză constantă, rulînd puternic din pricina hulei, o flotă magnifică și o pradă bogată pentru inamic. 18 nave constituiau această Armadă : 15 mari cargouri moderne și 3 petroliere de 16 000 tone purtînd o încărcătură infinit mai prețioasă decît a oricăruia din galioanele de altădată ce aduceau în pîntecele lor aurul și argintul Perului. Ce reprezentau aurul, giuvaierurile, mătăsurile și mirodeniile cele mai rare în comparație cu tancurile, avioanele, țițeiul ? 10 milioane de lire ? 20 de milioane ?... Valoarea totală a acestui convoi era greu de estimat ; în orice caz, valoarea sa reală nu putea fi măsurată în termeni financiari.

Echipajele navelor comerciale se îmbulzeau pe punți holbînd ochii la *Ulysses* care se apropia și mulțumind cerului că nu trecuseră și ei printr-o furtună asemănătoare. Într-adevăr, văzut din exterior, crucișetorul oferea un spectacol cu totul aparte : catargul rupt, gruiele șalupelor de salvare înțepenite deasupra cavaleților dezgoliți, plutele smulse, dar scăpărînd în lumina dimineții aidoma unui bloc de cristal. Vîntul măturase complet zăpada, frecase și lustruise gheața transparentă dîndu-i luciri de satin. În schimb, de ambele laturi ale etravei și în fața punții de comandă se întindeau uriașe pete roșietice ; acolo, uraganul din noptea trecută decapase coca, răsese camuflajul și straturile inferioare de pictură și lăsase gol miniul.

Escorta americană era destul de redusă : un crucișetor greu, dotat cu un hidroavion pentru reglarea tirului, două distrugătoare și două fregate de pază de coastă. Redusă, dar suficientă ; portavioanele de escortă nu mai erau necesare — (cu toate că ele fuseseră adesea incluse în efectivul convoaielor din Atlantic) — pentru că Luftwaffe nu putea opera atît de departe spre vest și pentru că haitele de submarine se mutaseră în ultimele luni la nord și la est de Islanda ; aici se aflau nu numai mai aproape de bazele lor, dar puteau bara mai ușor căile ce convergeau spre Murmansk.

Navigară împreună în direcția est-nord-est, navele americane, cargourile și *Ulysses*, pînă cînd, spre seară, silueta masivă a unui portavion apăru la orizont. O jumătate de oră mai tîrziu, escorta americană încetini, manevră și operă întoarcerea în timp ce lămpile de semnalizare clipeau transmițînd mesaje de rămas bun și urări de succes. Oamenii de la bordul lui *Ulysses* asistară la plecarea lor cu sentimente amestecate. Știau că navele acestea sînt obligate să se întoarcă în America unde un alt convoi se forma deja în estuarul de la Saint-Laurent *. Nu-i chinuia nici invidia, nici amărăciunea, sentimente la care oricine s-ar fi putut aștepta și care fuseseră, în-

* Fluviu din America de Nord — 3 800 km — care se varsă în Oceanul Atlantic printr-un larg estuar, amenajat să primească vase de tonaj foarte mare. (N. Tr.)

tr-adevăr, generale cu cîteva săptămîni în urmă printre acești oameni vlăguiți, condamnați să îndure cele mai crîncene mizerii ale războiului. Dimpotrivă tăceau dovada unei acceptări indiferente a sorții lor, a unei bravade aproape cinice și, adesea, a unui straniu și greu de definit orgoliu, ascuns în dosul bancurilor și a unor cîrteli continui.

Escadra 14 de portavioane, sau mai bine-zis ce rămăsese din ea, se afla acum la numai două mile distanță. Odată ajuns pe puntea de comandă, Tyndall înjură copios constatînd că lipsesc un portavion și un dragor de mine. Un semnal iritat îl somă pe comandantul Jeffries de pe *Stirling* să răspundă de ce n-au fost executate ordinele și unde se află navele lipsă.

O lampă Aldis porni să clipească. Tyndall rămase sever și tăcut în timp ce Bentley traducea : în timpul nopții servo-motorul lui *Wrestler* se defectase. Chiar și în spatele Langanelor timpul fusese groaznic și lucrurile se înrăutățiră și mai mult pe la miezul nopții cînd vîntul începu să sufle dinspre nord. Deși dispunea de ambele elice, *Wrestler* pierduse, practic, aproape întreaga sa posibilitate de a guverna ; în dorința de a-și menține poziția și în condițiile unei vizibilități nule, mersese prea departe și eșuase pe bancul de la Vejle. Eșuase pe flux și se afla tot acolo, asistat de dragorul de mine *Eager*, în momentul în care escadra ieșise în larg, la puțin timp după ce se crăpase de ziuă.

Tyndall păstră cîteva clipe tăcere, apoi dictă prin T.F.F. un mesaj pentru *Wrestler ;* imediat însă renunță să rupă tăcerea radio, contramandă ordinul și decise să vadă cu proprii săi ochi situația. La urma urmei, erau doar trei ceasuri de drum. Transmise lui *Stirling :* „Preluați comanda escadrei ; revenim în cursul dimineții", și-i ordonă lui Vallery să pornească spre Langane.

Vallery înclină capul cu tristețe și dădu ordinele necesare. Era îngrijorat, deosebit de îngrijorat, dar se străduia să n-o arate. Cel mai puțin îl neliniștea, firește, propria sa persoană, deși știa, lucru pe care nu-l mărturisise nimănui, că este extrem de bolnav. Dealtfel, își spunea el, nici nu era nevoie s-o facă : îl amuzau și-i mișcau aerele ostentativ indiferente pe care le afișau

ofițerii în dorința lor de a-i face povara mai ușoară și de a-i exprima astfel solicitudinea lor.

Îl îngrijora, în special, echipajul. Oamenii nu mai erau în stare de nimic, nu mai puteau înfrunta frigul ucigaș, dar mai ales nu mai erau apți să ducă nava pînă la destinație. În plus, îl deprima seria de nenorociri care se abătuseră asupra escadrei de cînd părăsise Scapa ; era de rău augur și nu-și făcea nici un fel de iluzii în legătură cu ceea ce viitorul rezerva escadrei mutilate. Și mai era și cazul Ralston care nu încetase o clipă să-l frămînte.

Ralston, flăcăul acesta înalt care moștenise de la strămoșii săi scandinavi părul de culoarea inului și calmul albastru al ochilor, Ralston pe care nimeni nu-l înțelegea, care n-avea pe navă nici un prieten intim, Ralston care se păstra într-o rezervă flegmatică, fără un zîmbet, Ralston căruia nu-i mai rămăsese nimic în afară de amintiri, Ralston, unul din oamenii cei mai demni de încredere de pe *Ulysses*, extraordinar de hotărît, competent și ingenios în orice situație critică... Ralston era din nou în celulă. Pentru o faptă pe care nici un om drept și rezonabil nu i-o putea imputa.

Închis cu cheia. Acesta era lucrul cel mai dureros. Noaptea trecută, Vallery profitase bucuros de ocazia pe care i-o oferea timpul prost ca să-l elibereze ; avusese chiar intenția să facă uitată toată afacerea, s-o lase moartă. Dar Hastings, comandantul poliției la bord, exagerîndu-și îndatoririle, îl băgase la loc în celulă în timpul cartului de dimineață. Comandanții poliției — ofițeri însărcinați cu respectarea disciplinei — n-au fost niciodată deosebit de umani, toleranți și binevoitori față de viață în general și față de echipaje în particular. Cinstit vorbind, nici nu-și puteau îngădui așa ceva. Dar chiar și printre astfel de oameni, Hastings era o excepție. Întocmai unui robot, aparent incapabil de emoții, inexpresiv, inflexibil, strict, just din punctul său de vedere, era un om cu desăvîrșire lipsit de inimă și de înțelegere. „Dacă nu va fi cu ochii-n patru, își spuse Vallery, s-ar putea să pățească ce a pățit și Lister, pînă acum cîteva luni impopularul comandant al poliției de pe *Blue Ranger*. Nu că ar fi știut cineva foarte exact ce anume s-a întîmplat, cert e că omul a comis greșeala să se plimbe de unul sin-

gur pe puntea de zbor într-o noapte fără lună și fără stele.

Vallery scoase un oftat. Așa cum îi explicase și lui Foster, avea mîinile legate. Foster, comandantul unității de pușcași marini, însoțit de sergentul-major Evans, care stătea în picioare în spatele său, mîhnit și jignit totodată, se plînsese amarnic de faptul că oamenii îi sînt luați ca s-o facă pe caraulele, cînd ei au nevoie de fiecare minut de somn posibil. Vallery simpatizase cu Foster în forul său interior, dar nu putea contramanda ordinul său inițial, cel puțin atîta timp cît nu întrunise consiliul de disciplină și nu-l arestase oficial pe Ralston... Oftă din nou, trimise după Turner și-i porunci să pregătească la pupa cîteva parîme de cînepă, una de manilla și una metalică de 12 cm. Se gîndise că în curînd s-ar putea să aibă nevoie de ele, ceea ce, mai tîrziu, avea să se dovedească exact.

Noaptea începuse să se lase cînd se îndreptară spre bancul de la Vejle. *Wrestler* era ușor de detectat ; cu zece minute mai devreme își indicase poziția aproximativă printr-un semnal de recunoaștere, iar acum silueta sa îndesată se detașa clar pe fundalul ultimelor reflexe ale crepusculului. Puntea de zbor era sensibil aplecată spre pupa, acolo unde după toate probabilitățile se afla la ancoră și *Eager*. În jur, marea era aproape calmă, ondulată doar de o hulă ușoară.

De la bordul lui *Ulysses*, o lampă Aldis a cărei fentă fusese redusă la maximum, deschise discuția :

— Felicitări ! Cum sînteți eșuați ?

— Pe o lungime de treizeci de metri de la etravă.

— Minunat ! mîrîi Tyndall. Pur și simplu minunat ! Întreabă-i cum se prezintă cîrma.

Răspunsul urmă imediat :

— Scafandrul raportează : ruptură transversală a axului cîrmei ; reparație pe șantier naval.

— Dumnezeule ! gemu Tyndall. Reparație pe șantier naval ! Asta ne mai lipsea ! Întreabă : Ce măsuri ați întreprins ?

— Am deplasat întreaga rezervă de combustibil și de apă la pupa. Am filat lanțul ancorei. *Eager* s-a plasat

în pupa cu remorca. Între orele 12 și 12,30 pornit mașinile toată viteza înapoi.

„Punctul culminant al fluxului", își spuse Tyndall în gînd, dar de bombănit, bombăni : — Grozavă ispravă... deștepți foc... Stai, idiotule, nu transmite asta ! Spune-le să se pregătească pentru primirea unei remorci.

— Recepționat mesajul, traduse Bentley.

— Întreabă-i : „Cîtă păcură pentru escadră aveți ?"

— Opt sute de tone.

— Debarasați-vă de ea !

— „Rugăm confirmați", citi Bentley mesajul.

— Spune-i să arunce dracului peste bord păcura lui împuțită ! tună Tyndall.

Luminița de pe *Wrestler* clipi, apoi se stinse, amuțind ofensată.

La miezul nopții, *Eager* se plasă încetișor în prova lui *Ulysses* și se legă de parîma fixată de cabestanul crucișătorului ; după două minute, *Ulysses* începu să vibreze în timp ce puternicele sale turbine făceau să clocotească apa scăzută și mîloasă. Cablul care lega pupa sa de cea a lui *Wrestler* era lung de numai 28 de metri și avea o înclinație de 30°. În felul acesta pupa portavionului era forțată să se lase mai jos — foarte puțin, ce-i drept, dar în situația dată și acest puțin conta — dînd astfel mai multă flotabilitate etravei eșuate. Însă lucrul cel mai important era altul : deși elicele se învîrteau acum într-o apă emulsionată, dezvoltînd numai o parte din puterea lor, apropierea dintre cele două nave ajuta elicele lui *Ulysses* să sporească acțiunea elicelor lui *Wrestler* săpînd un veritabil canal în nisipul și nămolul de sub chila port-avionului.

Cu douăzeci de minute înainte de punctul culminant al fluxului, *Wrestler* se degajă fără efort, reechilibrîndu-se perfect. În aceeași clipă, mecanicul postat lîngă cabestan eliberă parîma care ținea remorca lui *Eager* și *Ulysses* trase după sine portavionul, ale cărui mașini fuseseră stopate, într-un larg semicerc către est.

La ora unu, *Wrestler* plecase ; *Eager* îl însoțea gata să-i expedieze o parîmă pentru a-l ajuta să guverneze în caz de furtună. De pe puntea de comandă a lui *Ulysses*

Tyndall urmări portavionul care dispărea, zigzagînd, în noapte, în vreme ce comandantul lui se străduia să-i mențină drumul din elice.

— Pînă să ajungă la Scapa găsesc ei alura cea mai bună ! bombăni el.

Îi era frig și se simțea istovit, așa cum se poate simți numai un amiral care a pierdut trei sferturi din portavioanele sale. Scoase un oftat de lehamite și se întoarse către Vallery :

— Cînd crezi că prindem din urmă convoiul ?

Vallery șovăi, dar nu și Baby-Kapok.

— La ora 8,05, răspunse el imediat și cu precizie. Am calculat punctul de intersecție luînd ca bază viteza de 27 noduri.

— Oh, Dumnezeule mare ! gemu Tyndall. Iarăși plodul ăsta infernal ! Cu ce-am greșit să-l am mereu pe cap ? Vezi însă, tinere, că situația e de așa natură, încît este absolut obligatoriu să ajungem convoiul înainte de răsăritul soarelui.

— Da, domnule amiral, făcu, imperturbabil, Baby-Kapok. M-am gîndit și eu la treaba asta. Dacă urmăm varianta a doua calculată de mine, la o viteză de 33 noduri, vom face joncțiunea cu treizeci de minute înainte de ivirea zorilor.

— „M-am gîndit și eu !“ se sufocă Tyndall. Luați-l de aici ! Luați-l pînă nu pun mîna pe compasurile lui afurisite și nu le...

Lăsă fraza neterminată, coborî greoi din fotoliul său și luîndu-l pe Vallery de braț, spuse :

— Hai cu mine, comandantule. Să coborîm. N-are, zău, nici un rost ca o pereche de boșorogi ca noi să încurce tineretul.

Ieși în urma comandantului, zîmbind de unul singur, cu zîmbetul său obosit.

În zori, cînd siluetele imprecise ale navelor din convoiul aflat doar la o milă distanță se desprinseră din întunericul ce se destrăma, echipajul lui *Ulysses* se găsea deja la posturile de luptă. Masa voluminoasă a lui *Blue Ranger*, încheind, la tribord, convoiul se recunoștea fără putință de eroare. Hula era moderată, nu stînjenea navigația ; o briză ușoară sufla dinspre vest ; termometrele indicau — 17°, cerul senin și rece. E 7 fix. La 7,02, *Blue Ranger* a fost torpilat. *Ulysses* se afla la o distanță de 400 de metri la tribord și cei ce se găseau sus la comandă au simțit șocul produs de dubla explozie, au auzit cum se sparge în țăndări liniștea zorilor și au văzut două coloane de flăcări țîșnind către cer, deasupra și în spatele castelului central al portavionului. O secundă mai tîrziu, un timonier răcni ceva nedeslușit, arătînd cu mîna în jos și spre prova. Era o altă torpilă ; ea trecu pe la pupa portavionului, trasă de-a curmezișul convoiului, iar siajul său sinistru și fosforescent se pierdu în tenebrele Oceanului Arctic.

Vallery striga comenzi în portavoce, schimbînd nebunește drumul ca să evite coliziunea cu portavionul ce nu mai putea guverna. Trei grupuri de lămpi Aldis și luminile de luptă transmiteau navelor din convoi ordinul : „Păstrați formația !“ Prin telefon Marshall dădea alarma la lansatoarele de grenade. Țevile tunurilor se înclinau scrutînd avide perfida mare. Semnalul destinat lui *Sirrus* a fost întrerupt, nemaifiind necesar ; pată abia vizibilă în semiîntunericul din jur, distrugătorul își croia deja drum printre cargouri, gonind cu toată viteza, în spumegarea apei tăiate de etravă, spre poziția presupusă a submarinului.

Ulysses trecu pe lîngă portavionul în flăcări, la mai puțin de 45 de metri distanță, dar deplasîndu-se cu o asemenea viteză și impetuozitate, încît oamenii de pe el nu putură capta decît o imagine confuză : vălătuci negri de fum spintecați de trîmbe mugitoare de foc, înfricoșătoare în clarobscurul din jur, o punte dînd bandă înspăimîntătoare ; Grumans-uri și Corsairs * lunecînd, grotesc, ca pe un tobogan și împroșcînd cu stropi glaciali de spumă fețe schimonosite de groază. Odată degajat, *Ulysses* întoarse spre sud gata de atac.

Cam după un minut, lampa de semnalizare de pe *Vectra*, aflat în fruntea convoiului, porni să clipească :

---

* Tipuri de avioane aflate în dotarea marinei britanice. (N. Tr.)

„Contact, verde 70, se apropie ; contact, verde 70, se apropie".

— Confirmați recepția, ordonă scurt Tyndall.

Aldis-ul lui *Ulysses* abia începu cînd *Vectra* îl întrerupse : „Stabilit contacte, repet, contacte. Verde 90, verde 90. Se apropie. Foarte apropiate. Repet : contacte, contacte".

Tyndall înjură printre dinți.

— Confirmați recepția. Vedeți ce-i cu contactele alea ! apoi, întorcîndu-se spre Vallery : Să-i dăm drumul, comandante. Am picat la țanc. Haita nr. 1... în plen. Și dacă te gîndești că n-are dreptul să fie aici... dacă e să dăm crezare serviciului de informații al Amiralității.

Ulysses schimbă din nou drumul ca să se îndrepte spre *Vectra*. La ora asta ar fi trebuit să fie lumină, dar întrucît rezervoarele de păcură ale portavionului luaseră foc, uriașa torță care se detașa pe orizont la est avea curiosul efect de a cufunda marea din jur în beznă. *Blue Ranger* se găsea acum aproape în traversul drumului urmat de nava-amiral care gonea spre *Vectra*. Silueta portavionului creștea cu fiecare minut și Tyndall care nu se mai dezlipea de ocularele binoclului său de noapte, murmura întruna : „Sărmanii de ei... sărmanii de ei..."

Blue Ranger era, practic, pierdut. Plutea inert pe apă, puternic înclinat la tribord. Detunături continui izbucneau din magaziile lui de muniții și din rezervoarele de păcură. Deodată, o serie de explozii înăbușite se rostogoliră deasupra mării ; întregul castel al punții de comandă basculă într-o parte, rămase o clipă imobil, apoi într-o lentă, trudnică, ai fi zis aproape deliberată, alunecare, corpul său masiv se prăvăli, maiestuos, în tenebrele glaciale ale oceanului. Cîți pieriră astfel, prinși în capcana pereților săi de fier, știe doar Dumnezeu. Dar aceștia au fost cei norocoși.

Vectra, care se afla cam la două mile în prova, întoarse spre sud, descriind un cerc strîns. Vallery modifică drumul în scopul interceptării. Din colțul cel mai îndepărtat al timoneriei Bentley urlă ceva. Vallery dădu din cap, dar vocea disperată, prevestind o primejdie necunoscută și brațul care cu gesturi frenetice arăta spațiul

de dincolo de parbriz, îl făcură pe comandant să fie dintr-un salt lîngă el.

Marea ardea. Plată, potolită, acoperită de sute de tone de păcură, ea se prefăcuse într-un uriaș covor de flăcări. Atît deslușì Vallery în prima secundă ; apoi — o mînă brutală îi opri bătăile inimii — mai văzu și altceva : marea asta incendiată era plină de oameni care înotau și se zbăteau în ea. Nu unul, doi, nu o duzină, două, ci literalmente sute și sute de nefericiți cu gurile căscate într-un strigăt mut erau pe cale să moară în chinuri groaznice, înecați și incinerați totodată.

— Un semnal de la *Vectra*, domnule comandant, anunță Bentley cu un glas anormal de impasibil : „Lansez grenade antisubmarine ; 3, repet, 3 contacte. Cer asistență imediată".

În prezent, Tyndall se găsea alături de Vallery. Auzi ce spune Bentley, se uită îndelung la comandant, apoi se luă după privirea lui îngrozită care fixa, fascinată, marea din fața navei.

Pentru omul căzut în apă, păcura este un lucru oribil. Îi paralizează mișcările, îi arde ochii, îi ciuruiește plămînii și-i smulge stomacul prin vărsături paroxistice. Cînd e aprinsă, moartea e infernală și chinuitoare, o moarte înceată și groaznică prin înec, prin arsură, prin asfixie, căci flăcările devorează tot oxigenul de la suprafață. Nu există nici măcar șansa unei morți rapide prin frig ; un corp saturat de păcură se află într-un soi de înveliș izolant care prelungește la nesfîrșit martiriul muribundului, conservîndu-l cu grijă pentru ultimul rafinament al atrocelui supliciu. Toate acestea Vallery le știa. Dar mai știa că o oprire, cu nava detașîndu-se net pe fondul luminos al incendiului, echivala cu o sinucidere. Iar o voltă pe la tribord, chiar dacă timpul și spațiul ar fi permis evitarea oamenilor care se zbăteau și mureau în apă, ar fi dus la pierderea unor minute prețioase, exact cele necesare submarinelor să lanseze noi torpile asupra convoiului. Or, *Ulysses* răspundea, în primul rînd, pentru convoi. Iarăși un lucru pe care Vallery îl știa. Și, totuși, sentimentul care îl domina era mila.

La prova babord, chiar lîngă *Blue Ranger*, stratul de păcură era mai gros, flăcările mai furioase și oamenii

mai numeroși. Vallery aruncă peste umăr o privire ofițerului de cart.

— Vino 10° la stînga.

— 10° Stînga.

— Zero cîrma.

— Zero cîrma.

— Drept.

Timp de zece-cincisprezece secunde, *Ulysses* menținu drumul, năpustindu-se prin marea de flăcări spre locul unde un instinct de conservare, atavic și gregar, strînsese grămadă vreo două sute de naufragiați, magmă omenească răscolită de convulsii, sfîșiată de suferință, pradă unei hidoase agonii. Aidoma unui fulger de magneziu, o limbă uriașă de flăcări țîșni din mijlocul grupului, fixînd sinistrul tablou în inimile și mințile celor de pe puntea de comandă cu o precizie și o claritate pe care n-ar fi putut-o da nici cea mai bună placă fotografică : torțe omenești bătîndu-se nebunește cu flăcările care le lingeau, le cuprindeau și, în sfîrșit, le carbonizau veșmintele, pielea ; oameni care săreau aproape afară din apă, îndoiți de spate ca un arc, grotești în această convulsivă răstignire ; morți care pluteau, mici grămăjoare informe și murdare pe întinderea saturată de păcură. Cîțiva, cu mințile rătăcite de groază și fețele crispate într-un rictus ce nu mai avea nimic omenesc, văzîndu-l pe *Ulysses*, înotau frenetic spre acest fals salvator, bun numai ca să le prelungească cu cîteva secunde oribila tortură înainte ca moartea să le aducă dorita izbăvire.

— 30° dreapta ! vocea lui Vallery era o șoaptă, care însă răsună limpede în tăcerea de pe puntea de comandă.

— 30° la dreapta !

Pentru a treia oară în zece minute, *Ulysses* vră scurt. Cînd pivotează astfel, o navă încetează să mai urmeze linia etravei care despică apa ; se produce atunci o mișcare laterală pronunțată și, cu cît virajul e mai rapid și mai scurt, cu atît e mai vertiginoasă această lunecare la travers, asemănătoare derapajului unei mașini pe o șosea cu polei. Bordul lui *Ulysses*, înclinat în unghi ascuțit, izbi marginea grupului care se afla la prova babord ;

aproape în aceeași fracțiune de secundă, coca navei fu proiectată în centrul rugului, acolo unde grămada muribunzilor era mai densă.

Pentru cei mai mulți dintre ei, a fost un sfîrșit prompt, o mîntuire. Șocul formidabil și presiunea valurilor îi precipitară la fund, în neantul blînd al morții prin înec ; supte la început în adîncuri, trupurile lor urcară apoi la suprafață atrase de vîrtejul celor patru mari elice...

La bordul lui *Ulysses*, oameni pentru care moartea și distrugerea deveniseră însăși substanța existenței lor, acceptate cu bărbăție și cu o sarcastică indiferență — singura modalitate de a-și păstra mințile întregi — strîngeau acum, neputincioși, pumnii, înjurau cu stearpă turbare sau plîngeau fără sfială, ca niște copii. Plîngeau cînd chipuri jalnice, carbonizate, se întorceau către *Ulysses*, luminîndu-se întîi de bucurie și speranță, apoi încremenind de stupefacție și groază în clipa în care pricepeau că vor fi înghițiți de ape ; plîngeau cînd oameni turbați de furie urlau, în secunda în care *Ulysses* îi strivea, blesteme și înjurături, agitînd deasupra păcurii dezgustătoare pumni cu articulații albe ; plîngeau, văzînd cum doi băieți, supți de vîrtejul propulsoarelor, piereau continuînd să mai facă cu degetul gros ridicat clasicul semn al autostopiștilor ; plîngeau, văzînd cum un nefericit ce părea scos de pe frigare, duce o mînă descărnată la gaura neagră care îi fusese odată gură ca să trimită celor de pe puntea de comandă o sărutare în chip de veșnică recunoștință ; dar mai ales plînseră — reacție ciudată — cînd inevitabilul hîtru își scoase căciula de blană și se înclină, adînc și grav, înainte de a-și scufunda fața în apă ca să moară.

Și deodată, îndurîndu-se parcă de ei, marea deveni goală. Văzduhul încremenise într-o stranie tăcere, greu de miazmele oribile ale cărnii arse și putoarea motorinei aprinse. Pupa lui *Ulysses* se balansa la cîțiva metri doar de lințoiul negru pe care-l închipuiau tăbliile calcinate de foc ce spînzurau la mijlocul lui *Blue Ranger*, cînd obuzele percutară.

Aceste obuze — trei la număr — veneau de la portavion. Evident, nu le trăsese vreun tunar rămas în viață.

De vină era căldura incendiului care provocase aprinderea corditei din tuburile proiectilelor. Primul explodă, fără urmări, de blindajul cocăi ; al doilea pulverizează magazia șefului de manevre, din fericire goală ; al treilea, străbătînd puntea, pătrunse în postul nr. 3. Aici se aflau nouă oameni : un ofițer, șapte marinari și maistrul-torpilor Noyes. În spațiul acela închis, moartea a fost instantanee. ,

Abia după cîteva secunde o violentă explozie provocă o spărtură uriașă pe linia de plutire și încet de tot, istovit parcă, *Blue Ranger* se culcă complet la tribord, cu puntea de zbor la verticală, ca și cum ar fi fost fericit să moară acum, cînd în ultima clipă apucase să tragă asupra navei care-i nimicise echipajul.

Pe puntea de comandă, lipit în continuare de parbrizul crăpat și opac al timoneriei, Vallery, cu capul căzut pe piept și ochii închiși, voma cu spasme sînge arterial, un sînge care, în lumina roșietică răspîndită de portavionul ce se scufunda, părea că arde și el. Alături, neputincios, cu mintea încețoșată și mușchii dureroși, Tyndall nu știa ce-ar putea face. Se trezi, brusc, dat la o parte fără ceremonie de medicul-șef care tamponă gura lui Vallery cu un șervet alb și-l conduse cu blîndețe în jos. Cu toții știau că bătrînul Brooks ar fi trebuit să se afle la postul său de luptă, adică la infirmerie ; nimeni însă nu îndrăzni să zică ceva.

Carrington modifică drumul lui *Ulysses* așteptînd ca Turner să părăsească centrala de tir și să preia comanda pe punte. În trei minute crucișetorul ajunsese la traversul *Vectrei,* căutînd metodic contactul pierdut. De două ori îl regăsiră și de două ori lansatoarele expediară grelele grenade antisubmarine. La un moment dat, o pată groasă de motorină urcă la suprafața apei ; poate submarinul fusese totuși atins, dar tot atît de bine putea fi vorba și de un simulacru. În orice caz, nici una din nave nu avea dreptul să rămînă pentru verificare. Convoiul se afla în prezent la circa două mile distanță, protejat doar de *Stirling* și *Viking,* ceea ce era net insuficient pentru a para un atac dus cu hotărîre.

Blue Ranger a fost cel care a salvat FR 77. La aceste latitudini extreme, zorile vin încet și durează la nesfîrșit.

Totuși, în prezent era destulă lumină pentru ca vasele convoiului, care înaintau în linie de șir în traversul unei hule foarte slabe, să se profileze perfect pe un orizont fără nici un nor. Visul cel mai scump al unui comandant de submarin ! De data aceasta, însă, convoiul era complet ascuns privirilor haitei aciuiate undeva mai la sud. Ușoara briză care sufla dinspre vest împingea fumul negru și gras al portavionului incendiat de-a lungul flancului sudic al convoiului, exact la nivelul apei, formînd în felul acesta un ecran perfect, dens și impenetrabil. Nu se știe de ce submarinele se abătuseră de astă dată de la obiceiul lor, aproape invariabil, de a-și lansa atacurile matinale dinspre nord, astfel încît țintele să se găsească între soare și ele. Era, fără îndoială, o tactică-surpriză, dar oricum ar fi fost, faptul acesta salvă convoiul. În mai puțin de o oră, FR 77 scăpase de haită și viteza lui de marș era prea mare ca să mai poată fi prins din urmă.

De la bordul navei-amiral, un mesaj cifrat porni pe calea undelor spre Londra. Tyndall hotărîse că, în situația dată, păstrarea tăcerii radio nu-și mai avea sens, inamicul cunoscîndu-le perfect poziția. Surîse cu amărăciune imaginîndu-și cu cîtă bucurie va primi Înaltul comandament al marinei de război germane vestea că FR 77 nu mai beneficiază de nici o protecție aeriană. Pentru început, se puteau aștepta ca în maximum o oră „Charlie" să-și facă apariția.

Mesajul radio suna în felul următor : „Amiral, 14 ACS către Direcția operațiunilor navale, Londra. Ajuns FR 77, ieri la orele 10,30. Condițiile meteorologice foarte proaste. Portavioane serios avariate : *Defender* și *Wrestler,* inutilizabile, se întorc la bază cu escortă ; *Blue Ranger* torpilat azi, orele 7,02, scufundat 7,30 ; rămas ca escortă : *Ulysses, Sirrus, Stirling, Vectra, Viking ;* lipsesc dragoarele ; *Eager* plecat spre bază ; dragorul de la Hvalfiord nu s-a prezentat. Avem nevoie urgentă de sprijin aerian. Rog detașați o escadră de portavioane de luptă ; în caz contrar, cerem permisiunea de a reveni la bază. Rog să fiu avizat de urgență".

„Nu-i vorbă, își spuse Tyndall, textul nu sună prea grozav. Mai ales finalul care aduce îndeajuns a amenin-

țare ca să-l înfurie bine pe bătrînul Starr și să-l facă să nu vadă în el nimic altceva decît confirmarea convingerii sale că nici *Ulysses* și nici eu, Tyndall, nu sîntem în stare să ducem la bun sfîrșit misiunea încredințată." Dealtfel, chiar înainte ca *Hood* să fi fost scufundat de Bismark *, Amiralitatea avea ca principiu să nu slăbească forța Home Fleet-ului prin dispersarea navelor de linie sau a port-avioanelor. Vechi cuirasate, prea lente pentru luptele navale moderne, cum erau, de pildă, *Ramillies* sau *Malaya*, se mai foloseau ca escortă a convoaielor speciale care traversau Atlanticul ; cu această unică excepție, strategia oficială se străduia să conserve intacte forțele metropolitane pentru a putea ține în șah marea flotă germană... și să expună convoaiele tuturor riscurilor. Tyndall aruncă o ultimă privire convoiului și-și spuse : „Ba am să-l las chiar așa. Dacă eu îmi pierd timpul trimițîndu-l, bătrînul Starr o să și-l piardă pe al său citindu-l !"

Coborî cu pași greoi scara punții de comandă și pătrunse în cabina lui Vallery, situată lîngă centrala goanei antisubmarină.

Vallery, pe jumătate dezbrăcat, era în pat, culcat între cearceafuri foarte curate, foarte albe, contrastînd în mod izbitor cu pata roșie ce se întindea pe ele. Cu obrajii lui supți, livizi sub mirișteа întunecată a bărbii, cu ochii injectați, înfundați adînc în scobitura orbitelor părea gata mort. Un firicel de sînge se prelingea din colțul gurii pe pielea pergamentoasă a feței. În timp ce Tyndall închidea ușa, Vallery ridică o mînă descărnată, numai articulații fildeșii și vene albăstrui, într-un vag semn de salut.

Amiralul închise ușa pe-ndelete, cu grijă, astfel încît expresia de consternare ce i se zugrăvise pe față să aibă timp să dispară. Cînd, în sfîrșit, termină și se întoarse, obrazul îi era calm, dar nu încercă să-și ascundă neliniștea.

* *Hood*, mîndria și gloria flotei britanice de război, a fost scufundat în numai 6 minute de cuirasatul german *Bismark* la 24 mai 1941 ; trei zile mai tîrziu, *Bismark* era la rîndul său scufundat de o escadră britanică. (N. Tr.)

— Lăudat fie Domnul că ni l-a dat pe bătrînul Socrate ! rosti el mimînd fervoarea. Singurul om de la bord capabil să-ți bage, cît de cît, mințile în cap. Și încheie, așezîndu-se pe marginea patului : Cum te simți, Dick ?

Vallery zîmbi fără veselie.

— Totul depinde de sensul pe care-l dați întrebării, domnule amiral. Fizic sau psihic ? Fizic, mă simt un pic obosit... dar nu propriu zis bolnav... înțelegeți, nu ? Doctorul zice că mă poate pune pe picioare... cel puțin temporar. O să-mi facă o transfuzie de plasmă... se pare că am pierdut mult sînge.

— Plasmă ?

— Da. Sîngele total ar fi fost un coagulant mai bun, dar el socoate că în felul acesta va putea împiedica, sau măcar diminua, crizele viitoare...

Se opri, își șterse buzele de spuma roșiatică ce le mînjea și zîmbi din nou, la fel de trist ca și mai înainte.

— Nu de doctor și de medicamente am eu, de fapt, nevoie, John... ci de un preot... și de iertare.

Tăcu. O tăcere adîncă umplu cabina.

Tyndall se foi stînjenit și-și drese zgomotos vocea. Rareori i se întîmplase să realizeze atît de pregnant că el, Tyndall, este, mai presus de orice, un om de acțiune.

— Care iertare ? Ce dracu' vrei să spui cu asta, Dick ?

Nu fusese în intenția lui să vorbească nici atît de tare, nici atît de dur.

— O știi perfect de bine, răspunse Vallery. Erai cu mine azi dimineață pe punte.

Se scurseră, poate, două minute fără ca vreunul să scoată o vorbă. Apoi Vallery avu un nou acces de tuse. Șervetul pe care-l ținea în mînă se coloră, se umezi și cînd capul îi recăzu pe pernă, Tyndall simți cum spaima i se implîntă în inimă ca un pumnal. Se aplecă, ca împins de un arc peste bolnav și scoase un oftat de ușurare auzindu-i respirația grăbită și șuierătoare.

Ținînd în continuare ochii închiși, Vallery reluă :

— Nu-i atît vorba de oamenii care au murit în postul nr. 3, murmură el ca și cum și-ar fi vorbit sieși... Cred...

cred că greşeala mea a fost că l-am adus pe *Ulysses* prea aproape de *Ranger*. E o tîmpenie să te apropii de o navă care se scufundă... mai ales dacă e cuprinsă de flăcări... A fost, pur şi simplu, unul din acele lucruri care se întîmplă, unul din acele riscuri care...

Restul cuvintelor au fost murmurate atît de încet, atît de nedesluşit, încît Tyndall nu izbuti să le înţeleagă. Se ridică brusc, şi-şi puse mănuşile.

— Te rog să mă ierţi, Dick, spuse el dezvinovăţindu-se. N-ar fi trebuit să vin... şi nici să stau aici. Bătrînul Socrate o să mă ia la rost.

— E vorba de ceilalţi... de cei din apă, continuă Vallery de parcă nici nu l-ar fi auzit. N-aveam dreptul... Vreau să spun că, poate, unii dintre ei ar fi reuşit... Glasul său se stinse pentru o clipă, apoi răsună din nou distinct : Comandorul Richard Vallery, decorat pentru serviciii aduse patriei... el judecător, el juriu, el călău. Spune-mi, John, ce voi zice cînd îmi va sosi şi mie rîndul ?

Tyndall şovăi, auzi un ciocănit autoritar în uşă şi se întoarse lăsînd să-i scape un lung şi tăcut oftat de recunoştinţă.

Uşa se deschise şi Brooks intră. Dînd cu ochii de amiral se opri şi se întoarse către infirmierul în halat alb care stătea în spatele său încărcat de flacoane, suporturi, tuburi de cauciuc şi diverse alte instrumente.

— Rămîi, te rog, puţin afară, Johnson, spuse el. O să te chem cînd o să am nevoie.

Închise uşa, traversă cabina şi trase un scaun lîngă patul lui Vallery. În timp ce degetele căutau pulsul bolnavului, aruncă o privire rece amiralului. Nicholls, îşi aminti Brooks, susţinea că şi amiralul e departe de a o duce bine. Într-adevăr, avea aerul unui om extenuat, dar mai curînd nefericit decît bolnav... Pulsul era rapid, neregulat.

— L-aţi tulburat, făcu Brooks pe un ton acuzator.

— Eu ? Nici pomeneală ! replică, jignit, Tyndall. Jur, cu mîna pe inimă, doctore, n-am spus nimic care...

— Nu-i vinovat, doctore, vorbi Vallery cu un glas ce părea mai puternic acum. N-a scos o vorbă. *Eu* sînt vinovatul... la fel de vinovat ca şi Satan.

Brooks îl privi îndelung, apoi surîse, un surîs plin de înţelegere şi compătimire.

— Iertarea. Despre asta e vorba, nu-i aşa ?

Tyndall tresări de surprindere şi-i aruncă doctorului o privire uluită.

— Socrate ! murmură Vallery deschizînd ochii. Ştiam că vei înţelege.

— Iertarea, repetă gînditor, Brooks. Iertarea. A cui ? a celor vii ? a celor morţi ? sau a Judecătorului Suprem ?

Tyndall tresări din nou.

— Ai ascultat... ai tras cu urechea la uşă ? De unde poţi...

— A tuturor, doctore, spuse Vallery. Şi mi-e teamă că nu va fi uşor.

— De judecata morţilor nu trebuie să-ţi fie frică. N-au ce să-ţi ierte pentru că n-au ce-ţi reproşa. Pot doar să te binecuvînteze. Sînt medic, nu uita, i-am văzut cum se zbăteau în apă... de fapt i-ai ajutat să moară mai puţin groaznic. În ceea ce-l priveşte pe Judele Suprem, ştii şi dumneata prea bine : „Domnul a dat, Domnul a luat, fie numele Domnului binecuvîntat..." chestia aia din Vechiul Testament despre Dumnezeul care dă şi care ia îndărăt după nişte criterii foarte personale, care, la drept vorbind, nu prea au, nici în clin, nici în mînecă, cu mila şi îndurarea. Brooks se întrerupse şi-i zîmbi lui Tyndall : Nu trebuie să aveţi aerul ăsta jignit, domnule amiral. Nu hulesc. Dacă aş fi eu Judele cel mare, comandante, nici dumneata, nici eu şi nici domnul amiral n-am avea vreodată nevoie de el. Din păcate, lucrurile nu stau aşa !

Vallery surîse uşor şi se săltă în pernă.

— Prepari nişte medicamente strasnice, doctore. Ce necaz că nu poţi vorbi la fel şi celor vii.

— Oh ! mă crezi incapabil ? exclamă Brooks şi, aducîndu-şi brusc aminte de ceva, se porni pe rîs, plesnindu-se cu palma peste coapse. Oh ! pe cinstea mea, a fost formidabil !

Tyndall se uită la Vallery cu prefăcută disperare.

— Vă rog să mă iertaţi, zise Brooks, dar exact acum un sfert de oră, un grup simpatic de fochişti au depus pe podeaua infirmeriei pe unul din camarazii lor, leşinat.

Ați ghicit cine era ? Nimeni altul decît nihilistul nostru de casă, vechiul prieten Riley. Comoție ușoară și răni faciale asortate, dar la căderea nopții va trebui să-și ia în primire postul. Dealtfel, chiar dînsul pretinde că pisoii au nevoie de el.

Vallery păru intrigat și amuzat totodată.

— Presupun că a căzut din nou pe scara cazanelor ?

— Este exact întrebarea pe care am pus-o și eu, domnule comandant... deși avea mai curînd aerul că a căzut într-un malaxor de ciment. „Nu, dom'le doctor, mi-a spus unul din brancardieri, s-a împiedicat de motanul navei". „Motanul navei ?" am întrebat eu. Ce înseamnă „Motanul navei ?" La care tipul se întoarce către celălalt brancardier și zice : „Nobby, nu-i așa că avem un motan la bord ?" Iar fochistul Nobby se uită la el cu milă și-mi spune : „Bate cîmpii, dom'le doctor. Pur și simplu, bătrînu' Riley a avut o ameteală... i s-a făcut rău cum s-ar zice. Sper că nu s-a rănit prea tare ?" și zău că părea sincer îngrijorat.

— Și, de fapt, ce s-a întîmplat ? întrebă Tyndall.

— Eu unul n-am insistat, dar tînărul Nicholls i-a tras pe cei doi la o parte, le-a promis că nu se va lăsa cu sancțiuni și cît ai bate din palme le-a stors tot adevărul. Se pare că Riley a văzut în cele petrecute azi dimineață o excelentă ocazie ca să provoace tulburări. Te-a tratat de ucigaș, de monstru fără inimă, de asasin cu sînge rece și, regret că trebuie s-o spun, a răspîndit grave calomnii în legătură cu strămoșii dumitale imediați. Toate acestea, notați vă rog, tocmai acolo unde se simțea mai în siguranță, printre prieteni. Ei bine, prietenii au fost cît p-aci să-l bage în mormînt... Știi ceva, comandante ? află că te invidiez.

Tăcu, apoi, se sculă brusc în picioare și continuă pe cu totul alt ton :

— Și acum, comandante, fii amabil, întinde-te și suflecă-ți mîneca... Oh, lua-v-ar dracul !

— Intră ! răspunse Tyndall la bătaia în ușă. Ah, e pentru mine. Mulțumesc, Chrysler.

O privire lui Vallery :

— E de la Londra, răspuns la mesajul meu. Suci de cîteva ori hîrtia între degete. Presupun că pînă la urmă va trebui totuși să-l citesc...

Medicul-șef dădu să se ridice :

— Doriți ca eu să...

— Nu, nu, Brooks. De ce să pleci. Dealtfel, e de la amicul nostru comun, amiralul Starr. Sînt sigur că te vei bucura să afli ce spune, nu-i așa ?

— Nu, răspunse feroce Brooks. Nu-mi închipui că ar putea fi ceva bun.

Tyndall despături hîrtia :

„Directorul operațiunilor navale, către amiralul comandant al ACS 14, citi el rar. Sîntem informați că *Tirpitz* se pregătește să iasă în larg. Imposibil să detașăm portavioane ; FR 77 e vital. Atingeți Murmanskul cu toată viteza. Norocul să vă însoțească. Starr". „Norocul să vă însoțească !" Ar fi putut să ne scutească de urarea asta !

Un lung moment cei trei se priviră în tăcere, cu fețele împietrite. Ca de obicei, Brooks fu cel care puse capăt pauzei :

— Apropo de iertare, susură el, tare aș vrea să știu cine de pe fața pămîntului, din măruntaiele lui sau din văzduh, îl va ierta vreodată pe ticălosul ăsta bătrîn și răzbunător ?

VIII NOAPTEA DE JOI

Era abia începutul după-amiezii, dar cenușiul amurgului polar începuse deja să se prelingă deasupra mării în vreme ce *Ulysses* se lăsa, lent, depășit de convoi. Vîntul se oprise cu desăvîrșire. În schimb, se pornise iarăși să ningă, cu fulgi mari, iar vizibilitatea scăzuse la nici 200 de metri. Frigul devenise năprasnic.

În grupuri mici de trei, patru, ofițeri și marinari se îndreptară spre tribordul punții pupa. Istoviți, înghețați pînă-n măduva oaselor, cei mai mulți cufundați în gîndurile lor sumbre, ei pășeau fără să-și vorbească, tîrîndu-și picioarele și stîrnind sub pași mărunte spulberări

de zăpadă făinoasă. Odată ajunși, se rînduiră în tăcere fie îndărătul comandantului, fie paralel cu lungul șir de momîi acoperite de zăpadă, ale căror reliefuri făceau să onduleze albeața uniformă a punții.

Vallery era flancat de trei din ofițerii săi : Carslake, Etherton și medicul-șef. Carslake, cu fața acoperită de fețe pînă la ochi, se ținea lîngă bastingaj. Pentru a doua oară în răstimp de douăzeci și patru de ore, pîndise trecerea lui Vallery ca să-l implore să revină asupra hotărîrii de a-l priva de brevetul de ofițer. Prima dată, Vallery fusese intransigent, aproape disprețuitor ; a doua oară, adică în urmă cu vreo zece minute, se arătase glacial și dur și-l amenințase pe Carslake că-l arestează dacă-l mai sîcîie vreodată. Acum Carslake fixa, fără să vadă, cu ochii săi albaștri-spălăciți, încărcați de ură, zăpada și marea ce se întuneca treptat.

Etherton, cuprins de un tremur ce nu și-l putea stăpîni, stătea chiar în dosul umărului stîng al lui Vallery. Tremura dunga albicioasă a buzelor strînse, tremurau întruna mușchii obrazului și ai fălcilor ; numai ochii rămîneau ficși, bolnăvicios fascinați de ciudata ridicătură de la picioarele sale. Brooks avea și el buzele strînse, dar asemănarea dintre ei se oprea aici : roșu la față, cu privirea încărcată de mînie, el fierbea și turba cum poate numai un medic ale cărui porunci au fost încălcate fățiș de careva foarte grav bolnav. Îi spusese comandantului pe șleau, fără să țină seama de ierarhie, că n-avea dreptul să fie aici și că era un catîr afurisit pentru că-și părăsise patul. Vallery însă îi replicase cu blîndețe că cineva trebuia să conducă serviciul funebru și că lucrul acesta revenea comandantului, în cazul în care preotul navei era împiedicat s-o facă. Or, în acea zi preotul n-ar fi putut în nici un caz sluji... pentru că trupul său zăcea acum la picioarele sale... și la picioarele lui Etherton... omul care, fără doar și poate, îl ucisese.

Preotul murise cu patru ore în urmă, imediat după plecarea lui „Charlie". Tyndall se înșelase în socotelile sale. „Charlie" sosise nu peste o oră, ci abia pe la mijlocul dimineții și atunci în tovărășia a trei confrați. E drept, de la coastele Norvegiei pînă aici, la 10° longitu-

dine vestică, era o bună bucată de drum ; un fleac însă pentru acești „Condori giganți" — Focke-Wulf 200 — care parcurgeau regulat, din zori și pînă-n noapte, vastul semicerc care lega Trondhjem de Franța ocupată și continua apoi de-a lungul coastelor occidentale ale Insulelor Britanice.

Un grup de „Condori" nu putea însemna decît necazuri și noii veniți nu făcură excepție de la regulă. Survolară convoiul, venind din pupa. Tirul de baraj al cargourilor și al navelor de escortă a fost intens și atacul bombardierelor se caracteriză printr-o marcată lipsă de entuziasm. „Condorii" lansară bombele de la o înălțime de 2 000 metri ; în aerul limpede și rece al dimineții, ele puteau fi văzute aproape chiar din clipa lansării și navele aveau timpul necesar ca să le evite. Imediat după aceea, „Condorii" puseră capăt atacului și dispărură înspre est, impresionați, dar pare-se nu și atinși direct, de căldura recepției. Date fiind circumstanțele, atacul era extrem de suspect. De regulă, prudentul „Charlie" venea în recunoaștere, iar în rarele ocazii cînd ataca, o făcea cu hotărîre și curaj. Recenta apariție fusese prea timorată, iar tactica aplicată, evident insuficient elaborată. Firește, era perfect posibil ca noile cadre ale Luftwaffe-i să manifeste o prudență care le lipsise predecesorilor sau, poate, primiseră ordinul să nu expună prețioasele lor aparate nici unui risc. Probabil însă, ca să nu spunem sigur, gîndiră cei în drept, atacul acesta inutil nu fusese decît o diversiune, iar principala primejdie pîndește altundeva. Veghea a fost sporită, atît la suprafața mării, cît și în adîncimea ei. Cinci, zece, cincisprezece minute trecură fără să se fi produs ceva. Ecranele radarului și Asdic-ul se încăpățînau să nu semnaleze nimic. Pînă la urmă, Tyndall hotărî că n-are rost să mențină nici un moment în plus totalitatea echipajului la posturile de luptă, mai cu seamă în halul de istovire în care se afla el și ordonă, în consecință, să se sune sfîrșitul alarmei.

Se trecu la posturile de veghe normală, suprimîndu-se totodată orice corvoadă și toți cei care nu erau de cart — ofițeri și marinari — putură să guste picul de somn ce le fusese acordat. Firește, au fost și excepții : Brooks și Nicholls trebuiau să se ocupe de bolnavii lor ; ofițerul

cu navigația reveni să se instaleze în camera hărților ; Marshall și adjunctul său Peters reluară obișnuitele lor ronduri de supraveghere, iar Etherton, nervos, neliniștit, excesiv de sensibil și extrem de dornic să se răscumpere pentru rolul jucat în incidentul Ralston-Carslake, rămase să vegheze mai departe, zgribulit și atent, în gabia solitară și rece a telemetrului central.

Apelul urgent venit de pe punte le parveni lui Marshall și Peters, în timp ce aceștia stăteau de vorbă cu gradatul care conducea atelierul electric nr. 2. Atelierul se afla la babordul coridorului care traversa nava pornind din fața careului și înconjurînd baza turelei „B". Cît ai clipi din ochi cei doi au fost afară și-și ațintiră privirile peste bordaj, încercînd să străpungă ninsoarea ce se pornise din nou, urmărind direcția pe care le-o indica degetul frenetic al unui pușcaș-marin ce nu-și mai găsea astîmpăr. Marshall îi aruncă o scurtă căutătură și-l recunoscu imediat. Era Charteris, singurul ostaș de rînd cunoscut personal de toți ofițerii de pe navă : în port, funcția lui era aceea de barman al careului.

— Ce se întîmplă, Charteris ? întrebă el. Ce vezi ? Spune repede !

— Acolo ! Priviți ! Acolo... nu, un pic mai la dreapta ! E un... e un submarin, domnule căpitan !

— Ce ? Cum ? Un submarin ? Marshall se răsuci pe jumătate în timp ce reverendul Winthrop, preotul vasului, se îndesa între el și Charteris. Unde ? Unde-i ? Arată-mi-l !

— Drept în fața dumneavoastră, părinte, spuse Marshall. Acum îl văd și eu... deși pentru un submarin are o formă al naibii de ciudată.

Surprinse în ochii pastorului o scăpărare războinică ce nu avea nimic creștinesc în ea, se stăpîni să nu pufnească în rîs, după care își aținti din nou privirea asupra straniei siluete bondoace ajunsă acum aproape în dreptul lor.

Sus, în gabie, ochii atenți ai lui Etherton zăriseră obiectul chiar înaintea lui Charteris. Ca și aceasta din urmă, crezu și el imediat că este vorba de un submarin surprins la suprafață de o furtună de zăpadă și văzu într-asta posibilitatea achitării poliței pentru atacul „Con-

dorilor". Gîndul că dacă ar fi fost așa, radarul și Asdic-ul ar fi semnalizat, nici măcar nu-i trecu prin minte. Principalul era să se grăbească înainte ca dușmanul să fi dispărut. Fără să mai reflecteze, înhăță telefonul care-l lega de „pom-pom"-urile de la prova :

— „Pom-pom" prova ! strigă el. Submarin, 60 babord. Distanță 100 metri se deplasează spre pupa. Repet, 60 babord. Văzut ? Nu, nu 60 babord... acum 70 ! țipă el disperat. Bun ! Bun ! Încadrați ținta !

— Ținta prinsă !

— Deschideți focul ! Foc continuu !

— Domnule căpitan... dar Kingston nu-i aici. S-a dus la...

— N-am treabă cu Kingston ! răcni furios Etherton. (Kingston era comandantul piesei). — Deschideți focul, dobitocilor ! Acum ! Îmi asum întreaga răspundere !

Agăță receptorul și se apropie de fanta de observație. În aceeași clipă realiză dezastrul și se năpusti disperat asupra telefonului în timp ce o spaimă cumplită îi umplea sufletul :

— Anulați ultimul ordin ! urlă el. Încetați focul ! Încetați focul ! Oh, Dumnezeule, Dumnezeule, Dumnezeule !

Lătratul sacadat al tunurilor a fost singurul răspuns. Receptorul îi scăpă din mînă și se izbi de perete. Era prea tîrziu. Prea tîrziu, pentru că săvîrșise o greșeală capitală : uitase să comande scoaterea dopurilor protectoare de metal care acopereau țevile atunci cînd tunurile se aflau în repaus. Iar obuzele erau din cele percutante...

Primul obuz explodă în interiorul țevii ucigînd ochitorul și rănindu-l grav pe servantul cu transmisiunile ; celelalte trei străpunseră dopurile și explodară la mai puțin de o secundă interval la cîțiva centimetri de fețele celor patru facționari de pe teugă.

Miraculos, nici unul din ei n-a fost atins de metalul care despicase, șuierînd, aerul. El zbură spre exterior și în jos, grindină de fier înroșit, care se abătu, cu sfîrîituri de untdelemn încins, în mare. Suflul exploziei însă se exercită către spate, și acest suflu, provocat de defla-

grația cîtorva livre de cordită la numai un braț distanță, a fost ucigaș. Preotul muri instantaneu, Peters și Charteris după cîteva secunde și toți trei de fractura bazei craniului. Suflul îi azvîrlise îndărăt cu asemenea forță, încît țestele lor se sfărîmară de blindaj ca niște coji de ouă. Supt avid de zăpadă, sîngele dispăru într-o clipă.

Marshall avu un noroc fantastic. Explozia — mai tîrziu avea să spună că ceea ce simțise se putea asemui doar cu izbitura unui ciocan pneumatic uriaș — îl proiectase prin ușa deschisă din spatele lui ; tocurile bocancilor se agățară de pragul ușii, ceea ce îl frînă violent în plin zbor, îl făcu să execute un salt mortal complet, să parcurgă în glisadă tot coridorul și să stopeze în chipul cel mai brutal, pocnindu-se de baza turelei „B", cu spinarea încastrată între patru buloane zdravene care fixau placa de acces. Dacă ar fi stat cu 30 de centimetri mai la stînga sau mai la dreapta tunului, dacă tocurile sale ar fi avut cu doi centimetri mai mult, dacă s-ar fi lovit de turelă cu un deget mai jos ori mai sus, locotenentul comandor Marshall și-ar fi pierdut dreptul la viață. Dar legile hazardului sînt ceea ce sînt și Marshall se afla acum la infirmerie înfășurat în bandaje, respirînd greu din pricina coastelor sale rupte, dar în rest teafăr.

Barca de salvare răsturnată, simbol tăcut al cine știe cărei tragedii consumate pe drumul convoaielor pentru Rusia, și cauza tragicului incident, dispăruse de mult, înghițită de crepusculul alb.

Vocea joasă și răgușită a comandantului Vallery se stinse. Făcu un pas îndărăt, închise cartea de rugăciuni și notele melancolice ale trompetei vibrară o clipă deasupra dunetei ca să moară apoi în zăpada deasă ce se cernea. Cei prezenți rămaseră imobili, tăcuți, în timp ce unul după altul, treisprezece cadavre, cusute în saci cu lest, lunecară de sub pavilionul britanic care acoperea scîndura înclinată, și dispărură cu zgomot surd în apele Arcticei. Secunde în șir nimeni nu clinti. Efectul ireal, hipnotic, al acestui ritual funebru subjugase mințile și așa istovite ale acestor oameni, făcîndu-i să uite frigul și mizeria. Ciudata transă continuă chiar și atunci cînd Etherton

făcu un pas înainte, suspină și se prăbuși în zăpadă într-un chip care n-avea nimic teatral. Unora nici nu le pasă, alții îl priviră cu o anume curiozitate. Firește, era absurd, dar în momentul acela Nicholls, aflat în ultimul rînd, avu impresia că oamenii ar fi putut rămîne acolo la nesfîrșit, în timp ce creierul și sîngele lor și-ar fi încetinit activitatea, s-ar fi coagulat, ar fi înghețat, iar ei s-ar fi prefăcut, treptat, în sloiuri de gheață.

Deodată, cu o violență parcă sporită, vraja a fost ruptă. Sfredelind noaptea care se lăsa sirena răsună strident, chemînd la posturi de luptă.

Vallery avu nevoie de circa trei minute ca să ajungă pe puntea de comandă ; simțea nevoia să se oprească la fiecare două, trei, trepte ale celor patru scări care duceau pînă sus. Dar chiar și așa, urcușul acesta slei și ultimele rezerve ale puținelor sale puteri. Brooks a fost obligat să-l poarte aproape pe brațe ca să poată trece pragul. Odată ajuns, Vallery se cramponă de habitaclul compasului, luptînd pentru o gură de aer, cu buzele mînjite de spumă roșiatică. Ochii însă rămăseseră, ca întotdeauna, vii, atenți, scrutînd marea prin vîrtejurile de zăpadă.

— Țintă în curs de apropiere ; direcție de marș fixă, se interceptează cu a noastră ; viteza constantă.

Sunetele difuzorului postului de radar erau înăbușite, dar vocea calmă și precisă a locotenent-comandorului Bowden putea fi lesne recunoscută.

— Perfect, perfect ! Pînă la urmă tot îl păcălim noi ! exclamă Tyndall al cărui obraz boțit și obosit se lumină, deveni chiar strălucitor, la gîndul celor ce vor urma. Perspectiva acțiunii îl încînta întotdeauna pe amiral.

— Ceva vine spre noi de la sud-sud-vest, comandante... Dar pentru numele lui Dumnezeu, ce faci dumneata aici ? adăugă el izbit de înfățișarea lui Vallery. Brooks, de ce dracu'...

— Ia mai încercați și *dumneavoastră* să-i băgați mințile în cap ? bombăni Brooks și ieși trîntind ușa după el.

— Ce-i cu el ? întrebă Tyndall în gura mare. Ce naiba am mai făcut ?

— Nimic, domnule amiral, îl liniști Vallery. E vina mea. N-am ascultat ordinele doctorului. Ce ziceați mai înainte ?

— Ah, da. Mi-e teamă că ne pasc necazuri, comandante.

În sinea sa Vallery zîmbi văzînd cum bucuria și o veselă așteptare își fac din nou apariția pe chipul amiralului.

— Radarul anunță apropierea unei nave de suprafață, mari, rapide, urmînd întrucîtva un gisment de abordaj.

— Și, firește, nu-i de-ale noastre ? murmură Vallery. Apoi, ridicînd brusc capul : Doamne, doar n-o fi chiar...

— *Tirpitz* ? sfîrși în locul său fraza Tyndall. În primul moment a fost și gîndul meu, dar nu. Amiralitatea și aviația îl păzesc mai ceva decît își păzește o cloșcă ouăle. Dacă s-ar mișca, fie și cu-n milimetru, am afla imediat... Probabil, e vreun crucișetor greu.

— Se apropie. Se apropie. Același drum, răsună glasul lui Bowden, sec, calm, amintind vag de vocile imposibile ale comentatorilor meciurilor de cricket. Viteza estimată : 24, repet : 24 noduri.

În difuzor, glasul se stinse făcînd loc altuia, provenind de la postul de T.F.F.

— Radio către comandă. Radio către comandă. Semnal din partea convoiului ; *Stirling* către amiral. Bine. Înțeles. Trec la executare. Terminat.

— Excelent, excelent ! E de la Jeffries. I-am trimis un semnal ordonînd convoiului să vină la drum nord-nord-vest. În felul acesta amicul care se apropie n-are nici o șansă să-i intercepteze.

Vallery aprobă din cap.

— La ce distanță înaintea noastră e convoiul, domnule amiral ?

— Pilotule ! strigă Tyndall, răsturnîndu-se în fotoliu cu un aer de nerăbdare.

— Șase... șase mile și jumătate, răspunse imperturbabil Baby-Kapok.

— Începe să cam dea rasol, băiatul, constată, întristat, Tyndall. L-a istovit tensiunea. Acum două zile ne-ar fi indicat distanța la centimetru. Șase mile... e o distanță

bunicică, nu, comandante ? N-o să-i prindă niciodată. Bowden pretinde că nu ne-a descoperit, așa că dacă drumul lui îl intersectează pe al nostru, trebuie să fie o pură coincidență... Se pare că Bowden are o părere mediocră despre radarul german.

— Știu și sper să aibă dreptate. E pentru prima oară cînd această chestiune prezintă și un alt interes decît cel exclusiv academic.

Vallery cercetă orizontul prin binoclu ; nu se zărea nimic în afara mării și a ninsorii care se mai rărise puțin.

— În orice caz, contactul s-a produs la momentul oportun.

Tyndall ridică din sprîncenele sale stufoase în semn de nedumerire.

— Era o atmosferă bizară pe puntea pupa, spuse cu oarecare ezitare Vallery. Plutea ceva straniu în aer, ceva ca de pe altă lume. Nu mi-a plăcut, domnule amiral. Era... era aproape înfricoșător. Zăpada, tăcerea, morții... treisprezece morți... sigur, nu pot face decît supoziții în privința sentimentelor pe care oamenii le nutresc față de Etherton... și față de orice altceva... dar nu era a bună. Și nu știu, zău, cum s-ar fi terminat toate astea...

— Cinci mile, comunică difuzorul. Repet : cinci mile. Drumul și viteza neschimbate.

— Cinci mile, făcu ușurat Tyndall, pe care îl sîcîia tot ce nu era concret. E timpul să ne luăm măsurile, comandante. Curînd ne vom afla la distanța la care, după spusele lui Bowden, îi bate radarul. Guvernînd drept spre est vom da impresia că acoperim coada convoiului și că ne îndreptăm cap-nord.

— Vino 10° la dreapta, ordonă Vallery.

Crucișetorul evoluă treptat, luîndu-și noul unghi de marș ; turația elicelor a fost redusă pînă cînd viteza lui *Ulysses* ajunse la 26 noduri.

Trecu un minut, trecură cinci și difuzorul vorbi :

— Radar către comandă. Distanța constantă, cap de drum de coliziune.

— Excelent, zău că-i excelent ! de atîta plăcere amiralul mai că torcea ca un motan. Domnilor, al nostru e !

A ratat convoiul. Deschideți focul după indicațiile radarului !

Vallery întinse mîna după telefonul care-l lega de centrala de tir :

— Dumneata ești Courtney ? Perfect. Bun, bun. Dați-i drumul !

Puse receptorul la loc și-l privi pe Tyndall.

— Șmecher ca o maimuță, flăcăul ăsta. De zece minute urmărește deja inamicul cu turelele „X" și „Y". Nu-i rămîne decît să apese pe buton.

— Din aceeași clocitoare ca și amicul nostru de-aci, zise Tyndall făcînd o mișcare cu capul în direcția lui Baby-Kapok. Apoi, ridicînd mirat ochii :

— Courtney ? Ai spus Courtney ? Dar unde-i artileristul-șef ?

— Din cîte știu în cabina sa. S-a prăbușit în timpul serviciului funebru. În orice caz, nu-l văd în stare să-și îndeplinească atribuțiile. Mulțumesc cerului că nu-s în pielea lui. Pot să-mi închipui...

Ulysses se cutremură și un zgomot asemănător plesnetului unui harapnic uriaș înghiți vorbele lui Vallery în timp ce obuzele de 155 m/m ale turelei „X" spintecau, urlînd, noaptea. Cîteva secunde pauză, apoi o nouă zgîlțîitură : intraseră în horă și tunurile turelei „Y". Din acel moment ele aveau să tragă, pe rînd, cîte un obuz la fiecare jumătate de minut. N-avea nici un rost să se risipească muniție atît timp cît loviturile nu puteau fi observate. Era însă, probabil, minimul necesar pentru a exaspera inamicul și a distrage atenția lui de la tot ce nu era *Ulysses*.

Acum, ninsoarea țesea doar un văl subțire, care mai curînd estompa decît ascundea orizontul. Către apus, norii începuseră să se destrame și razele amurgului luminau cerul. Vallery ordonă ca turela „X" să înceteze focul și să tragă cîteva obuze luminoase.

Brusc, fulguiala încetă și atunci apăru inamicul, amenințător. O siluetă neagră a cărui etravă împroșca sus de tot două mustăți de spumă, insolit aurite de o neașteptată scăpărare a soarelui ce se culca.

— 30° la dreapta ! comandă sec Vallery. Mașinile pe drum înainte ! Ecran de fum !

Tyndall înclină, satisfăcut, capul. În vederile sale nu intra să-l angajeze pe *Ulysses* în luptă cu un crucișător greu sau cu un cuirasat de buzunar german... mai ales la distanța asta de patru mile ceea ce pentru tunurile de mare calibru ale inamicului însemna aproape foc la gura țevii.

Pe puntea de comandă, o jumătate de duzină de binocluri scrutau marea încercînd să indentifice dușmanul. Era însă cu neputință de ghicit cui aparținea silueta longitudinală care se detașa pe cerul împurpurat, exasperant de ambiguă și vagă. Brusc, limbi albe de flăcări țîșniră în lungul bordajului inamic ; simultan, obuzele luminoase explodară sus în aer, exact deasupra hitleristului, scăldîndu-l într-o intensă, necruțătoare, lumină incandescentă și făcîndu-l din pricina asta să pară straniu de gol și de neajutorat.

Iluzorie aparență ! Obuzele șuierară chiar pe deasupra capetelor făcînd să clocotească marea în fața etravei și obligîndu-i pe toți să se ghemuiască într-un gest reflex. Pe toți, în afară de Baby-Kapok, care întoarse un ochi impasibil către amiralul ce se ridica încet.

— Tip „Hiper" * domnule amiral, anunță el. 10 000 tone, tunuri de 203 m/m, avioane în dotare.

Tyndall avu o privire plină de suspiciuni pentru mutra excesiv de serioasă a ofițerului cu navigația. Căută la repezeală în minte un răspuns care să-i mai ia din ifose, dar observînd turelele crucișătorului german scuipînd trîmbe de fum, exclamă :

— Pe cinstea mea ! Nu stau să piardă timpul ! Și trag al dracului de bine, adăugă el cu o admirație de profesionist urmărind cum proiectilele se împlîntă, șuierînd, în siajul clocotitor al lui *Ulysses*, la numai 45 de metri de pupa sa. Din două salve ne-au prins în furcuță. Următoarea e la țintă !

Ulysses continua să evolueze, scoțînd un fum negru din coșul său pupa, cînd Vallery se îndreptă de spate și duse binoclul la ochi. Nori compacți de fum învăluiseră brusc tribordul inamic, exact în fața punții de comandă.

---

* „Admiral Hipper", crucișător greu, frate cu „Prinz Eugen" ; tonajul real era de 18 200 tone (N. Tr.)

— Bravo, tinere Courtney ! exclamă el. Iată o lovitură perfect reușită !

— Într-adevăr perfect reușită ! aprobă Tyndall. O minune de lovitură ! În condițiile astea, cred chiar că am putea pune capăt discuției cu dumnealor... Ah, am eschivat-o la timp, domnilor ! Doamne, că aproape a fost !

Pupa lui *Ulysses*, al cărui cap era acum nord-nord, dispăru vederii în timp ce o salvă percuta oceanul făcînd să erupă un munte de apă.

Următoarea salvă — era evident că lovitura încasată de crucișetorul german nu afectase puterea sa de foc — căzu la distanță de un cablu de pupa. Hitleristul trăgea acum la nimereală ; mecanicul-șef Dodson făcea cît mai mult fum, un fum negru, uleios, care se lipea de suprafața mării în vălătuci denși, impenetrabili. Vallery viră și se îndreptă cu toată viteza spre est.

În următoarele două ore, la început în amurg, iar apoi pe întuneric, *Ulysses* se jucă de-a pisica și șoarecele cu crucișătorul inamic, slobozind, cînd se ivea prilejul, cîte o salvă, apărînd uneori, ghiduș, și dispărînd imediat în dosul unui paravan de fum, devenit aproape inutil acum cînd noaptea venise. În tot acest timp, radarul le slujise drept ochi și urechi, fără să greșească o dată. Într-un tîrziu, convins că nici o primejdie nu mai amenință convoiul, Tyndall trasă un paravan de fum în formă de „U" și dispăru spre sud-vest, trăgînd în prealabil cîteva obuze, nu atît în semn de rămas bun, cît ca să indice direcția luată.

Nouăzeci de minute mai tîrziu, la capătul unui uriaș arc de cerc executat pe stînga, *Ulysses* se găsea departe spre nord. În timpul acesta, Bowden și oamenii lui continuau să urmărească drumul inamicului ; acesta se îndreptase drept spre est, ca apoi, cu cîteva momente înainte de pierderea definitivă a contactului, să modifice capul și să pornească sud-est.

Tyndall coborî din fotoliu, anchilozat și țeapăn.

— Iată o seară plăcută de muncă, comandante, spuse el întinzîndu-se cu voluptate. Chiar foarte plăcută. Cît vrei să pariezi că amicul nostru își va petrece toată

noaptea învîrtindu-se cu toată viteza între sud și est în speranța ca dimineața să taie drumul convoiului ?

În ciuda oboselii, Tyndall jubila aproape.

— Iar în momentul acela, continuă el, FR 77 se va găsi la 200 mile nord de neamț... Presupun, pilotule, că ai studiat traseele care să ne permită să ajungem din urmă convoiul, oricare din viteze, pînă la suta de noduri, ar fi adoptat-o acesta ?

— Cred că vom putea relua contactul fără prea mari dificultăți, răspunse, politicos, Baby-Kapok.

— Cînd îl apucă modestia, atunci mă dezgustă cel mai tare, comentă, ca pentru sine, Tyndall. Dumnezeule din cer ! Sînt mort de frig !... Oh, lua-m-ar dracul ! Sper că ne vin noi belele pe cap !

Servantul cu transmisiunile, postat în spatele comenzii de navigație, ridică receptorul telefonului care suna și asculta o clipă.

— E pentru dumneavoastră, domnule comandant. Medicul secund.

— Preia dumneata comunicarea, Chrysler.

— Vă cer iertare, domnule comandant, dar insistă să vorbească personal cu dumneavoastră.

Chrysler trecu receptorul lui Vallery, care înăbușind o exclamație de iritare, îl duse la ureche.

— Aici comandantul. Da, ce se întîmplă ?... Ce ?... Ce-e ? Oh, Dumnezeule, nu !... De ce nu mi s-a comunicat nimic ?... Da, înțeleg... mulțumesc... mulțumesc...

Vallery întinse receptorul lui Chrysler și se întoarse greoi spre Tyndall. În întunericul din jur, amiralul mai mult simți decît văzu cum umerii comandantului se lasă în jos, istoviți, înfrînți, gîrbovi dintr-o dată.

— Era Nicholls, raportă Vallery cu o voce atonă. Acum cinci minute, căpitanul Etherton s-a împușcat cu un foc de revolver la el în cabină.

La ora patru dimineața, pe o mare calmă și o ninsoare cu fulgi groși, *Ulysses* ajunse din urmă convoiul.

Nu trecuseră nici șase ore de atunci, dimineața era abia pe la mijlocul ei, și amiralul Tyndall se transfor-

mase într-un bătrîn istovit, cu figura descompusă, pradă remuşcărilor, făcîndu-şi amare reproşuri, la un pas de disperare. În numai cîteva ceasuri, obrajii săi rumeni şi plini se fleşcăiseră, deveniseră pergamentoşi, cenuşii, ochii îşi pierduseră strălucirea, vîrstaţi de roşul epuizării. Amploarea şi rapiditatea schimbărilor petrecute la acest viguros şi jovial marinar, aparent insensibil la cele mai cumplite vicisitudini ale războiului, erau de-a dreptul incredibile ; incredibile şi tulburătoare în sine, dar incomparabile faţă de efectul demoralizant produs asupra oamenilor. Fiecare arcadă are propria sa cheie de boltă... sau în orice caz, aşa simţim noi nevoia să credem.

Oricare tribunal imparţial l-ar fi spălat pe Tyndall de toată vina, l-ar fi achitat fără proces. Făcuse ceea ce credea că e bine să facă, ceea ce ar fi făcut, în locul său, oricare alt comandant. Tyndall compărea însă în faţa necruţătorului tribunal al propriei sale conştiinţe. Nu putea uita că el fusese cel care ordonase convoiului să ia un drum nou, mult mai spre nord, că el fusese cel care ignorase ordinele oficiale potrivit cărora urma să atingă direct Capul Nord ; că exact la 70° latitudine nordică — adică tocmai acolo unde Amiralitatea îl prevenise că vor fi — convoiul FR 77 se trezise, în acea dimineaţă rece, senină şi fără vînt, în mijlocul cele mai formidabile concentrări de submarine întîlnite în Arctica de la începutul războiului.

Haita muşcase la ora sa preferată — în zori — şi din poziţia ei preferată : nord-est, cu soarele ce răsărea în ochi. Muşcase feroce, abil, cu o cruzime calculată. Se vedea bine că epoca kapitän-leutnan Prieu (al cărui submarin fusese, de altfel, scufundat de mult, împreună cu întregul său echipaj, de către distrugătorul *Wolverine)* şi a iluştrilor săi contemporani, frumoasa epocă a marilor comandanţi de submarine, de mare valoare individuală şi curaj personal, se vedea bine, ziceam, că această epocă apusese. După părerea unanimă, succesiunea fusese preluată de atacurile masive, concertate, infinit mai primejdioase şi mai ucigaşe ale „haitelor" perfect sincronizate, atacuri metodice, mecanizate, reduse aproape la o formulă matematică, supuse unui comandament unic.

Primul cargo atins a fost *Cochella*, a treia navă din coloana tribord. „Sister-ship" cu *Vytura* şi *Varella*, ambele făcînd parte din convoi, *Cochella* ducea peste 13 milioane de litri de benzină cu cifra octanică 100. Cel puţin trei torpile percutară coca ei ; primele două aproape o tăiară pe jumătate, cea de-a treia provocă o explozie stupefiantă care o pulverizâ pur şi simplu. O clipă mai devreme era acolo, navigînd senină în lumina limpede a aurorei, ca în secunda imediat următoare să nu mai existe defel. Dispărură, complet, total şi doar convulsiile albe ale unui ocean în fierbere marcau locul unde fusese ; dispărută în vreme ce timpanele năuce şi mintea înceţoşată luptau în van ca să priceapă semnificaţia celor întîmplate ; dispărută în timp ce reflexele oarbe, instinctive îi precipitau pe oameni să caute adăpost împotriva uraganului ucigaş de metal, dezlănţuit turbat deasupra valurilor.

Două nave din cele apropiate suferiră întreaga forţă de şoc a exploziei. O enormă masă metalică — probabil un vinci — traversă dintr-o parte într-alta suprastructura lui *Sirrus* aflat la 200 de metri în dreapta, distrugînd cabina radarului. Nu se ştie exact ce păţise vasul care venea imediat în urmă — avea un nume imposibil ; *Tennessee Adventurer* *, dar timoneria şi comanda fuseseră cu siguranţă grav avariate pentru că nu mai putea guverna.

Tragic era că la început nimeni nu înţelesese nimic pentru bunul motiv că totul părea normal. Revenindu-şi rapid din şocul pur fizic provocat de explozie, Tyndall ordonă prin semnale : „Întoarcere la stînga". Era evident că haita submarinelor se găsea în partea aceea şi singura acţiune de natură să reducă pierderile şi să contracareze tactica inamicului, consta în a te năpusti direct asupra lui. Tyndall avea toate motivele să fie sigur că submarinele sînt strîns grupate ; de regulă, ele nu se dispersau decît în cazul convoaielor lente. De altfel, adoptase această tactică nu o dată şi întotdeauna cu mare succes. În sfîrşit, ţinta care se oferea submarinelor era în felul

* Aventurierul din Tennesee. (N. Tr.)

acesta redusă la o zecime și ele se găseau obligate fie să plonjeze, fie să riște un abordaj.

Cu o precizie și o coordonare impecabile, demne de o formație de călăreți ai Școlii vieneze de echitație, convoiul evoluă maiestuos, lăsînd în urma sa siaje albe, fosforescente în semiobscuritatea ce stăruia la suprafața mării. Cînd faptul că *Tennessee Adventurer* nu mai asculta de cîrmă a fost observat, era deja prea tîrziu. La început lent, apoi cu o consternantă rapiditate, el întoarse spre est îndreptîndu-se direct către un alt cargou, *Tobacco Planter*. Cei de acolo abia mai avură timp să realizeze inevitabilul ; deși timona lui *Tobacco* era învîrtită frenetic pînă la limită astfel ca lovitura să fie parată cu pupa, *Adventurer*, evident în imposibilitatea de a mai manevra, urmă cu mișcări dezordonate cercul pe care-l descria *Planter* apropiindu-se inexorabil, metru cu metru, ca și cum ar fi fost însuflețit de o oarbă și bezmetică poftă de șagă.

Planter a fost izbit cu o violență teribilă exact în fața castelului central. Etrava lui *Adventurer* despică flancul lui pătrunzînd cu patru-șase metri, într-un haos de metal sfîșiat, înăuntrul cargoului ; forța vie a unei mase de 10 000 de tone la o viteză de 15 noduri este de-a dreptul fantastică. Rana era mortală, iar propria mișcare a lui *Planter* care îl desprinse de etrava ucigașă, deschise mării înfometate uriașa sa rană și-i grăbi sfîrșitul. Apa năvăli înăuntru și nava se înclină puternic. La bordul lui *Adventurer* cineva preluă pesemne comanda, pentru că mașinile se opriră și vasul rămase aproape nemișcat, cu prova ușor înfundată, alături de cargoul care se scufunda.

Restul convoiului se îndepărtă de navele imobilizate și se stabiliză. Departe de tot, la tribord, comandantul lui *Sirrus*, Orr, execută o bruscă întoarcere cu distrugătorul său avariat și se îndreptă spre cargourile mutilate. Se apropiase la mai puțin de jumătate de milă cînd a fost rechemat printr-un semnal imperios al navei-amiral. Tyndall nu-și făcea iluzii. Știa că *Adventurer* putea rămîne îndemn acolo unde se găsea chiar și toată ziua — *Planter*, firește, avea să se scufunde în cîteva mi-

nute — dar faptul acesta nu-i garanta nici că submarinele vor pleca, nici un brusc acces de cavalerism din partea inamicului. El nu se va mișca din loc și va aștepta pînă la ultima secundă înainte de căderea nopții tot sperînd că vreun distrugător va acosta lîngă *Adventurer* ca să salveze echipajul.

În această privință, Tyndall avusese dreptate. *Adventurer* a fost torpilat exact la apusul soarelui. Trei sferturi din echipajul său împreună cu douăzeci de supraviețuitori de pe *Planter* se înghesuiră în 3 bărci de salvare. O lună mai tîrziu, fregata *Esher* avea să întîlnească în largul nemiloasei coaste a Insulei Urșilor cele trei baleniere în linie de șir îndreptîndu-se către nord. Comandantul continua să șadă țeapăn la pupa primei, scrutînd un orizont pierdut cu orbitele sale goale, în timp ce mîna-i descărnată strîngea echea cîrmei. Ceilalți erau care așezat, care întins — unul chiar în picioare strîngînd catargul în brațe — rînjind, într-un hidos surîs, cu buzele lor carbonizate de soare. Jurnalul de bord zăcea alături de comandant, gol de orice inscripție ; muriseră cu toții, înghețați, chiar din prima noapte. Tînărul comandant al fregatei îi lăsă să deriveze mai departe și-i urmări cum dispar dincolo de limita septentrională a lumii, acolo unde începe banchiza. Iar banchiza înseamnă tărîmul marii tăceri, a unei mări incredibil de calme, atît de calme și reci, încît poate se mai află și astăzi acolo, morți neputincioși să-și găsească odihna. Un jalnic și trist sfîrșit pentru ceea ce se cheamă templul spiritului... Cît privește gestul comandantului de fregată, nu se știe dacă Amiralitatea a fost sau nu de acord cu el !

Amiralul, în schimb, se înșelase complet în previziunile sale referitoare la intențiile majore ale inamicului. Comandantul haitei ghicise ce avea el să presupună și lucrul acesta Tyndall ar fi trebuit să-l bănuiască la rîndul său. Tactica lui, constînd în prezentarea unui convoi întreg atacului submarinelor era binecunoscută de inamic, ca și faptul că nava amiral e *Ulysses*, a cărei siluetă specifică devenise familiară, prin observație directă sau din fotografii, tuturor comandanților de U-Boote ; deci, îi era clar că *Ulysses* e cel care conduce

FR 77 către Murmansk. Or, și acest lucru Tyndall ar fi trebuit să-l prevadă.

Submarinul care torpilase *Cochella* nu fusese primul din haită, așa cum crezuseră ei, ci ultimul ; toate celelalte se găseau la sud de acest soi de amorsă a capcanei și sensibil mai la vest de FR 77, într-o zonă situată în afara bătăii Asdic-ului. Cînd convoiul schimbă de drum, submarinele se aliniară fără grabă ca să lanseze torpilele perpendicular, pe măsură ce vasele ar fi trecut prin dreptul lor. Marea era liniștită, liniștită ca un iaz, adîncă și de un albastru mediteranean. Rafalele de zăpadă din timpul nopții dispăruseră ; departe, spre sud-est, un soare strălucitor se ridica deasupra orizontului. Razele sale țeseau fuioare largi de beteală peste întinderile Arcticei, făcînd să scapere navele acoperite de gheață, a căror albeață se detașa pe fondul mai întunecat al cerului și al mării. Erau întrunite, așadar, condițiile ideale, dacă ne putem sluji de cuvîntul ideal pentru a califica prologul unui masacru.

Acest masacru s-ar fi soldat cu distrugerea totală a întregului convoi, fără acel avertisment sosit însă cam prea tîrziu. Un avertisment pe care nu-l dăduse nici radarul, nici Asdic-ul și nici unul din instrumentele de o magică eficacitate inventate de știința modernă, ci pur și simplu ochii ageri ai unui marinar în vîrstă de 18 ani... și razele întîmplătoare ale soarelui.

— Dom'le comandant ! dom'le comandant ! cel care striga era tînărul Chrysler. Glasul i se frînse de surescitare, în vreme ce ochii nu i se dezlipeau de ocularele puternicului binoclu fixat la postul de comandă al proiectoarelor din babord. Acolo, la sud, e ceva care face semnale ! Au fost două scăpărări... uitați, încă una !

— Unde le-ai văzut, băiete ? răcni Tyndall.

În agitația care-l cuprinsese, Chrysler uitase regula de bază potrivit căreia primul lucru anunțat trebuie să fie gismentul.

— La 50° babord, dom'le amiral !... nu, la 60°... Acum le-am pierdut din ochi.

Toate binoclurile de pe puntea de comandă se îndreptară în direcția indicată. Nu se vedea însă nimic,

absolut nimic. Cu o ridicare din umeri, de o elocventă incredulitate Tyndall strînse fără grabă luneta.

— S-ar putea totuși să fie ceva adevărat în treaba asta, spuse cu orecare șovăială Baby-Kapok. Poate că marea s-a reflectat în lentila unui periscop care făcea un tur rapid de orizont ?

Tăcut, impasibil, Tyndall îi aruncă o privire, ca imediat după aceea să fixeze din nou orizontul. „Diferit, straniu", așa îi apărea el acum lui Baby-Kapok. De fapt, chipul acesta rigid, avînd încremenirea pietrei, era chipul unui om căruia îi fuseseră încredințate 20 de nave, 5000 de suflete și care apucase deja să săvîrșească o gravă eroare.

— Iată, din nou ! țipă Chrysler. Două scăpărări... nu, trei ! Era aproape nebun de atîta surescitare și țopăia pe loc de exasperare că nu fusese crezut. Le-am văzut cu ochii mei, dom'le amiral ! Zău, le-am văzut ! Vă rog, dom'le amiral, credeți-mă, dom'le amiral !

Tyndall se întoarse. Cîteva lungi secunde ochii săi se fixară asupra tînărului marinar care, abandonînd binoclul, se crampona cu mîinile sale înmănușate de grilajul care-l separa de amiral, zgîlțîindu-l ca scos din minți. Brusc, Tyndall se hotărî.

— Cîrma banda stînga, comandante ! Bentley, semnalul !

Încet, bizuindu-se numai pe afirmația unui puști de 18 ani, FR 77 întoarse spre sud, încet, prea încet. Și dintr-odată marea mișună de torpile... Vallery număra treizeci în tot atîtea secunde. Ele goneau la mică adîncime și bulele de aer ale siajului lor, din ce în ce mai lung, urcau rapid la suprafață formînd în apa translucidă dîre lăptoase, penaje delicat efemere pentru aceste săgeți ucigașe. Paralele la centru, ele se desfăceau în evantai, spre est și spre vest, ca să cuprindă întregul convoi. Era un spectacol fantastic și nici unul din cei prezenți nu mai văzuse vreodată ceva asemănător.

Într-o clipă, confuzia a fost generală. Timp pentru semnale nu mai era. Fiecare navă trebuia să manevreze cum știa ca să evite distrugerea. Situația era agravată de faptul că vasele din centrul convoiului și cele din coloanele exterioare nu observaseră siajele.

Nu exista scăpare pentru toți ; torpilele erau mult prea dese. Crucișătorul *Stirling* a fost prima victimă. În clipa în care părea în afara oricărei primejdii — se afla în capul coloanei departe de zona de maximă densitate a torpilelor — întregul său corp se zguduia ca lovit de un uriaș baros invizibil. Nava execută o ambardee dementă și o porni spre est cu pupa învăluită într-un fum gros. Mînuit de o mînă de mastru, *Ulysses* se culcă pe o parte sub efectul cîrmei și, grație puternicelor sale elice diferențiate, își croi drum prin culoarul imposibil de îngust dintre patru torpile, cîte două în fiecare bord, la numai cîțiva metri distanță. Continua să fie o navă norocoasă. Rapidele distrugătoare, extrem de manevriere, impecabil comandate, se fofilară în afara zonei periculoase cu o ușurință aproape disprețuitoare, se redresară și porniră către sud cu viteză maximă.

Mai puțin norocoase au fost vasele de transport, mari, greoaie, relativ lente. În coloana din stînga, un petrolier și un cargou au fost primele atinse. În chip miraculos, ele nu făcură decît să se poticnească sub efectul șocului, după care își reluară marșul. Nu același lucru i se întîmplă însă și marelui cargou care venea imediat în urma lor, cu puntea și calele pline de tancuri. În răstimpul a trei secunde a fost torpilat de trei ori : nu țîșni fum, nu izbucniră flăcări, nu se produse nici o explozie spectaculoasă. Despicat de la pupa la prova, el se scufundă rapid, tăcut, fără să dea bandă, tras la fund de simpla greutate a metalului. Fără nici o șansă de salvare pentru cei aflați în momentul acela sub punți.

O navă de transport din coloana centrală, *Belle-Isle*, a fost torpilată exact la mijloc. Bubuiră două explozii separate — probabil pentru că fusese lovită de două ori — și vasul luă foc instantaneu. După cîteva secunde dădea deja o puternică bandă la tribord, care sporea cu fiecare clipă. Treptat, bordajul se cufundă în apă, în timp ce bărcile de salvare prinse de cavaleții lor atingeau aproape suprafața mării. Doisprezece-cincisprezece oameni au fost văzuți lunecînd pe punțile înclinate și pe jumătate scufundate înspre barca cea mai apropiată. Cu gesturi disperate, ei tăiară chingile care o țineau fixată, se înghesuiră în ea cu o grabă grotescă, se desprinseră

ca să evite palanurile aflate deja sub apă, băgară ramele în furcheți și se apucară să tragă la ele cu frenezie. Totul durase mai puțin de un minut.

O jumătate de duzină de lovituri zdravene de ramă îi îndepărtară de pupa navei lor care se scufunda, alte două îi conduseră sub etrava oscilantă a lui *Walter A. Baddeley*, alt transportor din coloana din stînga încărcat cu care de luptă. Iscusința în manevre care-l salvase pe *Baddeley* nu a fost însă de nici un folos pentru mica ambarcațiune ; ea se sfărîmă întocmai unei jucării de șipcă, proiectîndu-i pe oamenii care urlau în marea înghețată.

În ciuda voluminoaselor lor veșminte arctice, ei porniră să înoate cu forța disperării, în timp ce corpul cenușiu al lui *Baddeley* luneca rapid prin fața lor. În asemenea împrejurări, rațiunea dispare ; gîndul că, chiar dacă vor scăpa printr-un miracol de ghilotina unicei, dar giganticei, elice a cargoului, tot aveau să moară, zece minute mai tîrziu, din pricina frigului năprasnic nu le trecu prin minte. Dar nici fierul și nici frigul nu au fost cauza morții lor. Ei mai lupta încă străduindu-se zadarnic să evite de a fi supți de vîrtejul elicei, cînd două torpile loviră simultan pupa vasului, exact lîngă cîrmă.

Pentru un om aflat în apă, în vecinătatea unei puternice explozii submarine, nu există umbră de scăpare. Efectul este inuman, revoltător, oribil dincolo de orice expresie ; în asemenea cazuri, medici, cu îndelungată experiență, chiar și patologiști, se hotărăsc cu greu să privească ceea ce a fost cîndva o ființă omenească. Dar, așa cum se întîmplă atît de des în Arctica, moartea s-a milostivit de cei de pe *Belle-Isle*, căci ei au pierit fără s-o știe.

Pupa lui *Walter A. Baddeley* fusese smulsă aproape în întregime. Sute de tone de apă năvăleau acum prin uriașa spărtură, se revărsau prin pereții transversali distruși de explozie, forțau ușile etanșe ale compartimentului mașinilor și trăgeau nava în jos, spre adîncuri, continuu, irezistibil, pînă cînd duneta plonjă, ca și cum ar fi salutat oceanul care o aștepta. O clipă, vasul rămase nemișcat. Apoi, într-o succesiune rapidă, în interiorul

lui răsunară mai întîi o explozie surdă, urmată de bubuitul năprasnic al masivelor cazane smulse de pe soclurile lor. Aproape imediat după aceea, pupa mutilată tresări violent și prinse să se afunde din ce în ce mai repede, pînă cînd duneta dispăru cu desăvîrșire, iar etrava se ridică, șiroind de apă, mult deasupra mării. Metru cu metru, unghiul de înclinație creștea, pupa coborînd treizeci, cincizeci, șaizeci de metri sub nivelul mării, iar etrava înălțîndu-se cu tot atîta spre albastrul cerului, susținută de 150 de mii de metri cubi de aer prinși în capcană.

Sfîrșitul sosi cînd nava era la 4° de verticală. Unghiul a putut fi stabilit cu precizie pentru că exact în momentul acela tăcăni la bordul lui *Ulysses,* aflat la o jumătate de milă distanță, obturatorul aparatului fotografic mînuit de mîinile înmănușate ale doctorului Nicholls. Un aparat care fixa pe peliculă imaginea de neuitat a unei nave ce se scufunda aproape la verticală, profilîndu-se pe albastrul palid al cerului. O imagine lipsită de detalii, cu excepția a două forme bondoace, incredibil suspendate în văzduh : două care de luptă de 30 de tone, smulse din legăturile ce le fixau și surprinse în zbor, o fracțiune de secundă înainte de a se prăvăli peste castelul central, acum aflat în apă. În planul doi se putea distinge *Belle-Isle,* cu elicea afară din apă și pavilionul flotei comerciale plutind molatec pe suprafața pașnică a mării.

Cîteva secunde după ce țăcănise, aparatul a fost smuls din mîinile lui Nicholls ca de un uragan și strivit de un perete despărțitor. Filmul din el rămase însă intact. Panica marinarilor din barca de salvare era justificată : în magazia sa numărul 2, chiar lîngă focarul incendiului, *Belle-Isle* transporta peste 1000 de tone de proiectile pentru tancuri... Despicat la mijloc, cargoul se scufundă în mai puțin de un minut. Ciuruită de schijele împroșcate de explozie, etrava lui *Baddley* lunecă încetișor pe lîngă *Ulysses.*

Ecoul exploziei mai stăruia, descrescînd, deasupra mării, cînd o serie de detunări venite dinspre sud, părură că-l preiau, reflectîndu-l. La mai puțin de două mile, *Sirrus, Vectra* și *Viking* scăpărători de albe în soarele

dimineții, trasau cu grenadele antisubmarine lansate de pe ambele borduri ale pupelor lor un desen extrem de complicat pe suprafața mării. Din cînd în cînd, ba unul, ba altul, dispăreau aproape în întregime în dosul uriașelor jerbe de apă și spumă, ca să reapară apoi ca printr-o vrajă, în timp ce albele coloane se prăvăleau încet.

Primul impuls al lui Tyndall a fost să se alăture vînătorii, să satisfacă dorința arzătoare, primitivă, de răzbunare ce-l stăpînea. Baby-Kapok îl privi pe furiș și rămase surprins de gîrboveala aceea rigidă, de gura strînsă, de buzele devenite invizibile, de fața aceea deformată de amărăciunea unei furii... îndreptată mai cu seamă împotriva lui însuși. Brusc, amiralul se răsuci :

— Bentley ! semnalizează lui *Stirling :* „Raportați ce avarii aveți".

Stirling se afla în prezent la mai bine de o milă în urma lor, dar revenea rapid, avînd o viteză de cel puțin 20 de noduri.

„Iau apă la mașina pupa", descifră în următoarele secunde Bentley. „Magaziile înecate, coca ușor avariată. Rămîn stăpîn pe manevre. Servomotorul scos din funcție. Conduc manual, dar merge".

— Slavă Domnului ! Semnalizează : „Preia conducerea : drum est". Iar noi, comandante, hai să-i dăm o mînă de ajutor lui Orr să termine cu asasinii ăștia !

Baby-Kapok îl privi cu o bruscă neliniște.

— Domnule amiral...

— Cei pilotule, ce s-a întîmplat ? făcu, sec și nerăbdător, Tyndall.

— E vorba de primul submarin, riscă Carpenter. Nu poate fi la mai mult de o milă spre nord. N-ar trebui oare... ?

— Pe toți dracii ! exclamă, furios, Tyndall. Încerci cumva să-mi sugerezi... dar se întrerupse deodată și-l cercetă îndelung pe Carpenter. Ce-ai spus, pilotule ?

— Submarinul care a torpilat petrolierul, domnule amiral, spuse fără grabă Carpenter. Probabil și-a reîncărcat între timp tuburile și se află într-o poziție excelentă...

— Evident, evident... mormăi Tyndall.

Își trecu mîna prin dreptul ochilor, aruncă o privire lui Vallery care-și ținea capul întors, apoi mîna trecu din nou peste ochii istoviți.

— Ai perfectă dreptate, pilotule, perfectă dreptate... Se întrerupse și zîmbi : Ca, dealtfel, întotdeauna, luate-ar dracul !

Ulysses nu găsi nimic la nord. Submarinul, care scufundase *Cochella* și pusese în funcțiune capcana, avusese înțelepciunea s-o șteargă. În timp ce inspectau zona, auziră o canonadă și văzură fumegînd tunurile de pe *Sirrus*.

— Întreabă-i ce-s cu toate parascoveniile astea ? ordonă, iritat, Tyndall.

Baby-Kapok surîse pe sub mustăți : bătrînul se ținea încă țeapăn.

„*Vectra* și *Viking* au avariat și probabil distrus un submarin, glăsui mesajul. *Vectra* și cu mine am scufundat un altul ieșit la suprafață. Dar dumneavoastră ?“

— „Dar dumneavoastră ?“ explodă Tyndall. Fir-ar să fie de obrăznicătură ! Auzi dumneata : „Dar dumneavoastră !“ Data viitoare îi dau să comande cel mai vechi, cel mai infect dragor din cîte s-or găsi la Scapa ! Și toate astea numai din vina dumitale, pilotule !

— Da, domnule amiral. Vă cer iertare. Poate însă a pus întrebarea dintr-un spirit de... de solicitudine, de îngrijorare...

— Ți-ar place să fii navigator pe viitorul său vas ? chestionă, amenințător, Tyndall.

Prudent, Baby-Kapok se retrase în camera hărților.

— Carrington ?

— La ordin, domnule amiral !

Era ca întotdeauna proaspăt ras, cu privirea limpede, competent, treaz. Obrazul său cu pielea gălbejită, ca a tuturor celor care au petrecut mulți ani sub soarele tropicelor, nu păstra urmă de oboseală. De dormit, însă, nu dormise de trei zile.

— Ce crezi despre dumnealor ? întrebă amiralul arătînd norii cenușii, lînoși, care acopereau orizontul la nord-vest.

Rafale scurte de vînt, venite dinspre miazănoapte, întunecaseră marea dîndu-i o culoare vineție.

— Greu de spus, răspunse, cu oarecare încetineală, Carrington. Furtună nu va fi, asta-i sigur... Am mai văzut așa ceva : nori joși, vălătuciți, apărînd pe o dimineață frumoasă simultan cu o creștere a temperaturii. Fenomenul e foarte frecvent în zona Aleutinelor și în marea Behring... de regulă, înseamnă ceață, ceață deasă.

— Dumneata ce zici, comandante ?

— N-am nici o idee, domnule amiral ? răspunse Vallery, dînd hotărît din cap. Transfuzia îi făcuse, pare-se, bine. E ceva cu totul nou pentru mine... n-am mai văzut așa ceva.

— Nici eu, mormăi Tyndall. De aceea l-am și întrebat mai întîi pe Carrington. Dacă socotiți c-o să se lase ceața, anunțați-mă imediat. N-am chef să las convoiul și escorta să se risipească prin toată Arctica din pricină că s-a stricat vremea. Deși, adăugă el cu amărăciune, cred că vor fi mult mai în siguranță fără noi !

— Pot să vă afirm lucrul acesta de pe acum, domnule amiral. Carrington poseda rarul talent de a putea enunța orice, calm și categoric, fără ca prin asta să ofenseze pe careva. — Va fi ceață.

— Perfect posibil, acceptă Tyndall care nu punea niciodată la îndoială spusele lui Carrington. — Să ne grăbim s-o ștergem. Bentley, semnalizează distrugătoarelor : „Rupeți contactul. Reveniți la convoi“. Ah, da, Bentley, adaugă încă un cuvînt : „Imediat“. Și întorcîndu-se către Vallery : Asta-i la adresa căpitanului Orr.

În mai puțin de-o oră, cargourile și escorta își reluaseră, fiecare, locurile lor ; ca să se evite eventualele haite de submarine postate pe paralela de 70°, drumul fusese trasat nord-est. La sud-est soarele continua să strălucească, dar primele fuioare de ceață, umedă și rece, se prelingeau deja de-a lungul convoiului. Viteza fusese redusă la 6 noduri și toate navele lăsaseră la apă geamanduri de ceață.

Tyndall se scutură de frig și coborî, complet anchilozat, de pe scaunul său, în timp ce sifleele anunțau încetarea alarmei. Ieșind pe ușa cabinei se opri pe pasa-

relă. Mîna sa înmănușată se lăsă pe umărul lui Chrysler și rămase acolo. Surprins, tînărul marinar se întoarse.

— Voiam doar să văd ce fel de ochi ai, piciule, spuse el zîmbind. O să dăm acatiste pentru ei. Mulțumesc din inimă... n-o să uităm ce-ai făcut.

Cercetă cu o privire lungă chipul tînăr și, uitînd de propria-i oboseală, înjură pe-nfundate cuprins de un brusc acces de milă la vederea pleoapelor înroșite de nesomn și a obrajilor palizi și supți pe care o stîngace bucurie îi colora ușor.

— Cîți ani ai, Chrysler ? întrebă el brusc.

— Opt'șpe, dom'le amiral... peste două zile.

Glasul, cu dulci inflexiuni ale graiului galez, suna aproape sfidător.

„O să aibă optsprezece ani... peste două zile..." repetă încetișor Tyndall, adresîndu-se sieși. Doamne Dumnezeule !... Doamne Dumnezeule !...

Mîna lunecă de pe umărul tînărului și amiralul porni cu pași greoi spre cazemata din spatele castelului central. Intră și trase ușa după el.

„O să aibă optsprezece ani peste două zile", repetă el ca și cum ar fi fost în transă.

Vallery se săltă de pe bancheta lui.

— Cine ? întrebă el. Tînărul Chrysler ?

Tyndall încuviință, dînd trist din cap.

— Știu, spuse Vallery. Știu de el... A făcut azi o treabă excelentă.

Tyndall se prăbuși într-un fotoliu. Gura i se schimonosi de amărăciune și furie.

— A fost singurul... singurul ! Doamne, ce dezastru ! Trase adînc din țigară, fixînd podeaua cu ochii. „Zece sticle verzi atîrnate de-un perete", murmură el pe un ton absent.

— Ați spus ceva, domnule amiral ?

— De la Scapa au plecat patruspreze vase, de la Saint-John — optsprezece ; împreună constituiau convoiul FR 77, vorbi Tyndall cu glas înăbușit. În total, treizeci și două de nave. Iar acum... Se opri. Acum, au

rămas numai șaptesprezece, dintre care trei sînt avariate. Pe *Tennessee Adventurer* îl socot o epavă... Înjură cu năduf. Doamne, cum detest să las o navă așa, țintă imobilă pentru oricare asasin... ! Trase un nou fum din țigară. Mă comport admirabil, nu ?

— Ah, ce prostie, domnule amiral ! izbucni, aproape furios, Vallery. Nu-i vina dumneavoastră dacă portavioanele au fost nevoite să se reîntoarcă la bază.

— Ceea ce înseamnă că tot restul e din vina mea ? Tyndall surîse ușor și ridică o mînă ca să împiedice protestul care ar fi urmat în mod automat. Iartă-mă Dick, știu că nu te-ai gîndit la așa ceva... Și, totuși, ăsta-i adevărul adevărat ! Șase vase comerciale pierdute în zece minute. Șase ! Cînd, de fapt, n-ar fi trebuit să pierdem nici unul.

Cu capul plecat, cu coatele pe genunchi, își apăsa cu palmele ochii obosiți.

— Contraamiralul Tyndall, continuă el cu voce înăbușită, maestru al strategiei... modifică ruta convoiului ca să se ciocnească de un crucișător greu, apoi o modifică iarăși ca să dea nas în nas cu cea mai numeroasă haită de submarine din cîte am văzut vreodată și asta exact în locul în care fusese prevenit de Amiralitate că o va găsi... N-are importanță ce-o să-mi facă bătrînul Starr la întoarcere, n-o să mă plîng... Acum, nu mai am voie... și nici după aceea...

Se ridică greoi. Lumina unicului bec îi căzu pe față și Vallery rămase izbit de schimbarea care se produsese.

— Unde vă duceți, domnule amiral ? întrebă el.

— Pe puntea de comandă. Nu, nu, rămîi aici, Dick. Încercă să zîmbească, dar nu reuși decît să schițeze o scurtă grimasă. Vreau să mă gîndesc de unul singur la viitoarea mea greșeală de calcul. „

Deschise ușa, dar se opri net auzind șuierul obuzelor trecînd pe deasupra capetelor lor, în timp ce, sfîșiind ceața, sirena urla chemîndu-i pe toți la posturile de luptă.

Fără grabă, Tyndall se întoarse și aruncă spre interiorul cazematei :

— Se pare că am și comis-o, făcu el pe un ton amar.

• IX • VINERI DIMINEAȚĂ

În prezent, ceața îi învăluia complet. De la ultima ninsoare abundentă, temperatura crescuse întruna cu repeziciune ; din păcate, nu era decît o prefăcătorie a naturii, fiindcă acum lințoliul lipicios și glacial al ceții făcea frigul și mai intens.

Tyndall constată toate acestea țîșnind pe ușă afară, urmat imediat de Vallery. Turner, ținînd în mînă casca de oțel, era tocmai pe punctul de a urca în gabia telemetrelor pupa. Amiralul întinse mîna și-l opri.

— Ce se întîmplă, Turner ? întrebă el. Cine a tras ? În cine ? De unde ?

— Nu știu, domnule amiral. Obuzele par să vină de undeva din spate. Cine ni le trimite ? O privire lungă și meditativă îl învălui pe amiral. — Amicul de aseară a revenit.

Se răsuci brusc și părăsi puntea de comandă.

Tyndall îl urmări cu o privire perplexă, vădit nelămurit. Apoi, cu o înjurătură furioasă pe buze, se repezi la telefonul care-l lega de postul radarului.

— Aici comanda, amiralul la telefon. Dă-mi-l imediat pe căpitanul Bowden !

Prompt, difuzorul cîrîi :

— Aici Bowden, domnule amiral.

— Ce dracu faceți acolo jos ? Vocea era înăbușită și aspră. — Dormiți de-a-n-picioarele sau ce ? Sîntem atacați de o navă de suprafață ! Sau și asta-i o noutate pentru dumneata, căpitane Bowden ?

Se întrerupse și se ghemui în timp ce o nouă salvă trecu mugind pe deasupra capetelor lor ca să erupă în mare la mai puțin de 800 de metri în prova ; o cascadă de spumă se revărsă pe puntea unui cargou, întrezărit, o secundă, printr-o spărtură a ceții. Revenit imediat la verticală, Tyndall răcni în microfon :

— Inamicul cunoaște distanța la care sîntem ! Pentru numele lui Dumnezeu, Bowden, unde naiba e ?

— Îmi pare rău, domnule amiral, răspunse cît se poate de calm Bowden, dar se pare că nu-l putem intercepta. Îl avem, în continuare, pe *Adventurer* pe ecrane cu un relevment doar ușor modificat... aproximativ 300... Presupun că inamicul e ascuns în dosul lui *Adventurer*, sau, dacă poziția lui e mai apropiată, atunci se găsește chiar pe relevmentul acestuia.

— La ce distanță ? mugi Tyndall.

— Destul de mare, domnule miral. În orice caz, foarte aproape de *Adventurer*. Nu-l putem însă identifica nici după formă, nici după distanță.

Tyndall lăsă receptorul să spînzure de firul lui și se întoarse spre Vallery :

— Bowden chiar își închipuie că o să înghit povestea asta ? făcu el iritat. O coincidență cum nu există una la un milion : o navă inamică alegînd și păstrînd unica poziție posibilă care s-o ascundă de radarul nostru. Pur și simplu fantastic !

Vallery îl privi cu un aer inexpresiv.

— Ei bine ? se înfierbîntă Tyndall. De necrezut, ai ?

— Nu, domnule amiral, răspunse calm Vallery. Nu chiar. Și nici nu-i vorba de o întîmplare. Submarinele au comunicat, probabil, prin radio navei respective relevmentul și drumul pe care-l urmăm. Restul a fost simplu.

Tyndall se uită la el cîteva clipe lungi, închise ochii și-și scutură de cîteva ori capul cu mișcări sacadate și furioase. Era un gest în care intră și autocritica și condamnarea propriei incredulități și efortul de a aduce lumină într-o minte încețoșată și sleită de oboseală. Ce dracu, lucrul acesta l-ar fi priceput și un copil de șase ani... Șuierînd, un obuz explodă la mai puțin de cincizeci de metri la tribord. Tyndall rămase stană de piatră ; nici măcar nu-l auzise, nici măcar nu-l văzuse.

— Bowden ?

Receptorul era din nou în mîna lui.

— Da, domnule amiral.

— Nici o schimbare pe ecran ?

— Nici una, domnule amiral.

— Părerea dumitale rămîne aceeași ?

— Aceeași, domnule amiral. Nu poate fi altceva.

— Zici că-i aproape de *Adventurer* ?

— Chiar foarte aproape, după opinia mea.

— Bine, dar *Adventurer* e acum la zece mile în urma noastră !

— Da, domnule amiral, știu. Inamicul e și el la aceeași distanță.

— Ce-e ! Zece mile ? Păi cum naiba...

— Trage după radar, domnule amiral, îl întrerupse Bowden. Vocea metalică venită din difuzor căpătă deodată accente obosite. — Nu poate fi vorba de altceva. După cum și de reperat ne repereză tot după radar, ceea ce explică de ce se menține pe același relevment și cu noi și *Adventurer*. În plus, tirul lui e extrem de precis... Mi-e teamă, domnule amiral, că radarul lor e la fel de bun ca și al nostru...

Difuzorul amuți. În tăcerea care se lăsase brusc pe puntea de comandă, zgomotul de ebonită sfărîmată a receptorului — care, scăpînd dintre degetele descleștate ale lui Tyndall, se făcu țăndări, — păru nefiresc de puternic. Mîna amiralului bîjbîi în jur, dădu peste o conductă de aburi și se agăță de ea ca și cînd ar fi căutat un punct de sprijin. Plin de solicitudine, Vallery făcu un pas spre el cu brațele deschise, dar Tyndall trecu pe lîngă el fără să-l vadă. Aidoma unui moșneag ajuns la capătul puterilor, aidoma cuiva ale cărui bătrîne ciolane și mușchi și-au pierdut de mult orice urmă de vlagă, el traversă tîrșindu-și picioarele puntea de comandă, aparent fără să bage de seamă, duzina de ochi uimiți care-l urmăreau, și se cățără greoi în fotoliul său înalt.

„Imbecilule, își spunea el în gînd, lua-te-ar dracu de imbecil bătrîn ! Nu și-o va ierta niciodată, nu, niciodată. De la bun început, inamicul îi ghicise planurile, îi dejucase manevrele, îl depășise în toate. Se prefăcuse doar că se lasă păcălit ca să-i poată face și mai bine felul, ca să-i demonstreze că e mult mai idiot decît avusese creatorul său intenția să-l facă. Radarul ! Evident că despre asta era vorba ! Auzi tîmpenie, să-și închipuie că radarul nemților rămăsese instrumentul limitat și primitiv, așa cum îl descriseseră anul trecut rapoartele Amiralității și ale Serviciului de informații al Aviației ! Era la fel de perfecționat ca și radarul britanic, la fel de

puternic ca cel al lui *Ulysses*... nava-radar, despre care crezuseră cu toții că e de departe cea mai bună, de fapt singura bună din lume... Dar se gîndise el, măcar o dată, la lucrul acesta ?“ Chinuit de remușcări, de amărăciune, Tyndall se ura cumplit în clipele acelea. Dezastrul de azi dimineață, șase nave, trei sute de oameni înghițiți de valuri... „Doar Dumnezeu te mai poate ierta, Tyndall, doar el... Tu ești făptașul... tu și radarul...“

Ieri seară, de pildă, cînd *Ulysses* crezuse că-l expediază pe inamic pe o pistă falsă, crucișătorul german rămăsese frumușel în urma lor, oglindă fidelă a „geniului“ lui Tyndall !... De ciudă îi veni să geamă. Neamțul care trăsese așa, ca din întîmplare, de cîte ori *Ulysses* dispărea pe după un paravan de fum, o făcuse dinadins, ca să ascundă eficacitatea radarului său și a faptului că, cel puțin în prima jumătate de oră, ținuse același drum ca și convoiul care scăpa fugind înspre nord-nord-vest... manevră pe care i-o ușurase chiar el, Tyndall, interzicînd în mod categoric vaselor să facă zigzaguri !

Iar apoi, cînd *Ulysses* descrise cercurile acelea atît de ingenioase, mai întîi la sud și pe urmă din nou la nord, inamicul nu-l pierduse, probabil, nici o clipă de pe ecran. Ca să urmeze, în sfîrșit, figura aceea strașnică, în care păcăliciul a devenit păcălit, crezînd că într-adevăr neamțul a șters-o spre sud-est ! Mai mult ca sigur, revenise și el pe direcția nord, prinsese la marginea ecranului crucișătorul britanic exact în momentul în care acesta dispărea, calculase ce drum va urma ca să intercepteze convoiul și comunicase prin radio submarinelor unde să se posteze ca să-i ia ca din oală.

În sfîrșit, acum venea și ultima insultă, ultima lovitură adusă fărîmei de mîndrie care-i mai rămăsese. Inamicul deschisese focul la limita maximă a bătăii tunurilor sale, dar cu o precizie extremă, trădînd astfel faptul că tirul său e reglat prin radar. Exista o singură explicație : convingerea lui că britanicii ajunseseră, firesc, la inevitabila concluzie privind puterea și sensibilitatea acestui radar. „Inevitabila concluzie !“ Nu-l încercase nici măcar umbra unei bănuieli ! Insensibil la durere, pumnul său se abătu de cîteva ori peste rama parbrizului. Ce orb fusese, ce dobitoc stupid și fără minte !

„Șase cargouri, 300 de vieți omenești. Sute de tancuri pierdute pentru Rusia, sute de avioane, milioane de litri de benzină... cîte mii de morți în plus, ostași și civili ruși, reprezintă aceste naufragii ? Și cîte familii — gîndurile îl fulgerau incoerente — cîte familii de pe întreg cuprinsul Marii Britanii, sfărîmate, îndurerate, cernite ? Poștași pe biciclete aducînd sinistrele vești în căsuțele răsfirate pe văile din Țara Galilor sau înșirate pe drumeagurile împădurite din Surrey, în fermele izolate din insulele vestice unde ard focuri de turbă, în bordeiele spoite cu var de prin comitatele Donegla și Antrim... Lacrimi și pe uriașul continent al Americii, de la Terra Nova și Maine pînă la îndepărtatele ținuturi ale Pacificului. Toate aceste familii nu vor ști niciodată că el, Tyndall, a fost acela care a risipit cu atîta ușurință viețile soților, ale fraților, ale fiilor lor... iar faptul că n-o vor ști e chiar mai îngrozitor decît absența oricărei consolări..."

— Vallery !

Glasul lui Tyndall era o șoaptă răgușită. Comandantul străbătu puntea și se opri lîngă amiral ; vîrtejurile de ceață năvăliră în plămînii săi inflamați, provocînd un acces dureros de tuse. Nefericirea lui Tyndall era însă atît de mare, încît nici măcar nu înregistră suferința, atît de vizibilă, a lui Vallery.

— Ah, ești aici comandante ? Crucișătorul inamic trebuie distrus.

— Da, domnule amiral. Dar cum ?

— Cum ? Obrazul lui Tyndall, încadrat de marginea perlată cu stropi de umezeală a glugii, era supt și cenușiu ; totuși, reuși să schițeze umbra unui surîs. — Să știm, barem, pentru ce o să ne spînzure... Propun să detașăm toate escortoarele, inclusiv noi, și să punem mîna pe el. Un simplu exercițiu tactic... poate la limita maximă a capacităților mele.

Se întrerupse brusc, aruncă o privire peste bord și se aplecă rapid : un obuz explodase în apă la numai cîțiva metri — lucrul destul de rar — împroșcînd puntea cu o cascadă de stropi.

— Noi, adică *Stirling* și *Ulysses* îl luăm din sud ; atragem asupra noastră focul lui și-i acaparăm radarul.

Orr și vitejii săi îl vor aborda dinspre nord. Pe ceața asta îl pot torpila de la mică distanță. Pentru o navă izolată condițiile sînt dintre cele mai defavorabile... șanse de scăpare nu prea există.

— Toate escortoarele, făcu Vallery cu un glas stins. Propuneți să detașăm *toate* escortoarele ?

— Este exact ce propunem, comandantule.

— Dar... dar poate că tocmai asta dorește și el, protestă Vallery.

— Adică să se sinucidă ? Un sacrificiu glorios pentru numele Patriei ? Fii serios, Vallery ! îl ironiză Tyndall. Moda unor asemenea lucruri a trecut odată cu Langesdorff și Middelmann *.

— Nu-i vorba de așa ceva, domnule amiral ! răspunse, oarecum iritat, Vallery. Vrea să ne atragă după sine ca să lăsăm convoiul fără protecție.

— Și care ar fi inconvenientul ? Cine să-l descopere pe o asemenea vreme ? Fără geamandurile lor de ceață, propriile noastre nave nu s-ar putea vedea unele pe altele. Și dacă nu se văd ele, nici altcineva n-o să le vadă. Ți-o spun eu !

— Nu-u ? ripostă Vallery. Ei bine, dacă mai există și un alt crucișător german echipat cu radar ? Sau chiar, o altă haită de submarine ? Ambii s-ar putea afla în legătură radio cu cel care a tras în noi... și care ne cunoaște drumul la milimetru !

— Legătură radio ? Păi posturile noastre de ascultare nu interceptează tot ce se petrece ?

— Ba da. Se pare încă că pe ultrascurte treaba nu-i chiar atît de ușoară.

Tyndall scoase un mîrîit și tăcu. Se simțea îngrozitor de obosit, cu mintea sleită, nu mai avea nici puterea, nici capacitatea de a mai continua discuția. Vallery însă rupse tăcerea ; îngrijorarea îi săpase la rădăcina sprîncenelor două cute verticale și adînci :

---

* Doi iluștri comandanți de navă din timpul primului război mondial, morți în bătălia de la Jutland. (N. Tr.)

— Pentru care motiv amicul nostru s-ar ține așa scai după noi expediindu-ne din cînd în cînd cîte un obuz, dacă nu ca să ne determine să luăm un anume drum ? Poziția din care trage reduce cu 90% șansele lui de a ne lovi și face ca jumătate din tunurile sale să fie în unghi mort.

— Poate că tocmai acest tip de raționament și așteaptă el de la noi, răspunse Tyndall străduindu-se să gîndească, să se smulgă din pîclele care-i învăluiau creierii, la fel de dense ca și cele care se încolăceau acum în jurul lor. Poate că speră să ne înspăimînte într-atît încît să ne oblige să modificăm drumul — către nord evident — unde o haită de submarine ne-ar putea foarte bine ține calea...

— Posibil... posibil, concedă Vallery. Pe de altă parte, s-ar putea să meargă și mai departe împingîndu-ne să devenim mai deștepți decît s-ar cere și decît ne-ar prinde bine. S-ar putea, deci, să vrea să ne facă să credem într-o intenție de-a lui evidentă, pe care noi să ne închipuim c-o dejucăm continuîndu-ne drumul... ceea ce ar corespunde întru totul dorințelor sale... N-avem de-a face cu un imbecil... e un lucru pe care-l știm în prezent.

...Oare cum se exprimase Brooks, în urmă cu o veșnicie, cînd i se adresase lui Starr, acolo, la Scapa ? „Senzația că fiecare nerv, fiecare celulă a corpului stă gata-gata să plesnească, că doar un fir de păr te mai desparte de nebunie... E cel mai rafinat supliciu...“ Confuz, Tyndall se întreba cum de putuse Brooks să cunoască starea asta și s-o descrie cu atîta precizie. În orice caz, acum știa ce înseamnă să atingi limita cînd, dureroși, creierii refuză să mai slujească, și cînd actul gîndirii seamănă cu zbuciumul sterp al un unui orb azvîrlit într-un ocean de melasă. Vag îi trecu prin minte că această stare s-ar putea să fie primul — sau poate ultimul ? — simptom al unei depresiuni nervoase. Și, har Domnului, fuseseră destule în ultimele luni la bordul lui *Ulysses*. El însă continua să rămînă amiralul... trebuia, deci, să *facă* ceva, să *spună* ceva.

— Presupunerile nu slujesc la nimic, Dick, spuse el. Vallery îi aruncă o ocheadă rapidă ; niciodată pînă acum bătrînul Giles nu i se adresase, cînd se aflau pe puntea

de comandă, altfel decît cu „comandante“. — Trebuie să acționăm. Vom lăsa *Vectra* în chip de mijlocitor între destin și conștiințele noastre. Atîta tot : ne trebuie cel puțin două distrugătoare pentru porcăria care urmează. Bentley, preia mesajul acesta pentru radio : „Către toate navele de escortă și către comodorul Fletcher de pe *Cape Hatteras...*“

Zece minute mai tîrziu, cele patru nave de război, navigînd cu toată viteza către sud-est prin impenetrabilul zid de ceață, reduseseră la jumătate distanța care le separa de inamic. *Stirling, Viking* și *Sirrus* păstrau continuu legătura radio cu *Ulysses* care le slujea de ochi și de urechi în universul cenușiu prin care înaintau orbește.

— Radar către comandă ! Radar către comandă ! — Automat, toate privirile se ațintiră asupra difuzorului — Inamicul ia drum sud, mărește viteza.

— Prea tîrziu ! izbucni glasul răgușit al lui Tyndall. Ochii amiralului străluceau triumfători, pumnii se încleștaseră. A întîrziat cu manevra !

Vallery nu comentă în nici un fel. Secundele treceau. *Ulysses* își continua goana spintecînd pîclele înghețate și marea glacială. Bruse, difuzorul se auzi din nou :

— Inamicul a schimbat drumul cu 180°. Drum sud-est. Viteza 28 noduri.

— 28 noduri ! Înseamnă c-o șterge ! Tyndall părea că renaște. — Comandante, propun ca *Sirrus* și *Ulysses* să se ia după el cu viteza maximă, să-l angajeze cu tunul și să-l încetinească. Ordonă ca radioul să-l prevină pe Orr. Cere radarului să comunice drumul inamicului.

Se întrerupse și aștepta nerăbdător răspunsul.

— Radarul către comandă. Drum 312°. Cap constant. Repetăm : cap constant.

— Cap constant, repetă, la rîndul său, Tyndall. Comandante, deschide focul după radar. Al nostru e, al nostru e ! exclamă el jubilînd. A așteptat prea mult. Acum l-am înhățat, comandantule !

O nouă tăcere a lui Vallery. Tyndall îl privi, pe jumătate nedumerit, pe jumătate supărat.

— Ce-i cu dumneata ? Nu ești de acord cu mine ?

— Nu știu ce să zic, răspunse Vallery clătinînd nehotărît din cap. Zău dacă știu. Pentru ce a așteptat atît de mult ? Pentru ce s-a întors cu 180° și n-a întins-o de îndată ce am părăsit convoiul ?

— Era prea sigur de el, mormăi Tyndall.

— Sau prea sigur de altceva, făcu fără grabă Vallery. Poate că a vrut să se asigure că ne luăm după el.

Tyndall scoase un nou mîrîit de exasperare, se pregăti să spună ceva, dar tăcu în timp ce reculul turelei „A" cutremura întreaga navă. Pentru o clipă, sub efectul formidabilei călduri degajate de explozia corditei, ceața care învăluia puntea prova se risipi. După cîteva secunde, însă, linţoliul cenușiu se reţesu la loc.

Apoi, ca prin magie, între zona de ceață prin care navigau și cea următoare se deschise o pîrtie de lumină și *Sirrus* apăru exact în traversul lor înaintînd cu o viteză de peste 34 noduri, direcția sud-est. *Stirling* și *Viking* nu se mai vedeau, înghițiți de piclă.

— E prea aproape, făcu, sec, Tyndall. De ce Bowden nu ne-a prevenit ? Nu-l putem prinde în cleşte pe inamic în felul acesta. Să i se semnalizeze lui *Sirrus* : „Timp de cinci minute, țineți drumul 317°". Același lucru și pentru noi, comandante : 5° mai la sud, apoi revenire la vechiul drum.

Nu apucase bine să se reașeze în fotoliul său, iar *Ulysses*, învăluit iarăși de ceață, abia începuse să asculte de cîrmă, cînd difuzorul postului T.F.F. se auzi din nou :

— T.F.F. către comandă, T.F.F. către comandă...

Tunurile jumelate de 155 m/m ale turelei „B" mugiră într-un asurzitor unison, împroșcînd ceața cu flăcări și fum. În aceeași clipă însă o explozie formidabilă smulse panoul de sub picioarele celor de pe puntea de comandă, azvîrlindu-i care încotro, izbindu-i de metalul ce sfîșia carnea și zdrobea oasele, transformînd totul într-un haos îngrozitor ; un haos în care oameni cu mintea paralizată de șoc, cu timpanele sparte, cu nările și larinxurile arse de vapori otrăvitori, orbiți de un fum negru și dens, luptau să se reorienteze, să-și regăsească locurile dinainte.

Și în mijlocul acestui tumult, vocea calmă, impersonală a difuzorului continua să transmită ininteligibilul său mesaj.

Treptat, fumul se risipi. Tyndall, pe care explozia îl smulsese din fotoliul său și-l proiectase pînă-n mijlocul postului de navigație, se sculă clătinîndu-se. Uluit, scutură din cap, zicîndu-și că, probabil, e mult mai solid decît își închipuise de vreme ce străbătuse întreagă această distanță fără să-și poată aminti cum anume. Uite și încheietura asta a mîinii... n-arată prea bine... stai, aparține chiar propriei mele mîini... dar de durut nu-l doare deloc. În fața ochilor apăru chipul lui Carpenter : pansamentul dispăruse, rana căpătată în timpul furtunii de azi-noapte se redeschisese și o mască de sînge îi acoperea obrazul... Ce-ar fi spus duduia aia din Henley de care vorbea întruna dacă l-ar fi văzut în halul ăsta ? Și T.F.F.-ul de ce dracu nu încetează cu văicărelile lui ?

Brusc, mintea i se limpezi.

„Dumnezeule !... Dumnezeule !..." Incredul, privi panoul și grilajul torsionat de sub picioarele sale. Se desprinse de habitaclul de care se sprijinise ca să se ridice și se urni din loc ; simțul echilibrului îi confirmă ceea ce ochii refuzau să creadă : întreaga punte de comandă avea o înclinație de 15°.

— Ce se întîmplă, pilotule ? întrebă el cu o voce într-atît de răgușită că nu și-o recunoscu nici el. Pentru numele lui Dumnezeu, ce se petrece aici ? O explozie de chiulate în turela „B" ?

— Nu, domnule amiral. Carpenter își trecu antebrațul peste ochi ; o pată de un roșu sîngeriu se lăți imediat pe mîneca de kapok. O lovitură în plin în suprastructuri.

— Așa e, domnule amiral, confirmă Carrington care, aplecat mult în afară, se uita cu atenție la ceva aflat mai jos. Chiar și într-un asemenea moment, Tyndall a fost uluit de calmul acestui om, de aproape supraomenească lui stăpînire de sine. — Și încă o lovitură zdravănă. A distrus pom-pomurile de la prova, iar exact sub noi e o gaură cît toate zilele... Probabil că înăuntru e un adevărat dezastru.

Ultimele cuvinte, însă, Tyndall abia le mai auzi. Îngenuncheat lîngă Vallery, îi susținea capul cu mîna ră-

masă teafără. Prăbușit lîngă grilajul despărțitor, comandantul zăcea fără simțire ; respirația îi era sincopată, întreruptă de convulsii ; se sufoca, sîngele înecase plămînii. Obrazul căpătase paloarea morții.

— Chrysler, cheamă-l pe Brooks... vreau să spun pe medicul șef. Imediat ! răcni Tyndall.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. Rog confirmați recepția.

De data aceasta, glasul suna precipitat, mai puțin impersonal, neliniștit, în ciuda caracterului său anonim.

Chrysler agață la loc receptorul și-i aruncă amiralului o privire disperată.

— Ce s-aude ? Făcu Tyndall. Urcă ?

— Nu răspunde nimeni, domnule amiral... Cred că circuitul e întrerupt.

— Fir-ar să fie ! mugi Tyndall. Ce-mi stai atunci protăpit aici ! Fuga după el ! Carrington, preia comanda. Bentley, cheamă-l pe comandantul secund să vină pe punte !

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă... Tyndall fulgeră difuzorul cu o privire exasperată, apoi se imobilizâ în timp ce vocea continua : Am fost loviți la pupa. Veghea anunță că postul cifrului a fost distrus. Idem, posturile de radar 5 și 7. Idem cantina. Telemetrul pupa grav avariat.

— Telemetrul pupa ! izbucni Tyndall. Înjură, își scoase mănușile cu o strîmbătură de durere din pricina mîinii fracturate și cu infinită grijă le vîrî în chip de pernă sub capul lui Vallery. Apoi se ridică : Telemetrul pupa ! Turner era acolo ! Dumnezeule, nădăjduiesc...

Se întrerupse și porni în fugă, clătinîndu-se, către partea dinspre pupa a punții de comandă. Odată ajuns se sprijini de mîna curentă a scării și scrută, neliniștit, duneta.

La început nu distinse nimic, nici măcar coșul și arborele pupa. Pîcla era prea densă, prea opacă. Apoi, o pală de vînt glacial venită pe neașteptate risipi fumul care învăluia suprastructurile. Degetele lui Tyndall se

încleștară convulsiv de mîna curentă, cu asemenea violență încît articulațiile deveniră albe.

Suprastructurile de la pupa dispăruseră. În locul lor apărea o masă haotică de oțel răsucit ; turela „X", care în mod normal era invizibilă de pe puntea de comandă, se contura acum limpede aparent indemnă. Tot restul însă fusese pulverizat : posturile radarului, cabina cifrului, corpul de gardă, cantina și, probabil, o bună parte din bucătărie. Nimeni, absolut nimeni nu ar fi putut supraviețui. Miraculos, arborele avariat în noaptea precedentă rămăsese în picioare, dar imediat în spatele lui, cocoțat exact de-a curmezișul mormanului acela de fiare, se înălța turela postului de comandă, sfărîmată și grotesc aplecată într-o parte. Telemetrul de pe ea dispăruse. Acolo se aflase căpitanul-comandor Turner.

Tyndall se clătină, mai-mai să cadă din vîrful scării, scutură din cap ca să-și limpezească ideile încețoșate, făcu un efort să alunge pîcla care-i acoperea ochii. În aceeași clipă recunoscu fața încruntată și osoasă dinaintea sa : era a maistrului principal Davies. Alb ca varul la chip, cu suflul rapid și sacadat, el deschise gura ca să spună ceva, dar încremeni cu ochii fixați la mîna amiralului :

— Mîna, domnule amiral, spuse el ridicînd privirea spre Tyndall. Mîna dumneavoastră. N-aveți mănușă, domnule amiral !

— Nu ? făcu Tyndall, parcă ușor nedumerit că mai are o mînă. Nu, într-adevăr, n-am. Mulțumesc, Davies. Își luă mîna de pe fierul înghețat și privi, absent, carnea sîngerîndă. Nu face nimic. Ce se întîmplă, băiatule ?

— Postul de ascultare și detectare, domnule amiral ! privirea i se întunecă la amintirea ororilor văzute. Acolo a explodat obuzul. A... a dispărut pur și simplu. La fel și camera hărților de deasupra...

Glasul lui șovăitor se opri, acoperit de bubuitul tunurilor turelei „A". Părea de-a dreptul straniu ca după toate cele petrecute armamentul principal să fi rămas mai departe eficace.

— Vin de la postul de comandă a telemetrelor pupa, domnule amiral, continuă Davies, de astă dată mai calm. Bieții de ei... n-au avut nici o șansă...

— Inclusiv comandantul Westcliffe ? întrebă Tyndall dîndu-şi vag seama că e de prisos să se agaţe de acest fir de pai.

— Nu ştiu, domnule amiral. Înăuntru totu-i făcut zob. Dacă se afla cumva acolo...

— Se afla cu siguranţă, rosti cu un oftat Tyndall. Nu-l părăsea niciodată în caz de alarmă...

Se întrerupse brusc, mîinile sîngerînde se încleştară convulsiv ; precedat de un urlet ascuţit, obuzul de mare calibru explodă înspăimîntător de aproape într-un vacarm îngrozitor.

— Dumnezeule, murmură Tyndall, mai-mai să ne atingă ! Davies ! Ce dracu...

Vocea i se frînse prefăcîndu-se în geamăt, braţele bătură aerul, se prăbuşi strivindu-şi spatele de blindajul punţii, ultimul pic de suflu dispăru. Propulsat de o detentă disperată a picioarelor şi de tracţiunea brutală a braţelor încleştate de balustrada scării, Davies urcase într-un salt tăcut şi convulsiv ultimele trei trepte ale scării, ca să percuteze irezistibil, cu capul şi umerii, corpul amiralului. Acum, zăcea complet imobil, întins cît era de lung de-a curmezişul picioarelor acestuia. ,

Treptat, treptat, recăpătîndu-şi chinuitor de încet suflul, Tyndall simţi cum iese la suprafaţă din hăul negru al leşinului. Instinctiv, orbeşte, încercă să se ridice, însă mîna fracturată cedă sub greutatea corpului. Partea de jos a corpului, de la cîlcîie pînă la mijloc părea paralizată. Ceaţa se risipise şi fulgerări roşii, verzi, albe despicau cerul. Obuze luminoase ? Să fi utilizat inamicul un nou tip de proiectile luminoase ? Obscur şi cu preţul unui mare efort de voinţă pricepu că trebuie să existe o legătură între fulgerările acelea scăpărătoare şi durerea atroce care-i sfredelea fruntea. Continuînd să ţină ochii ermetic închişi, ridică mîna dreaptă... În aceeaşi fracţiune de secundă mintea încetă să-i mai funcţioneze.

— Vă simţiţi bine, domnule amiral ? Nu vă mişcaţi. În cîteva minute vă scoatem de-aici.

Vocea aceasta, gravă, autoritară, suna chiar deasupra capului său. Şi-l scutură, imperceptibil, disperat. Cel care

vorbise fusese Turner... ori el ştia că Turner a murit. „Aşa să fie oare cînd eşti mort ? se întrebă el vag. Să fie oare Nefiinţa acest univers confuz, înspăimîntător, format din tenebre şi orbitoare lumini, un univers de dureri, de neputinţe, populat cu glasuri cîndva cunoscute ?“

Apoi, pe neaşteptate, aproape de la sine, ochii i se deschiseră şi primul lucru pe care-l deslusi la nu mai mult de treizeci de centimetri fu chipul slab, ca de pirat, al comandantului secund, îngenuncheat plin de îngrijorare alături de el.

— Turner ! Turner ? O mînă întrebătoare, ezitantă, apucă, insensibilă la durere, braţul reconfortant prin soliditatea lui al secundului. Turner dumneata eşti cu adevărat ? Credeam că...

— Că am zburat odată cu telemetrul pupa, aşa-i ? făcu Turner cu un mic zîmbet pe buze. Nu, domnule amiral... E drept, nici prea departe nu eram. Pornisem încoace, eram tocmai pe punctul să mă cataţăr pe dunetă cînd prima lovitură m-a azvîrlit pe puntea principală. Dar dumneavoastră, cum vă simţiţi, domnule amiral ?

— Slavă cerului ! Habar n-am cum mă simt ! Picioarele... Pentru Dumnezeu asta ce mai e ?

Ochii săi, care între timp îşi recăpătară vederea normală, se holbară de uimire. Chiar deasupra capului lui Turner, trunchiul alb al unui catarg, înclinat spre prova şi babord, bara orizontul. Ridicînd mîna atinse suprafaţa lui lucie.

— E arborele prova, domnule amiral, lămuri Turner. Ultimul obuz l-a retezat exact deasupra vergei inferioare. Teamă mi-e că prăbuşindu-se a luat cu el o bună parte din postul de comandă A.A. auxiliară şi a distrus telemetrul principal. Nu cred că tînărul Courtenay să fi avut nici cea mai mică şansă... Davies l-a văzut căzînd... în momentul acela eram chiar sub el. A fost extrem de prompt...

— Davies ! exclamă Tyndall, care-l uitase complet în momentele acelea de zăpăceală. Evident, Davies... lungindu-şi gîtul văzu silueta ghemuită peste picioarele sale, proptind cu spatele masa enormă a catargului. La dracu, căpitane, scoate-l de-acolo !

— Stați liniștit, domnule amiral, rămîneți culcat pînă vine Brooks. Cu Davies e-n ordine.

— În ordine ! În ordine ! țipă aproape Tyndall, fără să-i pese de oamenii tăcuți care se adunau în jurul lui. Ai înnebunit, Turner ? Nenorocitul probabil că se chinuie groaznic !

Se zbătu frenetic ca să se ridice, însă mai multe mîini îl menținură, cu grijă dar ferm, în poziția în care se afla.

— Nu suferă, domnule amiral, spuse Turner cu o surprinzătoare blîndețe în glas. Credeți-mă, nu suferă. Davies nu mai simte acum nimic.

Brusc, amiralul pricepu. Cu ochii închiși se lăsă să cadă îndărăt pe punte.

Îi avea tot închiși cînd Brooks, binevenitul, apăru primit de toți cu încrederea pe care o inspira competența sa. În cîteva secunde, amiralul era în picioare, șocat, suferind de contuzii puternice, rănit la mîini, dar în rest teafăr. Imediat, sfidînd pe față poruncile lui Brooks, ceru cu încăpățînare să fie ajutat să urce pe puntea de comandă. O clipă privirea i se lumină zărindu-l pe Vallery clătinîndu-se, cu un șervet alb la gură, dar în picioare. Nu spuse însă nimic. Cu capul plecat, se cățără greoi în fotoliul său.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. Confirmați recepția semnalului.

— Afurisitul ăsta de imbecil, tot acolo e ? se înfurie Tyndall. Pentru ce nici unul din voi n-a...

— N-ați lipsit decît două minute, domnule amiral, îndrăzni să-i răspundă Baby-Kapok.

— Două minute ? Tyndall îl privi fix, tăcut. Apoi, plecîndu-și privirea către Brooks care-i pansa mîna dreaptă : N-ai altceva mai bun de făcut, doctore ? întrebă el cu asprime.

— Nu, răspunse Brooks. Cînd un obuz explodează între patru pereți, un medic nu mai are treabă... decît, doar să semneze certificatele de deces, adăugă el brutal.

Vallery și Turner schimbară o lungă privire între ei. „Oare își dă seama Brooks de starea lui Tyndall", se întrebă comandantul.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. *Vectra* repetă cererea de instrucțiuni. Urgent. Urgent.

— *Vectra !* Vallery aruncă o privire amiralului, în prezent tăcut și nemișcat, apoi se întoarse spre timonier : Chrysler, găsește un mijloc să intri în comunicație cu T.F.F.-ul. Cere repetarea primului mesaj.

Se uită din nou la Turner, apoi surprinse privirea îngrozită a amiralului, țintuind ceva care se găsea mai jos. Se aplecă, la rîndul său, ca să se tragă imediat îndărăt, cutremurat de oroare, luptînd împotriva unui brusc acces de greață. Tunarul din nacela aflată sub puntea de comandă, un tinerel de vîrsta lui Chrysler, văzuse, probabil, arborele căzînd și încercase disperat să se salveze. N-apucase bine să iasă din nișa sa cînd antena radarului, treizeci de metri pătrați de ochiuri de oțel, purtînd masa enormă a catargului frînt de rama punții de comandă, îl izbise în plin. Acum, mutilat, strivit, nemaiavînd aproape nimic omenesc în el, zăcea răstignit pe țevile jumelate ale Oerlikonului său.

Vallery întoarse capul, simțindu-și trupul și sufletul deopotrivă de bolnave. Această nebunie, această inutilă demență a războiului ! Blestemat să fie crucișetorul acela hitlerist ! Blestemați tunarii lui ! Blestemați, în vecii vecilor !... Dar, la urma urmelor, de ce îi blestema ? În fond, nu-și făcuseră decît datoria, și o făcuseră al dracului de bine. Aruncă o privire oarbă asupra măcelului de pe puntea de comandă. Ce tir, ce diabolică precizie ! Se întrebă, vag, dacă și *Ulysses* ripostase cu succes. Probabil că nu, iar în prezent așa ceva devenise, evident, imposibil. Imposibil pentru că *Ulysses*, navigînd în continuare spre sud-est în plină ceață, era acum complet orb, cei doi ochi ai radarului său distruși, victime ale intemperiilor și ale tunurilor nemțești. Nenorocirea era cu atît mai mare, cu cît toate posturile de telemetre fuseseră atît de rău avariate încît nu mai puteau fi reparate. „Dacă lucrurile continuă tot așa, îi trecu prin minte, nu ne rămîne altceva de făcut decît să ne procurăm o provizie serioasă de cîngi și săbii de abordaj." În materie de artilerie navală modernă, deși armamentul principal rămăsese intact, *Ulysses* devenise iremediabil infirm. Practic, nu mai avea nici o șansă să supraviețuiască. „Ce naiba ziceau oamenii că spusese fochistul Riley ? «Sîntem aruncați în groapa cu fiare ?» Da, așa și era : aruncați la

fiare. Cu singura diferență, se gîndi el cu amărăciune, că Nero nu l-ar fi orbit pe gladiator înainte de a-l expedia în arenă."

Tirul încetase. O tăcere de moarte domnea pe puntea de comandă. O tăcere absolută, exceptînd plescăitul apei, mugetul surd al marilor turbine acolo, jos, în sala mașinilor, țăcănitul monoton, enervant al Asdic-ului... dar, lucru bizar, toate aceste zgomote nu slujeau decît ca să accentueze imensa tăcere.

Vallery observă că toate privirile erau ațintite asupra amiralului. Bătrînul Giles mormăia ceva, dar prea încet ca să se poată desluși ce spune. Fața sa, înspăimîntător de cenușie, descompusă, cu pete roșii, rămînea mai departe îndreptată în jos. Ai fi zis că spectacolul băiatului mort îl fascinează. Sau, poate, acela al antenei radar distruse ? Înțelegea el oare, în momentul de față, întreaga însemnătate a dispariției acestui mijloc de explorare și a nimicirii posturilor de telemetre ? Vallery îl privi îndelung, apoi se întoarse ; știa că Tyndall realiza totul.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă.

Toți cei prezenți tresăriră — nervii nu-i mai țineau — și se răsuciră spre difuzor. Toți în afară de Tyndall, împietrit într-o severă rigiditate.

— Mesaj de la *Vectra*. Primul mesaj. Recepționat la 9,52.

Vallery își consultă ceasul. Abia în urmă cu șase minute ? Imposibil !

— Textul mesajului : „Contacte, contacte la 3. Repet, la 3. Rectific : contact la 5. Puternică concentrare de submarine în prova și la travers. Angajez lupta".

Din nou toate privirile se ațintiră asupra lui Tyndall. Știau cu toții că în pofida avizului celui mai vechi dintre ofițerii săi luase, de unul singur, hotărîrea să lase convoiul aproape fără protecție. Vallery nu se putu împiedica de a nu admira modul în care fusese amorsată, reglată și cum funcționase capcana întinsă de inamic. Cum va reacționa bătrînul Giles la toate acestea, corolar al unei serii de erori de judecată, erori care, cinstit vorbind, nu-i puteau fi în totalitate imputate, dar pentru care va trebui să răspundă ? Gîndurile i-au fost întrerupte de glasul metalic al difuzorului.

— Textul următorului mesaj : „Contact apropiat. Lansăm grenade. O navă torpilată e pe punctul de a se scufunda. Un petrolier torpilat e avariat, dar se menține pe linia de plutire și guvernează. Cerem indicații. Cerem asistență. Urgent ! Urgent !"

Difuzorul tăcu. Din nou tăcerea aceea încordată, nefirească. Ea dură cinci, zece, douăzeci de secunde... apoi toți cei prezenți înțepeniră și-și întoarseră, care încotro, privirile.

Tyndall se dădea jos din fotoliul său. Mișcările neîndemînatice, încete, pașii șovăitori, nesiguri, prudenți erau aceia ai unui om bătrîn. Șchiopăta puternic. Un bandaj avînd albeața zăpezii susținea încheietura fracturată a mîinii sale drepte. Întreaga făptură degaja o stranie aură de demnitate și dacă pe chipul său exista vreo expresie, aceea era reflexul unui îndepărtat surîs. Cînd vorbi, o făcu ca și cînd și-ar fi vorbit sieși :

— Nu mi-e bine. Cobor.

Chrysler, suficient de matur ca să-și dea seama de întreaga tragedie, deschise ușa și-l sprijini pe Tyndall în clipa în care acesta se împiedică de-o treaptă. În același timp aruncă peste umăr o privire rapidă și rugătoare pe care Vallery o interceptă și-o înțelese, răspunzînd printr-o ușoară înclinare a capului, plină de compasiune. Umăr la umăr, bătrînul și tînărul se îndepărtară încetișor. Treptat, zgomotul pașilor lor descrescu și cei doi dispărură.

Dintr-o dată, puntea de comandă răvășită deveni parcă pustie și cei de-acolo avură o stranie senzație de însingurare. Giles, veselul, optimistul, indestructibilul Giles, nu mai era. Rapiditatea și proporțiile prăbușirii sale încă nu puteau fi realizate pe de-a-ntregul, dar unicul sentiment pe care-l încercau oamenii în acea clipă era că sînt singuri, lipsiți de apărare, vulnerabili...

— „Adevărul iese din gura copiilor"... Cum era și firesc, primul care rupse tăcerea a fost Brooks. — Nicholls a afirmat întotdeauna că... Se întrerupse și-și clătină capul cu un gest de incredulitate. Mă duc să văd ce pot face, adăugă el brusc și părăsi puntea de comandă.

Vallery se uită după el, apoi se întoarse spre Bentley. În lumina leșioasă a ceții, obrazul comandantului, umbrit de căruntețeala bărbii, avea culoarea morții.

— Trei semnale, șefule, ordonă el. Primul către *Vectra* : „Păstrați cap 360°. Nu vă dispersați. Repet : Nu vă dispersați. Venim în ajutor". Se opri o clipă, apoi adăugă : Semnează : „Amiral 14 VAC". Ai înțeles ? Bun. Nu mai e timp să-l dai la cifrat. Trimite-l în clar. Expediază-l imediat prin unul din oamenii dumitale celor de la T.F.F. Acum, al doilea mesaj : Către *Stirling*, *Sirrus*, *Viking* :. „Abandonați imediat urmărirea. Luați drum nord-est. Viteza maximă". Și pe ăsta îl transmiți tot în clar. Și, întorcîndu-se către Baby-Kapok : Cum stai cu rana de la frunte, pilotule ? Poți continua ?

— Desigur, domnule comandant.

— Mulțumesc, băiatule. Ai auzit ce-am spus ? Convoiul reia, să zicem peste cîteva minute, adică la 10,15, direcția nord. Viteza : șase noduri. Calculează-mi cît poți mai repede un drum de interceptare. Dumneata, Bentley : mesajul numărul trei : Către *Stirling*, *Sirrus* și *Viking* : „Radarul scos din uz. Nu vă mai pot repera pe ecran. Lansați geamandurile de ceață. Semnal cu sirena din două în două minute". Mesajul ăsta îl dai cifrat. Comunică la puntea de comandă imediat ce primești confirmările de recepție. Turner ?

— Aici, domnule comandant.

Ofițerul era alături.

— Oamenii la posturile de veghe. Presupun că pînă sosim noi, submarinele vor dispare. Care este bordul liber ?

— Dumnezeu mai știe, răspunse cu francheță Turner. Să zicem că bordul babord.

Vallery avu un ușor surîs.

— Bine, așa să fie. Organizează două grupe. Prima pentru înlăturarea sfărîmăturilor ; aruncați totul în mare, nu păstrați nimic. O să ai nevoie de fierar și de ajutorul său, iar Dodson o să-ți furnizeze o echipă cu aparat de sudură. Preia personal conducerea. Cea de-a doua grupă va trebui să se ocupe de morți. S-o conducă Nicholls.

Toate cadavrele găsite vor fi depuse la cantină, după ce, în prealabil, va fi degajată. Poate reușești să-mi dai într-o oră lista completă a morților, răniților și a pagubelor suferite de navă ?

— Chiar mult mai repede, domnule comandant. . Pot să vă spun două cuvinte în particular ?

Împreună porniră spre cazemata punții de comandă. În timp ce ușa se închidea după ei, Vallery aruncă secundului o privire pe jumătate intrigată, pe jumătate sarcastică :

— Avem cumva o nouă rebeliune la bord, Turner ?

— Nu, domnule comandant. Turner își descheie mantaua, scotoci prin adîncurile unui buzunar interior și extrase de-acolo o sticlă plată pe care o ridică în dreptul luminii. — Laudă Domnului, spuse el cu pioșenie Mi a fost teamă să nu se fi spart cînd am căzut. E rom, domnule comandant. Rom curat. Știu că nu puteți suferi așa ceva, dar puțin îmi pasă. Luați, zău că aveți nevoie !

Sprîncenele lui Vallery se adunară într-o linie dreaptă.

— Rom ? Ia spune, Turner, nu cumva...

— Mai dați-le dracului de regulamente și abstinențe ! îl întrerupse el. Luați-l ! Aveți mare nevoie de un întăritor. Ați fost rănit, ați pierdut o mare cantitate de sînge și sînteți aproape mort de frig.

Și deșurubînd capacul sticlei o vîrî între mîinile șovăitoare ale lui Vallery.

— Priviți situația în față, domnule comandant. Avem nevoie de dumneavoastră. Acum, mai mult ca oricînd... or, sînteți mai degrabă mort decît viu... un mort în picioare, adăugă el brutal. Romul acesta vă poate menține activ cîteva ore suplimentare.

— Știi să înfățișezi atît de drăguț lucrurile... murmură Vallery. Bine. De acord, deși e în contradicție cu ceea ce gîndesc...

Duse sticla la gură, dar se opri :

— Mi-ai dat o idee, Turner. Ordonă șefului de cart să distribuie cîte o porție dublă de rom oamenilor. Au și ei nevoie.

Trase o înghiţitură şi adăugă cu o strîmbătură ce nu se datora alcoolului :

— În special cei care se vor ocupa de morţi.

X VINERI DUPĂ-AMIAZĂ

Comutatorul pocni sec şi lumina dură a neonului inundă sala de operaţii. Nicholls se trezi brusc şi-şi protejă cu mîna, într-un gest instinctiv de apărare, ochii istoviţi. Strîngînd din pleoape, aruncă o privire ceasului de la mînă. Se făcuse patru. Să fi dormit atît de mult. Doamne, ce frig îngrozitor !

Anchilozat complet, se redresă în scaunul dentar în care dormise şi întoarse capul. Sprijinit de uşă, cu gluga canadienei, plină de zăpadă, trasă peste părul argintiu, Brooks se chinuia să scoată cu degete amorţite o ţigară dintr-un pachet. Reuşi în sfîrşit, şi-i aruncă lui Nicholls o privire maliţioasă pe deasupra flăcării chibritului.

— Ei, bine, Johnny ! Dezolat că a trebuit să te scol, dar „sultanul" are nevoie de tine. Nu te grăbi, ai tot timpul.

Îşi aprinse ţigara de la flacăra care sta gata-gata să moară şi se uită din nou la Nicholls zicîndu-şi, cuprins de o subită înduioşare, că băiatul pare bolnav, teribil de obosit şi surmenat. Era însă mai bine să nu i-o spună.

— Cum te mai simţi ?... Ba nu, dacă stau să mă gîndesc, prefer să nu aflu ! Eu unul mă simt şi mai rău. Ţi-a mai rămas ceva din elementul acela toxic ?

— Care element toxic, domnule doctor ? gluma aceasta devenise un automatism ; făcea parte din relaţiile lor.

— Vreţi să luaţi otravă numai pentru că aţi pus un diagnostic greşit ? N-aveţi teamă, amiralul o să scape..

— Ah, această intoleranţă a tinerilor... mai ales în ocaziile, din fericire extrem de rare, cînd întîmplător au dreptate... Făceam aluzie la sticla aceea cu alcool de contrabandă provenind din insula Mull.

— Insula Coll, rectifică Nicholls. Nu c-ar avea vreo importanţă, dat fiind că oricum aţi ras-o, adăugă el răutăcios, adresînd totodată un zîmbet larg figurii decepţionate a medicului-şef. Apoi, îmblînzindu-se, adăugă : Ne-a mai rămas însă o sticluţă de Talisker.

Se sculă, deschise dulapul cu produse toxice şi desfăcu un flacon pe care scria „Lysol". Mai curînd auzi decît văzu paharele ciocnindu-se şi se întrebă într-o doară, cu un soi de detaşare profesională, de ce-i tremură atît de tare mîinile.

Brooks îşi goli paharul şi scoase un suspin de fericire simţind cum o căldură binefăcătoare i se răspîndeşte în tot trupul.

— Mulţumesc, fiule, mulţumesc. Ai stofă de mare medic.

— Credeţi, domnule căpitan ? Eu nu. Mai exact, nu mai cred. Nu, după tot ce-am văzut azi. Se scutură înfiorat de amintirea dezastrului. În zece minute, patruzeci şi patru de morţi... unul după altul... azvîrliţi peste bord ca tot atîţia saci cu deşeuri menajere.

— Patruzeci şi patru ? atît de mulţi, Johnny ?

— Nu chiar, domnule căpitan. Patruzeci şi patru era numărul celor dispăruţi. Morţi au fost vreo treizeci... dar numai Dumnezeu ştie din cîte piese şi bucăţi i-am adunat. La postul telemetrelor prova s-a lucrat cu lopata şi tîrnul. Nicholls zîmbi cu amărăciune. N-am mîncat astăzi... nu cred ca vreunul din cei care s-au ocupat de morţi s-o fi făcut... Aş face bine să maschez hubloul ăsta...

Grăbit, traversă sala. Zări la orizont, sclipind intermitent printre fulgii uşori, luceafărul de seară. Însemna că ceaţa dispăruse — ceaţa care salvase convoiul, care-l ascunsese de submarine în momentul cînd luase direcţia nord. Văzu *Vectra,* cu lansatoarele de grenade goale, fără ca din treaba aceasta să fi rezultat ceva ; văzu în imediată apropiere şi pe *Vytura,* petrolierul avariat, cu puntea aproape la nivelul apei, cramponîndu-se, sinistru, de convoi, văzu şi patru cargouri tip „Victory", mari, puternice, generînd încredere, dar atît de jalnic înşelătoare în aparenţele lor de indestructibilitate... Închise capacul hubloului, strînse şi ultimul şurub, apoi se răsuci brusc :

— De ce nu ne întoarcem, dracului, îndărăt la bază? Pe cine își închipuie bătrînul că duce de nas : pe nemți sau pe noi ? N-avem acoperire aeriană, n-avem radar, n-avem nici cea mai mică șansă de a fi ajutați ! Acum nemții ne-au reperat la milimetru... și pe măsură ce-o să înaintăm le va fi tot mai lesne s-o facă. Iar noi mai avem de parcurs 1000 de mile ! — Glasul i se ascuți : Fiecare din afurisitele astea de nave, submarine și avioane inamice din Arctica stau acum și-și ling buzele de poftă așteptînd să le vină ceasul potrivit !... Scutură disperat din cap : Știți prea bine că, la fel ca toți ceilalți, n-aș pregeta să-mi dau viața, dar ceea ce facem în momentul de față e pur și simplu ori un asasinat, ori o sinucidere. La alegere, doctore. Cînd ești mort, nu mai contează cum ai murit.

— Ia stai ușor, Johnny, doar nu...

— De ce nu ordonă întoarcerea ? continuă Nicholls care nici nu auzise că a fost întrerupt. Un simplu ordin și gata. Ce vrea ? Moartea sau gloria ? Ce caută ? Nemurirea pe spinarea mea, pe spinarea *noastră* ? Oțărît, trase o înjurătură. Poate că Riley a avut, totuși, dreptate ? Iată un titlu strașnic : „Comandantul Richard Vallery a fost decorat cu «Distinguished Service Order», decernat cu titlu postum..."

— Încetează !

Privirea lui Brooks era la fel de glacială ca și Arctica ; glasul, tăios ca o cravașă.

— Îndrăznești să vorbești în acest fel de comandantul Vallery ! articulă el încet. Îndrăznești să mînjești numele celui mai curat. ...Se opri, scutură din cap într-un gest de uimire amestecată cu mînie, apoi, alegînd cu grijă cuvintele, continuă fără să-și dezlipească privirea de la fața lividă și suptă a lui Nicholls : E un ofițer bun, doctore Nicholls, poate chiar un mare ofițer... dar asta n-are importanță. Important e că-i cel mai nobil om — am zis bine „nobil" — din cîți am cunoscut vreodată, din cîți au călcat cu piciorul pămîntul acesta nemernic. Nu-i nici ca mine, nici ca dumneata. El nu-i ca nimeni. E singur fără să fie însingurat, fiindcă în preajma lui stau numele mari ale Istoriei. — Un rîs scurt, apoi : e caraghios, nu, să auzi vorbind astfel un bătrîn cinic ca mine

Ai putea aproape zice că săvîrșesc un sacrilegiu.. dar să știi că adevărul nu poate fi niciodată sacrilegiu. Iar eu *știu* ce spun.

Nicholls rămase tăcut. Chipul lui părea ca de piatră.

— Moarte, glorie, nemurire..., continuă necruțător Brooks. Acestea au fost cuvintele pe care le-ai folosit, nu ? Moartea ? Zîmbi și scutură din nou din cap. Pentru Richard Vallery moartea nu există. Gloria ? Bineînțeles că o dorește ; o dorim, de altfel, cu toții. Dar nici un ziar de pe lumea asta, nici o curte regală sau imperială nu-i poate da gloria la care aspiră *el* ! Comandorul Vallery nu-i un sugar, or doar sugarii se distrează c-o zdrăngănea... Cît privește nemurirea... rîse, de astă dată fără sarcasm, și puse o mînă pe umărul lui Nicholls : spune-mi dumneata, Johnny, n-ar fi de-a dreptul idiot să ceri ceea ce posezi deja ?

Nicholls nu spuse nimic. Tăcerea se prelungea, se accentua. Jetul de aer trimis de gura de ventilație căpătă brusc o sonoritate odioasă. Într-un tîrziu Brooks tuși și aruncă o privire semnificativă flaconului de „Lysol".

Nicholls umplu paharele și le aduse. Privirea lui Brooks se încrucișă cu cea a tînărului medic, o căută și un brusc val de milă îi năpădi inima. Cum sunase oare aforismul, devenit clasic, lansat de Cunningham * în timpul invaziei germane a Cretei ? „Nu e recomandabil ca oamenii să fie împinși dincolo de anumite limite." Banal, dar adevărat. Chiar și pentru cei ca Nicholls. Brooks se întrebă prin ce chinuri trecuse băiatul acesta în cursul dimineții tot scoțînd dintre sfărîmături corpurile mutilate și sfîrtecate ale celor care pînă nu de mult fuseseră oameni la fel ca el. În calitatea lui de medic însărcinat cu această operațiune fusese obligat să examineze fiecare cadavru găsit... sau fiecare bucată..

— Încă o ieșire ca asta și-o să mă simt mai scîrnav decît un vidanjor, rosti Nicholls cu glas stins. Nu știu cum să mă fac iertat, domnule doctor. Nu știu ce mi-a venit să vorbesc așa... Îmi pare rău.

---

* H. Cunningham, lord, amiral, comandant al flotei din Mediterana. (N. Tr.)

— Și mie, făcu Brooks cu sinceritate. Mi-am ieșit d n fire. Regret din suflet.

Ridică paharul și-i inspectă cu tandrețe conținutul :

— Să bem pentru dușmanii noștri, Johnny : pentru prăbușirea lor, pentru risipirea lor... și nu-l uita pe amiralul Starr.

Dădu paharul dușcă, îl așeză pe masă și-i aruncă lui Nicholls o lungă privire.

— Cred c-ar trebui să auzi și restul, Johnny. Știi, motivul pentru care Vallery nu revine la bază. O face pentru că am avea în urma noastră cel puțin tot atîtea submarine cîte ne așteaptă și în față. Își aprinse o nouă țigară și continuă calm : Azi dimineață, comandantul a luat legătura prin radio cu Londra. Și-a exprimat părerea că FR 77 va fi „anihilat" cu mult înainte de a fi apucat să atingă Capul Nord. A solicitat măcar autorizația de a atinge acest punct pe la nord și nu pe la est... Păcat că-n seara asta n-am avut parte de un apus de soare, Johnny... mi-ar fi plăcut să-l contemplu.

— Așa-i, așa-i, făcu, nerăbdător, Nicholls. Și care a fost răspunsul ?

— Oh, răspunsul ? Vallery spera ca el să ne parvină imediat. I-au trebuit patru ore ca să ajungă. Brooks schiță un zîmbet amar. Pe-acolo, pe sus, se clocește un proiect important, o acțiune enormă care nu poate fi altceva decît o debarcare de foarte mare anvergură... firește, toate astea rămîn strict între noi, nu-i așa, Johnny ?

— Firește, domnule doctor !

— Personal, nu posed nici un indiciu în privința asta. Ar putea să fie cel de-al doilea front, atît de mult așteptat. În orice caz, se pare că sprijinul lui Home Fleet este considerat ca indispensabil pentru reușita planului. Dar Home Fleet e imobilizat din pricina lui *Tirpitz*. Prin urmare, *Tirpitz* trebuie distrus. Cu orice preț. Brooks zîmbi din nou, de astă dată glacial. Sîntem niște stabi, Johnny, niște persoane foarte importante. Sîntem momeala cea mai ispititoare din cîte au fost vreodată oferite unei viitoare prăzi, socotite azi ca fiind cea mai scumpă pradă din lume... dar mi-e teamă că arcul capcanei a cam ruginit... Mesajul a fost expediat de Primul

Lord al Amiralității... și de către Starr. Hotărîrea a fost luată la nivelul Cabinetului. Trebuie să continuăm drumul în direcția est.

— Va să zică noi sîntem acel „orice preț", spuse Nicholls. Buni pentru sacrificiu.

— Întocmai, conveni Brooks.

Deasupra capetelor lor, difuzorul se porni să hîrîie.

— Uite-o că sună din nou trompeta Satanei ! gemu el.

Așteptă ca sirena care chema oamenii la posturile de luptă să amuțească și văzîndu-l pe Nicholls că dă să se repeadă spre ușă, întinse mîna ca să-l rețină.

— Asta nu te privește pe dumneata, Johnny. Nu încă. Ți-am spus că „sultanul" are nevoie de dumneata. La zece minute după începerea alarmei, te duci și-l cauți pe puntea de comandă.

— Ce-e ? Pe puntea de comandă ? Ce dracu să fac acolo ?

— Limbajul dumitale e nepermis pentru un ofițer inferior, făcu solemn Brooks. Spune-mi, mai bine, cum i-ai găsit azi pe oameni ? Ai muncit cu ei toată dimineața. Erau ca de obicei ?

— Aș zice că da, răspunse Nicholls și, după o scurtă ezitare : E curios, dar acum două zile starea lor mi se părea mult mai bună. Acum sînt iarăși cum erau la Scapa. Cadavre ambulante. În plus, abia mai pot să se miște. E nevoie de cinci-șase ca să ducă o brancardă. Se împiedică și cad la cel mai mic obstacol. Dorm de-a-n-picioarelea... ochii nu mai pot aprecia distanțele, sînt prea istoviți ca să mai vadă pe unde calcă.

— Știu, Johnny, știu. Am constatat și eu lucrul ăsta.

— Nu mai sînt morocănoși, nu mai sînt revoltați, vorbi mai departe Nicholls străduindu-se cu ultimele puteri să facă coerente și omogene impresiile sale răzlețite și nebuloase. Presupun că le lipsește energia, spiritul de inițiativă necesare revoltei, deși nu cred că-i numai asta. Îi auzi veșnic murmurînd : „Uite băftosul", „A murit dintr-un foc" și chestii dintr-astea. Sau : Bătrînu' Giles a sărit de pe troleu"... dar toate spuse fără pic de umor, fie el și macabru, care, de obicei... Dau din cap

și atîta... Clătină și el din cap : Nu știu exact cum să-i descriu ; apatici, indiferenți, disperați dacă doriți... Eu unul îi califlc drept pierduți.

Brooks îl privi îndelung, după care spuse încetișor :

— Cred că ai dreptate, Johnny... Acum, du-te sus. Comandantul va face turul navei.

— Ce-e ? exclamă stupefiat Nicholls. În timpul alarmei de luptă ? Părăsește puntea de comandă ?

— Întocmai.

— Dar e cu neputință ! E fără precedent !

— La fel ca și comandantul Vallery. E ceea ce m-am străduit toată seara să te fac să pricepi.

— Dar o să se omoare ! protestă Nicholls.

— I-am spus-o. Din punct de vedere clinic e un muribund. Ar fi trebuit să fie deja mort. Să mă bată Dumnezeu dacă știu ce-l ține în viață... în sensul cel mai literal al cuvîntului. Nu poate fi vorba nici de plasma perfuzată, nici de stimulentele administrate... Din cînd în cînd face bine să constați care sînt limitele medicinii. Tot ce-am reușit e să-l conving să te ia cu el. Nu-l lăsa să aștepte.

Pentru medicul aspirant Nicholls, cele două ore care urmară au însemnat un adevărat purgatoriu. Atîta a durat inspecția comandantului. Două ore de mers continuu în timpul cărora trebuiră să se cațere peste rame și grămezi de fiare inextricabil răsucite, să se strecoare prin deschizături imposibil de strîmte, să urce și să coboare sute de scări, două ore de îngrozitoare tortură în frigul glacial, nimicitor pentru inimă, al unei temperaturi de minus 20°. Dar, în același timp, ele au însemnat o amintire pe care avea s-o păstreze veșnic și a cărei evocare urma să se asocieze mereu cu sentimentul unei fierbinți, stranii și miraculoase recunoștințe.

Au început cu duneta ; Vallery, Nicholls și maistrul principal Hartley. Vallery renunțase la Hastings, comandantul poliției care-l însoțea de regulă în asemenea inspecții. Ceva liniștitor și sigur emana din masiva făptură a competentului maistru-principal. În noaptea aceea a muncit ca un rob, deschizînd și închizînd zeci de uși etanșe, ridicînd și coborînd nenumărate capace grele,

desfăcînd și strîngînd la loc sutele de șuruburi-fluture care fixau aceste uși și aceste capace, oferindu-i lui Vallery, de cîte ori era nevoie, reazemul puternicului său braț.

Întîi au coborît lungile scări verticale car duceau la magazia „Y", un soi de pivniță-hangar, sumbră și lugubră, luminată de beculețe cît gămălia unui ac, dar producînd o lumină orbitoare. Aici era fieful brutarilor, măcelarilor și a altor asemenea specialități necombatante. „Angajați pentru toată durata ostilităților" și puși, aproape toți, sub comanda unui artilerist antrenat, oamenii aceștia aveau o muncă aspră, murdară și lipsită de glorie, în mod ciudat neglijată și dată uitării ; în mod ciudat deoarece pericolul în care trăiau era teribil. Blindajul de 10 cm care-i proteja era tot atît de rezistent la impactul unui obuz sau al unei torpile capabile să străpungă unul de 20 de cm, ca și o foiță de țigară.

Pereții magaziei, în lungul cărora se stivuiau lăzile cu proiectile și tuburi, musteau întruna de-o zemuială înghețată provocată de condensarea vaporilor de apă. Jumătate din oamenii care constituiau personalul stăteau ghemuiți sau întinși pe lîngă lăzi, vineți la față, supți, tremurînd de frig. În aerul înghețat aburul respirației lor forma o pîclă groasă. Ceilalți se învîrteau roată în jurul elevatorului, plescăind cu picioarele în băltoacele de apă, clătinîndu-se și împleticindu-se de oboseală, cu mîinile înfundate adînc în buzunare, cu capetele căzînd, sleite, pe piept. „Cadavre vii, îi trecu prin minte lui Nicholls. De ce nu s-or fi culcînd și ei ?"

Treptat, oamenii remarcară prezența lui Vallery ; cei care se învîrteau se opriră din mers, cei care ședeau se ridicară cu greu, cu ochii prea obosiți și mințile prea încețoșate ca să se mai poată mira sau fi surprinși.

— Repaus, repaus, se grăbi să spună Vallery. Cine comandă aici ?

— Eu, domnule comandant.

O siluetă îmbrăcată în salopetă se apropie încet și se opri în fața lui Vallery.

— Dumneata ești Gardiner, nu-i așa ? Și arătînd cu un gest oamenii din jurul elevatorului, întrebă : Ce se întîmplă aici ?

— Gheața, răspunse lapidar Gardiner. Trebuie să agităm tot timpul apa strînsă pe jos, altminteri îngheață în două minute. Și nu se poate să avem gheață pe podeaua magaziei.

— Nu, bineînțeles că nu. Dar pompele, dar drenurile ?

— Înghețate.

— Sper măcar că învîrtitul ăsta nu ține tot timpul ?

— Cînd marea e calmă, tot timpul, domnule comandant.

— Dumnezeule mare, exclamă Vallery, dînd uluit din cap.

Călcînd prin bălțoace, ajunse în centrul grupului, lîngă un flăcăiandru slăbuț care tușea înspăimîntător acoperindu-și gura cu colțul unui enorm fular verde cu alb. Vallery petrecu părintește un braț peste umerii ce se zguduiau convulsiv.

— Te simți bine, băiatule ?

— Da, domnule comandant. Desigur ! Și ațintind asupra lui Vallery o fețișoară lividă, suptă, descompusă de suferință, adăugă indignat : Mă simt excelent !

— Cum te cheamă ?

— McQuarter, domnule comandant.

— Ce funcție ai, McQuarter ?

— Sînt ajutor de bucătar, domnule comandant.

— Și cîți ani ai ?

— Opt'șpe, domnule comandant.

„Cerule ! exclamă în sinea sa Vallery, comand nu un crucișător, ci o creșă !"

— Ești din Glasgow, nu-i așa ? întrebă el zîmbind.

— Da, domnule comandant, răspunse McQuarter prudent.

Uitîndu-se în jos și văzînd bocancii, pe jumătate acoperiți de apă, ai tînărului, Vallery întrebă :

— De ce nu ți-ai pus cizmele de protecție ?

— Nu ni s-au distribuit, domnule comandant.

— Păi picioarele dumitale ? Trebuie să fie leoarcă !

— Nu știu. Cred că da. Oricum, n-are importanță, răspunse cu simplitate McQuarter. Tot nu le mai simt.

Vallery tresări. Nicholls se întrebă dacă în acel moment comandantul realizează tabloul patetic pe care-l constituie el însuși, cu fața lui, la fel de suptă, lividă, cu ochii injectați, cu nasul și gura pătate de roșu și cu inevitabilul șervet plin de sînge făcut ghemotoc în mîna stîngă. În aceeași clipă lui Nicholls îi fu rușine de un asemenea gînd, care, o știa prea bine, nu putuse trece niciodată prin mintea comandantului.

Zîmbind, Vallery îl privi pe McQuarter.

— Ia spune-mi, băiete, dar sincer, ești obosit ?

— Asta da. Vreau să zic că sînt tare obosit, domnule comandant.

— Și eu, mărturisi Vallery. Dar... ai mai putea continua încă un pic ?

Sub brațul cu care-i cuprinsese simți umerii slăbuți ai băiatului îndreptîndu-se dintr-o dată.

— Sigur că pot, domnule comandant, răspunse acesta pe un ton ofensat, aproape brutal. Se-nțelege că pot.

Privirea lui Vallery parcurse încet grupul celor strînși în jur și ochii îi căpătară o strălucire aparte auzindu-i murmurînd în cor asentimentul lor.

Deschise gura ca să spună ceva, dar îl împiedică un violent acces de tuse. Lăsă capul în jos. Privirea lunecă încă o dată peste cercul de fețe, acum îngrijorate, după care se răsuci brusc pe călcîie.

„N-o să vă uităm, șopti el indistinct. Vă făgăduiesc că n-o să vă uităm."

Cu pașii grăbiți se îndepărtă de bălțoacă, ieși din pata de lumină și se refugie în întunericul de la piciorul scării.

Zece minute mai tîrziu părăseau turela „Y". În prezent, cerul nopții era senin, plin de stele aidoma unor șrasuri de foc înghețat pe catifeaua neagră a imensului firmament.

Frigul era năprasnic. Fără voia lui, Vallery se simți scuturat de un fior în clipa în care ușa turelei pocnea, închizîndu-se, în urma lui.

— Hartley ?

— Ordonați.

— Am simțit miros de rom înăuntru.

— Da, domnule comandant, la fel și eu, spuse cu veselie maistrul-principal. Trăsnea ! Dar să nu vă faceți griji, domnule comandant. Jumătate din oamenii de la bord pun de-o parte în sticle rația lor de rom și o păstrează pentru momentul cînd vor trebui să ocupe posturile de luptă.

— Ceea ce regulamentul interzice cu desăvîrșire. Știi asta la fel de bine ca și mine.

— Așa e. Da' nu-i nimic rău aici, domnule comandant. Îi încălzește și dacă-și stropesc nițel curajul, cu atît mai bine. Vă amintiți de noaptea cînd pom-pom-ul de la prova a dat jos cele două Stukas-uri ?

— Sigur că da.

— Erau beți criță. Altminteri nici n-ar fi reușit isprava... Iar acum, domnule comandant, au nevoie de ceva întăritor.

— Cred că ai dreptate. Au nevoie și n-am să le reproșez nimic. Chicoti : Iar dumneata, nu mai fi atît de amărît că știu... am știut-o din totdeauna... De puțit însă, puțea ca într-un tractir.

Urcară apoi la turela „X", deservită de pușcașii marini, după care coborîră în magazia ei. La fel ca și în magazia „Y", pretutindeni pe unde trecea, Vallery lăsa în urma lui niște oameni reconfortați. Prin stabilirea unui contact personal, printr-o putere aparte, greu de definit, el izbutea să-i ridice deasupra propriei lor condiții, să facă să țîșnească din ei ceva ce ei înșiși nu știuseră că există. Era aproape de neimaginat acest spectacol al apatiei morocănoase, al disperării cedînd, lent dar sigur, locul unei atitudini hotărîte fie ea și de un tip mai special, mai puțin vehementă, născută din exasperare. Nicholls știa că din punct de vedere fizic și psihic oamenii aceștia depășiseră de mult limita de la care nu mai există cale de întoarcere.

La un moment dat încercă chiar să-și explice, să analizeze această tehnică. De fiecare dată însă metoda era alta ; felul de a-i aborda pe oameni reprezenta, de fapt, reacția lui Vallery la diferitele circumstanțe, așa cum se prezentau ele, o reacție complet lipsită de calcul ori de subtilități. Nu exista nici un fel de tehnică. Să fi fost oare mila forța aceea cinetică ? Milă pentru curajul magnific și totodată sfîșietor al acestui om atît de evident pe punctul de a muri ? Sau, dimpotrivă, rușinea ? dacă *el*, comandantul, poate, dacă *el* e în stare să oblige trupul acesta sleit să vină, cu riscul vieții, ca să vadă dacă *noi* mai rezistăm, dacă *el* e capabil s-o facă și să mai și zîmbească, atunci, ce dracu, *noi* de ce ne-am da bătuți ? „Asta trebuie să fie, gîndi Nicholls, mila și rușinea...", dar în aceeași clipă îl scîrbi faptul că gîndește așa, nu pentru ideea în sine, ci pentru că știa că se minte... De altfel, era prea obosit ca să mai reflecteze. Își simțea mintea pîcloasă, incoerentă, funcționînd aiurea, independent de voință. Ca a tuturor celorlalți, de fapt. Chiar și Andy Carpenter, ultimul despre care s-ar fi putut crede așa ceva, mărturisise că și el se simte redus la această stare... Se întrebă ce-ar zice Baby-Kapok despre această inspecție. Mai mult ca sigur că și el rătăcea acum, e drept, în felul său, pe malurile Tamisei. Nicholls încercă să-și închipuie cam cum arăta femeia de la Henley. Numele ei începea cu „J" — Joan, Jean ? — nu știa ; Baby-Kapok avea brodat un mare „J" auriu în față, pe partea dreaptă a costumului său matlasat ; să fi fost ea cea care-l brodase ? Dar cum o fi arătînd ? Blondă și veselă ca și el ? sau brună, bună și blîndă ca și Sfîntul Francisc din Assisi ? De ce naiba i-o fi venit în minte.. ah, da ! îi vorbise odată despre el bătrînul Socrate. Nu era oare personajul pe care Axel Munthe...

— Nicholls, nu te simți bine ? răsuflă, plină de îngrijorare, vocea lui Vallery.

— Ba da, domnule comandant, mi-e bine, sigur, răspunse Nicholls scuturînd din cap ca să-și revină. Pur și simplu mă lăsasem furat de gînduri. Încotro mergem acum, domnule comandant ?

— Postul mecanicilor, echipele de intervenție, tabloul de distribuție, compartimentul nr. 3 al auxiliarilor... nu, acesta a dispărut... Noyes a murit, nu-i așa ?... Hartley, n-ai vrea să mă lași să ating puntea, măcar din cînd în cînd, cu propriile-mi picioare ?

Pe rînd, vizitară toate aceste locuri și zeci altele ; Vallery nu neglijă nici cel mai îndepărtat colțișor, oricît de greu ar fi fost accesul dacă știa că acolo se află un om la postul său de luptă.

În sfîrșit ajunseră la compartimentul mașinilor și-al cazanelor. Corpurile lor neobișnuite reacționară dureros la diferența de temperatură în momentul în care trecură de la frigul care domnea în compartimentul intermediar în căldura sufocantă a postului. Remarcînd că Vallery e livid de suferință și oboseală și că respiră greu, Nicholls insistă să se odihnească măcar cîteva minute. Cu coada ochiului îl zări pe Hartley șopotind cu cineva într-un ungher și avu vaga impresie că acel cineva dispare din încăpere.

Cîteva clipe mai tîrziu, un zdrahon de fochist, cu fața acoperită de echimoze și un ochi aproape invizibil de umflat ce era, se apropie aducînd un scăunel pliant. Îl așeză brusc în spatele lui Vallery și mormăi :

— Luați loc, domn'le comandant.

— Mulțumesc, mulțumesc. Vallery se instală recunoscător, apoi înălțînd ochii exclamă surprins : Riley ? după care, mutîndu-și privirea către Hendry, maistrul-fochist, adăugă : Riley, făcîndu-și datoria cu minimum de chef posibil.

Hendry se foi stînjenit.

— A făcut-o din proprie inițiativă, domnule comandant...

— Atunci îmi pare rău, făcu Vallery cu sinceritate. Te rog să mă ierți, Riley. Îți mulțumesc foarte mult.

Îl urmări intrigat cu privirea pe fochistul care se îndepărta, apoi se uită din nou la Hendry, ridicînd interogativ sprîncenele.

— Nu mă întrebați ce s-a întîmplat, domnule comandant. Habar n-am. Un tip smucit rău. Toate le face anapoda. E-n stare să crape oricînd țeasta cuiva cu o bucată de țeavă de plumb... dar pierde ore-n șir îngrijind pisoi și căței ologiți. Dacă aveți cumva vreo zburătoare cu aripa ruptă, Riley, e omul dumneavoastră. În schimb, semenii săi îi stau ca osu-n gît.

Vallery dădu ușor din cap, nu spuse nimic, se rezemă de spătarul de pînză și închise ochii istovit. Nicholls se aplecă peste el.

— Haideți, domnule comandant, haideți să renunțăm. Vă spun deschis, sînteți pe punctul de a vă omorî. N-am putea termina inspecția altădată ?

— Mi-e teamă că nu, băiete, răspunse cu multă răbdare Vallery. N-ai cum să înțelegi, dar, „altădată" înseamănă prea tîrziu. Și întorcîndu-se spre Hendry : Crezi că o să puteți face față, maistre ?

— Nu vă faceți griji pentru noi, domnule comandant. Glasul, impregnat de accentul moale al Devonului, era blînd și totodată ferm. Îngrijiți-vă de propria dumneavoastră sănătate. Fochiștii n-o să vă dezamăgească.

Vallery se ridică cu greu și-i atinse ușor brațul :

— Să știi, maistre, că nu m-am îndoit niciodată de lucrul acesta. Ești gata, Hartley ? Dădu să pornească, dar se opri zărind la piciorul scării un uriaș cu o mutră sinistră și sumbră răsărind din deschizătura glugii de la pufoaică. Cine-i ăsta ? Ah, da, îl cunosc ! Și adăugă surîzînd : N-aș fi crezut vreodată că fochiștilor le poate fi într-atît de frig încît să se înfofolească în asemenea hal.

— E într-adevăr Petersen, domnule comandant, confirmă Hartley cu glas scăzut. Vine cu noi.

— Cine a hotărît ? Și Petersen ăsta ? N-a fost el... ?

— Da, domnule comandant. A fost... a fost locotenentul lui Riley în afacerea de la Scapa. De hotărît, a hotărît medicul-șef. Petersen o să ne dea o mînă de ajutor.

— Nouă ? Mie, vrei să spui.

În glasul lui Vallery nu era nici amărăciune, nici sarcasm...

— Hartley, urmă el, ascultă-mă pe mine : nu te da niciodată pe mîna medicilor... Crezi că putem avea încredere în el ? adăugă el, jumătate în glumă.

— Cred că ar strînge de gît pe primul care s-ar uita urît la dumneavoastră, afirmă Hartley. E un om de ispravă, domnule comandant. Nu prea deștept, se lasă ușor dus, dar băiat bun, în fond.

Cînd ajunseră la piciorul scării, Petersen se trase puțin într-o parte ca să-i lase să treacă. Vallery se opri, ridică fața spre uriașul care-l domina cu vreo cincisprezece centimetri și se uită în ochii albaștri care-l fixau, gravi, de sub claia de păr cînepiu.

— Ei bine, Petersen, aflu de la Hartley că vii cu noi. Vrei într-adevăr s-o faci ? Să știi că nu ești defel obligat.

— Vă rog, dom'le comandant. Avea vorba înceată, iar pe obraz i se întipărise o ciudată expresie de amărăciune și demnitate. Îmi pare tare rău de ce s-a întîmplat...

— Ah nu, nu ! exclamă Vallery, brusc stînjenit. Nu m-ai înțeles. Acolo sus e îngrozitor de frig. Dar dacă, totuși, vii cu noi o să-mi pară foarte bine. Chiar vrei să vii ?

Petersen îl privi lung, un zîmbet i se lăți treptat pe buze și fața i se împurpură de plăcere. În clipa în care comandantul puse piciorul pe prima treaptă, brațul uriașului îi cuprinse umerii. Senzația, așa cum avea s-o descrie ceva mai tîrziu Vallery, era aceea pe care ți-o dă ascensorul.

De acolo porniră să-l vadă pe mecanicul șef Dodson în compartimentul mașinilor, un Dodson vesel, încurajator, supercompetent, mecanic pînă-n vîrful unghiilor, devotat în exclusivitate giganticelor mașini care-i fuseseră încredințate. Vizitară, după aceea, postul mecanicilor, urcînd în acest scop scara care ducea la puntea superioară, între cantina distrusă și corpul de gardă. După căldura din compartimentul cazanelor, brusca scădere a temperaturii, cu 40°, tăia răsuflarea, bloca traheia, făcea ridicol de insuficient „echipamentul polar", paraliza pur și simplu mișcările.

Tuburile pentru lansarea torpilelor de la babord — singurele în stare de alarmă — erau doar la patru pași. Servanții, adăpostiți de vînt în spatele magaziei distruse a șefului de manevre, erau lesne de reperat după zgomotul pe care-l făceau tropăind pe blindaj ca să-și dezmorțească picioarele înghețate și după clănțănitul, de nestăpînit, al dinților.

Vallery scrută întunericul și întrebă :

— Maistrul torpilor e aici ?

— Domnul comandant ? făcu o voce surprinsă și neîncrezătoare.

— Da. Cum merg treburile ?

— Foarte bine, domnule comandant, răspunse omul, încă șovăitor și nesigur. Cred că piciorul stîng al tînărului Smith e pierdut, domnule comandant. Degerătură...

— Transportați-l imediat jos. Și organizează echipa în așa fel încît să faceți carturi de cîte zece minute : unul rămîne de gardă la telefon, aici, ceilalți patru — la postul mecanicilor. Ai înțeles ? Executarea !

Se îndepărtă grăbit ca și cum ar fi vrut să evite mulțumirile, stînjenitoare pentru el, și să audă murmurele de satisfacție.

Trecură prin atelierul torpilelor unde erau înmagazinate torpilele de rezervă și buteliile de aer comprimat și urcară scărița care ducea spre puntea șalupelor de salvare. O clipă Vallery se opri apucîndu-se cu o mînă de bigă și apăsînd cu cealaltă peste nas și gură șervetul transformat deja într-o bucată solidă de gheață însîngerată. De-o parte și de cealaltă a navei distingea confuz formele spectrale ale vaselor de comerț ; clar se vedeau doar catargele oscilînd leneș pe fondul înstelat al cerului, în ritmul ușoarei hule care începuse să agite marea. Se scutură și-și strînse mai bine fularul în jurul gîtului. Dumnezeule, ce frig ! Porni mai departe, către prova, sprijinindu-se greoi de brațul lui Petersen. Zăpada, groasă de aproape zece centimetri, absorbi zgomotul pașilor în timp ce se apropia, de la spate, de amplasamentul unui tun Oerlikon. Mîna lui se așeză cu blîndețe pe umărul tunarului ghemuit în nișa de oțel, cu gluga canadienei trasă peste cap.

— Totu-i în ordine, tunarule ?

Nici un răspuns. Omul păru că mișcă ușor, apoi se imobiliză la loc.

— Te-am întrebat dacă totu-i în ordine ?

Glasul lui Vallery se înăsprise. Îl zgîlții pe om de umăr și se întoarse iritat către Hartley :

— Doarme ! Doarme în post ! Sîntem cu toții morți de somn, știu așta, dar camarazii lui de jos contează pe veghea lui. E de neiertat ! Notează-i numele !

— „Notează-i numele !" repetă ușurel Nicholls, aplecat peste tunar. Își dădea seama că n-ar fi trebuit să vor-

bească așa, dar nu se putuse abține. Numele ? La ce bun ? Pentru familie ? Omul e mort.

Zăpada începuse să cadă din nou, rece, apoasă, ușoară în timp ce vîntul se întețea puțin. Vallery simți primii fulgi atingîndu-i, invizibili în bezna nopții obrazul, auzi în depărtare geamătul vîntului în greement și se scuturâ.

— Radiatorul nu-i mai funcționează, spuse Hartley îndreptîndu-se de spate după ce explorase cu mîna peretele nișei. Glasul sunase obosit. Oerlikoanele astea au niște radiatoare fixate pe pereții nișei. Tunarii se reazemă de ele ore în șir... Probabil, a sărit siguranța... Au fost preveniți de mii de ori că se poate întîmpla așa ceva.

— Doamne, Doamne, Vallery clătină încetișor capul. Se simțea teribil de bătrîn și de istovit. Ce moarte inutilă... ce moarte fără rost... Dă ordin să fie transportat la cantină, Hartley.

— Imposibil, domnule comandant, spuse Nicholls, ridicîndu-se la rîndul său. Va trebui așteptat. Cu frigul ăsta și cu rapiditatea rigidității cadaverice... ei bine, va trebui așteptat.

Vallery aprobă cu o mișcare a capului și se întoarse greoi. Brusc, difuzorul instalat în spatele bigăi rupse tăcerea nopții cu glasul său spart.

— Mă auziți ? Mă auziți ? Comandantul să fie anunțat să ia neîntîrziat legătura cu puntea de comandă.

Mesajul se repetă de trei ori, după care difuzorul tăcu.

— Unde-i telefonul cel mai apropiat ? întrebă imediat Vallery pe Hartley.

— Chiar aici, domnule comandant.

Hartley se apropie de Oerlikon și-i luă mortului receptoarele și microfonul : Există în permanență cineva la centrala de tir antiaerian.

— Mai precis în ceea ce a mai rămas din centrală.

— Centrala ? Comandantul vrea să vorbească cu puntea de comandă. Faceți-mi legătura. Întinse receptorul lui Vallery. Poftim, domnule comandant.

— Mulțumesc. Comanda ? Da... da... da... Foarte bine. Să fie detașat *Sirrus*... Nu, Turner... oricum nu pot face nimic mai mult... să rămînem la posturi, asta-i tot.

Îi dădu receptorul lui Hartley și spuse pe un ton sec :

— Asdic-ul lui *Viking* a stabilit un contact. Roșu 90.

Se răsuci pe călcîie, cercetă cu privirea întunecimea mării și-și dădu seama de inutilitatea gestului său instinctiv. Ridică din umeri și adăugă :

— L-am trimis pe *Sirrus* într-acolo. Să mergem.

Inspecția posturilor de pe puntea șalupelor se încheie cu o vizită la echipa „pom-pom"-ului central, comandată de bărbosul Doyle. Înghețați pînă-n măduva oaselor, servanții dîrdîiau de frig. Opinia lor despre timpul de-afară a fost exprimată respectuos, dar cu franchețe marinărească. Apoi, Vallery și suita coborîră îndărăt pe puntea principală. Acum, comandantul nu mai protesta deloc împotriva ajutorului și sprijinului lui Petersen ; dimpotrivă, era prea bucuros și-l blagoslovea pe Brooks pentru prevederea și solicitudinea lui, fiind totodată adînc mișcat de rara delicatețe care-l făcea pe giganticul norvegian să-și retragă brațul de fiecare dată cînd treceau pe lîngă un grup de oameni sau cînd comandantul se oprea să le vorbească.

În timp ce așteptau în dosul ușii blindate din capătul prova al bucătăriei ca să fie desfăcut capacul care dădea spre postul fochiștilor, Vallery și Nicholls auziră bubuitul înfundat al grenadelor antisubmarine — patru la număr — lansate undeva departe și simțiră unde de șoc lovind coca navei. Imediat după prima detunătură Vallery încremeni, cu capul ușor plecat, atent, cu privirea scrutînd infinitul, în atitudinea dintotdeauna a omului al cărui auz lucrează pentru toate celelalte simțuri. Șovăi un moment, dădu din umeri apoi, ajutîndu-se cu brațul, ridică piciorul ca să-l treacă peste rama tambuchiului. Era tot ce putea face.

În mijlocul postului fochiștilor exista un alt capac, mai greu. Și acesta a fost deschis. O scară cobora pînă la postul servomotorului, care, ca la majoritatea navelor de război moderne, se afla departe de tot de puntea de comandă, ascuns undeva în inima vasului, sub puntea blindată. Vallery stătu două minute de vorbă, cu glas scăzut, cu maistrul timonier, în timp ce Petersen, înghesuit în spațiul restrîns al postului, se muncea cu masivul capac

— 200 de kilograme de oțel, acționat de un scripete cu contra-greutate — deschizînd accesul la cală ; aici, în punctul cel mai de jos al lui *Ulysses*, se aflau centrala artileriei și postul instalațiilor electrice auxiliare Nr. 2.

Un loc misterios, tulburător pentru văz și auz, acest post al instalațiilor auxiliare ; în fața fiecărui panou înțesat de zeci de comutatoare, întrerupătoare și reostate, sutele de siguranțe, deconcertante pentru un neinițiat prin numărul și complexitatea lor, formau adevărate etaje. La fel de deconcertante erau și cele mai bine de douăzeci de generatoare auxiliare, al căror țiuit ascuțit, disonant, frenetic punea nervii la grea încercare. Odată ajuns în capul scării, Nicholls nu-și putu reprima o mișcare involuntară de recul. Ce loc infernal ! Ce lesne ar fi fost, pentru minte și nervi, să sară în această incontinuă cacofonie nesincronizată, peste limita care desparte raționalul de demență !

Momentan, în încăpere se găseau doar doi oameni, un gradat electrician și ajutorul său, aplecați peste un mare compas giroscopic Sperry, trebăluind la cine știe ce reglaj de latitudine al acestui mecanism extrem de complicat. Își ridicară imediat privirile și vlăguita lor surprindere se prefăcu într-o la fel de vlăguită bucurie. Vallery schimbă cu ei cîteva cuvinte — conversația era anevoioasă în infernul de zgomote — apoi se îndreptă spre ușa ce dădea în postul central al artileriei.

Avea mîna pe clanță cînd înțepeni într-o imobilitate absolută. O altă serie de grenade explodase, de astă dată sensibil mai aproape, la cel mult 400 de metri. Știau că e vorba de grenade antisubmarine fiindcă așa le dictau mintea și experiența, căci altminteri, pentru cineva aflat în adîncul măruntaielor unui vas de război, detunătura unei grenade nu aduce cîtuși de puțin cu zgomotul unei explozii, nu seamănă cu un bubuit ca de tunet ; ceea ce se aude e un formidabil zăngănit metalic, de parcă un uriaș ar fi izbit corpul navei cu un gigantic ciocan și că toate niturile blindajului ar fi sărit.

Urmară, aproape imediat, alte două explozii și *Ulysses* se mai cutremura de șocul ultimei dintre ele, cînd Vallery apăsă pe clanță și intră, urmat de însoțitorii săi. Petersen

închise ușor ușa și, instantaneu, vacarmul asurzitor al motoarelor electrice făcu loc tăcerii din postul central al artileriei.

Cu toate că și aici, ca și în camera alăturată, panourile se încastrau în adevărate blocuri de siguranțe, elementul dominant îl constituiau cele două uriașe calculatoare electronice care ocupau aproape jumătate din spațiu. Legătură vitală între posturile de telemetre și turele, aceste aparate erau, în general, teatrul unei intense activități ; însă distrugerea cvasitotală a telemetrelor, survenită în acea dimineață, le făcuse practic inutile și, cu personalul ei, acum redus, încăperea părea bizar de potolită. Prezenți nu erau decît opt oameni și un ofițer.

În pofida pancartei „Fumatul interzis", atmosfera era albastră de fumul care se ridica din țigări, formînd un adevărat nor ce deriva molatec spre gura de ventilație. Toate aceste țigări aprinse îi dădură lui Nicholls un straniu sentiment de securitate ; erau singura dovadă de viață în mijlocul nefirești tăceri și imobilității neomenești a celor din jur.

Privi, cu un soi de curiozitate detașată, marinarul aflat cel mai aproape de el. Slab și negricios, ședea ușor aplecat în față, cu cotul sprijinit de masă ; între degetele cu țigara aprinsă și buzele întredeschise, un lat de palmă. Fumul urca în volute prin fața ochilor, indiferenți la pișcătura lui. La capătul minusculului chiștoc, scrumul se adunase și sta gata-gata să cadă. Nicholls se întrebă de cît timp ședea el așa, imobil, absolut imobil... și pentru ce ?

Firește, aștepta. Era unica explicație : așteptarea. Așteptarea și nimic mai mult. De ce anume ? Și pentru prima oară Nicholls înțelese, ca într-o strălucire orbitoare de lumină, ce înseamnă să aștepți, să aștepți cu nervii întinși dincolo de limita cînd dinții îți clănțăne de spaimă, întinși pînă la o stare de catalepsie, vecină cu demența, să aștepți torpile care să te sfarme, să te dezagrege. Și tot pentru ultima oară pricepu de ce eternii șugubeți, pentru care orice și oricine erau motiv de bancuri, nu glumeau niciodată pe socoteala postului central de artilerie. O capcană mortală nu poate fi subiect de rîs.

Postul se afla la șase metri sub linia de plutire ; în prova lui era magazia de muniții „B", în pupa, compartimentul cazanelor „A" ; la tribord și babord se găseau rezervoarele de păcură, iar dedesubt, carena, neprotejată de nimic, țintă ideală pentru minele acustice și pentru torpile. De jur împrejur nu erau decît elemente potrivnice și primejdii de moarte și ar fi fost de ajuns o mică scăpărare, un fleac de scînteie, ca să se declanșeze anihilanta realitate... Iar deasupra lor, separîndu-i de punțile unde ar mai fi avut o șansă la o mie să supraviețuiască, o puzderie de uși și de capace putînd oricînd să se blocheze, să nu mai poată fi deschise în clipa în care o explozie ar fi torsionat metalul. De altfel, din principiu, ușile etanșe, ale unei structuri concepute ca grele, trebuie să rămînă închise în caz de avarie, pentru a separa restul navei de compartimentele inundate. Toate aceste lucruri, oamenii din postul central le știau.

— Bună seara. Totu-i în ordine aici ?

Calm ca întotdeauna, glasul lui Vallery răsună în tăcuta încăpere cu o tărie nefirească. Fețe surprinse, palide, încordate, se întoarseră brusc spre el, ochii se măriră cu stupefacție. Nicholls își dădu seama că zgomotul exploziilor mascase intrarea lor.

— Nu trebuie să vă îngrijoreze toată această gălăgie, continuă Vallery pe un ton liniștitor. E un submarin pe care *Sirrus* îl urmărește. Puteți chiar să vă felicitați că sînteți aici și nu la bordul acelui submarin.

Nimeni nu scoase o vorbă. Nicholls, care-i observa, văzu cum privirile lor se mută de la fața lui Vallery la țigările interzise și înțelese sentimentul de stînjeneală pe care-l încercau văzîndu-se prinși de comandant în flagrant delict de încălcare a regulamentului.

— Aveți vești de la postul central al telemetrelor, Brierley ? întrebă el, aparent neremarcînd tensiunea generală, pe ofițerul șef al Centralei.

— Nu. Nimic. Acolo sus totu-i liniștit.

— Bravo ! exclamă Vallery vizibil bine dispus. Cînd nu sînt vești, înseamnă că veștile-s bune.

Scoase mîna din buzunar și-i oferi port-țigaretul.

— Fumezi ? Dumneata, Nicholls ?

Luă și el o țigară, puse tabachera la loc în buzunar și culese cu un gest distrat cutia de chibrituri aflată în fața celui mai apropiat dintre marinari ; și chiar dacă reținu tresărirea incredulă a omului, începutul timid al unui zîmbet, ușoara relaxare a umerilor osteniți într-un tăcut suspin de ușurare, nu lăsă să se vadă nimic din toate acestea.

Bubuitul năprasnic al unei noi serii de grenade acoperi scîrțîitul capacului și tusea convulsivă a lui Vallery în momentul în care fumul pătrunse în plămîni. Singură, noua pată roșie de pe șervetul făcut fleașcă, îl trădă. Cînd ultima vibrație se stinse, comandantul aruncă în jur o privire plină de milă.

— Dumnezeule mare, întotdeauna zăngăne așa aici ?

Brierley zîmbi ușor :

— Mai mult sau mai puțin, domnule comandant. De regulă însă e mai rău.

Vallery privi îndelung și pe rînd oamenii din Centrală, după care făcu un gest cu capul în direcția provei :

— Acolo-i magazia de muniții „B", nu-i așa ?

— Da, domnule comandant.

— Iar de jur împrejur niște rezervoare încăpătoare de păcură ?

Brierley dădu din cap. Toate privirile erau acum ațintite asupra comandantului.

— M-am lămurit. Sincer vorbind, prefer de departe slujba pe care o am... n-aș face schimb cu voi nici pentru un imperiu... Nicholls, cred că vom rămîne cîteva minute ca să ne fumăm în liniște țigările... De altfel, gîndește-te cu cîtă fervoare sporită vom binecuvînta noi clipa cînd o să ieșim de aici.

Rămase cam cinci minute sporovăind liniștit cu Brierley și oamenii lui. Stinse apoi țigara, își luă rămas bun și se îndreptă spre ușă.

— Domnule comandant.

O voce îl opri chiar în prag ; era vocea marinarului slab și negricios de la care împrumutase chibriturile.

— Da, ce s-a întîmplat ?

— M-am gîndit că poate v-ar place să-l luați pe ăsta, spuse tînărul întinzîndu-i un șervet alb și curat. Cel pe care-l aveți dumneavoastră e... e...

— Mulțumesc, spuse Vallery luînd șervetul fără nici o șovăire. Mulțumesc mult.

Cu tot ajutorul lui Petersen, urcușul pînă la puntea superioară îl istovi din cale afară. Acum pășea tîrîndu-și greoi picioarele.

— Ascultați-mă, domnule comandant, e o adevărată nebunie ce faceți, interveni îngrijorat la culme Nicholls. Vă rog să mă iertați, n-am vrut să spun asta, dar... dar vă rog foarte mult, veniți să-l vedeți pe doctorul Brooks.

— Neapărat, răspunse Vallery într-o șoaptă răgușită. E, de altfel, următoarea noastră escală.

Din cinci-șase pași ajunseră la ușa infirmeriei. Vallery insistă să-l vadă pe Brooks între patru ochi. Cînd, după o bucată de vreme, apăru din cabinetul de consultații, părea din nou în formă ; pasul îi era ușor, un zîmbet plutea pe buze. Zîmbea și Brooks. La ieșire, Nicholls rămase puțin în urma comandantului.

— I-ați dat ceva, domnule doctor ? întrebă el. Pur și simplu omul acesta se omoară !

— A luat ceva, nu prea mult, răspunse Brooks, surîzînd ușor. Știu că se omoară, și o știe și el. Dar știe pentru ce o face, știu și eu, și el știe că știu. În orice caz, se simte mai bine. Nu mai fi îngrijorat, Johnny.

Nicholls așteptă în capul de sus al scării ca Vallery și ceilalți să revină de la centrala telefonică și de la postul de instalații auxiliare electrice nr. 1. Se dădu în lături făcîndu-le loc, dar comandantul îl apucă de braț și porni încetișor cu el către prova, pe lîngă postul torpilorilor, salutînd sec, în trecere, pe Carslake, numit să conducă o echipă de intervenție. Carslake, a cărui față era în continuare înfășurată în pansamente, răspunse aruncîndu-i o privire rătăcită, de parcă nici nu l-ar fi recunoscut. Vallery avu o clipă de ezitare, clătină din cap, apoi se întoarse, zîmbind, spre Nicholls.

— Asociația medicilor britanici ține ședințe secrete, ai ? întrebă el. N-are importanță, Nicholls, și, mai ales, nu-ți face griji. Eu ar trebui să fiu cel îngrijorat.

— De ce, domnule comandant ?

— Rom în turele, țigări în Centrala artileriei și acum, un whisky vechi și admirabil într-o sticlă de „Lysol". Am crezut că doctorul Brooks vrea să mă otrăvească... și ce moarte minunată ar fi fost ! Excelent produs. Toate scuzele medicului-șef pentru această vămuială a proviziei dumitale personale.

Nicholls roși violent și începu să bîlbîie un soi de explicație.

— Las-o baltă, băiete, las-o baltă. Ce importanță mai are ? Mă întreb, însă, care va fi următoarea noastră descoperire ? O fumătorie de opium pe platforma cabestanului sau un grup de dansatoare în turela „B" ?

Dar nici în locurile pomenite, nici aiurea nu găsiră altceva decît frig, suferințe și o epuizare fizică agravată de foame. Și de astă dată Nicholls constată că vizita lor — mai exact aceea a lui Vallery — îi lasă pe oameni într-o stare mai bună. În schimb, starea lor era acum jalnică ; Nicholls abia își mai tîra picioarele și o dîrdîială continuă îl sleia de puteri. Nu izbutea în nici un chip să priceapă de unde lua Vallery forța necesară continuării inspecției. Pînă și robustul Petersen începuse să se cam clatine, nu atît din pricină că-l purta aproape pe brațe pe comandant, cît din cauza efortului cerut de deblocarea cu lovituri de ciocan a nenumărate capace și uși, ferecate de ger.

Rezemat de un panou despărțitor și gîfîind din greu după urcușul scării comunicînd cu magazia de muniții „A", Nicholls aruncă lui Vallery o privire pe care acesta o interpretă corect și la care răspunse clătinînd din cap în semn de refuz și zîmbind :

— Dacă tot am pornit, să mergem pînă la capăt. Nu ne-a rămas decît platforma cabestanului. Mă îndoiesc că vom găsi pe careva acolo, dar e mai bine să ne convingem totuși.

Dădură încet roată grelei mașinării care ocupa centrul platformei, trecură prin fața magaziei de acumulatoare, a celei cu fanioane, a atelierului electric, a închisorii și ajunseră la magazia de vopsele, compartimentul cel mai din față al navei.

Vallery întinse mîna, atinse cu un gest simbolic ușa, zîmbi obosit și se întoarse. Trecînd prin dreptul închisorii, deschise mașinal vizeta, aruncă înăuntru o privire de circumstanță și-și reluă mersul. Dar nu făcu doi pași și se opri, reveni și deschise din nou vizeta.

— Pentru numele... Ralston ? Ce faci acolo ? exclamă el.

Ralston zîmbi. Văzut prin geamul gros zîmbetul părea mai curînd un rînjet. Gesticulă arătînd ferestruica închisă, dîndu-le de înțeles că nu aude nimic.

Vallery trase enervat zăvorul.

— Ce faci aici, Ralston, întrebă el fulgerîndu-l cu privirea. Acum ți-ai găsit să faci pe deținutul ? Vorbește ! Răspunde !

Surprins să-l vadă pe comandant atît de furios, Nicholls își spuse că n-ar vrea niciodată să fie obiectul mîniei sale.

— Am fost închis, răspunse Ralston pe un ton care voia să zică : „Ce întrebare stupidă !"

Vallery roși ușor.

— Cînd ? chestionă el.

— Azi dimineață la zece treizeci, domnule comandant.

— Cine te-a închis ?

— Domnul căpitan comandant al poliției, domnule comandant.

— Din ordinul cui ? întrebă furios Vallery.

Cu chipul împietrit, Ralston îi aruncă o privire lungă înainte de a răspunde.

— Dintr-al dumneavoastră, domnule comandant.

— Dintr-al meu ! exclamă Vallery. Nu i-am spus să te închidă.

— Dar nici nu i-ați spus să n-o facă, replică Ralston cu glas egal.

Vallery tresări. Se făcuse vinovat de uitare, de lipsă de grijă și gîndul acesta era dureros pentru el.

— Unde-i postul dumitale de luptă noaptea ?

— Tuburile lansatorpile de la babord, domnule comandant.

„Iată și motivul pentru care am fost salutat doar de echipa tribord", își spuse Vallery în gînd, ca apoi să continue cu glas tare :

— Deci ai fost ținut aici și în timpul alarmei de luptă ? Nu știai că e interzis ? Că e contrar tuturor regulamentelor ?

— Ba da, domnule comandant. Eu unul o știu, răspunse Ralston, cu același surîs rece pe buze. Dar o știe și domnul căpitan de poliție ?... se întrerupse o clipă ca să zîmbească iarăși. Sau poate că a uitat pur și simplu.

— Hartley ! Vallery își recăpătase sîngele rece. Tonul era calm și sever. Să vină imediat căpitanul de poliție ! Cu cheile !

Un acces violent de tuse îl zgîlții, șervetul se umplu de sînge ; apoi ochii se ațintiră asupra lui Ralston.

— Îmi pare rău de cele întîmplate, băiete, făcu el articulînd încet cuvintele. Îmi pare sincer rău.

— Ce e cu petrolierul ? întrebă încetișor Ralston.

— Cum ai spus ? făcu Vallery, care nu se aștepta la această schimbare bruscă de subiect. Care petrolier ?

— Cel care a fost avariat azi dimineață, domnule comandant.

— Continuă să navigheze împreună cu noi, răspunse intrigat Vallery. Merge, dar a ambarcat multă apă. Ai vreun motiv special să te interesezi de el ?

— Nici unul, domnule comandant. Mă interesa așa, pur și simplu, răspunse tînărul, de astă dată cu un zîmbet adevărat pe buze. Înțelegeți...

O explozie înfundată sfărîmă tăcerea nopții, întrerupîndu-l. Sub presiunea undei de șoc *Ulysses* se înclină puternic la babord. Vallery se clătină și ar fi căzut fără intervenția promptă a lui Petersen. Mișcarea de ruliu a navei care se redresa îl obligă la un alt efort ; Nicholls întîlni privirea lui, brusc înspăimîntată. Acest zgomot le era, din nefericire, prea binecunoscut.

Doctorul îi susținu privirea, cu inima strînsă de milă pentru acest muribund în sarcina căruia cădea acum o nouă povară ; dădu încet din cap, confirmînd în silă ceea ce exprimau, fără ajutorul cuvintelor, ochii lui Vallery.

— Mă tem că aveți dreptate, domnule comandant. A fost o torpilă. Careva a oprit-o cu coca lui.

„Atenție ! Glasul din difuzor era precipitat, intens, nefiresc de tare în tăcerea care urmase exploziei. Atenție ! Comandantul e chemat pe puntea de comandă. Urgent ! Comandantul pe puntea de comandă ! Urgent !

● XI ● VINERI SEARĂ

Aproape curbat în două, comandantul Vallery se agăță de balustrada scării care ducea la puntea prova. Aruncă o privire mării, dar nu putu distinge nimic. Prin fața ochilor plutea, orbindu-l, o învolburare întunecată, mugitoare, parcă stropită de sînge și străbătută de fulgere de lumină. Respira greu, durerea îi săgeta plămînii martirizați, un clește uriaș îi strîngea coastele de jos, sfărîmîndu-le. Bezmetica goană de la compartimentul cabestanului pînă aici îl ucisese aproape. Realiza, vag, lucrul acesta și-și spunea că bravase moartea prea mult, mult prea mult, și că, pe viitor, ar trebui să fie mai prudent...

Treptat, vederea i se limpezi, dar lumina cea orbitoare stăruia. „Dumnezeule mare, gîndi Vallery, și un orb ar putea vedea tot ce e de văzut aici.“ Acest „tot“ era silueta întunecată și atît de ștearsă încît putea trece drept imaginară, a unui petrolier, cufundat mult în apă și o coloană uriașă de flăcări, înaltă de cîteva sute de metri, țîșnind din mijlocul ciupercii de fum dens care-i învăluia etrava.

Între ei era cam o jumătate de milă, dar chiar și la distanța aceasta mugetul incendiului era aproape insuportabil. Vallery îl fixa îngrozit. În spatele lui auzea cum înjură Nicholls, cu ciudă, pe-nfundate, continuu.

Mîna lui Petersen atinse brațul lui Vallery.

— Domnul comandant dorește să urce pe puntea de comandă ?

— O clipă, Petersen, o clipă. Așteaptă.

Mintea se pusese din nou în acțiune ; ochii — aveau patruzeci de ani de antrenament — parcurgeau, automat, orizontul. „Ciudat, își spuse el, petrolierul aproape nu se vede — e probabil *Vytura* — perdeaua asta groasă de fum îl maschează...“ Celelalte vase ale convoiului, albe, aidoma unor fantome, se detașau perfect pe albastrul-indigo al cerului, scăldate într-o lumină ucigașă. Pieriseră pînă și stelele.

Își dădu seama că Nicholls sfîrșise cu înjurăturile și că-i vorbea.

— E un petrolier, nu-i așa, domnule comandant ? N-am face bine dacă ne-am îndepărta ? Amintiți-vă bine cum s-a întîmplat cu celălalt !

— Care celălalt ?

Vallery abia dacă-l asculta.

— *Cochella*. Acum cîteva zile... Ba nu, Dumnezeule, nu, a fost chiar azi dimineață !...

— Cînd petrolierele iau foc, ele ard, Nicholls, rosti Vallery cu o stranie detașare. Dacă e vorba doar de incendiu, pot rezista destul de mult timp. Petrolierele mor greu, dragul meu, teribil de greu. Ele izbutesc să trăiască chiar și atunci cînd alte nave ar fi demult la fund.

— Dar trebuie să aibă o gaură cît o casă în bord ! protestă Nicholls.

— N-are importanță, replică Vallery care părea că așteaptă, că pîndește ceva. Vasele astea au o formidabilă rezervă de energie. Poate din pricina celor 27 de cale-rezervoare perfect etanșe, ca să nu mai vorbim de coferdamuri, de compartimentele pompelor, de mașini... N-ai auzit niciodată de procedeul Nelson care constă în insuflare de aer comprimat în calele unui petrolier ca să i se redea flotabilitatea și să fie împiedicat să se scufunde ? N-ai auzit niciodată de căpitanul Dudley Mason și de *Ohio* ? N-ai auzit...

Se opri brusc și, cînd reluă, visătoarea molcomeală din glas dispăruse.

— Am știut ! exclamă el cu o voce vibrînd de surexcitare. Am bănuit ! *Vytura* continuă să navigheze, să guverneze ! Sfinți părinți ! Uite-o că face aproape 15 noduri ! Urgent pe puntea de comandă !

Picioarele lui Vallery se desprinseră de punte și n-o regăsiră decît în momentul în care, cu infinite precauțiuni, Petersen îl depuse pe panoul gudronat în fața unui secund uluit. Vallery zîmbi ușor la vederea uimirii lui Turner, ale cărui sprîncene stufoase puneau două accente

circumflexe pe chipul lui osos de pirat, cu trăsăturile mai dăltuite ca oricînd de flăcările orbitoare ale petrolierului incendiat. „Dacă e cineva care s-a născut 400 de ani mai tîrziu, apoi acela se cheamă... se surprinse Vallery gîndind aiurea... dar ce fericire e să ai un asemenea om lîngă tine !"

— Mă simt foarte bine, Turner, spuse el cu un rîs scurt. Brooks a decis că am neapărată nevoie de un Vineri. E fochistul Petersen. Își joacă rolul cu prea mult entuziasm și e, poate, înclinat să execute ordinele cu un oarecare exces de conștiinciozitate. Dar în seara asta a fost pentru mine o adevărată mană cerească... Nu-ți bate capul cu mine... spune-mi mai bine ce crezi despre dumnealui ? și arătă cu degetul petrolierul care ardea acum cu o flacără și mai albă, la fel de greu de privit ca și soarele la amiază.

— Un excelent far pentru orice navă sau avion german aflat în căutarea noastră, bombăni Turner. Am putea tot atît de bine expedia un mesaj la Trondjhem *, dîndu-le nemților latitudinea și longitudinea noastră.

— Întocmai — aprobă Vallery. În plus, oferă și cîteva ținte magnifice submarinului care l-a torpilat. E un individ periculos, domnul acesta, Turner. Treaba pe care a făcut-o e remarcabilă... într-o obscuritate aproape totală.

— A existat pesemne un hublou pe care cineva a uitat să-l închidă. N-avem destule nave de escortă ca să putem verifica tot timpul camuflajul. În rest, remarcabilul ăsta îi iese în momentul de față pe nas. *Viking* e deasupra lui, în contact direct. Eu l-am trimis.

— Bravo ! aprobă, călduros, Vallery. Se răsuci înspre petrolierul în flăcări, apoi din nou către Turner. Fața îi era crispată. — Va trebui să-l sacrificăm.

Turner înclină încetișor capul și repetă :

— Va trebui să-l sacrificăm.

— E *Vytura*, nu-i așa ?

— Da. Același care a mai primit o lovitură azi dimineață.

* Oraș în nordul Norvegiei, puternică bază navală și aviatică a germanilor pentru zona arctică (N. Tr.)

— Cine-l comandă ?

— Habar n-am, mărturisi Turner. Pilot, știi unde-i lista cu navele convoiului ?

— Nu, domnule secund. Baby-Kapok era șovăitor, surprinzător de nesigur pe el. Știu că o avea domnul amiral... acum însă e probabil distrusă.

— Ce te face să crezi una ca asta ? întrebă cu vioiciune Vallery.

— Azi după-amiază, Spicer, ordonanța domnului amiral, a fost cît p-aci să moară sufocat de fum ; l-a găsit pe domnul amiral făcînd un foc cît toate zilele în cada de baie. Zicea că arde documente de importanță vitală care nu trebuie să cadă în mîinile inamicului. Erau, în special, vechi jurnale de bord, dar cred că și lista cu navele convoiului se găsea printre ele. Nu-i nicăieri în altă parte.

— Sărmanul bătrîn... Din fericire, Turner își aduse aminte la timp că vorbește despre amiral, se opri, clătină din cap cu milă și întrebă : Să-i expediez un semnal lui Fletcher, pe *Cape Hattteras ?*

— N-are rost, făcu, agasat, Vallery. Nu mai avem timp... Bentley, către căpitanul *Vyturei :* „Rog evacuați imediat nava ; vă scufundăm".

În aceeași clipă Vallery se clătină și instinctiv se agăță de brațul lui Turner.

— Iartă-mă, te rog, am impresia că picioarele refuză să mă mai slujească. Mai exact, au și refuzat. Zîmbi trist fețelor îngrijorate întoarse spre el. Inutil să mai pozez, nu-i așa ? Cînd picioarele încep să se răzvrătească... Of, Doamne, s-a zis cu mine !

— Nici nu-i de mirare ! replică Turner. Nu m-aș purta cu un cîine turbat cum vă purtați dumneavoastră cu propria persoană ! Haideți, domnule comandant, instalați-vă în fotoliul amiralului. Și încă imediat. Dacă n-o faceți, îi ordon lui Petersen să vă ducă pe brațe, amenință el părîndu-i-se că Vallery vrea să protesteze.

Un zîmbet înlocui însă protestul așteptat și Vallery se lăsă cuminte ajutat să se așeze în fotoliu. Scoase un oftat adînc, binecuvîntînd rezemătoarele pentru brațe și ceafă. Se simțea la capătul puterilor, neputincios, trupul

său vlăguit era numai durere, frigul îl ucidea ; în același timp, era mîndru și recunoscător că Turner nici măcar nu-i sugerase să coboare.

Auzi în spatele său zgomotul ușii metalice care se închidea, murmur de glasuri, apoi Turner își făcu apariția zicînd :

— A sosit comandantul poliției, domnule comandant. L-ați chemat dumneavoastră ?

— Da, eu.

Vallery se întoarse. Chipul i se înăsprise.

— Poftim încoace, Hastings.

Comandantul poliției luă poziția de drepți. Ca de obicei, fața sa era o mască indescifrabilă, lipsită de orice expresie, aproape inumană în lumina crudă a incendiului.

— Ascultă-mă atent, făcu Vallery nevoit să ridice vocea ca să domine vuietul flăcărilor. Efortul acesta îl sleia. Nu am timp acum să stau de vorbă cu dumneata. O să te chem mîine dimineață. Pînă atunci, vei elibera imediat pe maistrul-torpilor Ralston. După aceea, predai funcția, hîrtiile și cheile aspirantului Perrat. E a doua oară cînd ai depășit limitele autorității dumitale ; este un abuz peste care încă s-ar putea trece ; dar ai ținut închis un om în timpul alarmei de luptă. Deținutul putea muri ca un șobolan prins în capcană. Din acest moment nu mai ești comandantul poliției pe *Ulysses I* Asta a fost totul.

Timp de două secunde, Hastings rămase încremenit, păstrînd o tăcere uluită și incredulă. Apoi, disciplina de fier cedă și el făcu un pas înainte, cu brațele ridicate, rugător. Masca de pe fața sa căzuse, făcînd loc unei expresii de aiureală.

— Sînt demis din funcțiile mele ! Demis din funcții ! Domnule comandant, nu puteți face așa ceva ! Nu puteți...

Glasul i se frînse într-un sughiț de durere ; degetele de oțel ale lui Turner îi zdrobeau cotul.

— Să nu-i spui comandantului : „nu puteți", îi susură el la ureche. Ai auzit ce a ordonat ? Părăsește puntea !

Ușa pocni închizîndu-se în urma lui. Pe ton de conversație, Carrington observă :

— Careva de la bordul *Vyturei* are și cap, nu numai căciulă. Au pus un filtru roșu pe lampa Aldis. Fără el, semnalele ar fi rămas invizibile.

Tensiunea se risipi instantaneu. Toate privirile fixară luminița roșie care clipea de zor la treizeci de metri în spatele flăcărilor. Chiar și așa, semnalul era greu de deslușit. Brusc, reflectorul se stinse.

— Ce-a transmis, Bentley ? întrebă Vallery.

Bentley tuși în chip de scuză înainte de a traduce : „Aveți draci ? Încercați s-o faceți și intru în voi ! Mașina e intactă. Putem rezista".

Vallery închise ochii pentru o clipă. Începea să înțeleagă prin ce trecuse bătrînul Giles. Cînd îi deschise, hotărîrea sa era luată.

— Semnalizează : „Puneți în primejdie întregul convoi. Evacuați imediat nava ! Repet : imediat !"

Apoi, întorcîndu-se către secund :

— Mă înclin în fața lui. Cum ți-ar place să șezi călare pe cîteva mii de tone de benzină care te pot expedia în orice secundă *ad patres ?* Probabil are și ulei în unele tancuri... Doamne, ce silă mi-e să fiu obligat să amenințe un om în asemenea chip !

— Vă înțeleg, domnule comandant, murmură Turner. Știu ce înseamnă așa ceva. Mă întreb ce face însă *Viking*. Nu credeți c-ar fi trebuit să avem vești de la el ?

— Trimite un semnal, ordonă Vallery. Cere informații.

Se uită peste umăr, căutînd cu privirea ofițerul torpilor.

— Unde-i Marshall ? întrebă el.

— Marshall ? făcu Turner, surprins, La infirmerie, firește. E pe lista răniților, nu vă amintiți ? Patru coaste rupte.

— Așa-i, așa-i, încuviință Vallery, clătinînd ostenit din cap, furios pe sine însuși. Și primul maistru torpilor... Noyes, da ?... A fost ucis ieri în postul instalațiilor auxiliare nr. 3... Dar Vickers ?

— Se afla la comanda de vînătoare antisubmarină.

— Comanda de vînătoare antisubmarină... îngînă Vallery.

În momentul acela se întreba cum de-i mai bătea inima. Depășise demult stadiul oaselor înghețate și al sîngelui coagulat. Întregul său corp era un bloc compact de gheață... Nu bănuise vreodată că poate exista un asemenea frig. I se părea chiar deosebit de ciudat că încetase să mai tremure...

— Am s-o fac eu, domnule comandant, spuse Turner întrerupîndu-i reveria. Am să lansez torpila de aici, de pe puntea de comandă. Pe vremuri treceam drept cel mai prost ofițer torpilor... Zîmbi ușor... Poate că mîna n-a pierdut picul de îndemînare pe care l-a avut odată.

— Mulțumesc, făcu Vallery. Acționează.

— Vom fi nevoiți să lansăm de la tribord. Comanda de lansare babord a fost distrusă azi dimineață... nu i-a priit întîlnirea cu arborele trinchet... Mă duc să verific Dumaresq-ul *... Dumnezeule ! Strînse cu atîta putere umărul lui Vallery încît acesta se strîmbă de durere. E Amiralul, domnule comandant. Urcă pe puntea de comandă !

Vallery se răsuci. Turner spusese adevărul : Tyndall depășise parapetul și se îndreptă către el. În penumbra punții părea o fantomă. Flăcările conturau viu capul descoperit, cu șuvițe rare de păr alb, fața cenușie, jalnic mumificată, umerii subit căzuți, inexplicabil de slabi sub pelerina neagră de ploaie. Mai mult nu se putea vedea. În tăcere, Tyndall traversă puntea și se opri lîngă Vallery. Sprijinindu-se de brațul, prompt oferit, al lui Turner, comandantul coborî din fotoliu. Tyndall îl privi fără să zîmbească, dădu grav din cap și se cățără pe locul său. Luă apoi binoclul așezat pe măsuța din față și parcurse pe-ndelete orizontul.

Turner remarcă primul :

— Domnule amiral, nu aveți mănușile !

— Ce ? Ce-ai zis ? Tyndall puse binoclul la loc și-și cercetă, dar fără curiozitate, mîinile bandajate și pătate

* Dumarseq-ul era un ordinator în miniatură permițînd calcularea unghiului de ochire pentru lansarea torpilelor, în funcție de direcțiile de mers ale navelor și de viteza lor. (N.A.)

de sînge. Ah, știam că am uitat ceva ! E pentru a doua oară c-o fac. Mulțumesc, Turner.

Zîmbi politicos, luă binoclul și se apucă să examineze iarăși orizontul. Brusc, Vallery simți cum îl trece un fior, mai cumplit ca toate celelalte, un fior care n-avea nimic comun cu frigul nopții polare.

Turner șovăi o clipă, apoi se întoarse înspre Baby-Kapok.

— Pilotule, nu cumva am văzut atîrnînd în camera hărților o pereche de mănuși ?

— Ba da, domnule secund. Imediat.

Și Baby-Kapok dispăru fulgerător de pe punte.

Turner se uită din nou la amiral.

— Capul, domnule amiral... E descoperit. N-ați vrea o canadiană, o glugă ?

— O glugă ? făcu Tyndall înveselit. Ce să fac cu ea ? Nu mi-e frig... Acum însă iartă-mă, căpitane... Și binoclul a fost ațintit direct pe vîlvătăile orbitoare ale *Vyturei*.

Turner îl privi iarăși, îl privi și pe Vallery, ezită, apoi se îndreptă către colțul din pupa al comenzii.

Carpenter tocmai revenea cu mănușile cînd difuzorul postului T.F.F. se declanșă :

— T.F.F. către comandă ! T.F.F. către comandă ! Semnal de la *Viking* : „Pierdut contactul. Continui cercetările".

— „Pierdut contactul !" exclamă Vallery. Cel mai rău lucru care ni se putea întîmpla ! Un submarin nereperat care dă tîrcoale și întregul FR 77 iluminat ca la bîlci. „Un bîlci, gîndi el cu amărăciune, barăci unde se trage cu pușca în porumbei de lut... Și nici o posibilitate de a riposta acum, cînd contactul a fost pierdut. În orice secundă de aici încolo deci..."

Se răsuci pe călcîie, dar trebui să se apuce de habitaclu ca să nu cadă. Uitase cît e de slăbit și cît de tare îl dezechilibra înclinarea punții avariate.

— Bentley ! Nici un răspuns de la *Vytura* ?

— Nu, domnule comandant. Bentley era tot atît de îngrijorat ca și secundul, la fel de conștient că trebuie să se grăbească. Poate că nu mai au curent... Ba nu, uite-i că semnalizează !

— Domnule comandant, răsună glasul lui Turner.

Vallery se întoarse.

— Ce s-a întîmplat, Turner ? Nădăjduiesc că nu vii cu alte veşti proaste ?

— Mi-e teamă că da, domnule comandant. Imposibil de manevrat tuburile babord. Sînt înţepenite.

— Imposibil de manevrat ! exclamă iritat Vallery. Uite ce noutate ! Au făcut gheaţă. Dă-o jos cu ciocanul, cu apă clocotită, cu lampa de sudură, ia orice vechitură de...

— Regret, domnule comandant, îl întrerupse Turner clătinînd cu părere de rău din cap, dar nu-i vorba de aşa ceva. Platforma tuburilor şi piesele de ochire au fost dislocate. Vina o poartă fie obuzul care a distrus magazia maistrului de manevrare, fie cel care a făcut praf postul instalaţiilor auxiliare nr. 3. În tot cazul, e „kaput" !

— Perfect, făcu nerăbdător Vallery. Va trebui atunci să ne servim de tuburile de la tribord.

— Sistemul lor de comandă de pe punte e şi el distrus, domnule comandant, obiectă Turner. Doar dacă lansăm torpilele direct de la declanşatoarele automate ale tuburilor.,

— Nu văd de ce n-am face-o, ce zici ? În fond, pentru asta îi instruim pe torpilori. Dă ordin echipei babord — sper că telefonul cu ei funcţionează — dă ordin să fie gata.

— Am înţeles, domnule comandant.

— Încă ceva, Turner...

— Ordonaţi.

— Te rog să mă ierţi. Zîmbi stînjenit. După cum zicea moş Giles, vorbind despre el însuşi, sînt un bătrîn ciufut şi cu harţag. Suportă-mă totuşi, vrei ?

Turner îi zîmbi cu prietenie, după care redeveni imediat serios.

— Cum se simte ?

Vallery îl privi îndelung pe amiral, apoi, cu o mişcare aproape imperceptibilă, clătină trist din cap.

Turner şi-l plecă îndurerat pe al său şi se îndepărtă.

— Ei bine, Bentley, ce s-aude ?

— E cam încurcat, domnule comandant. N-am reuşit să desluşesc totul. Zice că va abandona convoiul şi va naviga independent. Cam aşa ceva, domnule comandant.

Să navigheze independent ! Nu era o soluţie. Vallery o ştia. Ar fi putut să ardă ore în şir, dezvăluind fără să vrea prezenţa celorlalţi chiar dacă ar fi urmat alt drum. În plus, ce-ar fi însemnat pentru acest petrolier mutilat, cuprins de flăcări, să navigheze de unul singur, fără protecţie, cale de 1 000 de mile pînă la Murmansk, cele mai infernale mile din lume ! Vallery închise ochii. Îşi simţea inima sîngerînd. Un asemenea om... o asemenea navă... şi să fii obligat să-i distrugi pe amîndoi !

Pe neaşteptate, Tyndall comandă :

— Cîrma 30° la stînga ! Glasul fusese puternic, autoritar.

Vallery înţepeni de groază, 30° la stînga ar fi însemnat să se năpustească direct în *Vytura !*

Se scurseră două secunde de tăcere, după care Carrington, ofiţerul de cart, se aplecă peste portavoce şi repetă : „30 la stînga". Vallery făcu un pas înainte, dar se opri net văzîndu-l pe Carrington făcîndu-şi de lucru cu portavoce ; de fapt, îndesase o mănuşă în pîlnie.

— Cîrma la zero.

— Cîrma la zero ! domnule amiral.

— Perfect. Comandante !

— Da, domnule amiral.

— Lumina asta mă supără la ochi. N-am putea stinge incendiul ?

— Vom încerca, domnule amiral. Vallery se apropie de el şi-i spuse cu blîndeţe : Aveţi aerul obosit. N-aţi vrea să coborîţi ?

— Cum ? Să cobor ? Eu ?

— Întocmai, domnule amiral. O să vă chemăm dacă vom avea nevoie de dumneavoastră, adăugă el pe un ton persuasiv.

Tyndall reflectă o clipă, apoi scutură hotărît din cap.

— Imposibil, Dick. N-ar fi corect faţă de dumneata...

Glasul i se stinse într-o bolboroseală din care lui Vallery i se păru că aude, fără să fie însă sigur, cuvintele „amiralul Tyndall".

— N-am înțeles prea bine, domnule amiral...

— Nimic ! făcu Tyndall cu neașteptată bruschețe.

Privi în direcția *Vyturei*, scoase o exclamație de durere și ridică brațul ca să-și ferească ochii. Vallery se trase și el îndărăt strîngînd pleoapele ca să alenucze orbitoarea strălucire a jetului de flăcări țîșnit din petrolier. Aproape simultan, explozia îi asurzi, iar suflul ei îi făcu să se clatine. *Vytura* fusese din nou torpilată ; proiectilul nimerise în pupa navei, lîngă compartimentul mașinilor. Flăcările se zbuciumau turbate. Doar puntea de comandă, miraculos cruțată de foc și fum, se înălța solitară în mijlocul vasului. În clipa în care se produse șocul, Vallery își zise : „Acum se va duce la fund. Mult nu mai poate rezista". Știa însă că se minte, că de fapt încerca să evite inevitabila decizie ce-i incumba. După cum îi spusese și lui Nicholls, petrolierele mor greu, teribil de greu. „Sărmanul Giles, îi trecu inexplicabil prin minte, sărmanul, bătrînul Giles..."

Se îndreptă spre colțul din pupa al comenzii. Turner răcnea furios în receptorul telefonului.

— Ai să faci ce ți se ordonă, fir-ar să fie ! Mă auzi ? Îndreptați tuburile spre țintă imediat ! Da, așa am spus : „imediat !"

Vallery îi atinse brațul.

— Ce se întîmplă, Turner ?

— Ce obrăznicătură afurisită ! se răți Turner. Auzi, să-mi spuie el *mie* ce anume trebuie să fac !

— Cine ?

— Șeful servanților de la tuburile lanstorpile. Amicul dumneavoastră Ralston, răspunse mînios Turner.

— Ralston ? Adică da, mi-a spus că acela e postul lui de luptă de noapte. Și care-i buba ?

— Care-i buba ? Zice că nu crede că ar putea face așa ceva. Că nu-i place. Că, mă rog frumos, n-are chef ! Nesupunere crasă ! tuna Turner.

— Ralston... ești sigur că-i el ? Ah, firește că este ! Mă întreb... băiatul ăsta a trecut prin niște încercări personale teribile, Turner. Crezi că...

— Nu mai știu ce să cred ! Turner ridică receptorul telefonului : Tuburile sînt la 90° ? În sfîrșit ! Ce-e ? Ce-ai zis ? De ce nu... Cu tunul ? Cu tunul !

Trînti furibund receptorul și se întoarse spre Vallery :

— Mă roagă, mă imploră să folosim tunul în locul torpilelor ! A înnebunit, pesemne ! Dar nebun sau tefăr, cobor îndată și-i bag mințile în cap plodului ăstuia răzvrătit !

Niciodată Vallery nu-l văzuse pe Turner atît de furios.

— Îl puteți însărcina pe Carrington să răspundă la telefonul acesta, domnule comandant ?

— Firește, firește. Ceva din furia lui Turner i se transmisese și lui Vallery. Oricare i-ar fi sentimentele, nu-i momentul să le exprime, făcu el cu asprime. Scutură-l zdravăn ! Poate că am fost prea indulgent cu el ; poate își închipuie că sîntem datornici lui, psihic dezavantajați, pentru tratamentul nedrept la care a fost supus... Bine, Turner, bine !

Nerăbdarea crescîndă a lui Turner sărea în ochi.

— Du-te acum. Deschidem focul peste trei-patru minute.

Se răsuci brusc pe călcîie și intră la timonerie.

— Bentley !

— Ordonați.

— Un ultim semnal...

— Aruncați-vă o privire, domnule comandant, îl întrerupse Carrington. Încetinește.

Vallery se apropie și privi pe deasupra parapetului. *Vytura*, masă compactă de flăcări mugitoare, se afunda rapid cu pupa.

— Pregătesc gruile, domnule comandant, anunță agitat Baby-Kapok. Cred că... așa-i, da, da, văd cum lasă șalupele la apă !

— Slavă Domnului, murmură Vallery.

Se simțea ca și cum ar fi semnat o nouă poliță cu viața. Cu capul plecat, se cramponă cu ambele mîini de parapetul pasarelei ; reacția psihică îl istovise înspăimîntător. După cîteva clipe ridică fruntea și ordonă calm :

— Transmiteți cifrat prin radio lui *Sirrus*: „Mă întorc ca să îmbarc supraviețuitorii de pe *Vytura*".

Și, surprinzînd rapida căutătură a lui Carrington, dădu din umeri.

— Riscul de a încasa o torpilă e același și într-un caz și în celălalt... așa că, la dracu cu ordinele Amiralității! Doamne, adăugă el cu un brusc acces de furie, ce n-aș da să întîlnesc derivînd în Marea Barentz un vas plin cu războinici de la Whitehall, aceia care interzic oprirea pentru salvarea naufragiaților!

Se întoarse și-i zări pe Nicholls și pe Petersen.

— Mai ești aici, Nicholls? N-ar fi mai bine să cobori?

— Cum doriți, domnule comandant... Nicholls ezită și, arătîndu-l pe Tyndall cu o mișcare a capului, continuă: M-am gîndit însă că poate...

— Ai perfectă dreptate. Vedem imediat. Vrei să aștepți o clipă? Și ridicînd glasul: Pilotule!

— Da, domnule comandant.

— Ambele mașini încet înainte.

— Ambele mașini încet înainte, domnule comandant.

La început mai încet, apoi din ce în ce mai repede, *Ulysses* evoluă și se îndreptă spre coada convoiului. Curînd a fost depășit și de ultimele cargouri, navigînd către nord-est. Ninsoarea se înteți se, dar lumina strălucitoare a incendiului continua să scalde navele, înspăimîntător de vulnerabile și dezarmate.

Fierbînd de mînie, Turner se proțăpi în dreptul tuburilor lanstorpile de la babord. Orientate la travers, guri uriașe și sinistre, luminate de vîlvătaia înaltă, ele țînteau depărtarea peste scăpărările intermitente ale hulei. Îl văzu imediat pe Ralston, cocoțat deasupra tubului central, la postul de comandă pe care nu-l proteja nici un blindaj.

— Ralston! se răsti Turner, imperativ și dur, vreau să-ți vorbesc!

Ralston se întoarse imediat, se ridică și sări pe punte. De aceeași înălțime cu secundul în fața căruia stătea, ochii săi albaștri, îngrijorați, se aflau la același nivel cu ochii negri, scăpărînd de furie, ai ofițerului.

— Ce dracu te-a apucat, Ralston? Refuzi executarea ordinelor?

— Nu, domnule căpitan, răspunse Ralston cu o nefirească încordare în glas, nu-i adevărat.

— Nu-i adevărat! Pupilele lui Turner se contractaseră. Secundul își stăpînea cu greu turbarea. Și-atunci, ce-i cu idiotenia aia că nu vrei să lansezi torpilele? Ai cumva de gînd să-i faci concurență fochistului Riley? Sau ți-ai pierdut, pur și simplu, mințile, asta în cazul că le-ai avut vreodată?

Ralston nu răspunse nimic. Această tăcere, care putea fi lesne interpretată drept o insolență mută, îl scoase complet din sărite pe Turner. Mîinile lui puternice se încleștară pe canadiana marinarului, îl trase spre dînsul și cînd fețele lor fură gata-gata să se atingă, șopti:

— Te-am întrebat ceva, Ralston. N-am primit răspuns. Aștept. Ce înseamnă toate astea?

— Nimic, domnule secund. În ochii băiatului se putea citi, eventual, o dureroasă tristețe, dar în nici un caz frică. Eu... mie... pur și simplu nu-mi vine... Urăsc să fac așa ceva... să trimit la fund o navă proprie!

Acum, glasul său era rugător, vibrînd de un soi de disperare. Turner însă rămase indiferent.

— De ce trebuie să-l scufundăm, domnule secund? strigă tînărul. De ce? De ce?

— Nu-i vina ta... dar uite că pune în pericol întregul convoi. Fețele lor continuau să fie despărțite doar de cîțiva centimetri. Ai o sarcină de îndeplinit și ordine cărora trebuie să te supui. Marș la locul tău și executarea! Dă-i drumu'! tună el văzînd că Ralston ezită. Sus la post!

Ralston însă nu se clintî.

— Mai sînt și alți gradați torpilori, domnule căpitan, făcu el ridicînd, rugător, brațele.

În ciuda oarbei sale furii, ceva din vocea băiatului îl făcu pe Turner să înțeleagă că omul e în pragul disperării.

— Să facă alții treburile murdare? Asta ai vrut să spui, nu? întrebă el cu un dispreț mușcător. Să le lași altora ceea ce nu-ți place ție, jigodie mică! Dă-mi telefonul! Chem eu puntea de comandă!

Înhăță telefonul și se uită cum Ralston urcă încet la locul său și se instalează, curbîndu-și spatele și aplecîndu-și capul peste aparatul de ochire.

— Carrington ? Aici Turner. La mine totul e gata. Comandantul e acolo ?

— Da, domnule secund. Mă duc să-l chem.

Puse receptorul jos și trecu dincolo de grilaj.

— Domnule comandant, căpitanul-comandor Turner vrea să...

— O clipă !

Mîna ridicată și tensiunea din glasul lui Vallery îl opriră pe Carrington.

— Privește ! Ce părerea ai ? întrebă comandantul desemnînd cu un gest, peste silueta amiralului care, cu bărbia lăsată pe piept, mormăia ceva ininteligibil, petrolierul incendiat.

Carrington privi în direcția indicată. Șalupa de salvare, abia vizibilă printre fulgii de zăpadă, molase parîmele în timp ce *Vytura* continua să înainteze. Ticsită de oameni, mica ambarcație se îndepărta cu repeziciune pe sub uriașa boltă de fum... se îndepărta mult prea repede. Carrington avu brusc revelația faptului și se întoarse spre Vallery. Privirea tristă și obosită a comandantului o întîlni pe a sa. Clătină ușor din cap.

— Continuă să meargă, domnule comandant. E stăpîn pe manevre... Ce veți face ?

— N-am de ales. Nici o veste de la *Viking*, nimic de la *Sirrus*, zero la Asdic-ul nostru... și submarinul acela care se mai află poate prin împrejurimi... Comunică-i lui Turner ce se petrece. Bentley !

— Ordonați !

— Semnalizează *Vyturei*. Cuta dură a buzelor livide era o dezmințire a ochilor întunecați, plini de suferință. „Evacuați nava. Peste trei minute vă torpilăm. E ultimul mesaj". Timonier, cîrma 20° stînga.

— Cîrma 20° stînga.

Vytura lua cap nord. *Ulysses* evoluă încet, venind aproape paralel și puțin în pupa petrolierului.

— Mașinile, jumătate viteză înainte.

— Jumătate viteză înainte.

— Pilotule !

— Da, domnule comandant.

— Ce spune amiralul ? Poți deslușì ?

Carpenter se aplecă, ascultă, clătină capul. De pe căciula lui se scuturară cîțiva fulgi mici.

— Îmi pare rău, domnule comandant, dar nu înțeleg... *Vytura* face prea mult zgomot... Cred că fredonează...

— O, Doamne !...

Vallery lăsă capul pe piept, apoi îl ridică încet, cu greutate. Chiar și o mișcare atît de neînsemnată era pentru el un efort insuportabil.

Privi spre *Vytura* al cărei Aldis roșu clipea din nou. Concentrîndu-și atenția încercă să descifreze mesajul, dar semnalele erau prea repezi... dacă nu cumva ochii săi erau prea bătrîni, prea obosiți, sau, pur și simplu, mintea refuza să-l mai slujească... Era ceva hipnotizant în luminița aceea roșie, clipind de zor între fantasticile cortine de flăcări, cortine care se strîngeau încet, preludînd maiestuoasa și inevitabila lor cădere. Și deodată micuța lumină roșie muri, atît de brusc, atît de neașteptat, încît înainte chiar de a-și fi dat el seama, auzi vocea lui Bentley :

— Semnal de la *Vytura*, domnule comandant.

Vallery își încleștă și mai tare mîinile pe habitaclu. Bentley mai mult intuì decît văzu gestul de aprobare al comandantului.

— Textul mesajului : „De ce vă țineți scai de mine ? Ducă-se dracului Marina de război ! Comandantului, însă, toată tandrețea mea".

— „Toată tandrețea mea", repetă Vallery, clătinînd din cap. E nebun ! Trebuie să fie nebun ! „Toată tandrețea mea", iar eu mă pregătesc să-l distrug !... Carrington !

— Da, domnule comandant.

— Spunei secundului să fie gata.

Turner repetă mesajul primit de pe puntea de comandă și se întoarse spre Ralston :

— Fii gata, torpilorule !

Aruncă o privire peste bord și constată că acum *Vytura* se afla puțin în prova lor și că *Ulysses* continua să se apropie. Simți cum sub picioare vibrația mașinilor diminuează și pricepu că nava încetinește. Din acea clipă, masacrul putea începe în orice moment. Receptorul hîrîi la urechea sa abia perceptibil, atît de violent era muget flăcărilor. Își încordă auzul : „Numai tuburile «X» și «Y». Viteza medie. Viteza țintei, 11 noduri".

— În cît timp ? întrebă el.

— În cît timp, domnule comandant ? repetă Carrington.

— Nouăzeci de secunde, răspunse cu glas răgușit Vallery. Pilot, 10° la dreapta.

Tresări brusc auzind binoclul căzînd pe punte și văzîndu-l pe amiral prăbușindu-se, izbind violent cu fața și pieptul muchia parapetului de oțel, cu mîinile bălăbănindu-se, dezarticulate.

— Pilot !

Baby-Kauok se și repezise ; trecînd un braț pe sub corpul lui Tyndall, îl susținea, preluînd o parte din greutatea trupului inert.

— Ce vi s-a întîmplat, domnule amiral ? întrebă el îngrijorat.

Cu obrazul lipit mai departe de muchia ascuțită Tyndall se agită ușor.

— Frig, frig, psalmodie el cu glas tremurător al unui om foarte, foarte bătrîn,

— Cum ? Ce-ați spus ? îl imploră Baby-Kapok.

— Frig. Mi-e frig. Îngrozitor de frig. Picioarele, picioarele mele !

Glasul se stinse și trupul amiralului lunecă, prăvălindu-se în colțul unde se afla, cu fața pămîntie răsucită către zăpada care se cernea.

O intuiție, de fapt echivalentul unei oribile certitudini, îl făcu pe Baby-Kapok să îngenuncheze. Vallery deslușì exclamația sa înăbușită, îl văzu cum se ridică și se întoarse spre el cu chipul încremenit de groază.

— N-are... n-are nimic pe el, bîlbîi tînărul. E desculț... picioarele sînt sloi de gheață.

— Desculț ? făcu, incredul, Vallery. Imposibil !

— E numai în pijama, domnule comandant. Nimic altceva !

Vallery se apropie cu pași nesiguri, scoase mănușile, se aplecă și mai să-i vină rău simțind sub degetele sale pielea înghețată. „Desculț ! în pijama și desculț ! De asta nu i-am auzit pașii cînd a venit pe punte..." Își aminti că ultima măsurătoare a temperaturii indicase 35° sub zero. Iar Tyndall stătea acolo de mai bine de cinci minute, desculț în zăpadă !

În aceeași clipă simți cum două mîini puternice îl apucă de subsuori și-l saltă fără efort. Petersen. Firește, nu putea fi decît Petersen, cu Nicholls în spatele lui.

— Lăsați-mă pe mine, domnule comandant, să mă ocup de toate astea. Da, Petersen, du-l jos.

Mai bine decît orice altceva, glasul ferm și sigur al lui Nicholls, glasul unui om competent în domeniul său, îi restitui lui Vallery echilibrul, îl readuse la prezent, la cerințele momentului. Percepu dintr-odată vocea precisă, cumpănită a lui Carrington anunțînd un cap, o viteză, un gisment ; văzu cum *Vytura*, aflată acum la 50° babord, se îndepărta încet, continuu, rămînînd tot mai în urmă. Chiar și la această distanță căldura provocată de incendii era abia-abia suportabilă. Ce trebuie însă să fi fost pe punțile petrolierului ?

— Drept așa, Carrington. Foc de voie !

— Drept așa. Foc de voie.

Carrington ar fi putut acum executa o manevră ca pe timp de pace.

— Foc de voie, repetă Turner. Agață receptorul și aruncă o privire în jurul său. Acum e rîndul dumitale, Ralston, spuse el încetișor.

Nu sosi nici un răspuns. Omul ghemuit la postul de comandă, nemișcat aidoma unei statui de piatră, părea să nu-l fi auzit.

— Treizeci de secunde ! Anunță sec Turner. Ai ținta prinsă ?

— Da, domnule comandant. Silueta imobilă clinti și într-o clipă se răsuci într-o ultimă și disperată rugă : Pentru Dumnezeu, domnule comandant, nu există nici o altă...

— Douăzeci de secunde ! mugi furios Turner, Vrei să ai pe cugetul dumitale de tîrcovnic viața a o mie de oameni ? Dac-o ratezi cumva...

Cu o mișcare lentă Ralston se întoarse îndărăt, spre mare. Preț de o clipă flăcările orbitoare ale *Vyturei* îi luminară chipul și Turner avu un adevărat șoc zărindu-i ochii scăldați în lacrimi. Văzu apoi cum buzele i se mișcă și-l auzi spunînd cu o voce atonă, înfrîntă :

— Fiți fără grijă, domnule, n-am s-o ratez.

Mai curînd perplex decît iritat, dar mai ales total incapabil să mai priceapă ceva, Turner urmări cum mîneca stîngă se ridică în dreptul ochilor ca să-i șteargă, în timp ce mîna dreaptă se încleștează pe maneta de lansare a tubului „X". Era în acest gest o hotărîre atît de categorică și în același timp atît de mișcătoare în irevocabilul ei, încît, fără voie, lui Turner îi trecu prin minte faimosul vers al lui Chaucer : „Izbind, lancea se opri tristă".

Brusc, atît de brusc încît Turner tresări involuntar, mîna se smuci convulsiv îndărăt. Auzi clinchetul manetei, detunătura înăbușită din interiorul tubului, șuierul aerului comprimat și torpila țîșni, străfulgerînd o fracțiune de secundă în lumina flăcărilor, înainte de a-și săpa brazdă în apa mării. Nu apucase bine să dispară și tuburile se cutremurară din nou lansînd-o pe a doua.

Cinci, apoi încă cinci secunde, Turner privi fascinat siajul de bule dispărînd în depărtare, 750 de kilograme de amatol închise în trabucele de oțel... Pentru nefericiții de pe bordul *Vyturiei* nu mai rămăsese decît îndurarea cerului...

Difuzorul de pe punte prinse deodată glas :

— Atenție ! Atenție ! Adăpostiți-vă imediat ! Adăpostiți-vă imediat !

Turner își desprinse ochii de la mare, ridică capul și văzu că Ralston continuă să stea ghemuit pe scăunelul său.

— Dă-te jos de-acolo, puști imbecil ! Vrei să fii ciuruit de schije cînd *Vytura* o să sară în aer ? Mă auzi ?

Tăcere. Nici un cuvînt, nici o mișcare. Nimic în afara mugetului flăcărilor.

— Ralston !

— Lăsați-mă, domnule secund.

Glasul sunase stins. Ralston nici măcar nu-și dăduse osteneala să se întoarcă.

Scrîșnind o înjurătură, Turner se cățără dintr-un salt pe carcasa tuburilor, îl smulse pe Ralston de pe locul său și-l tîrî după sine pe punte pînă la adăpost. Tînărul nu se împotrivi deloc ; părea cufundat într-o apatie totală, într-o indiferență absolută.

Cele două torpile își atinseră ținta. Un sfîrșit rapid, de o ciudată lipsă de spectaculos. Auditorii de pe *Ulysses* — spectatori nu existau — își pregătiseră nervii ca să înfrunte șocul unei bubuituri cumplite. N-a fost nimic. Pur și simplu tot mijlocul navei se prăbuși, și, învinsă, sleită de atîta luptă, *Vytura* se culcă treptat, ostenit, pe un flanc și pieri în adîncuri.

Trei minute mai tîrziu, Turner deschise ușa adăpostului comandantului și-l propulsa pe Ralston înăuntru.

— Poftim, domnule comandant, spuse el. M-am gîndit că, poate, v-ar place să vedeți cum arată un disident.

— Așa și e, răspunse Vallery.

Puse pe masă jurnalul de bord și-l măsură cu răceală, de sus în jos, pe tînărul torpilor.

— Ai făcut o treabă bună Ralston, dar asta nu-ți scuză purtarea. O clipă, Turner.

Și, întorcîndu-se către Baby-Kapok :

— Da, am impresia că-i exact ce trebuie, pilot. Va fi o lectură edificatoare pentru Înălțimile Lor... Ce nu scufundă nemții, o facem noi pentru ei... Să nu uiți mîine să-i ceri lui *Hatteras* numele căpitanului *Vyturei*.

— E mort... Ce rost are să vă mai obosiți, rosti cu amărăciune Ralston.

În aceeași clipă se clătină sub izbitura palmei comandantului-secund.

Suflînd din greu, cu ochii întunecați de mînie, Turner spuse aproape șoptind :

— Obrăznicătură ! De data asta ai depășit măsura !

Ralston duse încet mîna la obraz pipăind urma stacojie lăsată de palmă.

— Nu m-ați înțeles, domnule comandant, murmură el fără pic de furie în glas și atît de înăbușit, încît abia i se puteau desluși cuvintele. Numele căpitanului de pe *Vytura* vi-l pot spune eu. Îl chema Ralston, căpitanul Michael Ralston. Era tatăl meu.

• XII • SÎMBĂTĂ

Totul are un soroc, orice noapte își are zorile sale. Chiar și cea mai lungă dintre ele. Chiar și atunci cînd zorile par că nu vor veni niciodată, ele sfîrșesc prin a se ivi. Așa se întîmplă și cu FR 77 ; ele apărură, la fel de cenușii, de glaciale și de sinistre cum fusese și noaptea, dar apărură totuși.

Zorile găsiră convoiul la circa 350 de mile dincolo de cercul polar, îndreptîndu-se spre est în lungul paralelei de 72°, la jumătatea drumului între Jan Mayen și Capul Nord ; 8°,45' longitudine estică, calculase Baby-Kapok, dar nu era foarte sigur. În condițiile unui cer acoperit și a ninsorii care cădea cu fulgi mari și deși, calculul punctului în care se aflau fusese făcut cu aproximație ; obuzul care distrusese postul telemetrelor prova, pulverizase cu aceeași ocazie și pupitrul de calcul automat al punctului navei. În mare, însă, rămîneau de făcut încă vreo 700 de mile marine. În patruzeci de ore, convoiul — sau ce avea să mai rămînă pînă atunci din el — va ajunge în golful Kola și va urca în susul fluviului către Poliarnoie și Murmansk... în patruzeci de ore.

Zorile surprinseră cele 14 nave ale convoiului răspîndite pe o întindere de trei mile pătrate de mare, tangînd violent în puternica hulă de nord-nord-est, a cărei tărie creștea întruna ; 14 numai, fiindcă mai dispăruse una în momentul cel mai întunecos al nopții. Mină, torpilă, nimeni nu știa și nu avea s-o știe vreodată. *Sirrus* stopase și scotocise zona timp de o oră folosind uriașele sale lămpi de semnale. Nici un supraviețuitor. De altfel, căpitanul Orr nici nu se aștepta să găsească vreunul pe un ger de minus 20°.

Zorile veniseră după o noapte de nesomn, o noapte în care Asdic-ul semnalase în permanență ecouri, o

noapte de repetate și infructuoase lansări de grenade antisubmarine, o noapte în care oamenii fuseseră menținuți tot timpul la posturile de luptă, sleindu-li-se astfel, poate chiar în mod iremediabil, și ultimele rămășițe de vigilență, singurul temei al speranței — o speranță și nimic altceva — de a uspravieți pe întinderile de apă ale Arcticei. Mai rău, noaptea aceasta epuizase tot ce mai rămăsese din rezervele de grenade antisubmarine ale escortei... O situație fără precedent care dădea măsura intensității atacurilor, a înverșunării cu care inamicul hăituise prada. Dar iată că acum se întîmplase : nu mai exista nici o grenadă. Convoiul era fără apărare. Curînd, haitele de submarine aveau să descopere că, de aici încolo, pot lovi nepedepsite...

Firește, zorile aduseră cu ele și reluarea posturilor de luptă — asta, desigur, în cazul în care oamenii nu le-ar fi ocupat deja de cincisprezece ore ; cincisprezece ore interminabile de ger năprasnic și suferință, cincisprezece ore în timpul cărora echipajul lui *Ulysses* nu căpătase de mîncare nimic altceva decît o gamelă de cacao și cîte un sandvici cu carne conservată de vită, întinsă între două felioare de pîine, pe deasupra uscată ; numai de copt pîine nu le arseseră brutarilor în ajun ! Posturile de luptă din zori prelungeau cu încă două nesfîrșite ceasuri așteptarea unor oameni striviți de o neînchipuită oboseală, obligați să-și țină pleoapele deschise cu degetele, în vreme ce creierele lor — simple gheme de suferință — implorau să li se acorde o singură secundă, doar o secundă și nimic mai mult, de repaus. Într-o asemenea stare un minut e egal cu o veșnicie. O teribilă veșnicie. Iar momentul acesta era cu atît mai important, cu cît se știa că e momentul critic al convoaielor pentru Rusia, momentul în care, dezghiocat de orice artificii, omul apărea așa cum era el în realitate. Pentru echipajul unei nave răsculate, pentru niște oameni deja judecați și condamnați, distruși din punct de vedere fizic și osîndiți moral, pentru niște oameni care nici cu trupul, nici cu duhul nu mai aveau să fie vreodată ceea ce fuseseră cîndva, cei de pe *Ulysses* puteau ține fruntea sus. Firește, nu chiar toți ; în fond, nu erau zei ; dar mulți descoperiseră — sau tocmai descopereau — că punctul

de unde nu mai este cale de întoarcere nu e neapărat marginea prăpastiei, că el poate fi fundul văii, sau începutul lungii ascensiuni a pantei opuse și că atunci cînd începe s-o urce, omul nu mai învredniceşte nici măcar cu o privire coasta coborîtă.

Pentru unii încă nu existase nici margine de hău, nici fund de vale ; de pildă, pentru Carrington. Se împlineau optsprezece ore de cînd nu părăsise puntea de comandă și era în continuare neschimbat, animat de aceeași vigilență istovită, dar totuși trează ; un om înzestrat cu o rezistență fără margini, un om care n-avea să se prăbușească niciciînd și a cărui prăbușire nici nu era de închipuit. Taina acestei tării n-o știa nimeni. La fel erau și maistrul-principal Hartley, maistrul-fochist Hendry, sergentul-major Evans și sergentul McIntosh ; patru indivizi ciudat de asemănători : înalți, solizi, binevoitori, mijlocii ca vîrstă, impregnați de tradițiile Marinei. Taciturni, nu-i auzeai niciodată vorbind despre ei înșiși ; își cunoșteau rolul și rostul, dar fără ifose ; știau — fapt recunoscut de orice ofițer de marină, și în primul rînd de el — că, în calitatea lor de cei mai vechi subofițeri, reprezentau — ei și nu un ofițer oarecare — armătura morală a lui Royal Navy. Or, tocmai acest sentiment al responsabilității năștea în ei trăinicia asta de granit. Mai erau, firește, și alții, o mînă de oameni, ca Turner, Baby-Kapok și Dodson, pe care zorile îi găsiră înălțați cumva deasupra lor înșiși, oameni pe care primejdia, istovirea îi exaltau fiindcă ele și numai ele le ofereau posibilitatea unei revelații plenare, posibilitatea de a-și dovedi că sînt născuți ca să le înfrunte. În sfîrșit, oameni ca Vallery, care se lăsase doborît de oboseală imediat după miezul nopții și care continua să doarmă în cazemată și medicul-șef Brooks ; ancora lor salvatoare era înțelepciunea, aprecierea limpede a faptului că și ei și soarta lui FR 77 au o însemnătate relativă, o judecată rece, pur cerebrală, asociată cu o nesfîrșită milă pentru nebunia și suferințele umanității.

La capătul celălalt al acestei scale de valori, zorile găsiră niște oameni — poate douăzeci, poate treizeci — pierduți fără șansă de mîntuire. Pierduți, ca în cazul lui Carslake, din pricina egoismului, a jalei de ei înșiși, a

fricii, pierduți fiindcă fuseseră văduviți de armura lor, de autoritatea lor, ca Hastings, ori pierduți ca fruntașul Johnson și încă vreo două duzini, din pricină că fuseseră împinși prea departe și nu aveau la îndemînă o scîndură salvatoare de care să se agațe.

Între aceste două extreme se aflau ceilalți — adică majoritatea — care atinseseră punctul zero, dar care-și dăduseră seama că rezistența unui om poate fi infinită și găsiseră în această constatare resortul de oțel al lecuirii. Coama opusă *putea* fi escaladată, dar nu fără ajutorul unui toiag. Pentru Nicholls, negrăit de istovit de o lungă noapte petrecută în picioare, cramponat de masa de operație a cabinetului medical, toiagul de care vorbeam erau orgoliul și rușinea. Pentru caporalul Doyle, ghemuit ca vai de lume în adăpostul blindat de lîngă coșul prova, cu ochii ațintiți la chinurile și continua dîrdîială a tinerei sale echipe de servanți ai pom-pom-urilor centrale, era mila (desigur, ar fi negat-o, înjurînd de mama focului !). Tot mila era toiag și pentru tînărul Spicer, devotata ordonanță a lui Tyndall — milă și o imensă durere fiindcă, închis în cabină, amiralul trăgea să moară. Ar fi putut supraviețui, chiar și cu ambele picioare amputate de sub genunchi ; dorința de a lupta, de a rezista îl părăsise însă și Brooks știa că bătrînul Giles va fi fericit să se cufunde în marele somn. Toiagul celorlalți, al zecilor, poate sutelor de oameni ca turbeculosul McQuarter, înghețat pînă-n măduva oaselor în hainele sale ude, dar care nu se mai învîrtea, clătinîndu-se pe picioare, în jurul pivotului turelei „Y" pentru că puternicul ruliu al navei agita întruna apa adunată acolo ; ca Petersen care își risipea generos rezervele de forță ca să-și ajute camarazii istoviți ; precum Chrysler ai cărui ochi tineri și pătrunzători erau acum, cînd radarul fusese distrus, de o valoare inestimabilă și care scruta neîncetat orizontul, acest toiag era Vallery, imensul respect și dragostea pe care i-o nutreau, certitudinea că niciodată nu-l vor dezamăgi.

Acestea erau, așadar, toiegele și ancorele de salvare impalpabile ale lui *Ulysses* în momentul în care se iviră acele glaciale și lugubre zori ; orgoliul, mila, rușinea, dragostea, durerea și instinctul de conservare, deși acesta

din urmă devenise în prezent factor aproape neglijabil. Doar două lucruri nu acționau ca pîrghii ale rezistenței, două lucruri de care nimeni nu ținea seama, nu le pomenea vreodată, care nu existau pentru echipajul lui *Ulysses;* două lucruri pe care inimile sentimentale din Anglia, curajoșii autori de editoriale patriotarde, furnizorii propagandei naționaliste ar fi dorit să le poată prezenta unei lumi întregi ca generatoare ale rezistenței și ale inspirației : ura față de inamic, dragostea pentru familie și rege.

Ura nu exista ; cunoașterea este preludiul ei, or ei nu-l cunoșteau pe dușman. Îl blestemau, da, se temeau de el și-l ucideau de cîte ori puteau : dacă n-ar fi făcut-o ei, o făcea el. Cu atît mai puțin nu se vedeau bătîndu-se pentru rege și țară ; înțelegeau necesitatea războiului, dar refuzau s-o camufleze sub înflăcărările unui patriotism de paradă ; făceau pur și simplu ceea ce li se ordona, fiindcă altminteri ar fi fost puși la zid și executați. Dragostea pentru familie, da, conta, dar nu prea mult. Era firesc să vrei să-i aperi pe cei dragi ; dar într-o asemenea ecuație, valoarea sentimentului variază în funcție de factorul distanță. Era cam greu pentru eineva ghemuit în nișa acoperită de gheață a Oerlikon-ului, navigînd în largul Insulei Ursilor să-și închipuie că protejează în felul acesta căsuța înecată în trandafiri din acel Catswold natal... Cît privește restul, urile naționale prefabricate și mitul, grijuliu întreținut, al regelui și-al patriei, ele nu înseamnă nimic în clipa în care omul a atins ultima limită a speranței și a puterii sale de a îndura, căci numai emoțiile simple și fundamentale, sentimentele pozitive cum ar fi iubirea și durerea, mila și disperarea îl pot ajuta să depășească această limită.

Amiază. Convoiul naviga în formație strînsă spre est, balansat de valuri și orbit de zăpadă. Alarma care în zori îi chemase pe oameni la posturile de luptă fusese ultima din acea dimineață. Nu mai rămăseseră decît patruzeci și patru de ore de mers, doar patruzeci și patru. Și dacă vremea asta continua, dacă țineau mai departe crivățul și ninsoarea care împiedicau avioanele să zboare, dacă vizibilitatea se păstra evasinulă iar valurile

rămîneau tot atît de mari, orbind orice periscop (în fond exista această posibilitate), atunci numărul orelor s-ar fi redus la treizeci și șase.

Amiralul John Tyndall muri la cîteva ceasuri după miezul zilei. Brooks, care rămăsese lîngă el întreaga dimineață, trecu în foaie drept cauză a decesului : „Șoc postoperatoriu și expunere prelungită la frig". În realitate însă Giles murise pentru că nu mai voia să trăiască. Reputația sa profesională era pierdută ; încrederea în sine însuși dispăruse ; rămăsese doar remușcarea pentru moartea cîtorva sute de oameni. Iar odată cu cele două picioare retezate, singura viață pe care o cunoscuse, pe care o iubise atît și căreia îi consacrase, cu generozitate și plăcere, patruzeci și cinci de ani, sfîrșise și ea pentru totdeauna. Giles muri deliberat, muri bucuros că moare. Își recăpătase cunoștința exact la prînz și atunci îi privi pe Vallery și Brooks cu un zîmbet în care nu mai era urmă de nebunie. Brooks tresări în fața acestui zîmbet trist, umbră sarcastică a faimosului rîs în hohote de altădată. Închisese apoi ochii și mormăise ceva în legătură cu familia sa (Brooks știa că nu are nici o familie, apoi îi redeschisese, se uită la Vallery ca și cum l-ar fi văzut atunci pentru prima oară, îl căută cu privirea pe Spicer pînă dădu de el, șopti :

— Fiule, un scaun pentru comandant...

Apoi muri

A fost dat valurilor la ora două, în plină viforniță. Glasul comandantului rostind serviciul funebru era sfîrtecat de rafalele de vînt și zăpadă ; pavilionul britanic care acoperea scîndura înclinată bătea fără să mai aibă ceva dedesubt ; corpul lunecase în mare înainte ca oamenii să fi prins de veste ; vaierul sirenei, frînt, depărtat, se stinse. Și atunci oamenii — erau pe puțin 200 — se îndepărtară în tăcere și-și reluară posturile înghețate.

Nu trecu nici o jumătate de oră și furtuna încetă, la fel de brusc cum venise. Vîntul se mai potolise și el și deși cerul continua să fie întunecat, puhav de zăpadă, deși valurile rămăseseră suficient de mari ca să facă o navă de 15 000 tone să se balanseze la 30°, deteriorarea timpului se încheiase în mod cert. Pe punți, în turele, în

cazărmile echipajului, oamenii evitau să se uite unii la alții și nu spuneau nimic.

Cu cîteva minute înainte de orele cincisprezece, Aldic-ul *Vectrei* recepționă un semnal. Aflînd vestea, Vallery șovăi asupra deciziei pe care urma s-o ia. Dacă trimitea *Vectra* în căutarea submarinului, dacă îi situa cu exactitate poziția și se limita, obligat fiind de situație, să descrie cercuri strînse deasupra inamicului, fără să-l poată bombarda, în cîteva minute comandantul submarinului ar fi înțeles care-i cauza. Din acea clipă nu mai era decît o chestiune de timp ca inamicul să se decidă să iasă la suprafață, în afara oricărui pericol, ca să-și poată folosi radioul ; de îndată, toate submarinele aflate la nord de cercul polar aveau să știe că FR 77 putea fi atacat fără riscul ripostei. Pe de altă parte, era puțin probabil ca un atac cu torpila să aibă loc în condițiile meteorologice existente. Nu numai observația periscopică era imposibilă pe o mare atît de agitată, dar submarinul însuși ar fi devenit o platformă de tir din cele mai instabile. Mișcarea valurilor nu se producea doar la suprafață ; efectele ei puteau fi extrem de neplăcute și la o adîncime de 9, 12, 15 metri, ba chiar, în cazul unei mări dezlănțuite, și la 50. Totuși, se mai putea ca inamicul să aibă o șansă la o mie și trăgînd la nimereală să lovească ținta. Vallery ordonă, deci, *Vectrei* să repereze submarinul.

Era însă prea tîrziu. Oricum ordinul n-ar fi sosit în timp util. Semnalizatorul *Vectrei* mai clipea răspunsul și nava nici nu începuse să-și schimbe drumul, cînd o explozie puternică a fost auzită pe puntea lui *Ulysses*. Toate privirile se rotiră în lungul orizontului căutînd trîmba de fum, flăcările, o siluetă înclinată care să le indice locul atins de torpilă. Secunde în șir nu se zări nimic. Apoi, observatorii remarcară că *Electra*, nava din capul coloanei tribord, încetinește, se oprește și începe să se scufunde fără să se încline. În mod aproape sigur avea o spărtură în compartimentul mașinilor.

Aldis-ul lui *Sirrus* prinse să clipească. Bentley descifră mesajul și se întoarse spre Vallery.

— Comandantul Orr cere permisiunea să acosteze la babordul *Electrei* pentru a-i îmbarca pe supraviețuitori.

— La babord ? făcu Turner. Deci pe partea opusă submarinului. Pe o mare calmă, riscul nu-i prea mare, domnule comandant. Dar pe una ca asta... Aruncă o privire înspre *Sirrus*, zgîlțiit violent de valuri, și adăugă : Vopseaua bordajului o să cam aibă de suferit.

— Ce transportă ? întrebă Vallery. Știe cineva ? Explozive ? Aruncă o privire în jur ; toți cei prezenți clătinară din cap în semn că nu. Atunci, întorcîndu-se către Bentley :

— Întreabă *Electra* dacă transportă explozive.

Aldis-ul lui Bentley vorbi în graiul său insonor, apoi amuți. Se scurse o jumătate de minut. Era limpede că răspunsul nu va mai veni.

— Probabil nu mai au curent electric sau Aldis-ul a fost distrus, opină Baby-Kapok. Nu s-ar putea să-i cerem să înalțe un pavilion dacă are încărcătură explozivă și două dacă nu ?

Vallery încuviință cu un semn al capului. Ideea nu era rea.

— Ai auzit, Bentley ?

În timp ce mesajul pornea, aruncă o privire la tribord. *Vectra* se afla cam la o milă distanță, prinsă pe rînd cîte un minut cînd de ruliu cînd de tangaj, descriind în același timp cu cerc strîns. Ucigașul fusese reperat, dar lansatoarele de grenade erau goale.

Întorcîndu-se, Vallery se uită la *Electra*. Răspunsul continua să întîrzie... Apoi, două pavilioane urcară deodată sus pe catarg.

— Semnal către *Sirrus*, ordonă el : „Libertate de manevră, fiți extrem de atenți !"

În aceeași clipă simți pe braț mîna lui Turner.

— Auziți ? întrebă acesta.

— Ce să aud ?

— Naiba știe ! Vine de la *Vectra*. Uitați-vă !

Vallery urmări direcția indicată de arătătorul secundului. La început nu văzu nimic, apoi remarcă mici jeturi de apă țîșnind în siajul *Vectrei*, jeturi imediat înghițite de valurile uriașe. La cîtva timp urechea prinse zgomotul șters al unor explozii submarine îndepărtate, aproape imposibil de perceput în urletele vîntului.

— Ce dracu face *Vectra*? întrebă Vallery. Ce-o fi folosind?

— Parcă ar fi petarde de la focuri de artificii, mormăi Turner. Ce părere ai, Carrington?

— Sînt încărcături de sabordaj de 25 livre, răspunse sec Carrington.

— Are dreptate, domnule comandant, zise Turner. Sigur că da. Numai că tot atît de bine ar fi putut da și cu tiribombe, adăugă el disprețuitor.

Greșea însă. O încărcătură de sabordaj posedă, e drept, abia a zecea parte din puterea de rupere a unei grenade, dar nimerind chioșcul unui submarin, sau explodînd în imediata apropiere a unui avion, poate fi aproape mortală. Nici n-apucase bine Turner să termine și un submarin — primul pe care *Ulysses* îl vedea la suprafața apei de vreo șase luni — își scoase la iveală etrava, rămase cîteva secunde în această poziție, apoi apăru în întregime, săltînd între valuri.

Apariția sa, dramatică prin caracterul ei neașteptat, luă prin surprindere întregul convoi, inclusiv *Vectra*. De altfel, nava se găsea într-o poziție proastă, angajată tocmai în trasarea conturului exterior al unui „8". Pompom-ul său deschise imediat focul, dar această armă a cărei imprecizie este notorie chiar și în condițiile cele mai favorabile, nu poate fi de nici un folos la bordul unui distrugător antrenat într-o manevră rapidă pe o mare răscolită; Oerlikonurile înregistrară două lovituri la țintă — în speță chioșcul — iar mitralierele Lewis împroșcară, aidoma unui roi de bărzăuni întărîtați, coca. Cînd *Vectra* termină în sfîrșit evoluția și putu să se servească de armamentul său principal, submarinul dispăruse lent sub apă.

Cu toate acestea, tunurile de 120 m/m ale *Vectrei* porniră să tragă asupra locului unde se aflase, cu o clipă înainte, inamicul. Trebuiră însă să înceteze aproape imediat, după ce două obuze ricoșaseră de suprafața apei și șuieraseră amenințător printre navele convoiului. Atunci nava puse capul pe submarinul aflat în imersiune și observatorii de pe *Ulysses* putură deslușI prin binoclurile lor siluete îmbrăcate în pufoaice agitîndu-se la pupa *Vectrei* și aruncînd peste bord alte încărcături de sabordaj. Aproape în aceeași clipă distrugătorul întoarse brutal cu 180° și reveni către sud cu țevile tunurilor ațintite la tribord, la limita maximă a unghiului mort.

De astă dată submarinul fusese probabil avariat ceva mai serios fie de unul din obuzele trase, fie de o încărcătură de sabordaj, din ultima serie. Apăru din nou, mai brusc chiar decît prima oară, în mijlocul unei învîrtejiri de spumă. Și de astă dată *Vectra* se afla prost plasată, întrucît submarinul se găsea la 600 de metri în travers.

Acum însă submarinul nu mai plonjă. Pesemne că nici comandantului său, nici echipajului nu le lipsea curajul; prin capacul deschis al chioșcului servanții se lăsau să cadă pe punte și alergau să pună în bătaie tunul. Un gest simbolic de sfidare împotriva unui inamic infinit mai puternic.

Primii doi oameni nu mai apucară să ajungă la piesă: un val uriaș mătură puntea submarinului, și pe ei totodată. Alții însă se repeziră în locul lor; cu gesturi frenetice țeava tunului a fost îndreptată la travers, țintind etrava *Vectrei*. Incredibil, date fiind valurile care se rostogoleau peste punte smulgînd oamenii de la posturile lor și balansul extraordinar de brutal și rapid al submarinului, incredibil, dar primul lor obuz, tras la nimereală, izbi din plin puntea de comandă a *Vectrei*. A fost primul și ultimul. O secundă mai tîrziu, servanții se prăbușeau sfîrtecați lîngă tunul lor sau dispăreau proiectați peste bord.

Masacrul începuse. *Vectra* poseda pe puntea prova două turele Bolton-Paul Defiant pentru tragerile de noapte, turele hidraulice cu cîte patru guri de foc, care declanșară simultan tirul, expediind un număr fantastic de proiectile. „O grindină de oțel", această metaforă stereotipă, folosită adesea aiurea, se dovedi de astă dată exactă. Era cu neputință pentru un om să trăiască mai mult de două secunde expus uraganului ucigaș ce se abătuse asupra punții submarinului. Unul după altul oamenii se sinucideau sărind curajos afară din chioșc, dar nici unul nu ajunse pînă la tun.

Mai tîrziu, nimeni de la bordul lui *Ulysses* n-avea să poată spune cu exactitate cînd deveni clar că *Vectra*, rulînd violent pe valurile uriașe, urma, inevitabil, să

abordeze submarinul. Poate că așa ceva nici nu-i trecuse vreodată prin minte comandantului distrugătorului. După cum, s-ar fi putut, tot atît de bine, să-și spună că submarinul ar putea plonja și atunci se gîndise să-i distrugă chioșcul și periscopul pentru a fi sigur că n-o să mai scape. Poate fusese ucis în momentul în care obuzul izbise puntea de comandă. Sau poate că, în ultima secundă, avusese o altă idee, pentru că *Vectra,* care se năpustea direct asupra chioșcului, se abătu brusc la tribord.

Timp de o clipă pluti nădejdea că distrugătorul avea să poată evita etrava submarinului ; nădejde spulberată înainte chiar de a se fi născut bine. Prăvălindu-se greoi în hăul unui val gigant, etrava navei trăsni năprasnic coca submarinului, de-a curmezișul ei, la circa nouă metri distanță de etrava acestuia. Plăcile de oțel care înveleau prova se despicară de parcă ar fi fost de carton ; *Vectra* continua să apese cu toată masa ei nava inamică, s-o împingă în adînc, cînd două explozii, atît de apropiate între ele încît se confundară într-o unică și apocaliptică bubuitură, ascunseră complet ambele bastimente sub un munte de apă spumegîndă și bucăți răsucite de oțel. Motivul exploziei nu putea fi decît presupus dar consecințele ei se vedeau limpede. Probabil, o pură întîmplare făcuse să detoneze trinitrotoluenul — exploziv altminteri extrem de stabil și inert — din capul uneia din torpilele aflate în tuburile submarinului ; prin simpatie, torpilele înmagazinate la pupa și, pesemne, buncărul de muniții de la prova *Vectrei* făcură, la rîndul lor, explozie.

Cu o încetineală parcă voită, uriașele perdele de apă recăzură în mare și atunci *Vectra* și submarinul — sau mai exact ceea ce mai rămăsese din el — deveniră brusc vizibile. Pentru cei de la bordul lui *Ulysses* care urmăreau cu ochii căscați spectacolul, era de neconceput că cele două nave mai pot pluti. Profund scufundat, submarinul părea că se termină fix la capătul țevii tunului ; cît privește *Vectra* ai fi zis că satîrul unui ciclop o despicase de-a latul, exact prin fața punții de comandă. Tot restul dispăruse. În întregul convoi spiritele neîncrezătoare continuau să se îndoiască de mărturia propriilor ochi, cînd coca sfîrtecată a *Vectrei* se prăvăli, odată cu

submarinul, în scorbura unui val, se răsturnă greoi pe o parte prinzînd sub suprastructuri chioșcul navei inamice și marea le înghiți, tîrîndu-le astfel înlănțuite spre genurile ei.

Ultimele nave ale convoiului se găseau acum la circa două mile distanță de locul catastrofei și era cu neputință ca cineva să mai vadă dacă există sau nu supraviețuitori în mijlocul valurilor. De altfel, era puțin probabil. Și chiar dacă ar fi existat oameni care în frigul acela înspăimîntător să mai lupte, înotînd și strigînd după ajutor, ei ar fi fost de mult morți sau pe moarte înainte chiar ca vreuna din nave să apuce să vireze. Convoiul își continuă deci drumul spre est, cu excepția *Electrei* și a lui *Sirrus.*

Așezată de-a curmezișul hulei, *Electra* se balansa încet, greoi, înclinată cu aproape 15° la babord. Pe punți, în fața și în spatele castelului central, se aliniaseră, așteptînd, oamenii din echipaj. Renunțaseră, văzîndu-l pe *Sirrus* că se apropie de babord, la intenția lor de a părăsi vasul folosind ambarcațiile proprii. Se încercase lăsarea unei bărci, dar din pricina înclinării pe care o căpătase cargoul și violenței hulei, operațiunea se dovedise imposibilă. Acum, barca spînzura departe de bordul navei, la vreo șase metri deasupra mării oscilînd nebunește la capătul chingilor care o țineau de bigi. În timp ce se apropia, Orr expediase două semnale intempestive cerînd tăierea curenților, dar barca rămăsese în continuare la locul ei, pendulă amenințătoare în calea lui *Sirrus ;* de vină era poate panica, dar mai degrabă frînele palanurilor, blocate de gheață. În orice caz, nu era timp de pierdut ; încă zece minute și *Electra* se scufunda.

În total, *Sirrus* apucă să treacă numai de două ori de-a lungul cargoului ; Orr nici nu se gîndise să acosteze ca să se expună riscului de a se trezi strivit de cele 15 000 tone ale vasului, gata în oricare clipă să basculeze. Prima oară trecu încet, cu 5 noduri, la o distanță de șase metri, cea mai mică pe care și-o putuse îngădui, ținînd seama și de faptul că direcția valurilor împingea cele două nave una spre alta în același timp.

Cînd etrava oscilantă a lui *Sirrus* lunecă prin fața castelului central, cei care așteptau se porniră să sară. Săriră cînd puntea prova a lui *Sirrus* se găsi la nivelul punții lor, săriră și atunci cînd, suptă de un val, se afla cinci-șase metri mai jos. Ba chiar, un tip, cu o valiză și cu un impermeabil în mînă, își trecu nonșalant picioarele peste cele două bastingaje în răstimpul scurtei secunde cînd ele se găsiră la același nivel și relativ imobile. Alții însă nu nimereau momentul potrivit și se striveau de gheața care acoperea puntea, aflată în clipa aceea la cîțiva metri mai jos, sucindu-și gleznele, rupîndu-și picioarele și coapsele. Doi oameni ratară săritura ; dominînd mugetul mării, răsunară urletul înspăimîntător al celui prins și laminat între cocile de metal și apelurile disperate, sfîșietoare ale celui pe care uriașul perete dn fier al *Electrei* îl ghida spre elicele lui *Sirrus*.

Atunci avu loc catastrofa ; o catastrofă ce nu putea fi imputată manevrei, executate perfect, de comandantul Orr. Dar toată îndemînarea sa se dovedi neputincioasă în fața celor două valuri monstruoase, de două ori mai mari decît precedentele : primul îl proiectă pe *Sirrus* lipindu-l aproape de *Electra,* ca apoi, trecînd pe sub cargou, să-i imprime acestuia o ambardee brutală la babord ; cel de-al doilea azvîrli distrugătorul la tribord. Scrîșnetul și tunetul metalului izbit de metal au fost cumplite. Bastingajul și tăblăria punții lui *Sirrus* se găsiră smulse pe o lungime de 45 metri ; simultan, barca de salvare se sfărîmă într-o mie de țăndări de puntea de comandă. Imediat, telegraful tăcăni, elicile învolburară apa la pupa lui *Sirrus* — nefericitul care se zbătea în mare își dădu pesemne seama de iminența propriei sale morți o fracțiune de secundă înainte ca ea să se producă — apoi distrugătorul se îndepărtă rapid de *Electra.*

Cinci minute mai tîrziu, *Sirrus* executase manevra de întoarcere. Era tipic pentru sîngele rece și curajul lui Orr, ca și pentru norocul care nu-l părăsea niciodată, faptul că alese de data asta bordul său tribord, adică cel accidentat, pentru a acosta lîngă *Electra,* în prezent mult prea cufundată în apă ca să se mai poată răsturna, peste el și că o făcu într-un moment de efemeră liniștire a mării. Mîini îndatoritoare se întinseră către cei ce săreau,

amortizîndu-le căderea. La capătul a treizeci de secunde, distrugătorul se desprindea lăsînd pustii punțile *Electrei.* Două minute mai tîrziu, un muget înfundat zgîlțîia nava ce sta să se scufunde : erau cazanele care săriseră în aer. Încet-încet, cargoul se culcă pe o coastă. Coșurile și catargele atinseră suprafața apei, se cufundară în ea, dispărură. Pentru o clipă, carena și chila rectilinie se detașară, negre și lucioase, pe fondul cenușiu al mării și al cerului. Apoi, la rîndul lor, pieiră. Timp de un minut, bule mari de aer urcară, tumultuoase, la suprafață Treptat, se făcură mai mici, tot mai mici și curînd nu mai rămaseră nici ele.

Cu punțile înțesate de oameni, trepidînd pe măsură ce-și mărea viteza, *Sirrus* ajunse din urmă convoiul. Convoiul FR 77, pe care Marina Regală continua să-l dea vitării. Din rada de la Scapa Flow și St. John plecaseră treizeci și șase de nave. Acum erau douăsprezece. Numai douăsprezece. Și mai erau aproape patruzeci și patru de ore înainte de a atinge golful Kola...

Turner, a cărui formidabilă vitalitate și ardoare se găseau, pe moment, într-o vagă stare de repaus, se uita după *Sirrus* cum trecea, săltînd pe valuri, prin pupa lor. Apoi se răsuci brusc și aruncă o privire furtivă, încărcată de milă, spre Vallery, schelet viu pe care o forță misterioasă îl împingea la o luptă, necurmată și zadarnică, împotriva morții. Și tot atît de brusc, Turner pricepu că pentru comandant moartea, ba chiar și numai speranța în ea, deveniseră acum infinit de dulci. Văzu cum durerea și toate loviturile primite își lăsaseră amprenta pe masca aceasta cenușie și înjură pe-nfundate. Apoi, simțind oprindu-se asupra lui privirea ochilor acelora istoviți și stinși, se grăbi să-și dreagă glasul.

— Cam cîți supraviețuitori or fi acum pe *Sirrus ?* întrebă el.

Vallery dădu ușor din umerii săi osteniți.

— Habar n-am, Turner. Poate o sută... poate mai mulți. De ce ?

— O sută, făcu, gînditor, Turner. „Navele nu vor opri pentru recuperarea naufragiaților.“ Mă întreb cam ce

vorbuliţe o să iasă din gura bătrînului Orr în clipa în care va depune pe genunchii amiralului Starr, la întoarcerea noastră la Scapa, coletul ăsta de vieţi salvate !

● XIII ● SÎMBĂTĂ DUPĂ-AMIAZĂ

Sirrus se mai afla la circa o milă depărtare de *Ulysses* cînd Aldis-ul lui prinse să clipească. Bentley recepţionă mesajul şi se întoarse către Vallery.

— Un semnal, domnule comandant : „Am la bord între 25 şi 30 răniţi. Trei cazuri foarte grave, posibil de moarte. Nevoie urgentă de medic".

— Confirmă recepţia, spuse Vallery. Apoi, după o scurtă şovăire. Să i se comunice căpitanului-medic Nicholls că-l salut şi-i cer să urce la comandă. Şi, adresîndu-i-se lui Turner, adăugă zîmbind : Nu-l prea văd pe Brooks bucuros să călărească, pe o vreme ca asta, un colac pantalon. Transbordarea nu va fi deloc uşoară.

Turner aruncă din nou o privire lui *Sirrus* care, rulînd puternic, descria, din timp în timp, cîte un arc de cerc de 40°, venind dinspre vest.

— Într-adevăr nu va fi o partidă de plăcere. Ca să nu mai vorbim că aceşti colaci nu sînt deloc destinaţi unor persoane ca venerabilul nostru medic-şef.

„Ce ciudat, gîndi el în acelaşi timp, cît de indiferenţi am devenit cu toţii ; nimeni n-a mai suflat o vorbă despre *Vectra* din clipa în care a abordat submarinul..."

Uşa de acces la comandă scîrţîi. Vallery se întoarse lent şi răspunse la salutul lui Nicholls.

— *Sirrus* are nevoie de un medic, începu el fără un alt preambul. Ţi-ar place să treci pe el ?

Nicholls se propti mai bine pe picioare ca să reziste la înclinarea punţii şi la ruliu. Să părăsească pe *Ulysses*... ideea i se păru brusc odioasă şi această reacţie a sa îl ului. Să simtă aşa ceva tocmai el, Johnny Nicholls, singurul, cel puţin printre ofiţeri, care detesta, ce-i drept cordial, Marina şi tot ce ţinea de ea ! Probabil că şi creierii săi dădeau semne de ramoleală. Apoi, tot atît de brusc, înţelese de ce anume voia să rămînă. Nu era vorba

nici de ramoleală, nici de orgoliu, nici de principii, şi nici de sentimente... ci, pur şi simplu, de faptul că aparţinea navei. Era un sentiment pe care nu şi-l explica prea bine, nu izbutea să-l analizeze prea clar, dar îl resimţea plenar, în toată fiinţa sa. Dintr-odată avu conştiinţa că ochi curioşi îl fixează şi atunci, stînjenit, privi la rîndul său marea învolburată.

— Ei bine ? întrebă, nerăbdător, Vallery.

— De plăcut, nu-mi place deloc, răspunse Nicholls cu sinceritate. Dar de plecat, firește, voi pleca. Imediat ?

— Îndată ce-ţi strîngi instrumentele, răspunse Vallery.

— Sînt deja strînse. Avem în permanenţă o trusă de urgenţă gata pregătită. Şi, aruncînd din nou o privire îngrijorată mării, întrebă : Ce trebuie să fac, domnule comandant ? Să sar ?

— Departe de noi gîndul acesta ! exclamă Turner aplicîndu-i jovial o palmă zdravănă peste spate. N-ai nici un motiv să-ţi fie frică. „N-o să simţi absolut nimic", parcă aşa mi-ai spus acum vreo două-trei săptămîni, cînd mi-ai smuls măseaua aia veche... Un colac pantalon, băiatule, un colac pantalon !

— Un colac ! protestă Nicholls. Poate n-aţi remarcat încă ce vreme e afară. O să mă salte de sus în jos şi de jos în sus ca pe o amărîtă de minge de ping-pong !

— Iată ce înseamnă ignoranţa tinereţii, făcu Turner, dînd întristat din cap. Firește, vom avea grijă ca valurile să vină din spate. Aşa că, fiule, o să te simţi ca-n Rolls Royce ! Un minut, şi-i gata. Chrysler ! Cheamă-l pe maistrul-principal Hartley şi roagă-l să urce la comandă.

Chrysler nu dădu nici un semn că ar fi auzit. Stătea şi acum în poziţia lui preferată din ultimele zile : cu mîinile înmănuşate cuprinzînd conductele cu aburi şi cu partea superioară a feţei lipită de ocularul de cauciuc al puternicului binoclu de la postul de comandă tribord al proiectoarelor. Din cinci în cinci secunde mîna făcea să pivoteze cu o subdiviziune cremaliera dinţată a vizorului, după care tînărul îşi relua completa sa imobilitate.

— Chrysler ! tună Turner. Ce, ai surzit ?

Nici un răspuns. Trei, patru, cinci secunde. Apoi, Chrysler se trase brusc îndărăt, aruncă o privire asupra

indicatorului de gisment, se răsuci vădit surexcitat și strigă :

— Verde 100 ! Verde 100 ! Avioane ! La limita orizontului ! Cu o mișcare rapidă se lipi din nou de ocular ; Patru... Șapte... ba nu, zece ! Zece avioane ! urlă el.

— Verde 100 ! Turner duse binoclul la ochi. Nu văd absolut nimic. Ești sigur, băiatule ? chestionă el îngrijorat.

— Situația neschimbată, domnule secund !

Tînărul glas fremăta de convingere.

Turner trecu dincolo de parapet și din cîțiva pași rapizi se găsi lîngă Chrysler.

— Lasă-mă să văd și eu, ordonă el.

Își lipi ochii de vizorul lunetei, mișcă de două, trei ori aparatul în dreapta și stînga, apoi mîrîi, încruntînd mînios sprîncenele :

— Ai chef de glume, flăcăule ? Ce-ți joacă renghiuri : vederea sau imaginația ? Dacă vrei să știi...

— Are dreptate, îl întrerupse, calm, Carrington. Le văd și eu.

— Eu de asemenea, domnule comandant ! strigă Bentley.

Turner se răsuci din nou spre lunetă, privi încă o dată, se crispă, după care, întorcîndu-se către Chrysler, aruncă zîmbind :

— Adu-mi aminte într-o zi să-ți cer scuze.

Nu-și terminase bine vorba și era înapoi pe puntea de comandă.

— Semnal către convoi, ordonă grăbit Vallery : „Cod H". Carrington, toată forța înainte ! Ajutor șef de cart. Anunță peste tot : alarmă, la posturile de luptă. Turner ?

— Aici, domnule comandant.

— Țintă la alegere și tir de voie pentru piesele A.A. Ești de acord ? Dar pentru turele ?

— Încă nu știu ce să zic... Chrysler, poți distinge ce fel de avioane sînt astea ?

— „Condor", domnule comandant.

— „Condori" ! exclamă, neîncrezător, Turner. O duzină de „Condori" ? Ești sigur că... Zîț, firește, firește !... Sînt „Condori", îi comunică el lui Vallery, bîțîind din cap de mirare. Unde mi-o fi afurisita aia de cască ? Zice că sînt „Condori" !

— Într-adevăr, sînt „Condori", făcu, surîzînd, Vallery.

Calmul său imperturbabil îl lăsă perplex pe Turner.

— Să ordonăm : „Țintă la indicația punții de comandă, foc de voie pentru toate turelele ?" continuă Vallery.

— Cred că da, domnule comandant.

Turner aruncă o privire celor doi telefoniști instalați chiar în spatele cabinei de navigație, fiecare din ei avînd în față cîte un aparat care-i lega de turelele prova și pupa.

— Ei, voi doi ! Urechea treză și nu vă mișcați cînd auziți ordine !

Vallery îi făcu un semn lui Nicholls.

— Ai face bine să cobori acum, tinere. Îmi pare rău că mica dumitale excursie a fost amînată.

— Mie nu, replică, tăios, Nicholls.

— Nu-u ? Vallery zîmbea. Speriat ?

— Deloc, domnule comandant. Nicholls îi întoarse zîmbetul. Nu mi-a fost frică și dumneavoastră o știți.

— Într-adevăr, știu, făcu Vallery cu blîndețe în glas. Știu... și-ți mulțumesc.

O clipă îl urmări pe Nicholls cum părăsește comanda, apoi adresă un semn plantonului de la T.F.F. și se întoarse către Baby-Kapok :

— Cînd a fost expediat ultimul nostru mesaj către Amiralitate, pilotule ? Ia uită-te în jurnalul de bord.

— Ieri la prînz, răspunse instantaneu Baby-Kapok.

— Nu știu ce m-aș face fără dumneata, murmură Vallery. Poziția actuală ?

— 72° 20′ nord, 13°40′ est.

— Mulțumesc. O privire lui Turner : N-are rost să mai păstrăm acum tăcerea radio, ce zici ?

Turner conveni dînd din cap :

— Notează următorul mesaj, se grăbi să dicteze Vallery : „Către Direcția operațiunilor navale, Londra...".

Cum se mai comportă amicii noștri, Turner ?

— Descriu cercuri la vest. Presupun că la obișnuita lor altitudine, răspunse acesta morocănos. Dar, adăugă el, parcă ușor înveselit, plafonul e abia de vreo trei sute de metri.

Vallery înclină capul.

„FR 77 orele 16 : 72°20′ ; 13°40′. Drum 090. Vînt forță 5, marea agitată. Situația disperată. Anunț cu adînc regret că amiralul Tyndall a murit azi la prînz. Scufundat de mine petrolierul *Vytura* torpilat noaptea trecută. *Washington State* torpilat și scufundat azi, ora 1,45′. *Vectra* scufundat prin abordaj cu submarin. *Electra* scufundată orele 15,30′. Sînt viguros atacat de cel puțin douăsprezece Focke-Wulf 200". Mi se pare o supoziție rezonabilă, nu-i așa căpitane, comentă Vallery jumate miere, jumate fiere, și Senioriile Lor vor fi desigur emoționate. După părerea domniilor lor, în toată Norvegia nu există atîția „Condori". „E imperativ să trimiteți ajutoare. Rog imediat avizul dumneavoastră". Expediază-l, te rog.

— Nasul dumneavoastră, domnule comandant ! exclamă precipitat, Turner.

— Mulțumesc.

Vallery frecă degerătura, pată cadaveric de albă pe fondul vînăt-cenușiu al feței sale descompuse. După cîteva secunde renunță însă ; rezultatul nu merita efortul care-i epuiza și așa puținele sale rezerve de forță.

— Doamne, cît e de frig. Turner, murmură el.

Se ridică, zgribulindu-se, și exploră cu ajutorul binoclului, convoiul. Ordinul reprezentat de pavilionul „H" fusese executat. Navele se împrăștiaseră pe suprafața mării, aparent la voia întîmplării, rupînd formația care ar fi simplificat prea mult treaba bombardierelor ce se pregăteau să atace venind din pupa. Acum, vor trebui să vizeze ținte izolate. Dispersate, dar nu excesiv, astfel încît să poată profita mutual de tirul de baraj al întregului convoi. Vallery dădu mulțumit din cap și-și întoarse privirile către vest.

Din aceeași clipă, două lucruri îi apărură deosebit de limpede, două lucruri pe care, în mod evident, le știa inamicul. *Primo* : locul unde poate fi găsit FR 77 ;

Luftwaffe nu avea obiceiul să trimită la nimereală bombardiere grele în zona Arcticei ; nici măcar nu-și dăduse osteneala să-l mai expedieze pe „Charlie" în recunoaștere. Nu încăpea îndoială că un submarin reperase convoiul, indicînd poziția acestuia și drumul urmat ; pe o asemenea mare un periscop scapă neobservat, indiferent de distanță. *Secundo* : nemții știau că radarul lui *Ulysses* fusese distrus. Avioanele aveau să se ascundă în norii cei mai joși și nu se vor arăta decît cu cîteva secunde înainte de a-și lansa bombele. La o altitudine atît de mică, dacă ar fi avut un adversar care să tragă după radar, atacul lor ar fi fost aproape o sinucidere. Ei însă *știau* că n-au de ce să se teamă.

Chiar în timpul cît îi urmărea, ultimul dintre „Condori" se angajă în norii grei și joși și dispăru complet din raza sa vizuală. Vallery ridică, resemnat, din umeri și lăsă binoclul să-i cadă pe piept.

— Bentley !

— Ordonați, domnule comandant.

— Codul „R". Imediat.

Pavilioanele zburară spre vîrful catargului. Timp de cincisprezece-douăzeci de secunde, care-i părură nerăbdătorului comandant de zece ori mai lungi, nu se întîmplă nimic. Apoi, aidoma unor jucării mișcate de o mînă dibace, etravele vaselor din convoi prinseră să evolueze ; cele dinspre babordul lui *Ulysses* către nord, cele dinspre tribord, către sud. În cel mult două minute, calculă Vallery, cînd „Condorii" vor țîșni din nori, nu vor mai găsi decît o mare pustie. Pustie cu excepția lui *Ulysses* și *Stirling*, două nave perfect echipate pentru apărarea A.A. Avioanele vor fi supuse atunci tirului încrucișat al cargourilor și distrugătoarelor, iar la o altitudine atît de joasă ele nu vor mai apuca să-și modifice direcția de zbor pentru a executa pasele necesare bombardării vaselor în sensul lungimii lor. Vallery avu chiar un zîmbet amar, gîndindu-se că dacă tactica sa defensivă nu valora mare lucru, era totuși singura soluție onorabilă în împrejurările date... Îl auzi pe Turner răcnind în portavoce diverse ordine și încercă un sentiment de intensă satisfacție știind că lasă apărarea navei în mîinile competente

ale secundului. Dacă și el însuși nu s-ar fi simțit atît de îngrozitor de obosit...

Trecură nouăzeci de secunde, o sută, două minute și nici umbră de „Condor". O sută de ochi fixau masa de nori vălătucită la pupa, cenușie și animată în continuare.

Se scurseră două minute și jumătate. Nimic.

— A zărit careva ceva ? întrebă neliniștit Vallery ai cărui ochi nu se desprindeau de cer. Nimic ? Chiar nimic ?

Nici un zgomot, nici un răspuns nu rupseră apăsătoarea tăcere.

Trei minute. Trei minute și jumătate. Patru. Vallery încetă să mai privească cerul ca să-și odihnească puțin ochii și surprinse cu acest prilej pe chipul supt al lui Turner o expresie de teamă crescîndă, o bănuială ce se zămislise și acum se concretiza. Fără să schimbe o vorbă, perfect simultan, amîndoi se răsuciră țintind cerul din fața navei.

— Asta trebuie să fie ! exclamă imediat Vallery. Ai dreptate, Turner, ai neapărat dreptate !

În prezent toată lumea se întorsese în direcția provei, scrutînd avid cerul.

— Preveniți-i pe ochitori ! ordonă Vallery și adăugă în șoaptă : Dumnezeule, era cît p-aci să ne tragă pe sfoară.

— Deschideți ochii ! răcni Turner. Teama îi dispăruse ; veselia sa nestăpînită și starea aceea de agitație fericită pe care i le dădea întotdeauna perspectiva acțiunii reveniră. — Deschideți-i bine, auziți ? Sîntem cu toții în aceeași budă ! Nu glumesc ! Primul care vede un „Condor" umflă pai'șpe zile de permisie !

— Cu începere de cînd ? întrebă sarcastic Baby-Kapok.

Turner îi zîmbi cu gura pînă la urechi. Zîmbetul însă pieri și secundul își lungi gîtul, atent brusc la ceva.

— Îi auziți ? întrebă el cu voce scăzută de parcă i-ar fi fost teamă ca inamicul să nu-l audă. Sînt pe undeva pe sus, dar să mă ia dracu dacă știu pe unde... Dacă măcar vîntul ăsta...

Răpăitul sacadat al Oerlikoanelor de pe puntea ambarcațiunilor de salvare îl întrerupseră la jumătatea frazei. Se răsuci fulgerător, înhățînd în același timp microfonul radioului. În ciuda rapidității sale era prea tîrziu. Ar fi fost oricum prea tîrziu. Primii trei „Condori" zburînd în linie de front, erau vizibili, traversaseră deja norii, venind, la 150 metri altitudine și 900 metri distanță... dinspre pupa ! Din spate ! Probabil, bombardierele schimbaseră capul spre vest de îndată ce intraseră în nori, înșelîndu-l astfel complet pe Vallery în legătură cu intențiile lor.

Șase secunde... șase secunde sînt arhisuficiente, chiar și pentru un bombardier greu, ca să parcurgă în picaj o distanță mai mică de 900 de metri. Nici nu apucaseră bine cei de pe *Ulysses* să-și dea seama ce li se întîmplă și să simtă primii fiori ai spaimei și disperării, și „Condorii", se și aflau deasupra lor.

Amurgul abia începuse să se îngîne și în straniul clarobscur al zilei polare, scînteietoarele linii punctate ale proiectilelor trasoare puteau fi lesne urmărite pe cerul ce se întuneca, țîșnind, la început dezordonate și murind undeva, în depărtare, apoi stabilizîndu-se și, doar născute, pierind în clipa în care atingeau fuselajul inamicului. Timpul era însă prea scurt — tunarii nu avuseseră decît maximum două secunde la dispoziție — iar giganticele Foke-Wulf-uri posedau o capacitate de-a dreptul fantastică de a încasa lovituri. Primul „Condor" se detașă cam cu 90 de metri de ceilalți ; lansate, bombele sale de 250 de kilograme urmară o fracțiune de secundă linia sa de zbor, apoi începură să cadă alene, descriind o parabolă. Imediat, avionul își redresă botul și, în mugetul discordant al celor patru motoare uriașe, dispăru în ascunzișul norilor.

Bombele își ratară ținta. O ratară cam cu zece metri, explodînd la contactul cu apa, imediat în spatele punții de comandă. Pentru oamenii din centrala de tragere, de la cazane și din sala mașinilor, zgomotul și șocul fuseseră cu siguranță și înspăimîntătoare, gata-gata să le crape timpanele. Gheizere cu un diametru de șase metri la baza lor clocotitoare își înălțară albeața în noaptea ce se lăsa, cu mult mai sus de catargele trunchiate, rămaseră o clipă suspendate în văzduh, apoi se prăvăliră în cascadă peste punți, înecîndu-i literalmente pe servanții

pom-pom-urilor și ai Oerlikoanelor grămădiți în nișele lor descoperite. Iar afară, temperatura era de minus 15°.

Primejdia era însă alta : trombele de apă îi orbiseră complet pe tunari, astfel încît, cu excepția unui singur Oerlikon aflat într-o nișă de sub tribordul punții de comandă, „Condorul" următor întîmpină o rezistență minimă. Zborul de apropiere a fost executat impecabil, exact pe linia mediană a navei ; pilotul depăși însă ținta, pesemne dintr-un exces de grijă pentru menținerea direcției. De data aceasta au fost lansate trei bombe ; timp de o secundă s-ar fi putut crede că nici una nu-l va atinge pe *Ulysses* ; dar iată că prima percută punteaprova între sparge-val și cabestan, și explodă în interiorul navei ridicînd o bucată de punte într-o răsucire de oțel sfîșiat. N-apucase bine să se stingă tunetul exploziei și cei de la comandă auziră un zăngănit furios ; explozia bombei sfărîmase simultan cabestanul, opritorul Blake și secționase cheia ancorei tribord ; liberă acum, ea se prăbușea în adîncurile oceanului.

Celelalte bombe căzură direct în apă, în prova lui *Ulysses*. La bordul lui *Stirling*, aflat la o milă distanță, se crezu chiar că nava amiral dispăruse înghițită de gigantica trombă de apă. Aceasta însă recăzu și *Ulysses*, aparent indemn, își continuă drumul. Teuga înaltă ascundea celor aflați în partea din față a navei ravagiile pricinuite de bombă ; din spărturi nu ieșeau nici fum, nici flăcări, fiindcă miile de litri de apă căzuți din cer stinseseră începutul de incendiu care se produsese. *Ulysses* rămăsese o navă norocoasă... Abia de aici încolo, după douăzeci de luni de fantastice miracole, șansa care-o făcuse legendară în tot Nordul avea s-o părăsească.

Ironia sorții a vrut ca *Ulysses* să fie autorul propriului său dezastru. Tunurile de 155 m/m, constituind artileria principală deschiseseră între timp focul, trăgînd „la gura țevii" și expediind obuzele de 100 de livre împotriva bombardierelor care plonjau. Primul proiectil tras de turela „X" percută aripa dreaptă a celui de al treilea „Condor", chiar între motoare, o smulse complet și ea porni să cadă încet, în spirale, aidoma unei frunze

moarte pentru a sfîrși înghițită de marea sumbră și zbuciumată. Timp de o secundă avionul își menținu direcția, apoi, brusc, botul basculă în jos și uriașul aparat începu să se prăbușească aproape la verticală ; inexplicabil, motoarele care-i mai rămăseseră se accelerară precipitîndu-l direct spre puntea lui *Ulysses*.

Nu mai era timp de nimic : nici de făcut o manevră pentru a evita bolidul, nici de gîndit, nici măcar de sperat. Un pachet de bombe scăpate la întîmplare percutară siajul clocotitor pe care-l lăsa *Ulysses*, lansat acum cu 30 de noduri, alte două traversară duneta, prima explodînd în cazarma pupa a echipajului, cealaltă în aceea a pușcașilor marini. O secundă mai tîrziu, cu un muget înspăimîntător, învăluit într-o orbitoare draperie de flăcări, „Condorul", a cărui viteză atingea circa 600 km/h, se sfărîma la rîndul său direct în fața turelei „Y".

Din fericire, a fost ultimul atac suferit de *Ulysses* în cursul acestui raid ; din fericire, pentru că acum, lipsit de orice fel de apărare, era la discreția oricărui atacator venit din pupa. Turela „Y" nu mai exista, turela „X", rămasă miraculos indemnă, era pe jumătate îngropată sub sfărîmăturile avionului, orbită de flăcări și fum. Oerlikoanele de pe puntea ambarcațiunilor de salvare se aflau și ele reduse la tăcere. Servanții, pe care diluviul din minutul precedent îi înecase pe jumătate, erau acum trași frenetic din nișele lor de către camarazii săriți în ajutor, treabă complicată oricum, dar devenită în prezent aproape imposibilă din pricina hainelor care înghețaseră bocnă și a canadienelor transformate în șipcă. Odată extrași, nefericiții erau expediați în viteză pentru decongelare — acesta era singurul cuvînt potrivit — pe culoarul bucătăriilor. O adevărată tortură această decongelare, dar aveau de ales între ea și o moarte sigură în nișele lor prefăcute în aisberguri.

Restul avioanelor inamice virară încet la tribord. Zeci și zeci de obuze explodau în jurul lor, în față, în spate, în părți, umplînd cerul de vălătuci ca de vată. „Condorii" traversară însă barajul fără a fi atinși, protejați parcă de o vrajă. Unul după altul, dispăreau printre nori, îndreptîndu-se către sud-est, spre baza lor.

„Ce ciudat, gîndi, într-o doară, Vallery, te-ai fi putut aștepta să profite de avantajul inițial al surprizei și să se înverșuneze asupra lui *Ulysses*, mutilat cum e...“ Dar renunță de îndată la supoziții și își îndreptă atenția asupra unor treburi imediate. Din păcate, ele nu lipseau.

Pupa lui *Ulysses* se afla în flăcări ; nu era decît un incendiu în spațiul dintre punți, dar un incendiu virtualmente mortal pentru navă deoarece magaziile de muniții ale turelelor „X“ și „Y“ se găseau chiar dedesubt. Deja zeci de oameni din echipele de intervenție goneau spre dunetă, lunecînd și căzînd pe puntea acoperită de gheață, instabilă din pricina valurilor. Trăgeau după ei furtunurile de incendiu, aterizînd violent pe burtă de fiecare dată cînd ruloul, sudat de ger, îi stopa brutal. Alții îl depășeau, clătinîndu-se sub povara unor extinctoare mari, vopsite în roșu, pe care le cărau pe umeri sau sub braț. Alergînd pe pasarela babord, paralel cu fosta cantină, Ferry, un marinar care părăsise infirmeria în pofida unor ordine stricte, lunecă și căzu în dreptul turelei „X“ ; înainte de a se prăbuși în mare, aripa retezată a „Condorului“ smulsese în acest loc o bucată de bastingaj și bietul băiat, cramponîndu-se, inutil, cu brațul său deja rupt de o bucată de metal și încercînd cu mișcări frenetice să se mențină pe gheața netedă a punții, alunecă, încet, inexorabil peste bord. Timp de o secundă urletul său ascuțit de groază acoperi pînă și mugetul flăcărilor, apoi se stinse brusc, în momentul în care marea se închise deasupra lui. Iar imediat, dedesubt, băteau elicile.

Primii care intrară în acțiune au fost purtătorii de extinctoare. Procedeu firesc în cazul unui incendiu provocat de combustibil lichid. Apa n-ar fi făcut decît să înrăutățească lucrurile, mărind întinderea focului prin dispersarea combustibilului în toate direcțiile ; acesta, mai ușor decît ea, ar fi continuat să rămînă la suprafață, arzînd și mai furios. Dar și extinctoarele se dovediră de o eficacitate limitată, nu atît pentru că multe din valvele lor erau astupate de gheață, ci mai ales pentru că intensa căldură făcea imposibilă apropierea la distanța adecvată. Cît privește extinctoarele mici, cu zăpadă carbonică, destinate incendiilor provocate de scurtcircuite, acestea erau cu desăvîrșire inoperante. N-au fost utilizate niciodată în acest scop. În schimb, echipajul lui *Ulysses* era de mult și perfect instruit în legătură cu proprietățile miraculoase ale lichidului pe care-l conțineau asupra petelor de pe uniforme. Poți convinge un radiotransmisionist că o descărcătură de 2000 de volți e mortală ; un artilerist — că e o nebunie să scaperi un chibrit în magazia de muniții ; un torpilor — că-i demență curată să se joace cu fulminatul de mercur * ; dar e cu neputință să-i convingi că săvîrșesc un act de-a dreptul criminal sustrăgînd, fie și numai cîteva picături, de tetraclorură de carbon dintr-un extinctor... În ciuda controalelor severe, majoritatea acestor extinctoare erau pe jumătate goale, iar unele chiar complet.

Furtunurile nu s-au arătat nici ele mai eficace. Două dintre ele, racordate la colectoarele tribord, n-au dat nici un rezultat. Apa mării înghețase bocnă, fenomen frecvent în cazul circuitelor alimentate cu apă dulce, dar nu și a celor cu apă sărată. Un al treilea a fost montat la babord, dar supapa pompei refuzase să se desfacă ; forțată cu lovituri de ciocan, ea se sparse chiar la bază (la temperaturi foarte scăzute, metalele suferă modificări moleculare care reduc rezistența lor la tracțiune), și apa sub presiune îi inundă pe toți cei care se aflau prin preajmă. Spicer, fosta ordonanță a răposatului amiral, umbră melancolică a veselului băiat de odinioară, azvîrli cît colo ciocanul și izbucni într-un plîns în care furia și deznădejdea se amestecau deopotrivă. Cealaltă supapă de la babord funcționă, dar apei îi trebui o veșnicie ca să treacă prin furtunul aplatizat și înghețat.

Treptat, incendiul de pe punte a fost lichidat, nu atît ca urmare a eforturilor celor care luptau împotriva lui, ci a faptului că, odată consumată benzina din rezervoare, alte materiale inflamabile nu prea mai rămăseseră. Imediat, jeturile furtunurilor și ale extinctoarelor se îndreptară, prin uriașele spărturi ale dunetei, spre flăcările care dănțuiau turbate în compartimentul de dedesubt. În același timp, Nicholls și maistrul de cart, telegrafistul Brown, echipați în costume de azbest, se luptau

* Exploziv extrem de puternic și, mai ales, instabil, folosit cu precădere la focoase, detonatoare, capse etc. (N. Tr.)

să-și croiască drum printre sfărîmăturile fumegînde, ce degajau o căldură de iad, adunate pe punte.

Cu pași prudenți, Brown se aventură primul. Cei care-l urmăreau de pe pasarelele tribord și babord îl văzură cățărîndu-se pînă la intrarea turelei „Y", oprindu-se acolo și muncindu-se să lege cu ceva ușa blindată care bătea întruna din pricina ruliului. Apoi îl zăriră intrînd și ieșind aproape imediat, tîrîndu-se în genunchi și cramponîndu-se cu mîinile de prag. Tot corpul îi era curbat și se zgîlțîia convulsiv, de parcă omul ar fi vomitat violent în masca sa de oxigen.

Văzînd toate acestea, Nicholls nu mai pierdu timp nici cu turela „Y", nici cu cadavrele carbonizate prinse ca într-o capcană în fuselajul „Condorului". Cu pași repezi, el urcă scara verticală de oțel care ducea la turela „X" și încercă să deschidă ușa. Sistemul de închidere era însă blocat, fie din pricina gerului, fie din cauza exploziei. Căută cu privirea în jurul său după ceva care să-i folosească drept rangă și-l zări, apropiindu-se, pe Doyle cu un ciocan în mînă. Canadiana de pe el fumega, chipul supt și năpădit de barbă exprima o voință de neînfrînt. O duzină de lovituri zdravene și bine aplicate — în interiorul ca de clopot al turelei, zgomotul lor trebuie să fi fost insuportabil — și ușa se desfăcu. Doyle se trase în lături făcînd loc medicului.

Nicholls își făcuse degeaba griji în legătură cu efectele zgomotului : toți cei aflați în turelă erau morți. Sergentul-major Evans ședea pe scaunul său, drept, rigid și atent, așa cum fusese și în viață. Alături zăcea întins Foster, impetuosul căpitan de pușcași-marini, căruia i se potrivea atît de puțin imobilitatea morții. Ceilalți erau și ei, care culcați, care șezînd la posturile lor, nemișcați și aparent indemni ; singurul semn era uneori o șuviță de sînge prelinsă din ureche pînă la colțul gurii, uscată acum de frigul năprasnic. Viteza lui *Ulysses* îndepărtase flăcările de turelă, abătîndu-le înspre pupa. Dar șocul fusese înspăimîntător și moartea instantanee. Cu o mișcare greoaie, Nicholls se aplecă peste telefon și ridică încetișor receptorul. Ceru puntea de comandă.

Vallery preluă personal mesajul, după care se întoarse către Turner. Îmbătrînit. Învins.

— Era Nicholls, rosti el. În pofida eforturilor pe care le făcea, durerea și părerea de rău se citeau limpede în fiecare din cutele ce se săpaseră pe chipul lui, atît de supt încît făcea milă. Turela „Y" e distrusă... n-a scăpat nimeni. Turela „X" pare intactă, dar toți cei dinăuntru sînt morți. Uciși de șoc. Incendiile de la compartimentele pupa n-au fost încă lichidate... Da, băiatule, ce s-a întîmplat ?

— Magazia de muniții a turelei „Y", domnule comandant, făcu, intimidat, marinarul. Doresc să vorbească ofițerului artilerist.

— Spune-le că-i ocupat, răspunse sec Vallery. N-avem acum timp să... Se întrerupse și ridică, cu vioiciune, capul : Au spus magazia „Y" ? Dă-mi imediat telefonul !

Apucă receptorul și-și lăsă pe spate gluga canadienei.

— Magazia „Y" ? Aici comandantul. Ce se întîmplă ? Ce-e ? Vorbește mai tare că nu te aud ! Ah, fir-ar să fie !

Și, întorcîndu-se către timonier, ordonă :

— Poți branșa receptorul pe amplificator ? Nu pricep un cuvînt... Bravo, acum e mai bine.

Difuzorul instalat la intrarea în camera hărților prinse viață ; glasul era surd, răgușit și un puternic accent de Glasgow făcea cuvintele și mai greu de înțeles.

— Mă auziți acu ?

— Te aud, răspunse Vallery cu o voce dintr-odată mai viguroasă din pricina amplificării. Ești McQuarter, nu-i așa ?

— Eu sînt, dom'le comandant ! Cum de m-ați recunoscut ? făcu omul surprins.

În ciuda sfîrșelii sale, Vallery surîse.

— N-are importanță, McQuarter. Cine-i responsabil acolo jos ? Gardiner, nu-i așa ?

— Da, dom'le comandant, Gardiner.

— Dă-mi-l, te rog.

O scurtă tăcere.

— Nu pot, dom'le comandant. Gardiner e mort.

— Mort, rosti Vallery cu neîncredere Ai zis „mort" ?

— Da, și nu-i singurul. Vallery distinse în glas un ușor tremurat. Am fost și eu izbit de-am leșinat, da' acu mi-e bine.

Vallery așteptă ca accesul de tuse al flăcăului să treacă, apoi :

— Ce s-a întîmplat cu voi ?

— De unde să știu ! Vreau să zic, dom'le comandant că nu știu A fost o bubuitură grozavă și după aia nu prea mai știu ce s-a întîmplat... Gardiner are gura numa' sînge.

— Cîți... cîți ați mai rămas ?

— Doar Barker, Williamson și cu mine, dom'le comandant. Nimeni altul. Numa' noi.

— Se simt bine, McQuarter ?

— Da. Barker zice c-o să moară. E foarte nasol ce-i cu el. Eu așa zic că s-a dilit.

— Că ce-e ?

— Că și-a pierdut mințile, dom'le comandant, explică, răbdător, McQuarter. E țăcănit. Povestește tot soiul de tîmpenii, zice c-acu' o să dea nas în nas cu ăl de sus și ce-o să-i spună ? că o viață-ntreagă n-a făcut altceva decît să-i tragă pe alții pe sfoară ?

În aceeași clipă Vallery îl auzi pe Turner izbucnind în rîs și-și aduse aminte că Barker era responsabilul cantinei.

— ...Williamson se luptă să bage tuburile de obuz îndărăt în lăcașurile lor... podeaua e plină de blestematele astea de tuburi...

— McQuarter ! exclamă Vallery cu o automată reprobare în glas.

— Iertați-mă, dom'le comandant. Uitasem... Ce trebuie să facem ?

— La ce te referi ? întrebă, oarecum nerăbdător, Vallery.

— La compartimentul ăsta, la magazia „Y". Arde cumva nava ? că aici te coci... e mai cald ca în iad.

— Ce-e ? Ce-ai zis ? Cald ? Cît de cald ? Zi repede !

— Dacă ating panoul despărțitor din fund îmi las pielea deș'telor pe el, răspunse cu simplitate McQuarter.

— Dar pulverizatoarele de apă ? strigă Vallery. Nu funcționează ? Dumnezeule, magazia o să sară în aer dintr-o clipă într-alta !

— Da, făcu resemnat McQuarter. Așa gîndesc și eu. Nu dom'le comandant, pulverizatoarele nu merg, iar temperatura a și atins 30° plus.

— Și voi ce stați de pomană ! strigă Vallery cu un glas plin de disperare. Puneți-le în mișcare manual ! Nu se poate ca apa să fi înghețat în conducte dacă-i așa de cald cum spui. Grăbiți-vă ! Dacă magazia sare-n aer, *Ulysses* e pierdut ! Grăbiți-vă, pentru numele lui Dumnezeu !

— Am încercat, dom'le comandant, făcu încetișor McQuarter. N-a mers. Sînt blocate.

— Desfă-le atunci cu o sculă. Trebuie să existe vreun patent pe undeva. Deschide-le ! Grăbiți-vă !

— Aveți dreptate, dom'le comandant, dar dacă fac așa ceva cum mai închid după aia supapele ? întrebă tînărul matelot cu un soi de deznădejde.

— Nu-ți bate capul cu asta ! replică Vallery cu glas gîtuit de îngrijorare. O să pompăm apa mai tîrziu. Dați-i zor !

O scurtă tăcere, urmată de un strigăt înăbușit și un zgomot înfundat, apoi difuzorul transmise o serie rapidă de lovituri sacadate și un scrîșnet metalic. Brusc, zgomotele încetară.

Vallery așteptă pînă cînd auzi că receptorul e din nou ridicat la capătul celălalt al firului.

— Ei, cum merge ? Funcționează pulverizatoarele ?

— Prima-ntîi, dom'le comandant. Vocea căpătase acum rezonanță nouă, suna mîndră și mulțumită. Iar pe bătrînu' Barker l-am întins pe jos cu patentu', adăugă el vesel.

— Ce-ai făcut ?

— L-am făcut k.o. pe bătrînu' Barker. A vrut să mă împiedice să aranjez pulverizatoarele... Da' zău că nu merită să vorbim d-asta ! Pulverizatoarele astea sînt, zău, așa, grozave ! Nu le-am văzut niciodată mergînd. Avem deja apă pîn' la glezne, iar acolo-n spate, aburu' stă să fiarbă !

— Ajunge cu pălăvrăgeala ! comandă Vallery. Ieșiți afară... și luați-l și pe Barker cu voi !

— Într-o zi, cred că eram la Glasgow, am văzut la cinema un film... făcu vocea cu vădită plăcere la această aducere aminte.

Vallery schimbă o privire cu Turner, și văzu că nici lui nu-i vine să creadă că ceea ce se petrece nu-i o amăgire.

— Un film cu ploaie, reluă vocea lui McQuarter. Da' nu semăna nici pe departe, cu ce-i aici. Pun pariu că nu era nici pe jumătate atîta abur ! Parc'ar fi într-o seră din grădina botanică !

— McQuarter ! urlă Vallery. Mă auzi ? Am ordonat să plecați imediat !

— Acu a ajuns pîn-la genunchi, continuă McQuarter cu vădită încîntare. Și e al dracului de rece... Ați spus ceva, dom'le comandant ?

— Am spus să evacuați imediat postul ! Plecați de-acolo !

— Ah, înțeleg. Ați zis, plecați ! Cam asta gîndeam și eu c-ați zis. Numa' că nu-i prea lesne. Ba, e chiar imposibil. Ușa e blocată, iar panoul glisant, la fel... înțepenit, și încă zdravăn, dom'le comandant.

Pe puntea de comandă răvășită de bombe se lăsă tăcere. Vallery puse jos receptorul. Turner, Carrington, Baby-Kapok, Bentley, Chrysler și ceilalți erau cu ochii pe el ; treptat-treptat curiozitatea lor ușor neliniștită se prefăcu în groază, în groaza pe care ți-o dă înțelegerea... Vallery simți că fețele lor nu făceau altceva decît să reflecte ceea ce exprima propriul său chip. Pentru o secundă, ca și cum ar fi vrut să-și limpezească în felul acesta gîndurile, închise ochii, apoi luă din nou telefonul.

— McQuarter ! McQuarter ! Mai ești acolo ?

— Bineînțeles că sînt ! replică vocea, a cărei iritare răzbătea și prin difuzor. Unde dracu aș putea fi ?

— Ești sigur că ieșirile sînt înțepenite ? Poate că dacă ai folosi o rangă...

— Pot pune și dinamită că tot aia-i. Dealtfel, panoul e de-acu roșu... Pesemne că de partea ailaltă duduie un foc al naibii de tare.

— Rămîi o clipă pe fir ! strigă Vallery ; apoi, întorcîndu-se spre Turner : Spune-i lui Dodson să trimită imediat un fochist să înece buncherele pupa.

Și, apropiindu-se de primul telefonist :

— Ai legătura cu puntea pupa ? Bun. Dă-mi receptorul ! Alo, aici comandantul. Ah, tu ești, Hartley ? Ascultă, raportează-mi ce-i cu incendiile ? Ultraurgent ! În magazia „Y" au rămas blocați niște oameni ; pulverizatoarele merg din plin, iar panoul de evacuare e înțepenit... Da, rămîn pe fir.

Așteptă răbdător răspunsul, tamburinînd mașinal cu degetele sale înmănușate pe soclul telefonului. Încet, privirea trecu în revistă convoiul, văzu cum navele sporesc viteza ca să-și ocupe locurile, apoi brusc înțepeni și nu mai văzu nimic.

— Da, comandantul la aparat... Da... Da... O jumătate de oră, poate chiar o oră... Dumnezeule, nu ! Ești absolut sigur ? Nu, asta-i tot.

Întinse receptorul telefonistului și ridică lent capul. De pe fața lui pierise orice expresie.

— Incendiul de la postul echipajului e lichidat, comunică el cu o voce posacă. În schimb la puștașii marini, adică exact deasupra magaziei „Y" e un adevărat infern. Hartley zice că nu există nici o speranță să fie stins înainte de cel puțin o oră... Carrington cred că ai face bine să cobori și să vezi despre ce-i vorba.

Se scurge un lung minut, un minut în răstimpul căruia nu se auzi decît păcănitul Asdic-ului și bufniturile regulate ale valurilor izbindu-se de coca lui *Ulysses*.

— Poate că între timp magazia s-a răcit îndeajuns, sugeră Baby-Kapok. Poate că am putea întrerupe apa atît cît să... glasul i se stinse, șovăitor.

— „Răcit îndeajuns ?" Turner își drese cu zgomot vocea. Cum s-o știm ? Numai McQuarter ar putea să ne spună...

Se întrerupse brusc, dîndu-și seama de subînțelesul vorbelor sale.

— O să-l întrebăm imediat, făcu Vallery apucînd iarăși receptorul. McQuarter ?

— Alo ?

— Am putea opri de afară pulverizatoarele, dacă nu mai există pericol de explozie. Crezi că temperatura... ?

Se opri, incapabil să-și termine fraza. Tăcerea se prelungi, încordată, aproape tangibilă, împovărată de greutatea deciziei. Vallery se întrebă la ce se gîndește acum McQuarter, la ce s-ar fi gîndit el dacă ar fi fost în locul lui.

— Rămîneți o clipă pe fir, rosti, brusc, difuzorul. Mă cațăr pînă sus să arunc o privire.

Și din nou tăcerea, acea tăcere grea și nefirească strivi sub apăsarea ei puntea de comandă. Hîrîitul difuzorului îl făcu pe Vallery să tresară.

— Aia mă-si ! S-a zis cu mine ! N-aș mai putea urca o dată scara asta chiar dacă mi s-ar făgădui lozul ăl mare... Acu sînt cocoțat sus pe ea, da nu cred că pot rămîne multă vreme.

— Lasă asta... !

Vallery se opri, uluit de ce era cît p-aci să spună. Dacă McQuarter ar cădea de pe scară s-ar îneca pe loc, ca un pisoi, în magazia inundată.

— Ah, da, magazia... Între două accese de tuse, glasul flăcăului era ciudat de calm. Proiectilele de sus stau să se topească. E mai rău ca oricînd, dom'le comandant.

— Înțeleg. Vallery nu găsi altceva mai bun de spus. Avea ochii închiși și simțea cum se clatină pe picioare. Făcînd o sforțare, întrebă : Ce-i cu Williamson ?

Era tot ce putuse născoci.

— Gata să se-nece. Se ține de stelajele obuzelor, cu apa pîn-la gît. McQuarter tuși din nou. Zice că are un mesaj pentru secund și pentru Carslake.

— Un... mesaj ?

— Să i se transmită lui Barbă-neagră să se învîrtă odată ca titirezul și să mai lase sticla-n pace, comunică el vizibil încîntat.

Mesajul pentru Carslake era de nereprodus. Vallery nici măcar nu se arătă șocat.

— Dar tu, McQuarter ? întrebă el. Nici un mesaj, nimic care să dorești... ?

Se opri, conștient de grotesca inoportunitate, de inutilitatea spuselor sale.

— Eu ? Nu, nu prea văd ce-aș putea dori... Ah, da, poate să mă mut la *Spartiate* *, deși cred că acu e cam tîrziu pentru așa ceva, Williamson ! brusc, glasul i se transformase în strigăt. Williamson ! Ține-te bine băiatule ! Vin !

Auziră cu toții în difuzor trosnetul telefonului izbindu-se de peretele de oțel, apoi nimic. Tăcere.

— McQuarter ! răcni Vallery. McQuarter ! Răspunde-mi ! McQuarter, mă auzi ?

Deasupra lui difuzorul rămase mut, definitiv, irevocabil mut. Vallery se zgribuli în bătaia înghețată a vîntului. Magazia, magazia asta acum inundată... Nu trecuseră nici douăzeci și patru de ore de cînd fusese pe-acolo. O revedea, la fel de limpede cum o văzuse seara în ajun. Numai că acum era întunecată, luminată doar de punctișoarele, cît o gămălie de ac, a lămpițelor de avarie, cu apa urcînd încet, încet în susul pereților ; îl vedea și pe micuțul scoțian, cu umerii lui înguști și ochii plini de durere, luptînd cu disperare ca să mențină capul camaradului său deasupra mareei înghețate, sleind cu fiece secundă infimele rezerve de putere de care mai dispunea. În clipa asta ele erau, probabil, pe sfîrșite și Vallery știa că nu mai există speranță, după cum știa, cu o certitudine absolută, că în clipa în care vor muri înecați, cei doi băieți vor muri împreună. McQuarter nu-i va da niciodată drumul celuilalt. Optsprezece ani. Numai optsprezece ani. Vallery se răsuci, se poticni fără să ia seama și trecu dincolo, la timonerie.

Se pornise iar pe nins și noaptea se lăsa peste zări.

● XIV ● SÎMBĂTĂ SEARĂ. I

Ulysses își continua drumul prin amurgul polar. Valuri primejdios de lungi îi imprimau un ruliu greoi, stîngaci. Oferea un spectacol straniu așa cum era, fără cele

* Hotel din Glasgow, reședința amiralului comandant al coastei occidentale a Scoției. (N.A.)

două catarge, fără plutele și mărcile de salvare, cu castelul central înclinat într-o parte, cu turela pupa sfîrtecată și îngropată pe jumătate sub carcasa „Condorului." Dar în ciuda tuturor acestora, în ciuda marilor pete de miniu apărute de sub pitura arsă și a găurilor negre ce se căscau în puntea prova și puntea pupa — cele de aici lăsau să scape trîmbe negre de fum străbătute de limbi de flăcări — nava își păstra aspectul ei spectral, grațios, rămînea mai departe infinit de rezistentă... și în continuare redutabilă. Își păstrase tunurile, își păstrase intacte mașinile, mașini ce parcă n-aveau moarte. Cel puțin, așa părea să fie...

Se scurseră cinci minute, cinci minute interminabile în timpul cărora cerul se întunecase tot mai mult, iar rapoartele venite de pe dunetă anunțau că cei care luptau împotriva incendiilor abia reușeau să-și mențină pozițiile, cinci minute în timpul cărora Vallery izbuti să regăsească cîte ceva din calmul său firesc. Dar cu ce preț !

O sonerie zornăi, curmînd liniștea. Chrysler răspunse.

— Domnule comandant, compartimentul mașinilor pupa ar dori să ia legătura cu dv.

Turner aruncă o privire lui Vallery și se grăbi să întrebe :

— N-ați vrea să preiau eu comunicarea ?

— Mulțumesc, făcu Vallery, înclinînd recunoscător capul.

— Aici comandantul secund. Cine-i la aparat ? Căpitanul Grierson ? Ce s-a întîmplat, Grierson ? Să fie cumva o veste bună, ca să mai schimbăm nițel placa ?

Timp de un minut Turner ascultă fără să scoată o vorbă. Cei din jur auzeau sunetele indistincte venite din receptor și mai curînd intuiau decît vedeau cum se strîng buzele secundului și cum i se încordează întreaga ființă.

— Și o să țină ? întrebă el brusc. Da, da, desigur... Spune-i c-o să facem tot posibilul... Da, întocmai. Așa, din jumătate în jumătate de oră, te rog.

— O nenorocire nu vine niciodată singură, mormăi Turner agățînd receptorul la loc. Mașina merge prost, temperatura crește. Arborele port elice tribord s-a deformat. Dodds, care-i în tunel în momentul de față, zice că-i strîmb ca o banană.

— Cunoscîndu-l pe Dodson, spuse Vallery cu un zîmbet vag, presupun că-i vorba de o deviere de maximum doi milimetri.

— S-ar putea, confirmă Turner pe un ton grav. Important e că lagărele sînt topite și conductele de ungere rupte.

— Să fie chiar atît de grav ? întrebă, neliniștit, Vallery.

— Dodson e destul de pesimist. După părerea lui, avaria e mai veche ; crede că s-a produs în noaptea în care am pierdut grenadele submarine... De atunci și pînă acuma, numai Dumnezeu știe la ce munci a fost supus nenorocitul ăsta de arbore... Iar cele petrecute acum seara i-au venit definitiv de hac. Lagărele vor trebui gresate manual. Ne cere să reducem turația la minimum, sau să oprim complet mașina. O să ne țină la curent.

— Nici o posibilitate de reparație ? întrebă Vallery.

— Nu, domnule comandant. Nici una.

— Prea bine. În cazul acesta, luăm viteza convoiului. Și încă ceva, Turner...

— Ordonați, domnule comandant.

— Pe toată durata nopții, oamenii să ocupe posturile lor de luptă. Cred că e mai bine așa... asta nu mai ești obligat să le-o spui, dar am un presentiment...

— Ce mai e și asta ? mugi deodată Turner. Ia uitați-vă ! Ce dracu' face ăla ?

Degetul său arătător desemna ultimul cargou din coloana tribord. Tunurile acestuia deschiseseră focul asupra unei ținte invizibile, traiectoriile obuzelor trasoare vîrstînd cu dîre albicioase întunecimea cerului. În clipa în care se năpustea spre difuzor, văzu flăcări și fum țîșnind din gurile tunurilor de pe *Viking*.

— Toată artileria, ascultă comanda la mine ! Verde 110 ! Atac aerian ! Foc de voie ! Țintă la alegere ! Foc de voie ! Țintă la alegere !

În același moment îl auzi pe Vallery ordonînd „cîrma banda stînga" pentru a degaja cîmpul de tragere al turelelor prova.

Era însă prea tîrziu. În clipa în care *Ulysses* începea să se supună, aparatele inamice terminau manevra de apropiere. Forme mari și dizgrațioase, triste și parcă lip-

site de substanță în negura nopții, erau lesne de recunoscut — și cu ce scîrbă ! — datorită vacarmului stîrnit de motoarele lor brusc accelerate. „Condori" ! Fără umbră de îndoială. „Condori" care detectaseră din nou, care plecaseră doar ca să se reîntoarcă, care se apropiaseră încetișor, mai mult planînd, cu gazele reduse, cu zgomotul motoarelor înăbușit de șuierul vîntului ce sufla din bordul opus al direcției de mers a convoiului. Timpul și distanțele fuseseră calculate în chip magistral.

Cel puțin șapte bombe nimeriseră cargoul în plin ; întunericul era prea dens ca ele să poată fi observate în momentul impactului, dar exploziile au fost clar auzite. În plus, de fiecare dată cînd un avion trecea pe deasupra, mătura cu mitralierele puntea. Tunurile lui n-aveau scut, lipsite în felul acesta de cea mai elementară protecție ; servanții de pe navele de comerț nu-și făceau nici un fel de iluzii în legătură cu șansele lor de supraviețuire atunci cînd se îmbarcau pe o navă cu destinația Uniunea Sovietică... Pentru cei cîțiva tunari care nu fuseseră sfîrtecați de schijele bombelor, ultimul sunet auzit pe lumea aceasta a fost cu siguranță clănțănitul arțăgos al mitralierelor.

Cînd ploaia de bombe se abătu asupra navei următoare, prima era deja o masă de flăcări cu răsuciri bezmetice. Neîndoielnic avea spărturi în carenă căci se înclinase puternic, iar acum se despica încetișor, exact în spatele castelului central, ca și cum cele două jumătăți ar fi fost prinse într-o balama, undeva sub linia de plutire. Dispăru înainte ca mugetul ultimului avion să se fi stins înghițit de depărtare.

Surpriza tactică fusese completă. O navă scufundată ; o a doua care făcea nebunește roate-roate, nemaiascultînd de cîrmă, cu prova adînc cufundată în apă, stranie și amenințătoare prin bizara absență a oricăror flăcări, a fumului și, în genere, a oricărei mișcări la bord ; în sfîrșit, o a treia, grav avariată, dar menținîndu-și drumul Nici un „Condor" nu fusese doborît.

Turner ordonă încetarea focului ; cîțiva tunari continuară să tragă orbește în întuneric ; poate numai din simpla plăcere de a apăsa pe pedală, poate pentru că imaginația joacă lesne feste unor creiere încețoșate și

unor ochi injectați, ce nu mai cunoscuseră odihna de ore și zile, atîtea la număr că el, Turner, nici nu și le mai amintea. Apoi, în clipa în care amuțea și ultimul Oerlikon, urechea sa prinse din nou mormăitul înfundat al unor motoare puternice, îl auzi cum crește și descrește, după cum vîntul sporea sau scădea din intensitate, aidoma resacului pe un țărm îndepărtat.

Nimeni nu putea face nimic. Era limpede că, bine adăpostit de norii joși, Focke-Wulf-ul nu ținea cîtuși de puțin să-și ascundă prezența ; duduitul amenințător al motoarelor sale nu înceta aproape nici o clipă. În mod evident, descria cercuri exact deasupra lor.

— Ce ziceți de el, domnule comandant ? întrebă secundul.

— Nu știu nici eu, răspunse fără grabă Vallery. Habar n-am ce să cred. Că n-o să mai primim vizita „Condorilor", de asta sînt sigur. S-a făcut prea întuneric, și ei știu că, de surprins, n-o să ne mai surprindă. Pesemne însă că ne hăituiesc.

— Ne hăituiesc ! Peste jumătate de ceas o să fie o negreală de ceaun afară ! se împotrivi Turner. După părerea mea, duc acum un război psihologic.

— Domnul știe, oftă, cu lehamite, Vallery. Singurul lucru pe care-l știu e că aș da toate șansele mele, prezente și viitoare, pentru noi „Corsari", sau un radar, sau ceață, sau chiar o noapte ca cea pe care am petrecut-o în strîmtoarea Danemarcii. Avu un rîs scurt ce se termină printr-un acces de tuse. Ai auzit ce-am spus ? murmură el. N-aș fi crezut niciodată că mi-aș dori să retrăiesc așa ceva, și uite că... De cît timp am părăsit Scapa, Turner ?

— Cinci... șase zile, făcu Turner după o clipă de gîndire.

— Șase zile !! Vallery scuturâ neîncrezător din cap. Șase zile... și treisprezece nave... atîtea ne-au mai rămas în prezent ; treisprezece.

— Douăsprezece, rectifică Turner. Mai e una care stă să se scufunde. Șapte cargouri, petrolierul și noi înșine. Douăsprezece... Mi-ar place ca din cînd în cînd să-l mai atace și pe bătrînul *Stirling*, adăugă el trist.

O bruscă rafală de zăpadă îl făcu pe Vallery să se înfioare. Cufundat în gînduri, se aplecă în față, cu bărbia în piept, sub bătaia glacială a vîntului și ninsoarea piezișă. După o clipă își îndreptă spinarea și zise :

— În zori vom ajunge în largul Capului Nord. S-ar putea ca atunci lucrurile să se strice și mai rău. Vor asmuți asupra noastră toate rezervele de care dispun.

— Am mai trecut noi prin așa ceva, ripostă Turner.

— Partida nu e egală, continuă Vallery ca și cum n-ar fi auzit replica secundului și și-ar fi vorbit sieși. Ulysse și Sirenele... „genunea, poate, ne va înghiți"... Îți urez noroc, Turner.

— Ce vreți să spuneți ?

— Oh ! Dealtfel, îmi urez și mie. Vallery zîmbi, înălță fruntea și rosti cu un glas neașteptat de blînd : Și eu voi avea nevoie de tot norocul posibil.

În acest moment Turner săvîrși ceea ce nu mai săvîrșise niciodată și nici nu visase vreodată s-o facă. Se aplecă spre comandant, îi întoarse ușor capul și în semiîntunericul ce se lăsase, îi scrută chipul cu o privire dintr-odată tulburată. Vallery nu protestă și, după cîteva secunde, Turner spuse cu voce joasă, îndreptîndu-se de spate :

— Acordați-mi o favoare, domnule comandant. Coborîți în cabină. O scot la capăt și singur... iar Carrington revine și el în curînd. Incendiul de la pupa e pe cale să fie lichidat.

— Nu, Turner, nu în seara asta. Vallery zîmbea ușor, dar din glasul său se desprindea o stranie neînduplecare. Și e absolut de pomană să trimiți după bătrînul Socrate. Înțelege-mă, Turner, vreau să rămîn aici... vreau să văd pînă la capăt tot ce se va întîmpla în noaptea asta.

— Da, da, desigur. Brusc și inexplicabil, Turner nu mai avu chef de nici un fel de discuție. Chrysler, răcni el întorcîndu-se, ai fix zece minute la dispoziție ca în cazemata comandantului să fie un litru de cafea clocotită... Iar dumneavoastră o să rămîneți acolo timp o jumătate de oră, continuă el, cu fermitate, adresîndu-i-se lui Vallery, și o să-l beți că de nu... că de nu...

— Cu plăcere, murmură Vallery. Desigur, în amestec cu incomparabilul dumitale rom ?

— Evident ! Ah, să-l ia dracul pe Williamson ăsta ! bombăni furios Turner, dar se întrerupse și continuă cu glas stins : N-ar fi trebuit să spun așa ceva... cu siguranță că nefericiții sînt acum morți... O clipă rămase tăcut, apoi înclină capul pe o parte, ciulind urechea : Mă întreb cît timp mai are de gînd „Charlie" să tot dea tîrcoale acolo, sus ?

Vallery își drese vocea, tuși, dar înainte să fi apucat să spună ceva, difuzorul T.F.F.-ului prinse glas :

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. Două mesaje.

— Pariez că unu-i de la focosul Orr, mîrîi Turner.

— Primul din partea lui *Sirrus* : „Cer permisiunea să acostez lîngă cargoul naufragiat și să iau la bord supraviețuitorii. Încalte spînzurat pentru un bou, decît ciomăgit pentru un ou".

Fixînd cu privirea zăpada care cădea, întunericul și marea zbuciumată, Vallery spuse aproape în șoaptă :

— Pe o asemenea hulă și în întunecimea asta... O să se omoare !

— Asta-i fleac pe lîngă ce-o să-i facă bătrînul Starr cînd o pune mîna pe el, replică, înveselit, Turner.

— N-are nici un sorț de izbîndă. N-aș îndrăzni să cer nimănui, niciodată, să încerce așa ceva. Nimic nu justifică un asemenea risc. Ca să nu mai vorbim de faptul că nava a încasat atîtea lovituri grele, încît prea mulți rămași în viață la bord nici nu cred să existe.

Turner tăcu.

— Transmite, ordonă Vallery cu un glas din care dispăruse orice șovăială : „Mulțumesc. Permisiunea acordată. Noroc". Și acum, să vedem urmarea.

O scurtă pauză, după care difuzorul se făcu auzit din nou :

— Al doilea mesaj. Din partea Londrei, pentru comandant. Codificat ; lucrăm la descifrare. Plantonul va urca imediat la comandă.

— Spune-le să mi-l comunice verbal, porunci Vallery.

„Ofițerului comandant al ACS-14 și FR 77... Profund îndurerați de veștile transmise. Imperios necesar păstra-

rea drumului la 090. Escadră nave linie navighează cu toată viteza în întîmpinarea dumneavoastră, cap sud-sud-est. Joncțiunea mîine, aproximativ orele patrusprezece. Senioriile Lor trimit în mod expres cele mai bune urări contraamiralului Vallery ; repetăm : contraamiralului Vallery. Direcțiunea operațiunilor navale, Londra".

Difuzorul amuți. Acum nu se mai auzeau decît țăcănitul Asdic-ului și duduitul monoton al „Condorului" care se învîrtea pe sus. Doar în urechi mai stăruiau notele vesele din glasul transmisionistului.

— Excepțional de politicos din partea Senioriilor Lor, murmură Baby-Kapok, și de astă dată la înălțimea situației. Am putea spune chiar că s-au prezentat ireproșabil.

— Le-a trebuit ceva timp, bombăni Turner, ca imediat să adauge cu căldură : Felicitările mele, domnule comandant. În sfîrșit, semne de iertare pe țărmurile Tamisei.

Un murmur de bucurie parcurse puntea de comandă. Nimeni nu încerca să-și ascundă satisfacția, chiar dacă prin asta contravenea nițeluș disciplinei.

— Mulțumesc, mulțumesc, făcu Vallery, adînc impresionat.

Promisiunea unui ajutor, în sfîrșit o promisiune ce însemna, aproape sigur, pentru oricare din membrii echipajului său diferența între viață și moarte... și uite că înainte de orice ei se bucură de avansarea lui ! „Asta-i ca pantofii cei noi care i se cumpără muribundului", îi trecu instantaneu prin minte și era cît p-aci s-o și spună, dar se înfrînă imediat ; ar fi fost o insultă adusă sincerei lor bucurii.

— Mulțumesc mult, repetă el. Mi se pare însă, domnilor, că n-ați reținut singura veste cu adevărat importantă...

— Ah, nu ! exclamă Turner. O escadră... dar ca de obicei, prea tîrziu. Oh, bineînțeles, vor sosi pentru a asista la masacrul final... și, poate, vor avea chiar timpul necesar ca să culeagă pe cei cîțiva supraviețuitori rămași teferi. Îmi place să cred că *Illustrious* și *Furious* vor fi prezenți.

— S-ar putea, nu știu nimic, răspunse, zîmbind, Vallery. În pofida recentei mele avansări, nu sînt încă introdus în secretele Senioriilor Lor. Vor exista însă portavioane, ceea ce înseamnă că odată cu zorile vom beneficia de protecție aeriană.

— Ba bine că nu, profeți Turner. Vremea se va strica și mai tare și va face imposibil orice zbor. O să vedeți dacă n-o să am dreptate.

— Posibil, Casandro, posibil, surîse Vallery. O să vedem... Ce-ai spus, pilotule ? N-am auzit prea bine..

Baby-Kapok zîmbi cu gura pînă la urechi.

— Mi-am zis că mîine va fi o zi mare pentru medicul nostru secund : e ferm convins că nici o navă de război nu iese în larg, decît în cazul parăzilor de la *Spithead*, și asta numai în vreme de pace.

— Uite că mi-am adus aminte de ceva, rosti, gînditor, Vallery... am promis ceva lui *Sirrus*... ,

— Tînărul Nicholls e ocupat pînă peste cap, interveni Turner. Nu se omoară el după Marină, dar meseria și-o iubește. A făcut rost de un echipament de pompier și Carrington zice că deja... Se întrerupse și ridică capul : Măi, măi, nu găsiți că „Charlie" a devenit teribil de curios ?

Mugetul motoarelor „Condorului" sporea cu fiecare secundă ; ajuns deasupra lor, la nici șaizeci de metri de catargele rupte, el atinse un crescendo asurzitor, ca să diminueze apoi, devenind un uruit regulat, în timp ce avionul dădea ocol convoiului.

— Semnal radio către escortoare ! strigă Vallery. Lăsați-l să plece, dați-i pace ! Fără obuze luminoase, fără nimic ! Încearcă să ne oblige să ne dezvăluim poziția, comentă el. Dealtfel, e puțin probabil ca vasele comerciale să... Ah, Dumnezeule ! Imbecilii ! Imbecilii ! Acum e prea tîrziu ! Prea tîrziu !

Un cargou din coloana babord deschisese focul.

Greu de precizat dacă trăgeau Oerlikoane sau Boforsuri, dar trăgeau orbește, absolut la nimereală. Cu vîntul care sufla, cu ninsoarea ce se întețise și cu întunecimea din jur, șansele de a repera un avion numai după zgomotul lui erau extrem de reduse.

Tirul nu dură mult : zece, cincisprezece secunde. Îndeajuns însă ca răul să fi fost făcut. „Charlie“ se îndepărtase ; acum urechi atente și temătoare captară creșterea bruscă a zgomotului motoarelor, indicînd că pilotul deschisese gazele din plin pentru a lua maximum de altitudine.

— Ce credeți despre toate acestea ? întrebă Turner.

— Că ne pasc necazuri, răspunse Vallery, calm și fără ezitare. O asemenea manevră n-a fost încă folosită, și nu poate fi vorba de un război psihologic, așa cum opinai dumneata. Nici măcar nu încearcă să ne strice somnul. Și nici nu poate spera să se țină multă vreme după noi : una sau două schimbări rapide de cap și... Ah ! ce-ți ziceam eu, Turner ?

O scăpărare albă, retezînd prin brusca ei apariție orice alt gînd și împlîntîndu-se ca un pumnal în ochii și așa dureroși de oboseală, prefăcu brutal noaptea în zi. Drept deasupra lui *Ulysses*, parașuta luminoasă scăpărase, pătrunzînd prin ninsoarea densă ca printr-un tifon transparent. Legănată de rafalele de vînt, ea cobora încetișor spre mare, o mare devenită pe neașteptate invizibilă, neagră ca tăciunele, o mare, pe care fiecare navă, învăluită în lințoliul ei de gheață și zăpadă își decupa silueta albă pe fondul de cerneală al cerului și-al apei.

— Doborîți parașuta ! mugi Turner în portavoce. Toate Oerlikoanele și mitralierele, foc asupra ei !

— Cu un asemenea ruliu e ca și cum ai arunca cu sticle goale în ea ! Ce senzație scîrboasă !

— O cunosc, spuse Baby-Kapok. Ca-n visele alea cînd mergi pe o stradă plină de lume și te trezești deodată că singurul lucru pe care îl ai pe tine e ceasul-brățară. „Gol și fără apărare“, asta-i, mi se pare, expresia folosită în cercurile selecte. Iar mahalagii zic : „Te-a prins cu nădragii pe vine“.

Cu un gest distrat scutură zăpada îngrămădită pe piepții săi matlasați, făcînd să apară litera „J“, brodată pe buzunarul de sus, în timp ce privirea scruta, neliniștită, tenebrele ce înconjurau cercul de lumină.

— Nu-mi place deloc ce se întîmplă, făcu el.

— Nici mie, replică Vallery pe un ton trist. Și, mai ales, nu-mi place subita dispariție a lui „Charlie“.

— Ba n-a dispărut defel, interveni Turner. Ia ascultați !

Ciuliră urechile. Din depărtare le parveni uruitul surd și intermitent al puternicelor motoare.

— E în spatele nostru și se apropie.

Nu trecu nici un minut și „Condorul“ mugea din nou deasupra capetelor lor, de astă dată mult mai sus, pierdut printre nori. Lansă iarăși o parașută luminoasă, de la altitudine mai mare decît precedenta, acum însă drept în mijlocul convoiului.

Din nou tunetul motoarelor slăbi pînă deveni un murmur îndepărtat, și din nou zgomotul sincopat se accentuă în momentul în care „Condorul“ survolă, pentru a doua oară, convoiul. Vizibil, din cînd în cînd, printre spărturile unduitoare ale norilor goniți de vînt, el descrise de data aceasta un cerc larg, mult spre stînga, zburînd exact deasupra necruțătoarei lumini a parașutei. Și cum trecea așa, în tunetul motoarelor, patru alte parașute explodară, la patru secunde interval una de alta, chiar la limita de sus a plafonului. Orizontul septentrional păru că ia foc, vibrînd de o intensă lumină ce scotea la iveală fiecare amănunt, oricît de mic, dîndu-i reliefuri puternice. Spre sud, domneau tenebrele ; baia de lumină se oprea brusc, exact dincolo de linia pe care o forma coloana de nave de la tribord.

Turner a fost primul care să înțeleagă semnificația și consecințele acestei iluminări. Senzația resimțită era aceea a unui șoc electric, fizică. Scoase un strigăt răgușit și se năpusti spre microfon ; nu mai era timp să ceară și să aștepte permisiunea comandantului.

— Turela „B“ ! răcni el. Obuze luminoase direcția sud ! Verde 90 ! Verde 90 ! Urgent ! Urgent ! Obuze luminoase ! Verde 90 ! Înălțător 10 ; cadență maximă ! Foc ! Foc !

Și, răsucindu-se fulgerător :

— Pilotule, poți să vezi dacă...

— Turela „B“ se orientează, domnule.

— Perfect. Perfect. Luă din nou microfonul : Către toate posturile de artilerie ! Către toate posturile de arti-

lerie ! Fiți gata să respingeți atac aerian venind din tribord. Gisment probabil verde 90. Mai mult ca sigur vor ataca cu avioane torpiloare.

În timp ce vorbea, văzu cum pornesc să scapere, pe verga inferioară, luminile semnalului de luptă : Vallery trimitea convoiului un mesaj de extremă urgență.

— Ai dreptate, Turner, murmură comandantul. În orbitoarea lumină paloarea feței, pielea întinsă pe oasele descărnate, păreau o hidoasă parodie a omenescului ; un cap de mort în care vii erau doar ochii cu cearcăne adînci și zîmbetul ivit brusc pe buzele livide în clipa în care plesnetul ca de bici al turelei „B" șfichiui tăcerea. Cu neputință să n-ai dreptate, continuă el arar. Toate navele profilîndu-se pe nord... și un atac în forță dinspre sud, sub protecția întunericului.

Se întrerupse în momentul în care, uriașe bule de lumină, obuzele explodau la două mile mai la sud.

— Așa-i, ai avut dreptate, urmă el încetișor. Iată-i.

Veneau dinspre sud, aripă la aripă, în trei valuri de cîte patru sau cinci aparate fiecare. Zburau la circa 150 metri altitudine și în clipa în care explodau obuzele, amorsaseră deja picajul ce urma să le aducă la joasa înălțime de la care se lansează torpilele. Plonjînd, se desfăcură în evantai ca și cum ar fi căutat ținte individuale. În cîteva secunde deveni limpede că-și vor concentra atacul doar asupra a două nave : *Stirling* și *Ulysses*. Disprețuiră pînă și ideala țintă dublă formată din cargoul mutilat și distrugătorul *Sirrus*, aproape stopat alături. Era clar că operau conform unor ordine precise.

Turela „B" mai expedie două obuze la înclinare minimă, după care reîncărcă țevile cu proiectile cu mare capacitate de spargere. Toate tunurile convoiului intraseră acum în acțiune. Barajul era intens. Avioanele, greu de identificat, dar semănînd cu Heinkel-urile, zburau printr-o perdea ucigașă de oțel și explozii. Elementul surpriză nu mai exista ; obuzele luminoase trase de *Ulysses* dăruiseră britanicilor douăzeci de secunde de inestimabilă valoare.

Cinci aparate se năpusteau acum asupra lui *Ulysses*, desfășurate în evantai pentru a dispersa focul acestuia, dar convergînd către un punct central. Zburau în palier,

răzînd aproape creasta valurilor, cînd unul dintre ele redresă o secundă prea tîrziu, atinse ușor greabănul înspumat al unui talaz, ricoșă, ca imediat apoi să se rostogolească bezmetic de pe o creastă pe alta — se deplasau perpendicular pe sensul valurilor — înainte de a dispare în hăul lichid. Apreciase greșit pilotul distanța ? îi astupase parbrizul o rafală de zăpadă ? nimeni n-avea s-o știe vreodată.

O secundă mai tîrziu, avionul din centru se dezintegra într-o gigantică scăpărare ; o lovitură directă făcuse să explodeze torpila de sub el. Un al treilea, cel din spatele lui, făcu un viraj brutal spre stînga ca să evite impactul cu sfărîmăturile, și lansarea deveni un gest absolut gratuit : torpila căzu la vreo două sute de metri în spatele lui *Ulysses* și explodă în mare.

Cele două avioane rămase executară atacul cu curajul sinucigașului, efectuînd zigzaguri violente pentru a evita distrugerea. Se scurseră două... trei... patru secunde și ele continuau să zboare printre rafalele de zăpadă și tirul intens al tunurilor, beneficiind de o miraculoasă imunitate. Teoretic, nu exista țintă mai ușor de atins decît un avion care vine direct spre tine, cu botul în față ; în practică, însă, lucrurile stau cu totul altfel. Pe toate teatrele de război, în Arctica, Mediterana, Pacific, relativa imunitate a bombardierelor-torpiloare și procentul ridicat al succeselor repurtate de atacurile lor, efectuate în mijlocul unei ploi de proiectile, i-au cufundat regulat pe experți într-o mare nedumerire. Tensiunea excesivă, neliniștea, frica, iată cel puțin cîteva din elementele handicapului celor atacați ; în fața unui bombardier-torpilor nu există cale de mijloc : ori îl distrugi, ori te distruge. Și nu e nimic mai cumplit pentru nervi — exceptînd firește picajul aproape vertical, în urletul sfredelitor al sirenei, al Stukas-urilor cu aripile lor frînte ca de pescăruș — decît să vezi cum silueta enormă și înspăimîntătoare a unui bombardier-torpilor umple luneta de ochire a tunului, apoi dispare din ea și că din clipa aceea, inexorabil, au mai rămas de trăit doar cinci secunde... Ce precizie putea avea tirul lui *Ulysses* rulînd în traversul giganticelor valuri ?

Ultimele două aparate sosiră simultan, unul lîngă celălalt. Cel mai apropiat de etravă lansă torpila la mai puțin de 160 metri distanță, redresă pe dreapta și mătură puntea cu o grindină de proiectile de tun și mitralieră. Torpila lovi apa oblic, ricoșă, recăzu cu vîrfui în jos sub un val, plonjă adînc și trecu pe sub *Ulysses*.

Cel de-al doilea a fost distrus cu cîteva secunde înainte de a-și efectua atacul și... de a-l rata. Sosise, în urletul motoarelor, la mai puțin de trei metri de creasta valurilor ; venea direct, fără să lanseze torpila, fără să devieze cu un centimetru, apropiindu-se pînă ce nu-i mai rămăseseră decît vreo treizeci de metri pînă la navă și crucile negre de pe partea de sus a aripilor deveniseră perfect vizibile. Deodată, disperat, încercă să ia înălțime. Era clar că mecanismul de lansare a torpilei se deteriorase ; pilotul voise s-o lanseze în ultimul moment și contase pe brusca ușurare a avionului pentru a „sări" pe deasupra victimei sale.

Botul bombardierului se strivi de coșul din față, în timp ce aripa dreaptă se izbea, rupîndu-se ca și cum ar fi fost de carton, de baza arborelui tripod. O pînză de flăcări orbitoare se așternu instantaneu ; nu-i urmă însă nici o explozie, nici o răbufnire de fum. O secundă mai tîrziu, bombardierul pînă mai adineaori puternică pasăre de oțel, acum crucifix învăpăiat, atingea, șuierînd, marea, la vreo doisprezece metri de navă. Nici nu apucaseră valurile să-l înghită bine, cînd o gigantică explozie submarină, fantastică lovitură de baros, trînti pe jos oamenii, distruse circuitul electric babord, și culcă primejdios crucișătorul la tribord.

Turner se sculă cu greutate, scuturâ din cap, ca și cum ar fi vrut să se libereze de vaporii de cordită și buimăceala provocată de explozia proiectilelor de tun care percutaseră puntea la o lungime de braț de el. Șocul provocat de torpilă nu-l răsturnase ; se trîntise pe jos cîteva secunde mai devreme, atunci cînd tunurile celuilalt bombardier împroșcaseră comanda de la cîțiva metri distanță.

Primul său gînd a fost pentru Vallery. Comandantul zăcea căzut pe-o rînă, ghemuit într-o poziție ciudată lîngă soclul habitaclului. Simțind cum i se usucă gura și cum îl trece deodată un fior de frig, provocat de altceva

decît de vîntul polar, Turner se aplecă și-l întoarse cu blîndețe.

Vallery rămase nemișcat, fără viață. Nici un pic de sînge, nici urmă de rănire... Turner mulțumi cerului. Își scoase mănușa și strecurîndu-și mîna pe sub canadiana îmblănită și veston avu impresia că simte o ușoară, o foarte ușoară bătaie a inimii. Încetișor, săltă capul lui Vallery de pe stratul de zăpadă înghețată, apoi ridică brusc privirea. Baby-Kapok stătea în picioare lîngă el.

— Cheamă-l aici pe Brooks ! Urgent, pilotule !

Împiedicîndu-se de sfărîmături, Baby-Kapok traversă comanda. Telefonistul stătea aplecat peste grilajul despărțitor, cu receptorul în mînă.

— Rapid, infirmeria ! ordonă ofițerul. Spune-i medicului-șef că... Se întrerupse, dîndu-și seama că omul e mult prea ametit de șocul suferit ca să priceapă ceva. — Hai, zise el, dă-mi telefonul !

Nerăbdător, întinse mîna și apucă receptorul, dar încremeni de groază văzînd cum marinarul lunecă, treptat, pe spate, cum mîinile lui țepene și întinse se scurg parcă peste grilaj și dispar dincolo de el. Carpenter trase grilajul și contemplă mortul întins la picioarele sale. Între omoplații marinarului se căsca o gaură, mare cît pumnul său înmănușat.

Omul căzuse lîngă cabina Asdic-ului ; abia acum Baby-Kapok văzu că și aceasta din urmă era ciuruită de gloanțe de mitralieră și proiectile de tun. Primul său gînd, paralizant, a fost că aparatul fusese distrus, fără putință de remediere și că, odată cu el, dispăruse și ultima protecție împotriva submarinelor. Următorul, însoțit de o violentă strîngere de inimă, era în legătură cu soarta operatorului dinăuntrul ei. Întoarse privirea și-l văzu pe Chrysler ridicîndu-se anevoie de lîngă postul de comandă a torpilelor. Și el avea privirea ațintită asupra Asdic-ului. Înainte ca navigatorul să fi apucat să zică ceva, Chrysler se repezi și începu să izbească frenetic cu pumnii în ușa blocată a cabinei. Carpenter îl auzi, ca prin vis, izbucnind în plîns și abia atunci își aduse aminte : pe operatorul de la Asdic îl chema tot Chrysler... Cu moartea în suflet, Baby-Kapok ridică din nou receptorul.

Turner așeză capul comandantului pe perna improvizată din mănuși, după care trecu în colțul tribord al punții. Tăcut și discret ca întotdeauna, Bentley ședea rezemat cu spinarea de două conducte și cu capul lăsat moale pe piept. Turner îl săltă, apucîndu-l de bărbie și se uită în ochii stinși, singurul lucru ce mai putea fi recunoscut din ceea ce fusese cîndva un chip omenesc. Secundul înjură, furios și pe mutește, încercă să desfacă degetele încleștate pe mînerul lămpii Aldis, apoi renunță. Fascicolul ei luminos proiecta, peste puntea întunecoasă, o strălucire ireală.

Metodic, Turner parcurse întreaga punte de comandă în căutarea altor morți. Găsi încă trei și nu încercă nici un sentiment de consolare constatînd faptul că muriseră fără s-o știe. Cinci oameni curățați în trei secunde, iată, gîndi el cu amărăciune, un excelent rezultat pentru mitraliorul neamț. Nemișcat în capătul scării pupa, privea, fără să-i vină să creadă că ceea ce vede este interiorul coșului distrus de avion. Dincolo de el nu se mai putea distinge nimic altceva ; ultimele pîlpîiri ale flăcărilor muribunde lăsau să se deslușească doar cîteva forme vagi, anonime. Se răsuci pe călcîie și reveni la comandă.

Stirling se putea distinge, în schimb, fără dificultate. Ce zisese el oare cu numai vreo zece minute în urmă ? „Aș vrea ca din timp în timp să se mai ia și de *Stirling*“... sau ceva în genul acesta. Ei bine, nu-l rataseră ! La o milă în față, *Stirling* se întorcea la dreapta, adică în direcția sud-est, cu toate suprastructurile prova învăluite în flăcări. Turner duse binoclul de noapte la ochi încercînd să-și dea seama de proporțiile dezastrului : un zid compact de flăcări masca întreaga navă, de la puntea-prova pînă la dunetă. Era cu neputință să distingi ceva ; văzu doar că *Stirling* dădea bandă la tribord. Mai tîrziu avea să se afle că fusese lovit de două ori : o torpilă atinsese sala cazanelor prova și cîteva secunde mai tîrziu, un avion percutase castelul central, cu torpila agățată în continuare de fuselaj. De vină, ca și în cazul lui *Ulysses*, fusese, aproape sigur, gheața care blocase sistemul de lansare. Pentru toți cei de pe puntea de comandă și de pe punțile de jos moartea venise instantaneu ; printre ei

se număra comandorul Jeffries, comandantul secund și ofițerul cu navigația.

Ultimul bombardier pierea înghițit de noapte cînd Carrington agăță în furcă receptorul telefonului de pe dunetă și-l întrebă pe Hartley :

— Crezi că o să te poți descurca acum, șefule ? E nevoie de mine sus, la comandă.

— Cred că da, domnule căpitan, răspunse Hartley, trecînd, cu un gest istovit, mîneca pufoaicei peste fața mînjită de funingine și spumă de extinctor. Ce-i mai rău a trecut... Unde-i locotenentul Carslake ? N-ar fi trebuit...

— Uită de el ! îl întrerupse, tăios, Carrington. Nu știu și nici că-mi pasă ! Ce să mai umblăm cu fofîrlica, șefule : e mai bine fără el. Dacă apare cumva, *dumneata* ești cel care comandă. Procedează cum socoți că-i bine.

Se îndepărtă cu pași grăbiți, urmînd pasarela babord. Cizmele sale de cauciuc nu făceau nici cel mai mic zgomot pe gheața și zăpada adunate pe jos.

Trecea tocmai prin dreptul fostei cantine cînd remarcă o siluetă înaltă, stînd în picioare în intervalul dintre tubul lanstorpilă exterior și ultimul montant al bastingajului ; omul se căznea să desfacă supapa blocată a unui extinctor, izbind-o de marginea unui tambuchiu. În secunda următoare, zări o formă vagă detașîndu-se furtiv din umbră, apropiindu-se cu pași de lup pe la spatele celui cu extinctorul și ridicînd deasupra capului un drug greu de metal ori lemn.

— Atenție la spate ! răcni Carrington.

Totul se termină în cîteva secunde : mișcarea bruscă a atacatorului, zdrăngănitul extinctorului scăpat de cel atacat care, reacționînd fulgerător, se lăsase să cadă pe genunchi, urletul de furie și groază al celuilalt care, propulsat de propria-i mișcare, bascula peste corpul îngenuncheat și dispărea în spațiul liber dintre tuburi și bastingaj, un plescăit de apă... și apoi tăcerea.

Carrington se repezi la omul întins pe punte și-l ajută să se ridice. O ultimă zvîcnire a flăcărilor îi îngădui să recunoască în el pe torpilorul Ralston.

— Ești teafăr ? întrebă el îngrijorat. Te-a atins ? Ce dracu...

— Mulțumesc, domnule căpitan. Ralston respira precipitat, dar fața redobîndise, aproape pe de-a-ntregul, obișnuita-i impasibilitate. De data asta a lipsit doar un fir de păr. Vă mulțumesc din suflet, domnule căpitan.

— Cine era ?

— Nu l-am văzut, dar știu sigur că a fost locotenentul Carslake. S-a ținut toată noaptea după mine și nu m-a slăbit o clipă din ochi. Acum știu și de ce.

Căpitanul Carrington nu era omul care să-și piardă, cu una, cu două, calmul. De astă dată însă clătină, uluit, din cap.

— Știam că e o rîcă veche între voi doi, mormăi el. Dar n-aș fi crezut niciodată să ajungă pînă aici. Mă-ntreb ce-o să zică comandantul.

— Ce rost are să-i povestiți ? făcu Ralston cu indiferență. Și, în genere, de ce să povestiți, indiferent cui ? S-ar putea ca Carslake să aibă părinți. De ce să-i amăriți ? Lăsați-i pe oameni să creadă ce vor. Avu un rîs scurt. Lăsați-i să creadă că a murit ca un erou luptînd împotriva focului, că a căzut peste bord... orice...

Privi spre apa neagră și se cutremură de un brusc fior.

— Vă rog, domnule căpitan, lăsați-l în pace. A plătit ce era de plătit.

Un lung moment, Carrington țintui la rîndul său apele sumbre de sub ei, apoi privirea i se mută asupra flăcăului înalt ce-i sta în față. Îi dădu o palmă prietenească peste umăr, înclină capul și se îndepărtă.

Turner auzi zăngănitul grilajului despărțitor, lăsă binoclul de la ochi și-l văzu alături pe Carrington contemplînd în tăcere crucișătorul în flăcări. În aceeași clipă Vallery scoase un geamăt stins și Carrington remarcă abia atunci silueta întinsă la picioarele sale.

— Dumnezeule, e chiar „sultanul" ! E rănit rău, domnule secund ?

— Nu știu. Dar dacă a scăpat, e curată minune.

Se aplecă și-l ajută pe Vallery să se așeze.

— Cum vă simțiți, domnule comandant ? întrebă el îngrijorat. Ați fost rănit ?

Un lung și istovitor acces de tuse îl cutremură pe Vallery. Cînd în sfîrșit se potoli, clătină negativ din cap.

— N-am nimic, murmură el și încercă să zîmbească, o jalnică parodie de zîmbet, dezvăluită de lumina Aldis-ului. Am vrut să mă trîntesc pe jos și cred că m-am pocnit de habitaclu, și zicînd acestea își frecă fruntea tumefiată și decolorată de ger.

— Ce-i cu nava, Turner ?

— S-o ia dracu de navă ! scrîșni Turner și apucîndu-l delicat pe după umeri, îl repuse, precaut, pe picioare. Ce se întîmplă acolo, la pupa, Carrington ?

— Mai arde, pe ici, pe colo, dar incendiul a fost lichidat. L-am lăsat pe Hartley să conducă operațiile.

Nu suflă o vorbă despre Carslake.

— Bun ! Ține-mi puțin locul aici. Cere prin radio vești de la *Stirling* și *Sirrus*. Haideți, domnule comandant, haideți la adăpost.

Vallery schiță un vag protest, mai mult de formă, pentru că se simțea atît de slab, încît abia se ținea pe picioare. Mașinal, observînd fulgii de zăpadă dănțuind în raza Aldis-ului, se opri și urmări încet cu privirea fascicolul, pînă la sursa lui.

— Bentley ? îngăimă el. Să nu-mi spui că Bentley...

Deslușì ca prin ceață muta încuviințare și întoarse sleit, capul în altă parte. Trecură prin fața telefonistului prăbușit la piciorul grilajului, apoi se opriră lîngă cabina Asdic-ului. Un om, zgîlțîit de hohote de plîns, sta ghemuit, cu fruntea sprijinită de brațe, în colțul pe care-l făcea peretele cazematei și ușa blocată a cabinei. Vallery își lăsă mîna pe umărul cutremurat de plîns și exclamă, recunoscînd chipul palid întors spre el :

— Oh ! Tu ești, Chrysler ? Ce s-a întîmplat ?

— Ușa, domnule comandant, răspunse băiatul cu o voce surdă și tremurătoare. Ușa. N-o pot deschide.

Atunci văzu și Vallery pentru prima oară cabina, metalul scrijelit, deformat. Cu mintea încă încețoșată, imaginea oribilă, înspăimîntătoare, a operatorului ciuruit, mutilat care se găsea cu siguranță în dosul ușii, îi apăru, mai degrabă printr-o simplă asociație de idei.

— Da, spuse el cu glas înăbușit. Ușa e deformată... Nu e nimic de făcut. Privi cu mai multă atenție ochii plini de durere ai lui Chrysler. Vino, băiatule, e zadarnic să...

— Dar cel dinăuntru e fratele meu, domnule comandant.

Deznădejdea cuprinsă în aceste cuvinte îl izbi pe Vallery ca o măciucă. Uitase... Operatorul-șef Chrysler...

Se uită la mortul de la picioarele sale, peste care zăpada apucase să se așeze într-un strat ușor.

— Căpitane, fii bun și stinge Aldis-ul acela, spuse el pe un ton absent. Iar, tu, Chrysler...

— Ordonați, domnule comandant !

— Coboară, te rog, și adu niște cafea.

— Cafea, domnule comandant ? Cafea ? Dar... dar... fratele meu..., exclamă, descumpănit, băiatul.

— Știu, spuse cu blîndețe, Vallery. Știu. Fii bun, adu cafeaua.

Chrysler se îndepărtă, poticnindu-se. După ce ușa cazematei se închise în urma lor, Vallery aprinse lumina și se întoarse către secund :

— Acum e momentul să rostim cîteva cuvinte înălțătoare despre război, murmură el. *Dulce et decorum* *... și cît de măreț e privilegiul de a fi nepoții lui Nelson și Drake **. N-au trecut nici douăzeci și patru de ore de cînd Ralston și-a văzut murind tatăl... Iar acum, puștiul ăsta. Poate că...

— O să mă ocup eu de totul, spuse Turner.

Nu-și iertase încă cele spuse și făcute lui Ralston cu o seară în urmă, deși tînărul îi acceptase scuzele, spontan și prietenește.

— O să-i dau niște treburi de făcut care să-l țină departe de cabină, pînă apucăm s-o deschidem... Stați jos, domnule comandant și... luați o gură din butelcuța

* *„Dulce et decorum est pro patria mori"* — locuțiune latină, însemnînd „E dulce și frumos să mori pentru patrie".

** Horatio Nelson, amiral, învingătorul de la Aboukir și Trafalgar. Francis Drake, celebru corsar, apoi unul din principalii autori ai distrugerii Invincibilei Armada. (N. Tr.)

asta. Zîmbi ușor : întrucît amicul Williamson mi-a trădat secretul... Ah ! uite că avem și-o vizită !

Lumina se stinse și o siluetă masivă se detașă, timp de-o clipă, pe dreptunghiul cenușiu al ușii deschise. Apoi ea se închise, lumina se reaprinse brusc, și Brooks, un Brooks stacojiu și gîfîitor, se opri clipind des din pleoape.

— Ha ! exclamă el într-un tîrziu. Ne-am adunat ca să sorbim un păhărel ? Înțeleg, așadar, că orice contribuție va fi primită cu recunoștință.

Deschise geanta pe care o pusese pe masă și tocmai scotocea prin ea, cînd cineva ciocăni puternic în ușă.

— Intră ! strigă Vallery.

Pătrunse un timonier care întinse o foaie de hîrtie, zicînd :

— Din partea Londrei, domnule comandant. Șeful a spus că o să aveți, poate, un răspuns.

— Mulțumesc. Voi telefona.

Ușa se deschise și se închise la loc. Vallery ridică privirea ațintind-o asupra lui Turner ce nu mai avea nimic în mîini.

— Mulțumesc că ai disimulat atît de rapid corpul delict, zîmbi el. Apoi, clătinînd amărît capul : Ochii mei... se pare că dau în primire. Vrei să-mi citești mesajul, Turner ?

— Și, interveni Brooks, poate c-ai să-mi faci plăcerea să înghiți un medicament convenabil în locul porcăriei cu care se pregătea el să te doftoricească, și zicînd acestea extrase din geantă un flacon conținînd un lichid de culoarea mierii. În pofida tuturor resurselor medicinii moderne de care dispun — sau, mă rog, aproape a tuturor — nu cunosc ceva care să egaleze acest preparat.

— I-ai împărtășit și lui Nicholls acest adevăr ? întrebă Vallery întins, între timp, pe banchetă, cu ochii închiși și umbra unui surîs pe buzele sale livide.

— Ei bine, nu, mărturisi Brooks. Dar am tot timpul. Vrei ?

— Mulțumesc. Hai, Turner, dă-ne veștile cele bune.

— Vești bune ?

Tonul grav și teribil de calm al căpitanului-comandor a avut asupra celor doi efectul unui jet de aer glacial.

— Nu, domnule comandant, veștile nu-s din cele bune. „Contraamiralului Vallery, ACS-14, FR 77", continuă el cu o voce lipsită de orice expresie. „Cuirasatul *Tirpitz*, escortat de crucișătoare și distrugătoare a părăsit, azi p.m., Alta Fjord. Intensă activitate pe aerodromul din Alta Fjord. Ne temem de o ieșire în larg cu escortă aeriană. Luați toate măsurile pentru evitarea sacrificării inutile a vaselor comerciale și de război. — Direcțiunea operațiilor navale, Londra". Nu-i așa că e pur și simplu splendid ? Care va fi dezastrul următor ?

Vallery se așeză pe banchetă, țeapăn și indiferent la sîngele care i se prelingea din colțul gurii. Chipul îi era perfect calm.

— Cred că acum o să iau din doctoria aceea, Brooks. Dacă n-ai nimic împotrivă... spuse el liniștit. *Tirpitz*... Chiar *Tirpitz*... Scutură obosit capul, aidoma cuiva care visează. *Tirpitz*... un nume pe care nimeni nu-l pronunța fără un accent de respect și teamă ; un nume care domina integral în ultimii doi ani întreaga strategie navală din Atlanticul de nord. Iată deci că venise rîndul să iasă în larg și acestui colos blindat, frate geamăn al celuilalt titan care distrusese dintr-o singură lovitură furibundă pe *Hood*, gloria Marinei regale, nava cea mai puternică — așa cel puțin se crezuse pînă atunci — din lume. Ce șanse putea avea coaja lor de nucă, minusculul lor crucișător... Scutură din nou din cap, de astă dată cu enervare, și se forță să se gîndească la prezent.

— Ei bine, domnilor, am zis întotdeauna că timpul le aduce cu sine pe toate... chiar și pe *Tirpitz*. Cîndva, trebuia să se arate și el. E pur și simplu ghinionul nostru. Momeala se afla prea aproape și era prea ispititoare.

— Tînărul meu coleg va fi încîntat, spuse Brooks. În sfîrșit, *o adevărată* navă de război.

— La apusul soarelui, făcu, pe gînduri, Turner. La apusul soarelui... Sfinte Sisoe, chiar dacă au avut dificultăți la ieșirea din fiord, tot o să ne ajungă din urmă în patru ceasuri, urmînd ruta asta !

— Exact, confirmă Vallery. Și ar fi cu totul inutil să schimbăm drumul către nord ; ne vor prinde înainte să fi apucat să parcurgem nici o sută de mile.

— Nu-mi place s-o fac pe placa de patefon, dar vă aduceți aminte ce v-am spus în legătură cu navele noastre de linie ? Ca de obicei, apar prea tîrziu. Se opri și trase o înjurătură. Nădăjduiesc că jigodia aia bătrînă de Starr va fi în sfîrșit mulțumită ! completă el cu năduf.

— Pentru ce tot acest pesimism ? întrebă Vallery cu o privire ironică. În patruzeci și opt de ore putem fi la Scapa, teferi și sănătoși. N-a spus chiar el : „Evitați sacrificarea inutilă a vaselor comerciale și a navelor de război ?" La ora actuală, *Ulysses* este probabil nava cea mai rapidă din lume. E simplu, domnilor !

— Ah, nu, ah nu ! gemu Brooks. Ar însemna să ne prăvălim prea repede de pe culmile sublimului pe searbădul pămînt. N-aș putea suporta una ca asta !

— Aveți chef de un alt PQ 17 ?* întrebă Turner, zîmbind, dar cu privirea de gheață. Royal Navy n-ar mai permite niciodată așa ceva. Nici comandantul... vreau să

---

* PQ 17, un mare convoi, cuprinzînd 30 de nave britanice, americane și panameze încărcate cu diverse materiale, a părăsit Islanda cu destinația Uniunea Sovietică ; escorta era formată din șase distrugătoare și cam 12 vase militare mai mici, avînd, în plus, asigurat sprijinul unei escadre anglo-americane de crucișătoare și distrugătoare. O forță de acoperire, tot anglo-americană, compusă dintr-un portavion, două cuirasate, trei crucișătoare și o flotilă de distrugătoare, naviga paralel, mai la nord. Ca și în cazul lui FR 77, aceste forțe reprezentau arcul unei capcane, care însă avea să se închidă prea tîrziu.

Lucrurile se petreceau pe la mijlocul verii anului 1942, anotimp mortal pentru o asemenea întreprindere, deoarece la aceste latitudini nordice, în lunile iunie, iulie nu există practic noapte. Ajuns în zona longitudinii de 20° est, convoiul a fost puternic atacat de submarine și avioane.

În ziua atacului, 4 iulie, escadra anglo-americană a aflat prin radio că *Tirpitz* a părăsit Alta Fjord. Informația era inexactă : în cursul după-amiezii zilei de 5, *Tirpitz* a făcut, ce-i drept, o scurtă ieșire în larg, dar a revenit în aceeași seară (circula zvonul că fusese avariat de torpilele unui submarin sovietic). Cert e că escadra de sprijin și navele de escortă s-au retras în mare viteză spre vest, abandonînd convoiul PQ 17 în voia sorții, lăsîndu-l să se împrăștie și să ajungă în porturile sovietice, fără escortă, la noroc. E lesne de imaginat care au fost sentimentele echipajelor

zic contraamiralul Vallery. În ceea ce mă privește, și, sînt sigur, la fel gîndește și toată banda noastră de „rebeli", n-aș mai putea dormi o noapte în pace.

— Dumnezeule ! murmură Brooks. Omul acesta e un adevărat poet !

— Ai dreptate, Turner, spuse Vallery.

Își goli paharul și, istovit, se culcă la loc.

— Nu prea avem ce să alegem, continuă el. Dar ce ne facem dacă... dacă primim ordin să ne retragem în viteză ?

— Nu știți să citiți, replică tăios Turner. Amintiți-vă că tocmai mi-ați dezvăluit că v-a slăbit vederea.

— „Inimi ce-ați trudit și ați luptat cu mine..." cită, în șoaptă Vallery. Vă mulțumesc, domnilor. Mi-ați ușurat mult situația. Se ridică într-un cot. Hotărîrea fusese luată. Îi zîmbi lui Turner, avînd, din nou, un aer aproape tineresc. Informează toate cargourile și toate navele de escortă. Spune-le să ia drum Nord.

— Nord ? făcu Turner, scrutîndu-i chipul. Ați spus „Nord ?" Dar Amiralitatea... ?

— Am spus „nord", răspunse calm Vallery. Amiralitatea n-are decît să facă ce poftește. Le-am făcut îndeajuns jocul. Capcana a fost întinsă. Mai mult decît atît, ce-ar putea cere ? Așa, însă, avem o șansă, una infimă, dar totuși o șansă la sută ca să scăpăm. A continua drumul spre est echivalează cu o sinucidere.

Zîmbi din nou și adăugă, cu un soi de blîndețe, de parcă ar fi visat :

— Nu sfîrșitul, în sine, are cea mai mare importanță. Nu cred să fiu judecat pentru asta. Nici acum... și nici vreodată.

Lui Turner i se lumină chipul ; cu un zîmbet larg, întrebă :

— Ați spus : nord.

— Informează-l pe comandantul-șef al operațiunilor, continuă Vallery. Cere-i navigatorului să calculeze un drum de interceptare. Transmite convoiului că vom merge în urma lui și că-l vom proteja cît ne va sta în puteri. Să nu ne facem însă iluzii. Șansele noastre sînt una la mie. Ar mai fi și altceva de făcut, Turner ?

— Da : să ne rugăm, răspunse scurt acesta.

— Și să dormim, adăugă Brooks. De ce n-ai aține o jumătate de oră, amirale ?

— Să dorm ? Vallery păru sincer amuzat. Curînd, curînd de tot, vom avea la nesfîrșit timp pentru somn.

— Ai pus punctul pe „i", oftă Brooks. Nu-i deloc exclus să ai perfectă dreptate.

● XV ● SÎMBĂTĂ SEARA. II

La comanda lui *Ulysses* mesajele soseau aproape fără întrerupere ; mesaje din partea cargourilor, pline de groază și neîncredere, cerînd confirmarea știrii privind ieșirea în larg a lui *Tirpitz ;* de la *Stirling* anunțînd că incendiul care-i cuprinsese suprastructurile e în prezent lichidat și că pereții etanși ai compartimentului mașinilor țin în continuare ; în sfîrșit, un mesaj de la *Sirrus,* semnat Orr, semnalînd că nava ia apă exact atît cît pot refula pompele — distrugătorul intrase violent în coliziune cu pachebotul care se scufunda — că au salvat 44 de naufragiați, că *Sirrus* și-a îndeplinit partea de misiune ce-i revenea și că cere permisiunea de întoarcere la

---

de pe vasele comerciale în fața acestei scandaloase fugi, a acestei trădări a lui Royal Navy (Marina Regală). E lesne, de asemenea, de închipuit temerile lor ; dar cele mai sumbre presentimente au fost depășite de crunta realitate : 23 de cargouri au fost trimise la fund de către submarine și aviație. *Tirpitz* n-a fost zărit și nu s-a apropiat de convoi ; simpla amenințare a apariției sale a pus însă pe fugă escadrele lui Royal Navy.

Autorul nu cunoaște toate faptele legate de PQ 17 și nici nu încearcă să le interpreteze pe cele știute ; cu atît mai puțin nu-și ia libertatea de a formula un blam. Fapt e că amiralul Hamilton, comandantul escadrei, nu merită nici un reproș. Decizia de retragere nu-i aparține : ordinul a fost emis de Amiralitate și era imperativ. Poziția lui, însă, nu a fost de invidiat.

În schimb nu există nici o îndoială în legătură cu ceea ce a gîndit la vremea aceea marina comercială și ceea ce gîndește în continuare. Nu-i de așteptat nici o iertare din partea celor mai mulți dintre puținii salvați ; probabil, contrar dorinței arzătoare a Marinei Regale, ei nu vor uita niciodată acest episod. De fapt nu sînt de blamat nici unii, nici alții. (N. A.)

bază. Mesajul sosise după ce *Sirrus* recepționase vestea cea proastă, dar de emis fusese emis înainte. „Acum, își zise Turner, nimic nu-l va mai putea convinge pe Orr să abandoneze convoiul."

Mesajele continuau să parvină, fie prin semnale optice, fie prin T.F.F. Nu mai exista nici un motiv să se păstreze tăcerea radio ; inamicul le cunoștea poziția cu o aproximație de maximum o milă. La fel și cu semnalele optice. *Stirling* continua să ardă cu destulă intensitate ca să lumineze pe o suprafață apreciabilă. Drept pentru care, mesajele se succedau întruna, mesaje de spaimă, de descumpănire, de îngrijorare. Dar cel care-l răscoli cel mai tare pe Turner nu veni nici pe calea undelor, nici emis de vreo lampă de semnale.

Se scursese mai bine de un sfert de ceas de la terminarea atacului și *Ulysses* juca pe valuri tăindu-și noul său drum, cap 350°, cînd grilajul despărțitor al punții de comandă se desfăcu și un om sleit de puteri, gîfîind, se împiedică de pragul timoneriei. Turner îl privi atent și, în lumina crepusculară răspîndită de *Stirling*, recunoscu în el pe unul din fochiști. Venise lac de nădușeală și acum gerul năprasnic de-afară prefăcea broboanele de sudoare în chiciură. Cu capul descoperit, fără manta, îmbrăcat doar într-o salopetă subțire, dîrdîia, dar nu din pricina vîntului glacial, ci a surexcitării.

— Ce-i cu tine ? întrebă Turner îngrijorat. Omul gîfîia prea tare ca să poată răspunde. Care-i necazul ? Hai odată !

— Centrala de tragere, dom'le secund ! Glasul omului era atît de repezit, încărcat de atîta neliniște, încît Turner abia dacă înțelese ce spune. — E plină de apă !

— Centrala de tragere ! exclamă, neîncrezător, Turner. E înecată centrala de tragere ? Cînd s-a întîmplat treaba asta ?

— Nu știu sigur, dom'le comandant. A fost însă o explozie îngrozitoare pe la mijlocul...

— Știu, știu asta, i-o reteză Turner. Bombardierul a smuls coșul prova și a explodat în mare, la babord. Dar a trecut de-atunci un sfert de ceas ! Cincisprezece minute ! Ce dracu', ar fi trebuit...

— Tabloul de distribuție al Centralei a fost distrus, dom'le comandant.

Fochistul începuse să se liniștească, să se zgribulească în bătaia tăioasă a vîntului, dar, scos din sărite de încetineala secundului în a lua o hotărîre, se îndreptă de spate și, fără să-și dea seama de ceea ce face, înhață cu o mînă tremurătoare canadiana ofițerului și strigă cu un accent și mai disperat :

— Curentul s-a întrerupt complet și capacul s-a înțepenit ! Oamenii n-au cum să iasă !

— Capacul e blocat ? îngrijorarea făcu să se contracte pupilele lui Turner. Din ce cauză ? S-a deformat cumva ?

— Contragreutatea a căzut peste el. Nu-l putem deschide decît cu un centimetru.

— Carrington ! răcni Turner.

— Aici sînt, domnule comandant, spuse Carrington aflat exact în spatele lui. Am auzit totul. De ce n-o puteți deschide singuri ?

— E ușa centralei de tragere ! strigă, disperat, fochistul. Cîntărește pe puțin o jumătate de tonă, dom'le căpitan ! Știți, e aia care-i sub scara din fața compartimentului servo-motorului. Acolo nu-i loc decît pentru doi oameni ca să lucreze deodată. Am încercat... Vă rog ca pe Dumnezeu, dom'le căpitan, grăbiți-vă !

— O clipă. Carrington era de un calm exasperant. Hartley ? Nu, ăsta mai are de furcă cu incendiul. Evans, McIntosh ? Morți... Era limpede că acum gîndea cu voce tare. Poate Bellamy ?

— Ce zici ? întrebă Turner, contaminat de îngrijorarea și nerăbdarea fochistului. Ce-ai de gînd să faci ?

— Capacul bocaportului, plus palanul, astea-nseamnă 500 de kilograme, murmură Carrington. La o treabă excepțională e nevoie de un om excepțional.

— Petersen ! exclamă fochistul care prinsese ideea din zbor. Petersen !

— Întocmai. Carrington plesni una de alta mîinile sale înmănușate. Progresăm ! De tăiat cu flacăra n-avem timp. Fochistule, galop după răngi și baroase ! Iar dumneavoastră poate sunați la mașini și...

Turner avea deja receptorul în mînă.

La pupa incendiul fusese stăvilit, cu excepția cîtorva puncte unde un năprasnic curent de aer alimenta flăcările. În cazărmile echipajului, teribila căldură răsucise în fel și chip ușile, scările, dulapurile, dîndu-le forme ciudate ; pe punte, văpaia de benzină carbonizase podeaua, groasă de șase centimetri și, topind călăfătuiala, dezgolise, precum o gigantică lampă de sudură, plăcile de oțel ale blindajului, plăci aduse la incandescență ce șuierau și împroșcau de cîte ori erau atinse de fulgii groși de zăpadă.

Pe punte și sub ea, Hartley și oamenii lui, acum înghețați bocnă, acum năuciți pînă la leșin de căldura îngrozitoare, munceau ca nebunii. Nimeni n-ar ști să spună de unde luau energia necesară trupurile lor slabe și istovite. Unul după altul, trăgeau de prin turele, din cabina comandantului poliției, din cazărmile echipajului, din compartimentul timonei de mînă, corpurile celor care se aflaseră acolo în momentul în care „Condorul" se prăbușise peste *Ulysses*. Le trăgeau afară, se uitau la ele, izbucneau în plînsuri sau în blesteme și, indiferenți la durerea fizică și primejdie, continuau să scotocească printre sfărîmăturile ce mai ardeau, îndepărtîndu-le cu mănușile lor sfîșiate, iar cînd din acestea nu mai rămîneau decît niște zdrențe carbonizate, cu mîinile lor goale.

Morții au fost aliniați de-a lungul pasarelei tribord. Acolo îi aștepta caporalul Doyle. Cu mai puțin de o jumătate de oră în urmă, Doyle se afla pe coridorul din fața bucătăriei, îndurînd în tăcere calvarul dezghețării hainelor și-a corpului, inundate odată cu pom-pom-ul pe care-l deservea. Cinci minute mai tîrziu, era din nou la tun, expediind cu stoicism, în tragere directă, obuz după obuz, în bombardierele torpiloare. Iar acum, la fel de energic și rezistent ca oricînd, stătea pe dunetă. Un om de oțel, cu chip de oțel ; se apleca, ridica de jos mortul, se apropia de bastingaj și cu un soi de gingășie lăsa macabra povară să lunece peste bord. Și-n tot acest timp, fața sa leonină rămînea calmă, impasibilă. N-avea să știe niciodată de cîte ori săvîrșise în acea noapte scurtul său traseu ; după primii douăzeci pierduse șirul. Firește, ceea ce făcea sfida regulamentul : Marina ținea morții

ca funeraliile să aibă un caracter solemn, or aici nici pomeneală de așa ceva. Dar velarul fusese ucis și nimeni altul n-ar fi acceptat, sau putut, să coasă într-o bucată de pînză, cu lest în ea, aceste cadavre calcinate și hidoase. „Îi doare în fund pe morți de ceremonie !" gîndi Doyle, iar Carrington și Hartley, care-i împărtășeau pe deplin părerea, îl lăsară să-și facă, după cum i-o fi vrerea, sinistra sa treabă.

De sub ei, din cazărmile echipajului care continuau să ardă fără fum, veneau bubuituri metalice, în vreme ce Nicholls și cu șeful telegrafiștilor, Brown, echipați în ciudatele lor costume de azbest, izbeau din răsputeri cu baroasele în zăvoarele înțepenite ale ușii blindate de la magazia de muniții a turelei „Y". În întunecimea și fumul de-acolo, abia dacă izbuteau să se vadă unul pe altul, darămite zăvoarele ; adesea, în graba lor disperată, ratau lovitura și ciocanele, scăpînd din mîinile lor anchilozate, zburau învîrtindu-se prin întuneric.

„Încă nu-i prea tîrziu, își zicea Nicholls cu deznădejde, poate încă nu-i prea tîrziu". Supapa principală care permitea înecarea compartimentului fusese închisă în urmă cu vreo cinci minute ; apa nu mai urca și era probabil ca cei doi marinari, prinși în această capcană, să fi rezistat, cramponați acolo sus, pe scară.

Acum, rămăsese doar un singur zăvor care mai ținea ușa închisă. Alternînd loviturile, Nicholls și Brown izbeau cu sete. Brusc, el se rupse chiar la bază și capacul de oțel sări în lături împins de forța explozivă a aerului comprimat de dedesubt. Brown scoase un țipăt de durere, un singur țipăt sfîșietor ; deschizîndu-se, greul capac îi zdrobise coapsa. Se prăbuși și rămase întins, gemînd.

Fără o privire pentru nefericit, Nicholls se aplecă cît putu și îndreptă în jos, prin deschizătura bocaportului, puternicul fascicol luminos al lanternei sale. Nu distinse nimic din ceea ce ar fi dorit să vadă ; doar apa, întunecată și vîscoasă, care urca și cobora în ritmul talazurilor ce legănau nava.

— Hei, ce-i pe jos ! răcni el. În tunelul de fier, glasul său, sincopat din pricina efortului depus, răsună într-un fel sinistru. E careva acolo ?

Ciuli urechea, gata să prindă cel mai mic sunet, cel mai stins murmur. Nimic.

— McQuarter ! Williamson ! Mă auziți ! strigă el din nou.

Își ascuți privirea, își încordă auzul, dar nu văzu decît întunecimea și nu percepu decît fîșîitul apei, uleioase de păcură, care lingea cînd un perete, cînd altul. Se mai uită odată, urmărind raza lanternei, mirat că poate fi înghițită atît de repede de o suprafață oarecare. Iar sub această suprafață... Se cutremură. Pînă și apa părea moartă, stătută, perfidă, hidoasă. Înfuriat brusc, scutură din cap, gonind spaimele acestea stupide, rodul imaginației sale înfierbîntate. Va trebui să se supravegheze. Făcu un pas îndărăt, își îndreptă umerii. Apoi, încet, cu grijă, închise capacul. Loviturile sale de ciocan răsunară îndelung pînă cînd și ultimul zăvor a fost împins la loc.

Mecanicul șef Dodson încercă să se miște și scoase un geamăt. Se căzni să deschidă ochii, dar pleoapele refuzară să-l asculte. Cel puțin așa crezu el, fiindcă în jur întunericul continua să rămînă de nepătruns, total, aproape palpabil.

Se întrebă ce i se întîmplase și de cîtă vreme zăcea întins așa pe jos. Simțea o durere îngrozitoare undeva sub ureche. Încetișor, stîngaci, își scoase mănușa și-și pipăi capul. Degetele dădură peste ceva lipicios și cald. Cu surprindere constată că părul îi e năclăit de sînge. Sînge trebuia să fie ; de altfel, îl simțea cum șiroiește, vîscos și abundent, de-a lungul obrazului.

Și mai era și această vibrație, profundă, puternică, o vibrație în care se interfera însă și o notă străină, greu de definit, o notă care-i strepezea dinții de mecanic și pe care o auzea, aproape chiar o simțea, undeva drept în fața lui. Întinse mîna, dar o trase imediat îndărăt, instinctiv, cînd degetele sale goale întîlniră ceva neted, ceva ce se învîrtea și frigea.

Tunelul arborelui de transmisie ! Va să zică, aici era. Descoperiseră că și la arborele babord conductele de ungere se spărseseră ; totuși, hotărîse să nu oprească mașina. Știa că au fost atacați, dar aici, în măruntaiele cele

mai ascunse ale navei, zgomotele nu pătrundeau deloc ; nu auzise motoarele avioanelor, nu auzise nici măcar bubuitul propriilor tunuri... recunoscuse doar șocul provocat de țevile de 155 m/m, în momentul în care reculul le azvîrlea îndărăt, pe amortizoarele lor hidraulice. Urmase apoi o torpilă, sau poate o bombă ce nu-și atinsese, din fericire, ținta. Slavă Domnului că se găsea cu fața către interior în momentul în care *Ulysses* făcuse ambardeea. Altminteri, proiectat peste racordul arborelui și antrenat de el, ar fi fost de mult mort.

Arborele ! Cerule, arborele care se învîrtea, încins pînă la roșu, între lagăre uscate ca iasca ! Cu mișcări frenetice scotoci în jurul său pînă dădu peste lampa de control. Răsuci butonul. Nimic. Pipăi cu degetele, simți marginile zimțuite ale becului spart și azvîrli cît-colo lampa inutilă. Scoase din buzunarul salopetei lanterna, dar și aceasta era spartă. Disperat de-a binelea, căută pe orbecăitelea bidonul de ulei cu care venise ; îl găsise răsturnat cu dopul sărit alături. Gol.

Nici o picătură de ulei. Poate numai Cel de sus știa cît mai e pînă cînd metalul acesta supraîncălzit va atinge limita critică ; el unul habar n-avea și o mărturisea deschis. Chiar și pentru cei mai buni, ingineri, oboseala metalului rămîne o necunoscută incalculabilă. Dar ca toți oamenii care și-au petrecut viața printre mașinării, poseda și el un al șaselea simț în ceea ce le privește și în momentul acela acest al șaselea simț îi dicta, neîndurător, să acționeze. Ulei, trebuia să facă rost de ulei. Se știa însă buimăcit de șoc, slăbit din pricina sîngelui pierdut, iar tunelul era lung, alunecos, periculos și neluminat. Întinse din nou, precaut, mîna, o puse o clipă pe arbore și, săgetat de durere, o trase îndărăt. Atingînd cu degetele obrazul pricepu că nu frecarea fusese cea care-i arsese buricele, smulgînd pielea de pe ele. Nu mai avea de ales. Hotărît, se ridică în picioare, se clătină și-i coîrjă spinarea din cauza bolții joase a tunelului.

Abia atunci remarcă, pentru prima oară, o luminiță. O luminiță minusculă, părînd infinit de depărtată în tunelul întunecos, cu pereții săi convergenți, deși era clar că nu poate fi la o distanță mai mare de cîțiva metri. Închise ochii, apoi îi redeschise : luminița era tot acolo, se

apropia și acum deslușea și zgomotul pașilor. Brusc, simți că-l părăsesc puterile și se prăbuși, proptindu-și picioarele în bara de sprijin.

Cel cu lumina se opri la jumătate de metru de el, agăță lampa de un cîrlig, se gheboșă cu băgare de seamă și se așeză alături. Acum lumina cădea în plin peste obrazul tăbăcit, sprîncenele stufoase și falca de buldog a lui Riley. Surpriza îl făcu pe Dodson să se contracte.

— Riley ! fochistul Riley ! articulă el, mijindu-și ochii, pradă bănuielilor, și a supozițiilor. Ce dracu' învîrtești p-aici ?

— Am adus un bidon de nouă kile de ulei, mîrîi Riley în timp ce vîra un termos între mîinile mecanicului-șef : Și niște cafea. Beți-o. Mă ocup eu de gresaj... Ei fir-ar să fie ! Lagărul ăsta nenorocit e încins pîn-la roșu !

Dodson puse cu bruschețe termosul jos și întrebă cu asprime :

— Ce, ai surzit ? Ce cauți aici ? Cine te-a trimis ? Postul tău e la cazanele „B" !

— M-a trimis Grierson, răspunse Riley, păstrînd aceeași expresie impasibilă pe fața sa smeadă. A zis că nu se poate lipsi de oamenii pe care-i are la mașină... cică-s prea prețioși... Am turnat prea mult ?

Uleiul gros și vîscos curgea încet peste lagărul supraîncălzit.

— *Căpitanul* Grierson ! rectifică Dodson pe un ton glacial, aproape tăios. Și ce-mi spui e o minciună sfruntată, Riley ! Căpitanul Grierson nu te-a trimis nicăieri. Bănuiesc că l-ai trombonit zicîndu-i că ai primit ordin de la altcineva.

— Beți-vă cafeaua, îl povățui, cu acreală în glas, Riley. Ăia de la mașini au nevoie de dumneavoastră.

Mecanicul șef încleștă pumnii, stăpînindu-se cu greu.

— Jigodie obraznică ! izbucni el, dar dominîndu-se din nou, continuă pe un ton egal : Ai să mi-o plătești, Riley.

— Ba n-am să plătesc defel.

„Să-l ia dracu ! gîndi furios Dodson. Uite, măgarul mai și zîmbește !"

— Și de ce mă rog ? întrebă el cu voce amenințătoare.

— Pentru că, Riley avea aerul că se distrează de minune, n-o să mă denunțați.

— Ah, va să zică asta era !

Dodson aruncă o căutătură rapidă peste tunelul întunecos, își dădu brusc seama cît erau ei de singuri, și-l cercetă din nou pe Riley, cum sta ghemuit pe vine, periculos deși zîmbitor. „Nici un zîmbet, își spuse Dodson, nu va putea lumina fața asta brutală și slută. Ceea ce văd e rînjetul unui tigru..." Teama, oboseala, un efort prelungit dincolo de limita rezistenței, toate acestea modifică fantastic un om, și el nu poate fi învinuit că a devenit ceea ce a devenit, așa cum nu poate fi învinuit de soarta hărăzită... Dar nu-i mai puțin adevărat că prima noastră grijă tot pentru noi e și Dodson își aminti cum Turner îl făcu imbecil cînd refuzase să-l bage în fiare pe Riley.

— Va să zică, asta era ? repetă el încetișor. Se răsuci, sprijinindu-și și mai zdravăn picioarele de rezemătoare. Nu fi atît de sigur pe tine, Riley. Aș putea face așa încît să umfli douăzeci și cinci de ani de pușcărie...

— Sfinte Sisoe ! exclamă Riley scos din sărite. Despre ce tot vorbiți acolo ? Beți-vă cafeaua, vă rog. V-am spus doar că cei de la mașini au nevoie de dumneavoastră !

Dodson se destinse, nu fără oarecare ezitare și deșurubă paharul termosului. Deodată se simți cuprins de un straniu sentiment de irealitate, ca și cum ar fi fost doar spectatorul acestei scene fantastice și nu participant la ea. Capul continua să-l doară îngrozitor.

— Ia spune-mi, Riley, ce anume îți dă siguranța asta că n-o să te denunț ? întrebă el cu glas domol.

— Ba puteți să mă denunțați, dacă asta vă face plăcere, răspunse Riley, din nou vesel nevoie mare. Dar mîine n-o să ies la raportul comandantului.

— Nu ? făcu Dodson pe un ton provocator și totodată interogativ.

— Nu, replică Riley, din ce în ce mai surîzător, pentru că mîine dimineața n-o să mai existe nici comandant,

nici navă. Și, încrucișîndu-și cu voluptate mîinile la ceafă, adăugă : De fapt, n-o să mai existe nimic.

Mai mult decît cuvintele propriu-zise, ceva din accentul cu care fuseseră ele rostite atrase atenția lui Dodson. Înțelese, într-o străfulgerare, că în pofida zîmbetului, Riley nu glumea. Îi aruncă o privire cercetătoare, dar nu spuse nimic.

— Comandantul a transmis prin radio, continuă Riley : *Tirpitz* a ieșit în larg... ne-au mai rămas patru ceasuri...

Această afirmație făcută atît de simplu, această completă absență a oricărei emoții, a căutării vreunui efect nu lăsau loc la nici un dubiu. *Tirpitz* ieșise în larg... *Tirpitz* ieșise în larg... Ca un automat, Dodson repeta una și aceeași propoziție. Patru ceasuri de trăit, doar patru ceasuri... Îl surprinse chiar propria sa reacție, aparenta sa lipsă de îngrijorare.

— Ei bine, făcu Riley, dintr-o dată neliniștit și enervat. Vă duceți, au ba ? Zău că nu-s bancuri : au nevoie de dumneavoastră... urgent.

— Ești un mincinos, făcu Dodson prietenește. De ce ai adus cafeaua ?

— Am adus-o pentru mine. Zîmbetul dispăruse. Chipul fochistului era împietrit, posac. Dar mi-am zis că v-ar face bine. Nu prea păreți în formă. Sus o să vă îngrijească.

— Acolo o să te duci tu și încă imediat, replică Dodson.

Riley făcu pe surdul.

— Haide ! comandă sec Dodson. E un ordin.

— Ba rămîn aici, mormăi Riley. N-ai nevoie de trei galoane late cît cazmaua pe mînecă pentru ca să te poți descurca cu un bidon de ulei.

— Poate că nu. Dodson se încordă ca să se împotrivească unui balans violent al navei, dar era prea tîrziu ca să evite o ciocnire cu Riley. — Iartă-mă, te rog, spuse el. Mă tem că vremea se strică și mai tare. Hîm, hîm, am impresia că am ajuns într-un impas.

— Ce-i aia ? întrebă, bănuitor, Riley.

— O fundătură. Se spune așa cînd nu mai e chip să se ajungă la un rezultat hotărît... Ia zi, Riley, ce te-a adus aici ?

— V-am mai spus, răspunse Riley, jignit. M-a trimis Grierson, căpitanul Grierson.

— Ce te-a adus aici, stărui Dodson, ca și cum nu l-ar fi auzit.

— Treaba mea ! se oțărî furios acesta.

— Ce te-a adus aici ?

— Oh, pentru Dumnezeu, dați-mi pace ! strigă Riley. În lungul și întunecatul tunel, glasul său răsună ca un vuiet. Se răsuci brusc, întorcîndu-și fața spre Dodson. Un rictus amar îi deforma gura : Știți foarte bine ce m-a adus !

— Poate ca să-mi faci de petrecanie ?

Riley îl privi stăruitor, îndelung, apoi reveni la poziția inițială, cu umerii căzuți și capul lăsat în jos.

— Sînteți singurul tip de pe tot vasul ăsta care m-a lăsat să-mi trag și eu sufletul. Singurul care mi-a dat vreodată o șansă. Fără dumneavoastră eram la carceră prima oară și la pîrnaie, a doua. Vă mai aduceți aminte ?

— Da. N-aș zice că ai fost prea deștept atunci, Riley.

— De ce ați făcut-o ? masivul fochist vorbea cu o voce încordată, obsedat parcă de o idee. Hristoase Dumnezeule, nu-i unul care să nu știe cum sînt.

— Zău ? mă întreb dacă-i chiar așa. Eu zic că ești brînză bună, dar burduful...

— Ah, lăsați-mă în pace cu lozinca asta ! făcu batjocoritor Riley. *Eu unul* știu cîte parale fac. Știu că nu-i nimic bun în mine. O spune o lume întreagă ! Și au dreptate ! Se aplecă ușor înainte : Să vă spun ceva : de religie sînt catolic. În cîteva ore... Se opri. Ar trebui să fiu în genunchi, nu-i așa ? ironiză el. Să mă spovedesc, să cer... cum dracu îi zice la chestia aia ?

— Iertarea păcatelor ?

— Asta-i ! Iertarea păcatelor. Ei bine, știți ce ? întrebă el detașînd fiecare silabă. Mă doare exact în fund.

— Poate că nici n-ai nevoie de o asemenea iertare, murmură Dodson. Și acum, pentru ultima oară : marș înapoi la cazane !

— Nu !

Mecanicul-şef scoase un oftat şi apucă termosul :

— În cazul ăsta, poate că ţi-ar face plăcere să bei o gură de cafea împreună cu mine ?

Riley ridică ochii asupra ofiţerului, zîmbi şi spuse :

— Mi-ar face mare plăcere.

Vallery se răsuci pe-o parte, strînse genunchii la gură şi, maşinal, întinse mîna după prosop. Trupul său descărnat fu zgîlţîit din toate mădularele şi pereţii de fier ai adăpostului repercutară zgomotul hîrîit, greţos, al tusei. „Oh, cerule, gîndi el, n-am vomitat niciodată atîta sînge ! Curios e însă că nu mă mai doare, dar deloc, deloc.“ Treptat, criza se domoli. Se uită la prosopul înroşit, năclăit şi cuprins de un brusc dezgust îl azvîrli, cu puţinele forţe ce-i mai rămăseseră, în ungherul cel mai întunecos al cabinei.

„Porţi pe umerii dumitale nava asta blestemată.“ Fraza bătrînului Socrate îi reveni deodată în minte stîrnindu-i un zîmbet uşor. Ei bine, dacă vreodată a fost nevoie de un sacrificiu, momentul acela sosise. Ştia că dacă va mai adăsta aşa, fie numai cîteva minute, nu va putea urca nicicînd pe puntea de comandă.

Se aşeză pe fund cu o sforţare care-l inundă de sudoare şi, precaut, îşi săltă picioarele. În clipa în care ele atingeau podeaua, *Ulysses* tangă, brutal şi pe neaşteptate, expediindu-l, întîi peste un scaun, ca după aceea să-l prăvălească, neputincios, pe jos. Îi trebui o veşnicie şi un efort neînchipuit ca să se pună pe picioare ; un al doilea efort asemănător ar fi însemnat, o ştia prea bine, moartea.

Acum urma uşa... uşa asta grea de oţel. Era nevoie s-o deschidă şi se simţea incapabil. Apucă totuşi clanţa şi, miraculos, uşa se deschise ; apoi, la fel de miraculos, se trezi afară, gîfîind, cu gîtlejul şi plămînii sfîrtecaţi de cumplitul vînt glacial. Aruncă o privire spre prova, după aceea spre pupa. Incendiile de pe *Stirling* şi de pe propria sa dunetă erau pe cale să fie stinse. Măcar pentru asta să-i mulţumească cerului. Lîngă el, doi marinari terminau de spart, cu ajutorul răngilor, uşa cabinei Asdic.

Îi luminară interiorul cu lanternele, dar Vallery nu se încumetă să arunce o privire înăuntru. Întoarse capul, se împletici, întinse mîinile spre grilajul timoneriei.

Turner îl zări venind şi se grăbi să-i iasă în întîmpinare. Apoi îl ajută să se instaleze pe scaunul său de comandant.

— N-aveţi voie să fiţi aici, îi reproşă el cu glas scăzut şi, după ce-l cercetă un lung moment, întrebă : Cum vă simţiţi, domnule amiral ?

— Mulţumesc. Acum, mult mai bine, răspunse Vallery. Zîmbi şi continuă : Află, secundule, că noi, contraamiralii, avem responsabilităţile noastre şi că a sosit timpul să merit princiara mea soldă.

— Înapoi ! ordonă, sec, Carrington. Toţi cei care sînteţi în încăperea servo-motorului sau pe scară, înapoi ! Lăsaţi-mă să văd despre ce-i vorba !

Cercetă cu privirea capacul de oţel al tambuchiului. Abia acum îşi dădea seama că niciodată pînă atunci nu realizase cît era el de masiv şi de solid. Se sprijinea pe o rangă, întredeschis ca la vreo doi centimetri şi jumătate. Carrington remarcă şi cablul secţionat, cu toroanele rupte şi răsucite şi contragreutatea prăbuşită în pragul cabinei servo-motorului. „Slavă Domnului că măcar ăsta a scăpat“, gîndi el.

— Aţi încercat cu un scripete ? întrebă cu bruscheţe.

— Da, dom'le căpitan, răspunse marinarul cel mai apropiat de el arătîndu-i o grămadă de parîme încolăcite într-un colţ. N-a ajutat la nimic. Scara rezistă bine la tracţiune, dar nu izbutim să prindem cîrligul de capac decît pe o singură parte, şi-atunci scapă şi fuge tot timpul de sub el. Iar zăvoarele sînt fie strîmbate — le-am desfăcut cu barosul — fie blocate invers. Să ştiţi că mă pricep să umblu cu un scripete, dom'le căpitan.

— Firește, firește, făcu distrat Carrington. Vino-ncoace, te rog, şi dă-mi o mînă de ajutor.

Îşi strecură mîinile pe sub capac şi trase adînc aer în piept. Marinarul plasat în partea cealaltă făcu la fel — marginea opusă a capacului se rezema de peretele etanş din spate. Smuciră simultan, cu spinările şi coapsele tremurînd de sforţare. Carrington simţi cum sîngele

îi năvălește în obraz, cum îi pulsează în urechi, și renunță. Puteau să și crape și afurisitul capac nu s-ar fi clintit cu un milimetru. Cel care izbutise să-l întredeschidă săvîrșise o adevărată minune. Și totuși, își zise Carrington, chiar obosiți, doi oameni ar fi putut sălta marginea capacului. Înseamnă că fie balamalele erau blocate, fie puntea se ondulase. În acest caz, chiar dacă ar fi reușit să prindă cîrligul scripetelui așa încît să țină, tot n-ar fi realizat mare lucru. Un scripete nu folosește la nimic cînd e vorba de exercitarea unei tracțiuni brutale și bruște ; e nevoie ca parîma sau cablul să se întindă înainte de a-și exercita efectul de forță.

Se lăsă în genunchi și lipi gura de crăpătura tambuchiului :

— Hei, cei de jos ! Mă auziți ?

— Auzim, răspunse un glas stins, înăbușit. Scăpați-ne de aici ! Sîntem prinși ca niște șobolani în capcană !

— Tu ești, Brierley ? Fiți fără grijă, vă scoatem de-acolo. Cum e apa ?

— Apa ? E mai mult păcură decît apă ! Pesemne că s-a spart pe undeva rezervorul de păcură de la babord. Cred că și racordul colectorului principal e tot sub apă.

— Care-i nivelul actual ?

— E deja pe trei sferturi plin. Stăm în picioare pe generatoare și ne ținem agățați de tablourile de distribuție. Unul dintr-ai noștri s-a și înecat... nu-l mai puteam ține. Disperarea din glasul marinarului era perceptibilă cu toată grosimea capacului. Pentru numele lui Dumnezeu, dați-i zor !

— Ți-am mai spus c-o să vă scoatem ! făcu Carrington pe un ton autoritar. Pusese în el toată încrederea și toată certitudinea, pe care, de fapt, nu le încerca, știind însă cu cîtă rapiditate se poate răspîndi panica printre nefericiții închiși acolo. — Ați încercat să împingeți și voi dinăuntru ?

— Nu-i loc pentru doi pe scăriță, strigă Brierley. E imposibil să presăm de jos în sus !

Urmă apoi o liniște bruscă, după care o explozie de înjurături.

— Ce se petrece, întrebă Carrington.

— E greu să ne ținem agățați ! răspunse, strigînd, Brierley. Sînt valuri de jumătate de metru aici ! Unul din oameni a fost smuls... cred însă că a izbutit să iasă din apă... E întuneric ca-n fundul iadului.

Auzind o călcătură grea deasupra sa, Carrington se ridică. Era Petersen. În spațiul strîmt în care se aflau, blondul norvegian părea de-a dreptul gigantic. Cîteva clipe Carrington contemplă statura lui uriașă, lățimea enormă a pieptului, mîinile colosale, una atîrnînd, liberă de-a lungul corpului, cealaltă ținînd neglijent, de parcă ar fi fost niște bețe de undiță, trei leviere grele și un baros. Se uită și la ochii lui, calmi și gravi, intens de albaștri sub claia de păr cînepiu și dintr-odată simți cum se instalează în el o stranie liniște.

— Nu izbutim să-l deschidem, Petersen. Ai să poți ?

— O să încerc, domnule căpitan.

Puse jos sculele, se aplecă, apucă de capătul rângii vîrîte pe sub marginea capacului și se redresă dintr-o smucitură, aproape fără efort. Capacul se săltă puțin, după care ranga de fier se îndoi, de parcă ar fi fost din plastilină, aproape în unghi drept.

— Cred că-i înțepenit, spuse Petersen care nici măcar nu gîfîia. Balamalele, sînt sigur.

Dădu roată tambuchiului, examină atent balamalele și scoase un mormăit de mulțumire. De trei ori la rînd greul baros izbi, cu precizie și cu toată forța uriașelor brațe care-l mînuiau, exact în balamaua exterioară. La a treia lovitură ea cedă. Petersen aruncă dezgustat ranga îndoită și apucă una nouă, mult mai solidă.

Și aceasta se îndoi, dar capacul se depărtă, de astă dată cu doi centimetri și jumătate. Petersen apucă cele două ciocane mai mici care slujiseră la deblocarea zăvoarelor și porni să izbească din răsputeri în balamale pînă cînd ciocanele se rupseră.

Atunci veni rîndul ultimelor două rângi, băgate împreună sub buza capacului. Cinci, zece secunde rămase aplecat peste ele, complet nemișcat. Respira acum adînc și repezit. Sudoarea îi șiroia pe obraz și tot corpul prinse să-i tremure de efortul titanic pe care-l făcea. Încet-în-

cet, sub privirea fascinată a lui Carrington, cele două rîngi începură să se îndoaie.

Căpitanul nu mai văzuse niciodată așa ceva și era încredințat că nimeni nu mai fusese martorul unei asemenea performanțe. Putea să jure că nici una din rîngile acelea n-ar fi cedat la o tracțiune mai mică de o jumătate de tonă. Apoi, brusc, atît de brusc încît tresăriră cu toții, capacul se deschise cu doisprezece-cincisprezece centimetri ; Petersen căzu pe spate, rîngile îi scăpară din mînă și pieriră în apa care umplea cabina.

Ridicîndu-se, uriașul se năpusti, ca nebun, asupra capacului. Degetele sale se încleștară pe buza de oțel, mușchii brațelor și-ai umerilor se umflară și se înnodară în timp ce el trăgea din răsputeri de placa masivă. Izbuti s-o salte o dată, de două ori, de patru, apoi la a cincea tentativă capacul sări pur și simplu în lături izbind năprasnic clichetul opritor al suportului vertical. Ieșirea era liberă. În picioare, drept, Petersen zîmbea. De multă vreme nu-l mai văzuse nimeni zîmbind. Fața îi era scăldată de sudoare, iar giganticul piept avea o mișcare de foale în timp ce plămînii înfometați de oxigen sugeau, lacomi, aerul.

În centrala de tragere, nivelul apei ajunsese la șaizeci de centimetri de rama tambuchiului, lichidul uleios dînd chiar pe-afară ori de cîte ori *Ulysses* se cufunda între două valuri. Imediat cei dinăuntru au fost trași afară. Năclăiți de păcură din cap pînă-n picioare, orbiți, cu pleoapele lipite între ele, șocați de toate cele întîmplate, storși complet de vlagă, în pragul leșinului, oamenii aceștia atinseseră stadiul cînd nici măcar teama nu mai poate domina oboseala. Trei dintre ei încalte nu mai erau în stare de nici o mișcare, stăteau așa, cramponați de scăriță și ar fi căzut aproape sigur îndărăt dacă Peterson nu s-ar fi aplecat peste deschizătură și nu i-ar fi înhățat și depus, unul după altul, ca pe niște pisoi, pe punte.

— La infirmerie ! Urgent ! ordonă Carrington. Apoi întorcîndu-se, cu zîmbetul pe buze, către uriaș : O să-ți mulțumim ceva mai tîrziu, Petersen. N-am terminat încă. Capacul trebuie închis și fixat cu ajutorul ciocanului.

— N-o să fie ușor, domnule comandant, spuse, grav, norvegianul.

— Ușor sau greu, treaba *trebuie* făcută !

Cu regularitate apa deborda acum din Centrala de tragere și plescăia în pragul compartimentului servo-motorului.

— Compartimentul timonei de mînă este distrus, continuă el. Dacă apa pătrunde și îneacă servo-motorul sîntem pierduți.

Petersen nu zise nimic. Desfăcu opritorul și încleștîndu-și mîinile pe capac îl îndepărtă cu vreo treizeci de centimetri. Apoi, proptindu-și umerii în scară și picioarele de placa capacului, împinse cu mișcări spasmodice : scîrțiind, capacul se lăsă la 45°. Petersen se opri, își îndoi spatele ca un arc, sprijini mîinile de scară și începu să sară cu picioarele pe capac. După cîteva asemenea zdupăituri mai rămăsese doar o crăpătură de patruzeci și cinci de centimetri.

— O să fie nevoie de niște baroase solide, domnule căpitan, insistă el.

— N-avem timp ! sună prompt răspunsul lui Carrington. Încă două minute și presiunea apei va face imposibilă închiderea capacului. Dacă am putea avea pe cineva dedesubt, să tragă din partea ailaltă... chiar și unul ca mine ar putea să-l închidă.

Din nou Petersen păstră tăcerea. Se lăsă pe vine și privi tenebrele de sub el.

— Am o idee, a spus deodată. Dacă doi dintre dumneavoastră s-ar sui pe capac și ar împinge în scară... Exact așa, domnule comandant, dar ați putea împinge mai cu forță dacă ați sta cu spatele la mine.

Carrington își propti palmele de bara de fier a scării și împinse din răsputeri. Deodată, auzi un plescăit, apoi un zăngănit puternic ; se răsuci, tocmai la timp ca să mai zărească o rangă ținută de o mînă uriașă dispărînd pe după marginea capacului. Nici urmă de Petersen. Asemeni multor oameni mari și voinici, era la fel de rapid și agil în mișcări ca și o pisică ; nu făcuse nici un zgomot strecurîndu-se prin deschizătură.

— Petersen ! strigă Carrington îngenuncheat în dreptul deschizăturii. Ce dracu faci acolo ? Ieși imediat afară, nerodule ! Vrei să te îneci ?

Nici un răspuns. O tăcere totală, accentuată de clipocitul apei. Brusc, zgomotul uni metal izbind în alt metal, apoi, scrîșnind, capacul se lăsă cu alți 12 centimetri. Frenetic, Carrington înhăță o rangă și o vîrî sub capac. O secundă mai tîrziu, greaua lui masă de oțel cădea peste ea. Lipindu-și gura de crăpătură, Carrington răcni :

— Petersen ! Ai căpiat ? Deschide-l ! Deschide-l imediat !

— Nu pot. Și nici nu vreau... Glasul ba răzbătea, ba se stingea, după cum valurile lăsau liber sau acopereau capacul fochistului. Ați zis chiar dumneavoastră că nu mai e timp... că e singura soluție...

— N-am vrut să spun niciodată că...

— Știu. Nu face nimic... e chiar mai bine așa...

Acum era aproape cu neputință să mai deslușești cuvintele.

— ...spuneți-i comandantului Vallery că Petersen a zis că se căiește... se căiește mult de tot... am încercat să i-o spun aseară...

— Te căiești ? Pentru ce te căiești ?

Ca turbat, Carrington smuci cu toată puterea de capac ; acesta nici măcar nu clinti.

— Pușcașul-marin care a murit la Scapa Flow .. N-aveam de gînd să-l ucid... dar mă scosese din minți... îl omorîse pe prietenul meu...

O, secundă, Carrington încetă să mai smucească de rangă. Petersen ! Firește, care altcineva ar fi putut frînge în modul acesta gîtul unui om ? Petersen, norvegianul voinic și zîmbitor, care de la o zi la alta devenise un uriaș posac ce bătea întruna punțile, cazărmile echipajului, pasarelele, fără ca cineva să-l fi văzut vreodată odihnindu-se sau zîmbind. În mintea lui Carrington se făcu brusc lumină, el descifră dintr-o dată tot ce se petrecea în sufletul chinuit la acestui om bun și simplu.

— Ascultă, Petersen, mă doare-n fund de toată povestea asta. Îți dau cuvîntul meu că nimeni n-o să afle vreodată ceva. Te rog, Petersen.

— E mai bine așa, rosti vocea înăbușită, dar pătrusă de o stranie mulțumire. E păcat să ucizi un om... și-i păcat să trăiești mai departe după aceea... Știu asta. Vă rog, e foarte important... spuneți-i domnului comandant că Petersen se căiește și că-i e foarte rușine... Ceea ce fac, o fac pentru comandantul meu...

Ranga scăpă, smulsă brusc din mîinile lui Carrington. Capacul căzu. Cabina servo-motorului răsună de o serie de lovituri metalice surde ; deodată ele încetară și singurele zgomote rămaseră tunetul valurilor și, în interiorul navei, scrîșnetul lanțurilor cîrmei în momentul în care *Ulysses* își stabiliza capul.

Vocea, curată și caldă, amplă și precisă, plutea senină peste mugetul ventilatoarelor de la mașini, peste zbîrnîitul a sute de motoare electrice, peste bufniturile valurilor. Nici măcar impersonalitatea metalică a difuzoarelor nu izbutea să atenueze frumusețea acestui cînt. Era un procedeu favorit al lui Vallery, la care recurgea ori de cîte ori nevoia sa de liniște precumpănea asupra tuturor celorlalte imperative ; conecta picapul său la rețeaua de difuzoare a navei și petrecea așa lungile ceasuri sumbre.

Repertoriul era, aproape invariabil, clasic : Bach, Beethoven, Ceaikovski, Lehar, Delibes, iar bucățile preferate : Simfonia întîi în si bemol major, Arie pe o coardă de sol, Clar de lună peste Ulster, Sonata sub clar de lună, Valsul patinatorilor... Echipajul lui *Ulysses* adora aceste piese. „Ridicol", „Imposibil", vor zice (e ușor de imaginat) toți cei care stabilesc o analogie între preferințele muzicale ale unui marinar și ideile morale care-i sînt, în mod curent, atribuite. Dar aceste persoane n-au auzit niciodată tăcerea emoționantă, tăcerea de catedrală ce domnise într-un vast hangar de portavion, la Scapa Flow, într-o zi cînd arcușul magic al lui Yehudi Menuhin făcuse să vibreze corzile viorii sale, smulgînd mii de oameni din asprele cerințe ale realității, din amarele amintiri ale ultimei patrulări sau ale ultimului convoi și transportîndu-i în lumea fermecată a muzicii.

Cea care cînta acum era o femeie : Deanna Durbin interpreta *Beneath the Lights of Home (Sub licărirea lu-*

minilor de-acasă), cel mai nostalgic și cel mai sfîșietor din toate cîntecele ei. Pe punți, sub ele, aplecați peste mașini sau ghemuiți lîngă tunuri, oamenii ascultau glasul încîntător și gîndurile lor zburau, departe de nava cufundată în întuneric, departe de ninsoarea care cădea, spre căminele lor, spre cei dragi, spre viața lor de-acasă și spre dimineața care pentru ei, cei de aici, n-avea să mai vină niciodată.

Brusc, cîntecul se opri, chiar la mijlocul lui.

— Mă auziți ? Vă vorbește comandantul-secund.

Glasul era grav, coborît, șovăitor. Pe navă, toată lumea își ținu răsuflarea.

— Am pentru voi o veste rea, spunea Turner, articulînd rar fiecare cuvînt. Îmi revine dureroasa sarcină... Glasul se frînse, apoi răsună din nou, și mai rar : Acum cinci minute, comandantul Vallery a decedat.

Difuzorul amuți un moment, după care se auzi iarăși :

— A murit pe puntea de comandă, în scaunul său de comandant. Știa că o să moară și cred că nu a suferit deloc. A stăruit... a stăruit să vă mulțumesc pentru modul în care i-ați fost „cu toții" credincioși. „Spune-le, mi-a zis el textual, spune-le că fără ei nu mi-aș fi putut continua niciodată misiunea, că sînt cel mai bun echipaj pe care un comandant l-a avut vreodată." Apoi a mai spus — acestea sînt ultimele cuvinte pe care le-a pronunțat : „Transmite-le scuzele mele. După tot ce-au făcut ei pentru mine... ei bine... spune-le că-mi pare îngrozitor de rău să-i părăsesc tocmai acum". Asta-i tot ce-a spus. Doar atît : „Îmi pare rău". Apoi, a murit.

• XVI • NOAPTEA DE SÎMBĂTĂ

Richard Vallery murise. Murise întristat la gîndul că abandonează echipajul lui *Ulysses,* că-l lasă fără șef. Era însă o despărțire de scurtă durată. De cîteva ore numai. Înainte de răsăritul zorilor, alte sute de oameni de pe crucișătoare, de pe distrugătoare, de pe vasele de transport aveau să moară la rîndul lor. Dar nu așa cum se temuseră, sub focul tunurilor de pe *Tirpitz ;* printr-o altă sinistră analogie cu PQ 17, *Tirpitz* nu părăsise Alta

Fjord. Cauza morții lor avea să fie, în primul rînd, schimbarea vremii.

Richard Vallery murise și odată cu dispariția lui o transformare profundă se operase în oamenii de pe *Ulysses ;* murind, o seamă de lucruri muriră, luate cu el. Dusese cu sine curajul, bunăvoința, blîndețea, credința nezdruncinată, tenacitatea infinit de răbdătoare și atotînțelegătoare, toate aceste atribute atît de proprii ființei sale. Ele lipseau acum, dar nu mai avea importanță. Oamenilor de pe *Ulysses* nu le mai trebuia curaj, pentru că nu mai știau ce-i frica. Vallery murise. Abia acum descopereau cît de mult respectaseră și iubiseră acest om deosebit de bun. Aflau că ceva minunat, ceva ce devenise parte integrantă a sufletului și a memoriei lor, ceva neînchipuit de frumos și de nobil pierise pentru totdeauna, că nu aveau să-l mai întîlnească vreodată. Erau nebuni de durere și la război un om nebun de durere este cel mai primejdios adversar. Pentru el nu mai există prudență, precauție, teamă, suferință. Singura rațiune a existenței sale devine dorința de a izbi orbește inamicul, de a distruge, dacă se poate, pe cel ce l-a adus la disperare. În moartea comandantului lor, pe drept sau pe nedrept, oamenii de pe *Ulysses* nu vedeau decît un singur vinovat : hitleriștii. Atît rămăsese echipajului : durerea și oarba sa ură. Cîndva, Nicholls spusese despre acești oameni că sînt cadavre ambulante. Acum își meritau acest calificativ mai mult ca oricînd ; mișunînd neostoiți pe punțile acoperite de zăpadă și gheață, aceste automate muribunde nu trăiau decît pentru răzbunare.

Vremea se schimbă chiar înainte de sfîrșitul cartului de la miezul nopții, la patru dimineața. Valurile rămaseră aceleași : FR 77 continua să se izbească de talazurile gigantice venite dinspre nord, să grămădească mai departe noi sloiuri de gheață pe teugile scîrțiitoare. Vîntul însă se domoli, ninsoarea în rafale stătu și ea aproape imediat și ultimii vălătuci negri de nori se îndepărtară către sud. La ora patru cerul era complet degajat.

Noaptea era fără lună, în schimb stelele străluceau viu, în timp ce o briză glacială sufla regulat dinspre nord.

Apoi, treptat, cerul începu să se schimbe. La început, a fost doar o imperceptibilă rarefiere a întunericului ce învăluia orizontul septentrional ; după aceea, o fîșie tremurătoare de lumină prinse să se lățească și să urce peste linia orizontului, crescînd, înspre miazăzi, cu fiece clipă. Curînd, fîșia de lumină se înconjură de banderole colorate de cele mai delicate nuanțe pastel : albastre, verzi, violete, dar mai cu seamă albe. Serpentinele de lumină multicoloră se ridicau, din ce în ce mai sus, din ce în ce mai vii, iar ca apoteoză — o draperie de o albeață strălucitoare, desfășurată sus, deasupra convoiului, de la o margine a orizontului la alta. Era aurora boreală. Spectacol de o neasemuită frumusețe în orice împrejurare, ea era în noaptea aceea de o splendoare neegalată încă. Dedesubtul ei, la bordul navelor subit iluminate, detașîndu-se acum net pe fondul valurilor întunecoase, agitate, oamenii convoiului o priveau și o urau.

Chrysler, tînărul marinar de pe puntea de comandă a lui *Ulysses*, cel înzestrat cu un văz pătrunzător și un auz hipersensibil, a fost primul care-l auzi. Curînd, îl auziră și ceilalți ; era uruitul îndepărtat, intermitent, parcă gîfîit al unui „Condor" care se apropia venind dinspre sud. La un moment dat, zgomotul dispăru, dar brusca nădejde muri abia născută. Nu mai încăpea nici o îndoială. Era un Focke-Wulf la altitudine maximă. Comandantul-secund se întoarse către Carrington cu o mișcare trădînd o nesfîrșită oboseală :

— E clar că-i „Charlie", spuse el cu tristețe. Ticălosul ne-a reperat. A și comunicat prin radio la Alfa Fjord și pun pariu cu dumneata o sută la unu că va lansa o parașută luminoasă de la aproximativ 3000 de metri înălțime. Va fi vizibilă de la cincizeci de mile distanță.

— Nu există nici un risc să vă pierdeți gologanii, replică Carrington. Nu pariez niciodată cînd e vorba de certitudini absolute... Iar după aceea, poate și cîteva rachete de la vreo 2 000 de metri ?

— Întocmai, confirmă Turner. Ia spune-mi pilotule, la ce distanță ne aflăm de Alfa Fjord ? În zbor direct, se înțelege ?

— Exact la o oră și cîteva minute în cazul unui avion care zboară cu 200 de noduri *, răspunse Baby-Kapok cu cel mai desăvîrșit calm.

Toate efervescența sa juvenilă dispăruse ; de cînd cu moartea lui Vallery, survenită cu două ceasuri în urmă, tăcea, abătut.

— O oră ! exclamă Carrington. Dumnezeule, vor fi aici într-o oră ! Ăștia chiar vor să ne distrugă, domnule comandant. Pînă acum n-am fost încă niciodată și torpilați și bombardați noaptea. N-am fost niciodată urmăriți de *Tirpitz*...

— *Tirpitz* ? făcu Turner. Pe unde dracu' o mai fi și el ? Ar fi avut tot timpul să ne prindă din urmă. Știu că e întuneric și că am modificat drumul, adăugă el prevenind astfel obiecția lui Carrington, dar distrugătoarele rapide de recunoaștere ne-ar fi putut depista... Preston ! răcni el, întrerupîndu-se. Trezește-te ! Nu vezi că nava aceea ne semnalizează ceva ?

— Iertați-mă, zise timonierul și, clătinîndu-se pe picioare de oboseală, ridică Aldis-ul și confirmă recepția semnalului. Lampa cargoului porni să clipească frenetic.

„Placa de fundație a motorului spartă transversal", citi Preston. „Avarie gravă, sînt obligat să reduc viteza."

— Procedează la identificare, Preston. Ce navă e aia ?

— *Ohio Freighter*, domnule comandant.

— Transmite : „Extrem de important să mențineți viteza și locul în convoi". Turner trase o înjurătură. Și-au găsit și ăștia momentul să aibă pene de motor ! Pilotule, la ce oră avem întîlnire cu escadra ?

— Exact peste șase ore.

— Șase ore. Turner își strînse buzele. Exact șase ore... poate... adăugă el cu amărăciune.

— Poate ? murmură Carrington.

---

* Pentru omogenizarea termenilor, dar și dintr-un anume tradiționalism, Marina utiliza și pentru aviație unități de măsură navale ; nodul este viteza cu care o navă parcurge o milă marină într-o oră ; de aceea, reamintim, e incorect și pleonastic să se spună : „x noduri pe oră". (N. Tr.)

— Poate, repetă Turner. Totul depinde în întregime de timp. Comandantul-șef nu va risca niciodată să angajeze nave de linie atît de aproape de coastă dacă nu le poate proteja împotriva unui atac aerian prin intervenția propriilor noastre avioane de luptă. Dealtfel, după părerea mea acesta e și motivul pentru care *Tirpitz* nu s-a arătat încă... poate l-a anunțat vreun submarin care vagabonda prin împrejurimi că portavioanele Flotei noastre fac drum către sud. Atunci, așteaptă și el să vadă cum va fi vremea... Preston, ce mai zice ăla acum ?

Lampa lui *Ohio* lansase un scurt semnal.

„Obligatoriu să încetinesc, repetă Preston. Avarie serioasă. Încetinesc."

— Chiar o și face, spuse Carrington. Și, aruncînd o privire asupra chipului împietrit al lui Turner citi pe el același gînd care îl stăpînea și pe el. E pierdut, spuse el. N-are nici o șansă de scăpare. Afară de cazul...

— Afară de care caz ? întrebă sever Turner. În afara cazului că i-am lăsa un vas de escortă ? Să-i lăsăm o escortă, căpitane ? Pe *Viking,* de pildă, singura unitate eficace care ne-a mai rămas ? Nu ! Trebuie să protejăm majoritatea. Cei de pe *Ohio* vor înțelege... Preston, comunică : „Regret imposibilitatea de a lăsa navă protecție. Cît timp cere reparația ?"

Parașuta luminoasă se aprinse înainte ca mîna lui Preston să fi apucat să apese pe butonul-semnalizator. Se aprinse exact deasupra convoiului, la o altitudine greu de apreciat — probabil între 1800 și 2400 de metri. La înălțimea aceasta era o biată gămălie luminoasă comparativ cu aurora boreală care-și desfășura pe bolta cerească maiestoasele sale falduri. Cădea însă cu repeziciune, din ce în ce mai luminoasă.

Hîrîitul difuzorului abătu atenția de la timidul clipit al Aldis-ului.

— T.F.F. către comandă. T.F.F. către comandă. Mesaj din partea lui *Sirrus* : „Trei dintre naufragiați, morți. Numeroși muribunzi sau grav răniți. Nevoie urgentă de asistență medicală, repetăm, urgentă".

Difuzorul amuți chiar în clipa în care *Ohio* transmitea răspunsul.

— Trimiteți pe cineva să-l caute pe doctorul Nicholls, ordonă Turner. Spuneți-i să urce imediat la comandă.

Carrington aruncă o privire valurilor înalte și negre, vîrstate de dungi lăptoase de spumă pe care le sfărîma etrava lui *Ulysses* cu prăbușiri greoaie și regulate.

— Vreți să riscați, domnule comandant ?

— Sînt nevoit s-o fac. În locul meu ai fi procedat la fel... Ce spune *Ohio,* Preston ?

„Înțeleg. Oricum, sînt prea ocupat ca să veghez și asupra Marinei Regale. O să vă ajungem din urmă. La revedere."

— „O să vă ajungem din urmă. La revedere"..., repetă Turner cu glas înăbușit. Minte și știe asta. Pe cinstea mea, dacă vreodată cineva o să îndrăznească să zică despre marinarii americani că n-au boașe, îl string de gît ! Preston, semnalizează : „La revedere. Noroc". Carrington, mă simt de parc-aș fi un asasin.

Își trecu o mînă peste frunte și desemnă cu un gest cazemata în care se afla corpul lui Vallery, întins și legat de cușetă. „Timp de luni și luni de zile a trebuit să ia hotărîri de acest gen... Nu-i de mirare că..."

Se întrerupse auzind scîrțiitul ușii.

— Dumneata ești, Nicholls ? O să ai de lucru, băiatule. Doar n-o să vă las să trîndăviți cît îi ziulica de lungă... Ridică o mînă oprind protestele. Haide, hai, exclamă el, chicotind. Știu, știu... Cum stăm pe frontul medical ?

— S-a făcut tot ce se putea face, domnule comandant. De altfel, mare lucru n-a mai rămas...

Marcat de zbîrcituri adînci, obrazul îi era palid, supt.

— Ducem lipsă de accesorii. Nu mai avem aproape deloc fețe și pansament, iar anestezicul s-a terminat complet. N-a mai rămas decît cel din trusele de extremă urgență, dar medicul-șef refuză să se atingă de el.

— Bine, bine, mormăi Turner. Dar dumneata, cum te simți ?

— Îngrozitor de rău.

— Se vede, dădu compătimitor din cap Turner. Nicholls, băiatule, îmi pare teribil de rău... dar vreau să te transbordezi pe *Sirrus.*

— Da, domnule comandant.

Nici o surpriză în glas ; ghicise imediat motivul chemării.

— Imediat ? întrebă el.

Turner înclină din cap, fără cuvinte. Acum, la lumina parașutei care cobora, chipul său cu trăsături accentuate, sprîncenele stufoase și ochii încercănați erau perfect vizibile. „Un cap ce nu trebuie uitat", gîndi Nicholls.

— Ce bagaj pot lua cu mine, domnule comandant ?

— Strict trusa medicală. Nimic în plus. N-o să voiajezi ca-ntr-un vagon de dormit, băiatule.

— Pot lua aparatul meu de fotografiat și filmele ?

— În regulă, aprobă Turner cu un zîmbet scurt. Presupun că ai intenția să fotografiezi ultimele clipe ale lui *Ulysses* ? Nu uita însă că *Sirrus* ia apă ca o strecurătoare... Pilot, fă legătura cu T.F.F. și spune-le să-i comunice lui *Sirrus* să se plaseze cît poate mai aproape de noi pentru a lua la bord un medic.

Ușa scoase un nou scîrțîit. Turner contemplă silueta îndesată care-și făcea loc, împiedicîndu-se de sfărîmături. La fel ca și toți ceilalți, Brooks era și el la capătul puterilor, dar în ochii săi albaștri continua să stăruie obișnuitul lor licăr.

— Spionii mei sînt pretutindeni, anunță el. Ce înseamnă această răpire a tînărului Johnny de către *Sirrus* ?

— Regretele mele, bătrîne, răspunse Turner, dar se pare că treburile stau cam prost acolo.

— Pricep. Un lung fior îi străbăteau corpul. Era, poate, din pricina cîntului funebru al vîntului în greement sau, poate, pur și simplu, din pricina frigului. Se zgribuli din nou și-și îndreptă ochii spre parașuta luminoasă. Frumos, foarte frumos, murmură el. Și, mă rog, în cinstea cui aceste focuri de artificii ?

— Așteptăm vizite, făcu Turner, schimonosindu-și buzele într-un soi de zîmbet. E un vechi obicei, Socrate : o fereastră luminată îmbie oamenii să vină... Se crispă brusc, apoi mușchii i se relaxară și doar obrazul păstră o imobilitate de granit. M-am înșelat, murmură el. Oaspeții au și sosit.

Ultimele cuvinte au fost înghițite în tunetul unei explozii formidabile. Turner știuse că se va produce : ochii săi apucaseră să vadă străfulgerarea, ca de pumnal, a flăcării țîșnind exact în fața castelului central al lui *Ohio*. Sunetul parcursese mai încet distanța : cinci sau șase secunde. *Ohio* se afla acum la ceva mai mult de o milă de tribord, aproape imobil pe apă, perfect vizibil în lumina aurorei boreale, această aurora care-l trădase unui submarin inamic în căutare de pradă.

Ohio nu rămase mult timp la suprafață. Exceptînd momentul impactului, nu se produseră nici flăcări, nici fum, nici bubuituri. Probabil însă că pupa îi fusese sfărîmată, carena găurită, iar încărcătura sa era compusă, în întregime, din tancuri și muniții. Se scufundă cu o ciudată demnitate, rapid, fără convulsii. În trei minute, totul se isprăvise.

Turner rupse primul greaua tăcere ce se lăsase pe punțea de comandă. În lumina parașutei obrazul său era îngrozitor la vedere.

„La revedere", bombăni el, fără a se adresa cuiva în mod special. A zis : „la revedere" mincinosul ăla...

Scutură, mînios, din cap și atingînd mîneca de kapok a pilotului, ordonă sec :

— Cei de la T.F.F. să ia legătură cu *Viking* și să-i comunice să rămînă deasupra submarinului pînă cînd apucăm să ne îndepărtăm.

— Cum o să se termine toate acestea ? oftă Brooks.

— Numai Dumnezeu sau dracul știe ! Ah, cît îi urăsc pe asasinii ăștia ! explodă Turner. Știu, și noi facem la fel, dar dați-mi ceva ce pot vedea, cu care să mă pot bate !

— De exemplu *Tirpitz*, interveni Carrington. De mare, e suficient de mare ca să-l puteți vedea.

Turner îi aruncă o căutătură, zîmbi brusc și-l bătu afectuos peste braț. Apoi, dînd capul pe spate, contemplă frumusețea catifelată a cerului, întrebîndu-se totodată cînd va fi lansată următoarea parașută luminoasă.

— Ai o clipă pentru mine, Johnny ? întrebă Baby-Kapok cu glas scăzut. Aș vrea să-ți vorbesc.

— Bineînțeles că am, răspunse, mirat, Nicholls. Și zece minute, dacă poftești... Pînă cînd o să vină *Sirrus*... Ce scîrțiie, Andy ?

— O secundă. Carpenter se apropie de secund : Îmi permiteți să trec puțin în camera hărților, domnule comandant ?

— Ești sigur că ai chibriturile la dumneata ? spuse, zîmbind, Turner. În regulă, du-te.

Baby-Kapok zîmbi, la rîndul său, dar nu scoase un cuvînt. Apucîndu-l pe Nicholls de braț îl trase după el în camera hărților, aprinse lumina și scoase tabachera. În timp ce medicul tampona ușor cu capătul țigării sale flacăra pîlpîietoare a chibritului, tînărul navigator îl privea insistent.

— Știi, Johnny, zise el pe neașteptate, cred că am ceva sînge scoțian în mine. În seara asta mă simt înzestrat cu darul premoniției. Se scutură ca de frig. — Habar n-am de ce, dar am senzația că sînt pe punctul de a muri... E pentru prima dată cînd încerc un asemenea sentiment.

— Prostii ! Ai făcut o indigestie, amice, replică Nicholls cu vioiciune, dar, în același timp se simți cuprins de o bruscă neliniște.

— Povestea cu indigestia nu ține. Dealtfel, de două zile n-am pus nimic în gură. Nu, Johnny, vorbesc serios.

Tonul grav, serios, atît de străin felului de a fi al prietenului său îl impresionă, fără voie, pe Nicholls.

— N-am să te mai văd, continuă încetișor Baby-Kapok. Vrei să-mi faci un serviciu, Johnny ?

— Nu fii nerod, răspunse iritat Nicholls, ce dracu...

— Ia asta, continuă tînărul ofițer, îndesînd în mîinile medicului un petec de hîrtie. Poți descifra ce scrie ?

— Da, pot, răspunse Nicholls, potolindu-se. Pe bucățica de hîrtie figurau un nume și o adresă de undeva din Surrey. Va să zică, așa o cheamă, rosti el domol : Juanita... Juanita... Pronunță cu grijă, așa cum pronunță spaniolii. Cîntecul și numele meu preferat, murmură el.

— Adevărat ? întrebă Baby-Kapok. Adevărat ? Și al meu, Johnny. Se întrerupse o clipă, apoi îngăimă : Dacă... știi, adică dacă am... în sfîrșit, ai să te duci s-o vezi, Johnny ?

— Ce tot bați cîmpii acolo ? exclamă, stînjenit, Nicholls. Apoi, pe jumătate în glumă, pe jumătate enervat, împunse de cîteva ori cu degetul în pieptul matlasat : Cu chestia asta pe cine ajungi înot pînă la Murmansk. Ai spus-o și-ai repetat-o de sute de ori !

Baby-Kapok îi zîmbi, un zîmbet cam chinuit.

— Așa e, așa e... dar... ai să te duci s-o vezi, Johnny ?

— Bine, fir-ar să fie ! O să mă duc... Pînă una-alta e timpul să merg și acolo unde sînt așteptat. Haide !

Stinse lumina, deschise ușa, se opri cu un picior în pragul ei, apoi reveni fără grabă înăuntru, trase ușa după sine și reaprinse lumina : Carpenter nu clintise și-l privea liniștit.

— Te rog să mă ierți, Andy. Nu știu ce dracu' m-a apucat...

— O criză de proastă dispoziție ! făcu, înveselit, Baby-Kapok. Întotdeauna te-au apucat pandaliile de cîte ori ai constatat că am dreptate eu și tu nu.

Nicholls își reținu respirația, închise o clipă ochii apoi întinse mîna lui Carpenter.

— Totul o să meargă bine, Vasco. Se căzni să surîdă. Am să mă duc s-o văd dacă... ei bine, o să mă duc s-o văd. Îți promit. Juanita... Dar dacă dau și de tine acolo, urmă el simulînd o amenințare, să știi că...

— Mulțumesc, Johnny, mulțumesc mult. Baby-Kapok părea aproape fericit. Noroc, băiatule, noroc ! *Vaya con Dios* *. Așa îmi zicea ea întotdeauna, așa mi-a urat și acum, la plecare : *Vaya con Dios*.

Treizeci de minute mai tîrziu, Nicholls opera la bordul lui *Sirrus*.

Ora patru, patruzeci și cinci. Un frig intens. Vîntul sufla ușor, dar constant dinspre nord. Valurile erau mai mari ca oricînd, distanța dintre crestele lor crescuse, prăpăstiile de apă neagră se căscau și mai adînci. Avariat, strivit sub un munte de gheață, *Sirrus* le înfrunta, trudind din greu. Cerul rămînea mai departe degajat, un

* În original, în spaniolă : „Mergi cu Dumnezeu".

cer de o puritate năucitoare, împroşcat de stele, a căror strălucire reapăruse odată cu stingerea aurorei boreale. Cea de a cincea parașută luminoasă cobora încet către mare.

La patru patruzeci şi cinci, un minut poate după ce zăriră, la limita orizontului, arcuirea strălucitoare a unei rachete, auziră departe, spre sud, tunetul înfundat al canonadei. Era clar ce se întîmpla acolo : menţinînd în continuare contactul cu submarinul inamic, deşi în imposibilitate de a-i face vreun rău, *Viking* era violent atacat. Probabil atacul a fost scurt, decisiv şi ucigător, pentru că tirul încetă la scurt timp după ce începuse. Radioul nu comunică nimic. Nimeni nu avea să afle vreodată ce se petrecuse pe *Viking ;* distrugătorul pieri fără să lase supravieţuitori.

Abia se stinsese ultimul ecou al tunurilor de pe Viking şi urechile celor de pe *Ulysses* deslușiră mugetul motoarelor unui „Condor", reduse la minimum, în vreme ce avionul pica. Poate cinci, poate zece secunde — timpul părea lung, dar nu îndeajuns pentru va vreunul din tunarii convoiului să poată ochi cu precizie — giganticul Focke-Wulf zbură pe sub propria sa bombă, după care dispăru. În spatele lui cerul se despică într-o orbitoare erupţie de flăcări, mai scăpătoare, mai dureroasă pentru ochi decît soarele amiezii. Intensitatea acestor parașute luminoase era atît de violentă, atît de extraordinară încît toate pupilele se contractară într-o instinctivă reacţie de apărare, pleoapele se strînseră şi bombardierele inamice au putut traversa cercul de lumină şi ajunge în poziţie de atac, înainte ca cineva să-şi fi dat prea bine seama de ceea ce se întîmplă. Cronometrajul şi cooperarea între avionul-cercetaş şi bombardiere se dovedi perfectă.

Primul val era compus din douăsprezece aparate. De astă dată ele nu se mai concentrară asupra unei singure ţinte ca la atacul precedent ; fiecare navă se trezi atacată de unul sau două bombardiere. Pe Turner îl cuprinse o adevărată groază văzîndu-le cum coboară în picaj şi se desfac în evantai înainte ca vreunul din tunurile lui *Ulysses* să fi apucat să deschidă focul. Rapiditatea, modul de apropiere, siluetele acestor avioane aveau ceva teribil de cunoscut. Brusc, le identifică : erau Heinkel-uri, Heinkel-3, aparate care purtau — Turner o ştia — arma de care se temea cel mai mult din toate : bomba teleghidată.

În aceeaşi clipă, ca şi cum ar fi atins o manetă, toată artileria de pe *Ulysses* intră în horă. Văzduhul se umplu de fum şi de mirosul înţepător al corditei arse, zgomotul era asurzitor. Dintr-o dată, Turner se simţi invadat de o sălbatică, de o ciudată bucurie. „Ducă-se dracului cu bombele lor teleghidate cu tot !" gîndea el. Era exact războiul care-i plăcea ; nu jocul acela de-a şoarecele şi pisica, joc înşelător de-a v-aţi ascunselea, cînd trebuia să ghiceşti, înainte de a fi surprins la rîndu-ţi, unde se ascunde haita submarinelor ; un război deschis, pe faţă, în care-ţi puteai vedea adversarul, îl puteai urî şi dori să te baţi cinstit cu el, urmărind, tot cinstit, distrugerea lui totală. Turner ştia că din acest punct de vedere echipajul lui *Ulysses* va face tot ce-i va sta în puteri. Nu era nevoie să fii un fin psiholog ca să detectezi schimbarea survenită în oameni — da, acum erau oamenii *lui* — să vezi că depăşiseră graniţa fricii descoperind că dincolo de ea nu e nimic, şi să ştii sigur că de aici încolo vor încărca întruna tunurile lor şi vor trage fără oprire pînă-n clipa în care vor răpune sau vor fi răpuşi.

Primul Heinkel a fost ras de pe faţa cerului chiar de turela „X", turela puşcaşilor-marini morţi sub sfărîmăturile „Condorului" doborît tot de ei. Acum alţii le luaseră locul, tot atît de buni. Următorul se înălţă brusc ca să evite ciocnirea cu bucăţile de fuselaj şi motoare ale camaradului său, execută un picaj scurt, trecu la mai puţin de un cablu de elrava crucişătorului, vină pe-o aripă la viteză maximă, şi reveni asupra lui *Ulysses*. Toate tunurile navei se aflau orientate în direcţia opusă şi se scurseră cîteva secunde bune înainte ca primul dintre ele să ia azimutul necesar ; mai mult decît suficient pentru ca Heinkel-ul, urmînd o diagonală de 60° să-şi lanseze bomba şi să dispară, gonind nebunește sub focul conjugat al Oerlinkoanelor şi-al mitralierelor grele. Scăpă ca prin minune.

Bomba fusese lansată sub înălţimea optimă : o clipă păru că şovăie, dar se echilibră, porni pe verticală în jos, îşi schimbă traiectoria, devie înspre prova şi, despi-

cînd vălătucii de fum ieşiţi din gurile tunurilor, percută. O explozie formidabilă, asurzitoare, zgudui nava din vîrful catargului pînă la chilă, mai-mai să spargă timpanele celor aflaţi pe puntea de comandă.

Turner, care tocmai privea îndărăt, avu impresia că nava nu va putea supravieţui acestui ultim asalt. Era un vechi ofiţer torpilor, specialist în explozive, dar niciodată nu se aflase în imediata vecinătate a unei explozii de o asemenea violenţă. Se temuse întotdeauna de tipul acesta de bombe, dar nu-şi putuse închipui că au o forţă atît de teribilă. Şocul produs era de două, ba chiar de trei ori mai mare decît cel la care se aşteptase.

Ceea ce nu ştia, era că auzise nu una, ci două explozii, dar contopite. Bomba căzuse — o pură întîmplare — direct peste tuburile lanstorpile de la tribord. Unul singur mai era încărcat, celelalte două expediaseră la fund *Vytura*. În mod normal, amatolul, explozivul din ogiva torpilei, este extrem de stabil şi inert, chiar şi atunci cînd e supus la lovituri puternice. Prea apropiată însă, prea violentă, explozia bombei provocase inevitabil explozia, prin simpatie, a torpilei.

Efectele au fost considerabile şi spectaculoase, dar nu fatale. Bordul lui *Ulysses* era despicat, ca de un gigantic cuţit de conserve, pînă aproape de linia de plutire ; tuburile dispărură ; punţile erau găurite şi sparte ; învelişul coşului fusese sfîrtecat, iar coşul propriu-zis se înclinase la babord cu aproape 15° ; principala forţă a exploziei se îndreptase însă către pupa navei şi se dispersase, în mare parte, deasupra apei. Doar bucătăria şi cantina, deja grav avariate, se prefăcuseră acum într-o grămadă de fiare.

Înainte chiar ca praful şi ţăndările stîrnite de explozie să se fi aşezat, ultimul dintre bombardiere o ştergea, atingînd aproape crestele valurilor şi mergînd într-un zigzag nebun pentru a scăpa de şuvoaiele de foc ale trasoarelor care-l urmăreau cu sutele. Apoi, ca prin minune, totul se linişti ; rămaseră doar tăcerea, o tăcere bruscă ce făcea să vuiască urechile şi faclele paraşutelor luminoase care coborau încet şi se stingeau, iluminînd, înainte de a muri, giulgiul de gheaţă care-l învelea pe *Ulysses,* norii negri de fum ce se vălătuceau deasupra

sfărîmatului *Stirling* şi petrolierul ce-şi pierduse, aproape în întregime, puntea pupa. Nici una însă din navele convoiului nu se abătuse din drum, nici una nu se oprise. Cinci Heinkel-uri fuseseră doborîte. „Costisitoare victorie, gîndi Turner, dacă aşa ceva poate fi numit victorie." El unul ştia că avioanele inamice aveau să revină. Era lesne de imaginat furia şi orgoliul rănit al Înaltului comandament hitlerist din Norvegia ; din cîte cunoştea Turner, pînă acum nici un convoi nu navigase la o latitudine atît de sudică.

Unul din picioare îi amorţise. Riley îl întinse încetişor, ferindu-l de arborele de transmisie care se învîrtea. Turnă, cu mare atenţie, ulei peste lagăr avînd totodată grijă să nu-l trezească pe mecanicul-şef care dormea înghesuit între umărul său şi peretele tunelului. În momentul în care îşi termina treaba, Dodson se foi şi-şi dezlipi pleoapele încleiate de somn.

— Fir-ar să fie ! Tot aici eşti, Riley ? bombăni el.

Erau primele cuvinte pe care le schimbau după cîteva ore.

— Noroc c-am fost, mîrîi la rîndul său, Riley, făcînd un semn cu capul înspre lagăr. Nu tragi cu una, cu două, un furtun de incendiu pîn-aici !

Era o răutate gratuită şi o ştia. Din jumătate în jumătate de oră, el şi cu Dodson, unseseră pe rînd lagărul, dormind cu schimbul. Trebuia însă să zică ceva ; ciudat îi venea tot mai greu să fie obraznic cu mecanicul-şef.

Dodson zîmbi şi nu spuse nimic. După un timp, îşi drese glasul şi mormăi :

— Nu găseşti că *Tirpitz* cam întîrzie să se arate ?

— Ba da, dom' şef. Riley avea aerul că se simte în largul său. Ar fi trebuit să fie de mult aici, dar-ar dracu' în el să dea !

— De ce nu renunţi la ideea asta prostească, Riley ?

Fochistul răspunse cu un mîrîit. Dodson scoase un oftat, apoi chipul i se însufleţi :

— Ia mai du-te după nişte cafea, Riley. Mor de sete.

— Zît, răspunse grosolan Riley. Duceți-vă dumneavoastră.

— Fă-mi serviciul ăsta, băiatule. Mi-e îngrozitor de sete.

— Bine, fie, acceptă, morocănos, fochistul. De unde s-o iau ?

— E destulă în compartimentul mașinilor. Cînd nu fierb cafea, prepară apă la gheață. Ferească-mă sfîntul însă de așa ceva ! și Dodson se scutură ca de frig.

Riley ridică termosul și porni, clătinîndu-se, prin tunel. Abia apucă să facă trei-patru pași și simți cum nava se cutremură sub efectul reculului pieselor de mare calibru. Era începutul atacului aerian, dar ei n-aveau de unde să știe.

Dodson se propti de perete, îl văzu pe Riley făcînd același lucru, apoi luînd-o la goană cu o grabă stîngace. „E ceva familiar de grotesc în felul cum fuge, bălăbănindu-se", își spuse Dodson. Tunurile zguduiră din nou vasul și văzu cum silueta accelerează și mai tare cursa, aidoma unui crab uriaș cuprins de panică... „Panică, gîndi Dodson, asta-i, tipul moare de frică. De fapt, zău dacă-i reproșez ceva amărîtului... în tunelul ăsta încep să-mi închipui și eu dracu' știe ce..." O nouă vibrație, mai puternică, se făcu resimțită ; probabil turela „X", situată exact deasupra. „Nu, nu-l blamez deloc. Ba chiar sînt fericit că a plecat. N-o să-l mai văd pe amicul Riley, își spuse el cu un zîmbet ascuns. Nu-l cred într-atît de pocăit." Obosit, Dodson se rezemă la loc. „Iată-mă, în sfîrșit, singur", murmură el și așteptă să-l cuprindă un sentiment de ușurare. În locul lui, nu resimți însă decît pe acela al propriei sale singurătăți, al abandonului, al unei stranii descumpăniri.

În mai puțin de un minut, Riley era înapoi. Se întorsese mergînd cu aceleași mișcări de crab ; aducea un termos de un litru și jumătate, două cești și înjura de mama focului de fiecare dată cînd luneca și se izbea de pereții tunelului. Gîfîind, se așeză tăcut lîngă Dodson și turnă în ceașcă lichidul fumegînd.

— La ce dracu' te-ai mai întors ? întrebă Dodson cu asprime. N-am nevoie de tine și...

— Ați poftit cafea, îl întrerupse Riley. Poftim pișoarca ! Beți !

În aceeași clipă, explozia tubului lanstorpilă de la babord bubui de-a lungul tunelului întunecos, azvîrlindu-i pe cei doi unul peste altul. Cafeaua din ceașca lui Dodson i se vărsă toată pe picior ; omul era însă atît de obosit, reacțiile lui, atît de încetinite încît prima senzație pe care o resimți a fost aceea a frigului care domnea în tunelul jilav. Cafeaua clocotită trecuse prin stofa pantalonului, dar el nu-i simțise fierbințeala, cum nu simțea că e ud. De la genunchi în jos, picioarele îi erau amorțite, ca de lemn. Scutură din cap și se holbă la Riley :

— Pentru Dumnezeu, ce-a fost asta ? Ce se petrece ? Ai putut cumva să...

— Habar n-am. N-am mai stat la taclale și întrebări.

Riley se întinse pe jos cu vădită plăcere, suflă în cafeaua aburindă, apoi, fulgerat de o idee fericită, zîmbi. Un zîmbet vesel ce-i înseninâ, în măsura posibilului, mutra pocită.

— Pesemne e *Tirpitz*, spuse, plin de speranță.

De încă trei ori în cursul acestei cumplite nopți, escadrilele hitleriste decolară de pe aerodromul de la Alta Fjord și luară drumul nord-nord-vest, prin frigul glacial al Arcticei, peste marea zbuciumată, în căutarea rămășițelor sfîrtecate ale lui FR 77. Căutarea în sine nu prezenta nici o dificultate ; „Condorul" nu-i părăsi o clipă, bătîndu-și parcă joc de toate tentativele lor de a scăpa de el. Părea să posede o inepuizabilă rezervă de parașute luminoase ; mai mult ca sigur asta îi și era unica încărcătură. Bombardierele n-aveau altceva de făcut decît să se îndrepte spre lumina lor.

Primul atac — la 5,45′ dimineața — a fost un bombardament clasic executat de la circa 900 metri altitudine. Avioanele păreau a fi Dornier, dar ar fi fost greu de precizat din pricină că zburau deasupra haloului a trei parașute luminoase ajunse aproape de suprafața mării. Deși nu întru totul ineficace, atacul inamicului se desfășură fără prea mare entuziasm, lucru lesne de înțeles dat fiind densitatea tirului de baraj. Totuși, două

lovituri își nimeriră ținta ; prima atinse un cargou, pulverizînd cea mai mare parte din teuga acestuia. A doua bombă nimeri în *Ulysses*. Proiectilul traversă timoneria, cabina amiralului și explodă în mijlocul infirmeriei. Localul era plin de bolnavi și muribunzi. Pentru toți aceștia, bomba se dovedi o izbăvire, o binefacere a cerului întrucît rezervoarele de anestezic de pe navă fuseseră demult epuizate. Nimeni nu scăpă cu viață. Printre cei uciși se aflau Marshall, ofițerul torpilor, Johnson, timonierul-șef, comandantul poliției, rănit ușor în urmă cu o oră de o schijă provenită din explozia tubului lanstorpilă, Burgess, neputincios într-o cămașă de forță — făcuse o comoție cerebrală în noaptea marii furtuni și înnebunise. — Brown, cel căruia capacul de intrare în buncherul „Y", îi sfărîmase coapsa și Brierley, condamnat oricum să moară, cu plămînii saturați de păcură. În momentul exploziei, Brooks nu se afla acolo.

Aceeași bombă distrusese și rețeaua telefonică, exceptînd liniile care legau puntea de comandă de posturile de artilerie, de compartimentul mașinilor și portavocile.

Al doilea atac, s-a produs ceva mai tîrziu, executat de Heinkel-uri, numai șase la număr, echipate tot cu bombe teleghidate. Conformîndu-se în mod evident unor ordine stricte, ele ignorară cargourile concentrîndu-și atacul asupra escortoarelor. Un raid costisitor : inamicul pierdu patru din cele șase avioane ale sale în schimbul unei singure lovituri la țintă pe care o încasă *Stirling*. Din nefericire, însă, explozia scoase din uz cele două tunuri ale turelei din pupa.

Cu ochii injectați, tăcut, fără nimic pe cap în vîntul glacial care făcuse mercurul să coboare pînă la minus 20°, Turner măsura cu pași nervoși puntea de comandă, nevenindu-i pur și simplu să creadă că *Stirling* mai e în stare să plutească, ba chiar să lupte cu toate armele de care încă dispun. Privirea cuprinse apoi propria sa navă. „Mai degrabă o grămadă de fiare răsucite decît navă de război, dar uite că taie mai departe valurile astea cît casa", gîndi el și se minună și mai tare. Firește, spectacolul unor crucișătoare sfărîmate, incendiate, devastate, făcute harcea-parcea, nu era o noutate pentru Turner. Văzuse, tot cu prilejul convoaielor pentru Rusia,

pe *Trinidad* și *Edinburgh* făcute literalmente bucăți, dar niciodată nu-i fusese dat să vadă un vas suferind mutilări atît de înspăimîntătoare, atît de cumplite ca Ulysses și desuetul *Stirling* și totuși continuînd să trăiască.

Cel de-al treilea atac avu loc puțin înaintea zorilor, cînd cenușiul lor începuse să dilueze ușor întunericul nopții. Cincisprezece Heinkel-uri H-3 echipate cu bombe teleghidate atacară cu curaj și o extremă înverșunare. Și de data aceasta, crucișătoarele au reprezentat unica lor țintă. *Ulysses* cu precădere. Departe de a da îndărăt, departe de a se plînge de nenorocul său, echipajul, acest generos echipaj de cadavre ambulante pe care-l lăsase Nicholls în urma sa, întîmpină inamicul cu bucurie, căci cum poate fi distrus un adversar dacă nu vine la tine ? Frica, neliniștea, cvasicertitudinea morții nu mai existau pentru acești oameni. „Spune-le, transmisese Vallery, spune-le că sînt cel mai bun echipaj pe care un comandant l-a avut vreodată." Singurul lucru care mai avea importanță pentru ei rămînea Vallery, ceea ce spusese și ceea ce reprezentase el, rămînea acel *ceva* nobil și generos, inseparabil de persoana comandantului pentru că era însăși ființa lui. Și atunci, oamenii apucau proiectilele, zăvoreau culatele, apăsau pe manetele de dare a focului, nesimțitori la tot ce nu era amintirea omului care murise cerîndu-le iertare că-i părăsește, uitînd tot în afara convingerii că nu-l dezamăgesc. Cadavre da, dar cadavre animate de un foc sacru, cel care-i înalță pe oameni deasupra lor înșiși, mai ales cînd știu că pasul următor, inevitabil pas, îi va purta pe celălalt tărîm...

Prima parte a atacului a fost lansată împotriva lui *Stirling*. Turner zări două Heinkel-uri năpustindu-se, în urletul motoarelor asupra bătrînului crucișător și trecînd ca prin minune prin perdeaua de foc tras aproape la gura țevii.

Grelele bombe, capabile să străpungă blindajul și reglate pentru explozie cu întîrziere, loviră nava în mijloc, exact sub nivelul punții și explodară în compartimentul mașinilor și la cazane. Următoarele trei bombardiere au fost întîmpinate doar de tirul pom-pom-urilor și-al mitralierelor Lewis ; turelele din prova amuțiseră. Cu o dureroasă strîngere de inimă, Turner pricepu ce se în-

tîmplase : explozia secționase cablurile care alimentau cu energie electrică motoarele turelei *.

Implacabile, aproape dispreţuitoare, bombardierele ignorară această bicisnică împotrivire şi fiecare din bombele lor îşi atinse ţinta. Rănit de moarte, *Stirling* era cuprins din nou de flăcări şi avea o puternică înclinare la tribord.

Crescendo-ul brusc al unor motoare de avion îl făcu pe Turner să-şi mute privirea la propria-i navă. Primul val de asaltatori era format din cinci bombardiere ; zburau la altitudini diferite şi din unghiuri de atac diferite, astfel încît să deruteze tirul antiaerianei, dar convergeau toate spre pupa lui *Ulysses*. Fumăria şi zgomotele erau atît de intense încît impresiile lui Turner rămaseră fragmentare şi confuze. Văzduhul se umplu deodată de bombe şi de răpăitul sacadat al mitralierelor şi tunurilor nemţeşti. Una din bombe explodă în aer, în faţa şi la cîţiva metri de coşul prova. O grindină ucigaşă de oţel biciui puntea ambarcaţiunilor şi toate Oerlikoanele şi pom-pom-urile amuţiră, pierzîndu-şi servanţii, victime ale schijelor sau ale suflului. O altă bombă traversă puntea, postul mecanicilor şi prefăcu centrala T.F.F. într-un abator. Ultimele două căzură ceva mai sus, şi pe lîngă turela „X". Cupola de oţel a fost despicată, ca de un monstruos satîr, în creştet şi de-a lungul celor două laturi, smulsă de pe soclul ei rotativ şi prăvălită grotesc de-a curmezişul dunetei mutilate.

În afara artileriştilor de pe puntea ambarcaţiunilor şi a celor din turelă, un singur om — dar virtualmente

* Teoretic, este aproape cu neputinţă ca o singură explozie, sau chiar mai multe în acelaşi loc, să scoată din funcţiune ori să distrugă, toate dinamurile unui mare vas de război sau să secţioneze toate circuitele care alimentează cu energie electrică întreaga navă. Cînd se produce o avarie la un dinam sau la un circuit, siguranţele sar automat, izolînd sectorul cu pricina. În practică, însă, lucrurile nu se petrec întotdeauna aşa ; siguranţele pot să nu sară şi atunci întreaga reţea se arde. Umblă zvonul — un zvon foarte insistent — că cel puţin una din navele de linie ale lui Royal Navy a fost pierdută, numai şi numai pentru că disjunctoarele dinamului, calibrate pentru un curent de 800 amperi, n-au funcţionat, punînd astfel bastimentul în imposibilitatea de a se apăra. (N.A.)

de neînlocuit — mai căzu jertfă atacului. Schijele primei bombe făcură să explodeze o butelie cu aer comprimat din atelierul mecanic al torpilorilor ; or, tocmai acolo îşi căutase adăpost, doar cu cîteva minute mai devreme, cel ce devenise, mai mult ca oricare altul cheia de boltă a armăturii morale a lui *Ulysses* : maistrul-principal Hartley.

Vasul naviga acum prin mijlocul unui nor negru şi dens de fum. *Stirling* ardea revărsînd păcură din rezervoarele sale sparte. Nimeni n-avea să ştie ce s-a petrecut în următoarele zece minute. Au fost minute smulse de-a dreptul din iad, şi oamenii le-au trăit în mijlocul fumului, al flăcărilor, al chinurilor. Apoi, *Ulysses* se pomeni iarăşi sub cerul liber ; lupi hămesiţi, Heinkel-urile, golite acum de bombe, se năpustiră asupra lui cu tunul şi mitraliera, hotărîţi să-l îngenunche definitiv şi să-l sfîrtece. Dar ici şi colo atacatorii se trezeau totuşi întîmpinaţi cu foc.

Era unul, de pildă, care trăgea dintr-o nişă amplasată exact sub puntea de comandă. Turner riscă o privire rapidă peste bordajul de oţel şi-l văzu pe ochitor împroşcînd cu proiectile trasoare un Heinkel care plonja. Inamicul ripostă şi Turner se trînti pe jos, tîrîndu-l după sine şi pe Baby-Kapok. Bombardierul dispăru, iar tunurile sale tăcură. Turner se ridică şi inspectă cu privirea nişa : marinarul era mort, ciuruit de gloanţe.

Se întoarse auzind cum cineva se foieşte în spatele său. O siluetă subţirică îi făcu semn cu mîna să rămînă unde este, după care se cocoţă pe bordajul punţii de comandă. Turner întrezări, într-o fracţiune de secundă, chipul palid al lui Chrysler, un Chrysler care, de cînd fusese deschisă cabina Asdic-ului, nu mai scosese o vorbă, nu mai schiţase un zîmbet, şi totodată trei Heinkel-uri care se grupau la tribord pregătindu-se pentru un nou atac.

— Dă-te jos de-acolo, nerodule ! Vrei să te sinucizi ?

Chrysler se uită la el cu ochii larg căscaţi, părînd că nu-l recunoaşte, apoi întoarse capul şi se lăsă să cadă în nişa de sub punte. De sus, Turner îl urmări cu privi-

rea ; băiatul lupta din răsputeri, cu o încrîncenare mută, aproape neomenească, să-l scoată pe mort de la locul său. Izbuti după o serie de smucituri convulsive, îl depuse ușurel pe jos și se cățără pe scaunul ochitorului ucis. Turner observă că una din mîini sîngera, jupuită complet de piele. Tot atunci văzu flăcări țîșnind din tunurile Heinkel-ului și se trase la iuțeală îndărăt.

Trecură una, două, trei secunde, timp în care proiectile inamice, bătură, turtindu-se, darabana în blindajul punții. Apoi, ca prin vis, auzi Oerlikoanele jumelate deschizînd focul. Tînărul marinar se abținuse pînă în ultimul moment. Șase lovituri, numai șase și o formă cenușie, imensă, fumegîndă și ciopîrțită trecu razant pe deasupra punții de comandă, pierdu o aripă izbindu-se de gabia telemetrelor și se sfărîmă în mare de partea cealaltă a navei.

Chrysler era în continuare în nișa lui. Mîna dreaptă strîngea umărul stîng, zdrobit de un proiectil, încercînd zadarnic să oprească sîngele țîșnind șuvoi. Dar în clipa în care următorul bombardier pornea, răzbunător, la atac iar el, Turner, se pregătea să se arunce pe jos, văzu cum mîna mutilată și sîngerîndă se întinde din nou spre butonul de declanșare a focului.

Lungit pe jos, între Carrington și Baby-Kapok, Turner izbea cu pumnul puntea, în prada unei furi cumplite. Se gîndea la Starr, omul din pricina căruia pătimeau tot ce pătimeau și îl ura așa cum nu crezuse că poate urî vreodată. În secunda aceea l-ar fi ucis cu plăcere. Și se gîndea și la Chrysler, la înspăimîntătoarea suferință pe care o îndura umărul lui zdrobit zgîlțîit de reculul armei, la ochii lui de culoarea murei, acum sticloși, cu privirea rătăcită de durere adunată în trup și în suflet. „Dacă voi trăi, își jură el, am să-l propun pentru Victoria Cross *." Tirul încetă brusc și un Heinkel, scoțînd fum din ambele motoare, vră scurt la tribord.

Turner sări în picioare și, urmat de Baby-Kapok, se cățără pe bordaj. O făcu fără să se mai uite în jur și asta era cît p-aci să-l coste viața. O rafală expediată de cel de-al treilea, și ultimul Heinkel — puntea de comandă

* Cea mai înaltă decorație britanică. (N. Tr.)

rămăsese ținta lor preferată — îi șuieră pe lîngă cap și umeri. Simți pe obraz și prin păr suflul gloanțelor. Se trezi din nou lungit pe jos, gîfîind de efortul făcut ca să sară de pe bordaj. Puntea cuirasată era iarăși la cîțiva centimetri de ochii săi, dar de văzut n-o vedea. O singură imagine, gravată într-o fracțiune de secundă, îi ardea acum retina și sufletul : aceea a lui Chrysler, c-o gaură cît pumnul în spate, prăbușit peste Oerlikonul ale cărui țevi jumelate, țintuiau, ridicate aproape la verticală de greutatea corpului, cerul pustiu. Îl țintuiau, împroșcîndu-l cu trasoare și așa aveau să facă pînă la completa golire a încărcătoarelor. Mort, tînărul marinar continua să tragă, cu mîna încleștată pe butonul de declanșare a focului.

Unul după altul, tunurile convoiului amuțiră, iar duduitul motoarelor se stinse în depărtări. Atacul se terminase.

Turner se sculă în picioare, de astă dată încet și greoi. Mai aruncă o privire la nișa Oerlikonului de sub punte, apoi întoarse capul, cu chipul văduvit de orice expresie.

În spatele său cineva tușea, o tuse ciudată, gîlgîită. Se răsuci și rămase pironit, strîngînd năprasnic pumnii. Baby-Kapok, avînd alături pe Carrington stins, neputincios, în genunchi, ședea pe podea rezemat cu spatele de fotoliul amiralului. De la încheietura coapsei stîngi la umărul drept, trecînd prin mijlocul „J"-ului brodat pe piept, mitraliera Heinkel-ului perforase, la intervale egale, o succesiune de găuri rotunde. Impactul îl proiectase, probabil, dintr-un colț al punții de comandă în altul.

Turner continua să rămînă împietrit. Știa, o certitudine scîrboasă și absolută, că tînărul pilot nu mai are decît cîteva secunde de trăit ; i se părea că dacă ar face fie și o singură mișcare, ar rupe firicelul care-l mai ținea legat de viață.

Treptat, treptat, Baby-Kapok îi percepu prezența, simți privirea fixă ațintită asupra lui și ridică spre comandant ochii săi istoviți. Albastrul lor viu începea să se stingă ; obrazul era ca de var, fără picătură de sînge. Cu o mișcare distrată, mașinală, degetele i se plimbau peste mătasea salopetei, pipăind găurile. Deodată zîmbi și se uită la veșmîntul său matlasat.

— S-a dus, murmură el, s-a dus definitiv.

Mîna îi lunecă pe lîngă corp, cu palma întoarsă în sus, capul căzu pe piept. Șuvițele blonde de păr palpitară în bătaia vîntului.

● XVII ● DUMINICĂ DIMINEAȚĂ

Stirling muri în zori. Muri în timp ce continua să înainteze, să spintece valurile înalte, torță gigantică pe întinderile polare, purtînd suprastructurile sale schilodite, răvășite, prefăcute într-un imens rug alimentat de vînt și de păcura ce se revărsa din rezervoarele sparte. Spectacol teribil, cutremurător, dar nu unic în acest război : această incandescență albă o avusese și *Bismarck* înainte ca torpilele lui *Dorsetshire* să-l fi trimis în adîncuri.

Stirling ar fi murit oricum ; Stukas-urile însă îl asasinară. Aurora boreală dispăruse de mult, acum dispărea și cerul senin, iar înspre miazănoapte se adunau nori negri. Nădejdea tuturor era că norii vor ajunge deasupra convoiului și că-l vor adăposti sub o ninsoare protectoare. Stukas-urile se dovediră însă mai rapide.

Aceste bombardiere în picaj atît de temute, cu aripi ca de pescăruș, pe numele lor adevărat „Junkers-87", se îndreptară întîi spre sud ; ajunse cam în dreptul lui *Ulysses*, ultima navă din convoi, se regrupară în cerc, paralel cu el, ca deodată, potrivit stilului lor de atac, să se desprindă succesiv și, executînd o răsturnare pe aripa stîngă, să pornească pe verticală în jos, direct asupra țintei alese.

Un avion care plonjează fără să devieze, asupra unor poziții A.A. pregătite să-l întîmpine, n-are nici o șansă să scape teafăr. Cel puțin așa grăiesc geniile artileristice ale Școlii de artilerie de la Whale Island și-și oferă plăcerea să demonstreze adevărul evident al teoriei lor, folosindu-se de tunuri antiaeriene și reproducînd, pe măsura mijloacelor de care dispun, situația dată. Din păcate, singurul lucru pe care nu-l pot reproduce este inamicul.

„Din păcate", fiindcă în cazul unei înfruntări reale, unicul factor cu adevărat important este tocmai acest

Stukas. Greu de găsit omul care, ghemuit în nișa „pom-pom-ului", să reziste urletului ascuțit, sfredelitor al bombardierului lansat în picaj aproape vertical, să-l vadă cum crește vertiginos în luneta de ochire, să știe că bomba prinsă sub aripi va cădea, inexorabil, dintr-o clipă într-alta, și să nu dea îndărăt. Sutele de oameni astăzi în viață — mă refer la cei care au avut norocul să supraviețuiască unui atac al Stukas-urilor — vor confirma fără șovăire că războiul n-a produs nimic mai demoralizant, mai ucigător pentru nervi ca spectacolul și urletul acestor Junkers-87, cu ciudatul unghi diedru al aripilor lor, așa cum îl percep ochiul și urechea cu cîteva secunde înainte de a-și termina picajul *.

Se poate întîmpla însă ca geniile artileristice să aibă și dreptate : e un caz la o sută, la o mie chiar, și asta numai atunci cînd factorul uman încetează să mai acționeze asupra celui care mînuie tunul. Adică, tocmai cazul lui *Ulysses*. Frica pierise, fantomă sleită în noapte ; împotriva bombardierelor pornite în picaj se aliniau doar țevile unui pom-pom cvadruplu și a vreo șase Oerlikoane. Turelele din față nu mai puteau trage, dar și așa era mai mult decît suficient în mîinile unor servanți inuman de calmi, roboți cu un sînge rece la fel de înghețat ca și vîntul polar, a unor oameni care nu mai aveau alt țel în viață. Trei Stukas-uri au fost măturate de pe cer cam în tot atîtea secunde ; două dintre ele ca să se sfarme de mare, al treilea ca să se împlînte, cu o forță năprasnică, în cabina de veghe a amiralului, deja distrusă.

Șansele ca rezervorul de benzină să nu ia foc, sau bomba să nu explodeze sînt atît de minime, încît practic ele nu există ; și totuși, acest dublu miracol a avut loc. În împrejurări extraordinare, curajul devine rutină și nimănui nu-i trecu prin minte să se extazieze în fața faptei bărbosului Doyle cînd, abandonînd „pom-pom"-ul, acesta se repezi pe puntea prova și se aruncă peste bomba ce se rostogolea printre jgheaburile de scurgere a apei, pline acum cu benzină pură. Ar fi fost de-ajuns

* Să nu uităm că autorul plasează acțiunea romanului la începutul anului 1943 ; de-atunci, din păcate, războiul a născocit arme cu mult mai teribile și cu efecte infinit mai cumplite. (N. Tr.)

o singură scînteie, cît de mică, scăpărată de placheurile lui Doyle sau de tăblăria avionului sfărîmat, frecîndu-se de suprastructuri, pentru ca incendiul să izbucnească năprasnic. În plus, focosul bombei era intact și, tot lunecînd încolo și încoace pe puntea acoperită de gheață, cu Doyle cramponat deasupra, ea părea animată de diabolica hotărîre de a-și pocni delicta ogivă de vreun pontil, sau de altceva dur.

Chiar dacă Doyle s-a gîndit la acest pericol, ai fi zis că nu-i pasă. Calm, aproape neglijent, făcu să sară cu o lovitură de picior singura legătură ce mai ținea bastingajul, împinse bomba peste bord cu ampenajul înainte, apoi săltînd-o de cap ca să ferească focosul, îi dădu drumul. Inofensivă, ea dispăru în mare.

Aceasta se întîmpla exact în momentul în care prima bombă străpungea parcă în derîdere blindajul gros de doi centimetri și jumătate ce acoperea puntea lui *Stirling* și exploda în compartimentul mașinilor. Șase alte bombe se implîntară succesiv în inima agonizîndă a crucișătorului, în timp ce Stukas-urile, delestate, redresau și virau rapid la babord și tribord. Pentru cei de pe puntea lui *Ulysses*, bombele acestea părură că-și ating ținta într-o bizară și sinistră absență a oricărui zgomot. Pur și simplu dispărură printre flăcări și fum, înghițite de infern.

Ceea ce-l doborî pe *Stirling* n-a fost o singură lovitură, ci o acumulare de lovituri, mereu mai multe și mai dure. Încasase atîtea încît nu mai putea suporta. Era ca un boxer ce nu se mai poate ține pe picioare, bătut de un adversar inexperimentat dar pus pe masacru, sucombînd sub o avalanșă de pumni.

Turner îl privea cum moare ; îl privea cu chipul împietrit și sufletul îndurerat de propria sa neputință. „Ce ciudat, își spunea el cu istovire, e la fel ca toate celelalte. Crucișătoarele astea sînt cele mai rezistente nave din lume." Văzuse multe scufundîndu-se, dar nici unul nu se lăsase trimis la fund lesne, dintr-o dată, spectaculos. Knock-out-ul surpriză nu exista pentru ele ; trebuiau lovite, lovite întruna, lovite necruțător, pînă la moarte... Ca acest *Stirling*. Turner își încleștă atît de tare pumnii pe bordajul scrijelit încît simți crampe în mușchii antebrațului. Pentru el, ca pentru toți adevărații marinari, o navă îndrăgită era un prieten. De cincisprezece luni, bătrînul și bravul *Stirling* fusese o umbră credincioasă, împărtășind cu *Ulysses* povara celor mai cumplite convoaie ale războiului. Era ultimul din vechea gardă ; doar *Ulysses* făcea de mai de mult aceste tragice navete. E dureros să vezi cum moare un prieten. Turner își mută privirea și se apucă să fixeze puntea acoperită cu gheață dintre picioarele sale, cu capul plecat și umerii aduși.

Putea însă închide ochii, nu și urechile. Tresări auzind monstruosul șuier al vaporilor și al apei dînd în clocot în clipa în care suprastructurile încinse pînă la alb ale crucișătorului plonjară adînc în oceanul înghețat. Înspăimîntătorul șuier se prelungi timp de douăzeci de secunde după care se opri brusc, de parcă un comutator gigantic ar fi tăiat deodată sunetul. Cînd Turner ridică, încet de tot, capul, în fața lui nu mai era decît marea tălăzuită și bule mari, pline de păcură, ce urcau la suprafață ca să fie imediat sparte de picăturile de apă provenite din condensarea, extrem de rapidă pe gerul de-afară, a norilor de vapori.

Stirling murise și resturile mutilate ale lui FR 77 continuau să-și croiască drum, luptînd cu talazurile, spre nord. În prezent, rămăseseră doar șapte : patru cargouri, printre care și nava-comodor, un petrolier, *Ulysses* și *Sirrus*. Nici unul nu era intact, cu toții aveau răni grave, dar nici unul atît de înfricoșătoare ca *Ulysses*. Șapte, doar șapte și fuseseră treizeci și șase care porniseră spre Rusia !

La ora opt, Turner semnaliză lui *Sirrus* : „T.F.F.-ul distrus. Comunicați comandantului-șef direcția, viteza, poziția. Confirmați ora 9,30' ca oră a întîlnirii. Transmiteți cifrat".

Răspunsul sosi exact după o oră :

„Întîrziere cauză mare agitată. Întîlnire aproximativ 10,30'. Imposibil trimitere protecție aeriană. Continuați drumul. Comandant-șef."

„Continuați drumul !" izbucni, furios, Turner. Ați auzit ? „Continuați drumul !" Da' ce mama dracului se așteaptă să facem ? Să ne întoarcem ? Am oroare să mă

repet, dar n-am încotro : vor sosi prea tîrziu, ca de obicei ! *

Ziua se iscase de mult, dar începea să se facă din ce în ce mai întuneric. De la un capăt la altul al orizontului, nori cenuşii, grei, informi şi ameninţători, ascundeau cerul. Erau nori de zăpadă şi, cu puţin noroc, avea să ningă în curînd. În prezent, era unica lor salvare.

Ninsoarea însă nu veni... sau mai bine-zis, nu atunci. În locul ei apărură din nou Stukas-urile. Vuietul motoarelor lor creştea şi scădea, în vreme ce ele survolau metodic marea în căutarea convoiului. „Charlie" plecase în zori. Fără prea mare caznă, escadrila de bombardiere în picaj descoperi minusculul convoi. Zece minute după ce fuseseră semnalate, primul Junkers-87 se răsturna pe-o aripă şi plonja din înaltul cerului.

Zece minute, răstimp în care s-a ţinut în pripă un „consiliu de război" şi a fost adoptat un plan — disperat — de acţiune. La sosirea lor, convoiul se constituise în linie de front, cu petrolierul *Varella* la mijloc, cîte un cargo de o parte şi de alta, la mică distanţă, şi cu *Sirrus* şi *Ulysses* protejînd flancurile. În nişte ape infestate de submarine această formaţie însemna sinucidere curată ; era exclus ca o torpilă lansată, fie de la babord, fie de la tribord, să nu-şi atingă ţinta. Condiţiile meteorologice erau însă potrivnice unui atac al submarinelor şi formaţia aleasă oferea avantajul unei riposte eficace împotriva bombardierelor : dacă atacau din pupa — tehnica lor preferată — Stukas-urile aveau de înfruntat focul conjugat şi masiv a şapte nave ; dacă atacau din părţi însemna să aibă, în primul rînd, de-a face cu escortoarele.

* Regretabil dar adevărat : aproape întotdeauna escadra flotei metropolitane sosea prea tîrziu. Faptul nu i se putea imputa Amiralităţii : bastimentele de linie erau necesare pentru b'ocus-ul împotriva lui *Tirpitz* şi nimeni nu-şi putea asuma riscul de a le trimte în zona costieră în scopul combaterii bombardierelor ce-şi aveau baza pe continent. Capcana, pregătită de atîta amar de vreme, sfîrşi într-adevăr prin a funcţiona, dar prada a fost doar crucişătorul greu *Scharnhorst* şi nu cuirasatul *Tirpitz*. Puternica navă de linie n-a fost niciodată prinsă în larg ; s-a scufundat la locul ei de ancorare — Alta Fjord — sub bombele „Lancaster"-urilor aparţinînd R.A.F.-ului. (N.A.)

Or, nici un Stukas n-ar risca să ofere pîntecul său, neapărat de nimic, tunurilor unui vas de război. Optară pentru un atac simultan din ambele părţi : cinci de la est, patru de la vest. Turner apucă să remarce că de astă dată avioanele erau echipate cu rezervoare suplimentare pentru zborurile pe distanţe lungi.

Nu apucă însă să vadă ce i se întîmplă lui *Sirrus*. De fapt, abia dacă văzu ce se petrece cu propria sa navă, deoarece un nor de fum dens şi înnecăcios, provenit de la turele „A" şi „B" şi împins de vînt, învălui puntea de comandă. Între bubuiturile tunurilor de 155 m/m auzea loviturile seci ale pom-pom-urilor lui Doyle şi sacadele furioase ale Oerlikoanelor.

Brusc, două fascicole luminoase de o orbitoare albeaţă străpunseră vălătucii de fum. Turner, care în primul moment încremeni de uimire, rînji, cuprins de o feroce bucurie. Sigur că da : proiectoarele de 1,10 m ! Marile proiectoare (ele continuau să figureze pe lista oficială a armamentului secret) capabile să ilumineze un inamic aflat la şase mile distanţă ! Ce prost fusese că uitase de ele ! Vallery le folosise adesea, şi ziua şi noaptea, împotriva atacurilor aeriene. Nici un om nu putea privi direct, fără să orbească, ochii aceştia ciclopici, plasma aceasta incendiată între doi electrozi.

Clipind des ca să scape de lacrimile provocate de fum, Turner aruncă o privire spre pupa ca să vadă cine e la postul de comandă. De fapt însă ştia, înainte chiar de a-i fi deslusit trăsăturile. Nu putea fi decît unul singur : Ralston. Dealtfel, Turner îşi aminti, postul său de luptă de zi era tocmai la comanda proiectoarelor. În plus, nimeni în afara blondului şi atleticului torpilor n-ar fi avut destulă minte şi inteligenţă ca să aprindă din proprie iniţiativă gheizerele acestea de lumină.

Din colţul dinspre grilajul punţii de comandă, Turner îl observa. Uitase şi de navă şi de bombardiere — oricum, personal tot n-avea ce să le facă — fascinat de omul care mînuia comenzile.

Cu ochii lipiţi de vizor, cu chipul absolut impasibil, ai fi zis că e sculptat în marmură dacă n-ar fi fost treptata crispare a umerilor şi a gîtului în timp ce colimatorul asculta de delicata atingere a degetelor pe tambur ;

imobilitatea feței, concentrarea sa absolută erau de-a dreptul înspăimîntătoare.

Nici cea mai mică emoție, nici cea mai mică tresărire cînd primul Stukas porni într-un zigzag nebunesc ca să scape de lumina aceea cumplită care ardea ochii pilotului ; nici umbră a vreunui sentiment cînd, deviind violent de la picajul său și redresînd prea tîrziu, avionul percută marea la circa o sută de metri de *Ulysses*.

„La ce s-o fi gîndind băiatul ăsta ? se întrebă Turner. La maică-sa și la surorile sale îngropate sub dărîmăturile unei căsuțe din Croydon ? La fratele său, victimă inocentă, a rebeliunii de la Scapa Flow ? (cît de aberantă i se părea acum acea rebeliune !) La tatăl său pe care fusese obligat să-l ucidă cu propria-i mînă ?" Firește, nu știa, dar, parcă înzestrat în acea clipă cu darul previziunii, simțea că nimeni pe lume nu avea s-o afle vreodată.

Aceeași impasibilitate supraomenească și cînd cel de-al doilea Stukas, depășind nava, își aruncă bomba în mare ; imobil, ca de piatră și în cazul celui de-al treilea, care explodă în aer ; nici urmă a vreunei emoții cînd tunurile următorului făcură țăndări unul din proiectoare... și nici măcar atunci cînd obuzele ultimului sfărîmară comenzile și-i smulseră jumătate din piept. Muri pe loc, dar rămase încă o clipă în picioare, ca și cum i-ar fi fost silă să-și părăsească postul. Se prăbuși apoi, calm, pe punte. Turner se aplecă peste tînărul mort, cercetîndu-i chipul și ochii larg deschiși, ațintiți către primii fulgi, ce începură ușori, să cadă. Și chipul și ochii conservaseră deopotrivă impasibilitatea lor de mască. Turner se înfioră și-și întoarse privirea.

O singură bombă îl atinsese pe *Ulysses*. Căzuse pe puntea-prova chiar în fața turelei „A". Nu fusese rănit nimeni, dar cine știe ce capriciu al șocului, ori al vibrațiilor provocase spargerea conductelor hidraulice. Pentru un timp, cel puțin, turela „B" rămînea singura în stare de funcțiune.

Nu același noroc l-a avut și *Sirrus*. Doborîse un Stukas — un altul fusese distrus de tirul cargourilor — dar primi la rîndu-i două lovituri în plin, ambele în cazarma echipajului de la pupa. Cu toți naufragiații pe care-i cu-

lesese, *Sirrus* avea acum la bord de două ori mai mulți oameni decît număra, în mod normal echipajul. Cu toate acestea, cazarma-pupa era goală : toată lumea se afla la posturile de luptă. Nu s-a înregistrat nici un mort. De-altfel, nimeni nu avea să-și mai piardă viața la bordul distrugătorului *Sirrus* ; tot timpul cît a însoțit convoaie pentru Rusia n-a mai fost lovit niciodată.

Speranța creștea : mai puțin de un ceas și escadra va fi la locul întîlnirii. Se întunecase, o întunecime caracteristică furtunilor arctice. Ningea îndesat, cu fulgi mari care cădeau, molcomi, în masa neagră și agitată a mării. Pe o asemenea vreme nu-i putea descoperi nici un avion ; în plus, erau prea departe pentru avioanele cu baza pe continent, exceptînd, firește, „Condorii". Și pentru submarine vremea era aproape imposibilă.

„Poate vom atinge țărmul Insulelor Fericite", cită încetișor Carrington.

— Ce ? Ce-ai spus, Carrington ? întrebă Turner.

— Era din Tennyson *, răspunse Carrington cu aerul că se scuză. Comandantul îl cita întotdeauna... Poate că vom ieși la liman.

— Poate, poate, făcu, prudent, Turner. Preston !

— Am văzut, domnule căpitan.

Preston avea privirea ațintită spre nord, acolo unde Aldis-ul lui *Sirrus* începuse să clipească frenetic.

— O navă, domnule căpitan, traduse el cu înfrigurare. *Sirrus* zice că o navă de război se apropie dinspre nord.

— Dinspre nord ? Har Domnului ! exclamă, bucuros, Turner. Dinspre nord ! Ei trebuie să fie ! Înseamnă că au sosit ceva mai devreme. Retrag tot ce-am spus pînă acum. Distingi ceva, Carrington ?

— Nimic, domnule comandant. Ninsoarea e prea deasă... mi se pare însă că cerul începe să se limpezească... Uite, *Sirrus* transmite din nou.

— Preston, ia vezi ce zice ? întrebă, neliniștit, Turner.

— Contact. Contact submarin. Verde 30. Se apropie.

---

* Alfred Tennyson (1809—1892), poet englez, reprezentant al liricii victoriene. (N. Tr.)

— Contact ? La ora asta ? gemu Turner. Apoi, izbind cu pumnul în habitaclu, trînti cîteva înjurături furioase. Fir-ar să fie ! Acum s-a găsit să ne oprească ! Preston, semnalizează lui *Sirrus* să rămînă și să...

Se opri brusc și privi, năucit, spre nord. De-acolo, din miezul ninsorii și-al tenebrelor, țîșniră și dispărură scurte săgetări de flacără albă. Carrington, care se apropiase de el, fixă fără să clipească nordul și văzu cum gheizere de apă înspumată se înalță sub etrava navei-comodore, *Cape Hatteras*. Văzu apoi alte flăcări, tot scurte dar de astă dată mai puternice, mai vii, iluminînd pentru o secundă etrava și suprastructura navei care trăgea.

Turner se răsuci și întîlni ochii plini de amărăciune și fața împietrită a lui Carrington. La rîndul său îl privi lung, tăcut. Chipul îi era pămîntiu și descompus de istovire și de previziunea înfrîngerii.

— Iată și răspunsul la o grămadă de întrebări, rosti el cu glas scăzut. Iată motivul pentru care ne-au cruțat, pe *Stirling* și pe noi, în ultimele două zile. Dihorul s-a furișat în poiată. E vechiul nostru amic, crucișătorul *Hipper*, venit să ne facă o vizită.

— El e.

— Și cînd te gîndești ce aproape eram de salvare... Ridică, scîrbit, din umeri. Meritam o soartă mai bună... Și adăugă cu un zîmbet strîmb : Ți-ar place să mori ca un erou ?

— Mă cutremur la această simplă idee ! făcu în spatele lor un glas sonor.

Era Brooks care urcase la comandă.

— Și eu, mărturisi Turner. Apoi, zîmbind, dar de data asta aproape fericit : Avem de ales, domnilor ?

— Vai, nu, sună răspunsul întristat al lui Brooks.

— Pe drum înainte ! strigă, drept răspuns, Carrington în portavoce.

— Nu, nu, rectifică Turner. „Cu toată forța", Carrington. „Cu toată forța !" Spune-le că sîntem grăbiți. Adă-le aminte cum făceau pe nebunii față de *Abdiel* și *Manxman*... Preston ! Semnal de extremă urgență pentru toate navele : „Dispersați-vă și navigați izolat spre porturile rusești".

Continua să ningă și zăpada proaspăt căzută acoperea puntea superioară. Vîntul se întețise iarăși și după zăduful din cantina în care operase, Nicholls simți cum frigul i se împlîntă ca un cuțit în plămîni. „Probabil își spuse el, e cel puțin minus 20°." Trase mai bine gluga canadianei îmblănite pe cap și urcă din greu, gîfîind, treptele scării ce ducea la puntea de comandă. Era la capătul puterilor, istovit de moarte și tresărea de durere de fiecare dată cînd piciorul atingea puntea. Primise, ceva mai sus de gleznă, o schijă de la bomba ce explodase în cazarma echipajului și acum șchiopăta, imobilizat în atele.

Peter Orr, comandantul lui *Sirrus*, îl aștepta lîngă grilajul minusculului său post de comandă.

— M-am gîndit că ți-ar plăcea, poate, să vezi asta, doctore, făcu el cu un glas surprinzător de pițigăiat pentru un bărbat atît de vînjos. Mai exact, m-am gîndit că ți-ar face plăcere să-l mai revezi. Privește-l cum moare. Privește-l !

Nicholls se răsuci spre babord. La o jumătate de milă de ei *Cape Hatteras*, cuprins de vîlvătaia incendiilor, încetinea ca să oprească. Înspre nord, la distanță de cîteva mile, deslușì cu greu prin învîrtejirea fulgilor silueta vagă a crucișătorului hitlerist ; o siluetă ce pîlpîia de flăcările tunurilor care continuau să tragă, necruțătoare, asupra vasului aflat pe punctul de a se scufunda. Fiecare lovitură își atingea ținta. Precizia artileriștilor inamici era uluitoare.

Din urmă, acum la numai o jumătate de milă babord, sosea *Ulysses*. Învăluită în spumă, etrava lui țîșnea pur și simplu afară din apă, ca să recadă apoi cu o bubuitură ca de tunet pe care cei de pe *Sirrus* o auzeau perfect în pofida vîntului ce sufla din direcția opusă. Împins de formidabilele sale mașini, el despica tot mai repede valurile, năpustindu-se înainte.

Nicholls îl privea fascinat. Îl revedea pentru prima oară după despărțire și spectacolul oferit îl îngrozi. Toată suprastructura, și cea de la prova, și cea de la pupa se prefăcuse într-un hidos talmeș-balmeș de oțel sfîrtecat ; cele două catarge dispăruseră, coșurile erau sparte și căzute, gabia telemetrelor, distrusă, se proptise grotesc într-o rînă, din găurile ce se căscau în față și în spate

continuau să iasă trîmbe de fum, turelele pupa, smulse de pe pivoții lor, se prăvăliseră pe punte. Scheletul „Condorului" zăcea și acum de-a curmezișul turelei „Y", un Stukas sta împlîntat pînă la aripi în teugă. În plus, Nicholls știa că în dreptul tuburilor lanstorpile nava e crăpată pînă la linia de plutire. *Ulysses* părea o plăsmuire de coșmar.

Cramponîndu-se ca să reziste violentului tangaj al distrugătorului, Nicholls nu-și putea lua ochii de la acest spectacol, paralizat de oroare și de stupefacție.

Orr îi aruncă o lungă privire, apoi întoarse capul auzind un timonier că urcă la comandă.

„Joncțiunea la orele 10,15 minute" citi el. Pe toți sfinții din cer, doctore ! În douăzeci și cinci de minute ! Ai auzit ! În douăzeci și cinci de minute !"

— Da, căpitane, răspunse Nicholls distrat.

De fapt nu auzise nimic.

Orr îi aruncă o nouă privire, îi atinse brațul și murmură arătînd spre *Ulysses* :

— Superb și de necrezut, nu-i așa ?

— Aș fi vrut atît de mult să mă aflu la bordul lui, îngăimă Nicholls cu un aer nefericit. De ce m-au trimis aici ?... Ia uitați-vă, ce-i asta ?

La verga lui *Ulysses,* fluturînd în vîntul vitezei, se înălțase un pavilion uriaș, un pavilion de șase metri

Nicholls nu mai văzuse niciodată așa ceva : imens, roșu cu albastru pe un fond mai alb ca neaua.

— Pavilionul de bătălie, șopti Orr. Bill Turner a înălțat pavilionul de bătălie... Scutură din cap cu un soi de uluire. Ascultă aici, doctore, un singur om era capabil să piardă timpul cu așa ceva într-un asemenea moment : Turner. L-ai cunoscut bine ?

Nicholls încuviință tăcut din cap.

— Și eu, spuse Orr cu simplitate. Am avut, așadar, amîndoi noroc.

Sirrus continua să înainteze cu 15 noduri îndreptîndu-se spre inamic, cînd *Ulysses* îl depășI la un cablu distanță, de parcă distrugătorul ar fi stat pe loc.

Multă vreme după aceea, Nicholls n-a fost în stare să descrie cu precizie tot ce s-a petrecut. Păstra, de pildă, o vagă imagine a lui *Ulysses* care nu mai sălta acum,

cînd sus pe creastă, cînd jos, ci spinteca de-a dreptul talazurile, perfect de aplomb, cu puntea puternic înclinată, de la etrava ridicată mult deasupra apei pînă la tabloul pupa cufundat adînc, patru metri sub nivelul clocotitor, biciuit ce se arcuia magnific peste duneta răvășită. Își mai amintea apoi că turela „B" trăgea, neîntrerupt, obuz după obuz, și că ele șuierau prin ninsoare ca să explodeze în superbe evantaie scînteietoare, deasupra sau pe crucișătorul inamic, inofensive, însă, căci în bunkerul de muniții al turelei nu se mai găseau decît proiectile luminoase. Îi rămăsese de asemenea, dar tulbure, imaginea lui Turner fluturînd ironic mîna de pe puntea de comandă și aceea a imensului pavilion, bătînd în vînt, ușor țeapăn, sfîșiat deja pe la margini. Dar ceea ce n-avea să uite niciodată, ceea ce avea să păstreze pînă la moarte în inima și-n gîndul său, era mugetul apocaliptic al uriașelor ventilatoare aspirînd hulpave aerul necesar înfometatelor mașini. Căci în momentul acela *Ulysses* despica giganticele talazuri cu viteza sa maximă, o viteză ce-ar fi trebuit să frîngă scheletul său obosit și să-i facă praf mașinile. Intenția lui Turner nu lăsa loc la nici o îndoială : mergea la abordaj. Năprasnic, cu peste 40 de noduri, voia să percuteze inamicul, să-l sfarme și să-l tragă, după sine, în abis.

Hipnotizat de spectacol, Nicholls nu știa ce să mai creadă ; se simțea sufletește distrus pentru că nava aceasta făcea acum parte integrantă din ființa lui, așa cum făceau parte și prietenii săi buni, mai cu seamă Baby-Kapok a cărui moarte o ignora ; or, este întotdeauna cumplit să vezi sfîrșind o legendă, să vezi murind, înghițit de adîncuri, un mit. În același timp însă încerca și o stranie exaltare : e adevărat, nava avea să piară, dar în ce mod ! Și dacă navele au, așa cum susțin bătrînii marinari, o inimă și un suflet, era neîndoielnic că *Ulysses* și-ar fi dorit tocmai o asemenea moarte.

Gonea mai departe cu 40 de noduri cînd deodată, o gaură uriașă se căscă în etrava lui, exact deasupra liniei de plutire. Putea fi și un obuz, deși era puțin probabil din pricina unghiului de incidență. Mai curînd, o torpilă lansată de submarinul încă nereperat ; o bruscă cufundare a etravei ar fi putut coincide cu ridicarea la su-

prafață, de către un val mai mare, a unei torpile. Asemenea cazuri s-au petrecut, deși rar... *Ulysses* ignoră torpila, ignoră grava sa rană, ignoră obuzele care se spărgeau de flancurile lui și continuă să înainteze vijelios.

Avea în continuare 40 de noduri și se apropia de tunurile inamice care trăgeau acum la limita unghiului lor mort, cînd magazia de muniții „A" sări în aer, smulgînd într-o fantastică deflagrație, toată partea din față a navei.

Pentru o clipă, puntea-prova, liberată de greutate, țîșni literalmente în sus, apoi, prinsă sub creasta unui val, se împlîntă adînc în el. *Ulysses* porni spre negrele genuni ale oceanului înghețat, împins în jos de elicile care se învîrteau nebunește. Turbinele lui cu muget năprasnic i-au fost, pînă la urmă, călău.

● XVIII ● EPILOG

Aerul era cald, mîngîietor, liniștit. Un cer albastru, de un albastru intens și minunat, cu norișori ca de vată, plutind leneși, departe, la orizont. Ciripeau păsările făcîndu-și cuibul ; urechea prindea lesne glasurile lor cristaline, cu tot uruitul îndepărtat al automobilelor ; Big Ben * tocmai bătea ora cînd Johnny Nicholls coborî stîngaci din taxi, plăti șoferului și urcă încet, șchiopătînd, treptele de marmură.

Santinela salută cu o impasibilitate perfect studiată pe chip și deschise masiva ușă batantă. Nicholls pătrunse înăuntru. Privirea parcurse uriașul vestibul mărginit, pe ambele laturi, de uși impozante. În fund de tot, sub ampla volută a scării interioare, deasupra unui ghișeu larg și curbat, de tipul celor întîlnite, de regulă, în localurile băncilor, o pancartă indica : „Biroul dactilografelor — Informații".

Pocnetul cîrjelor sale pe dalajul de murmură în timp ce înainta, șontîncșontîc, spre ghișeu, i se păru nefiresc de tare. „Foarte emoționant și melodramatic, Nicholls băiatule, se autoironiză el. Sper că onor publicul spectator

* Poreclă afectuoasă dată marelui orologiu londonez instalat în fața clădirii parlamentului. (N. Tr.)

va fi mulțumit." Într-adevăr, o jumătate de duzină de dactilografe se opriseră din lucru și-l fixau cu o neascunsă curiozitate, odihnindu-și mîinile pe claviatura mașinilor de scris. O tînără și cochetă Wren *, roșcovană și fără veston, se apropie de el.

— Cu ce vă pot fi de folos, domnule ?

Vocea joasă și ochii albaștri erau plini de o caldă solicitudine. O solicitudine pe care Nicholls nu i-o putu lua în nume de rău văzîndu-se cum arată într-o oglindă aflată în spatele fetei : o tunică de uniformă uzată, îmbrăcată peste un pulover cenușiu de pescar, ochii stinși și încercănați, obrajii palizi și supți.

— Mă numesc, Nicholls, medicul-secund Nicholls, spuse el. Am o întîlnire...

— Medicul-secund Nicholls... de pe *Ulysses,* făcu tînăra auxiliară cu glas precipitat. Desigur, doctore. Sînteți așteptat.

Nicholls se uită la ea, se uită la celelalte fete încremenite pe scaunele lor, remarcă expresia încordată, uluită, din ochii lor, și-și spuse că, probabil, cu aceeași spaimă vor fi privite și ființele picate dintr-o altă planetă.

— Presupun că e sus ? întrebă el pe un ton pe care nu l-ar fi vrut atît de brusc.

— Nu, domnule, răspunse auxiliara. Ocoli fără grabă ghișeul și murmură, în chip de scuză : Dumnealor... știți, au aflat că ați fost rănit. Vă așteaptă aici, tot în hol, dar în partea cealaltă. Pe aici, vă rog. Îi zîmbi și-și potrivi mersul după pașii șovăitori ai lui Nicholls.

Ciocăni, deschise, îl anunță cuiva pe care el nu-l putea vedea și, odată intrat, trase încetișor ușa după el.

Înăuntru se aflau trei persoane. Viceamiralul Starr, singurul pe care-l recunoscu dealtfel, îi ieși în întîmpinare. Părea mai bătrîn, mult mai bătrîn decît arătase la ultima lor întîlnire... adică cincisprezece zile în urmă.

— Cum te simți, Nicholls ? După cîte văd, nu mergi prea bine. Nici aparenta siguranță de sine, nici jovialî-

* Auxiliare feminine, înrolate voluntar în Marina Militară pe durata ostilităților. (N. Tr.)

tatea, atît de nepotrivită și de puțin convingătoare, nu puteau ascunde tensiunea lăuntrică. — Vino, ia loc.

Îl conduse pînă la o masă, lungă și lată, cu tăblia îmbrăcată în piele. În spatele ei, detașîndu-se pe fondul unor uriașe hărți murale, ședeau doi bărbați. Unul din ei, cu o înfățișare bovină, înalt, roșu la față, era în uniformă de paradă : pe mînecile sale scînteiau galonul lat și cele patru trese ale gradului de amiral. Celălalt personaj era în civil, scund, îndesat, cu părul cenușiu-închis și ochii calmi, înțelepți și osteniți. Nicholls îl recunoscu imediat și l-ar fi identificat oricum după respectul pe care i-l arătau cei doi amirali. În sinea sa, își zise că Marina nu se zgîrcește la onoruri : asemenea primiri nu sînt de nasul unui fitecine... „Mi se pare însă că nu prea sînt zoriți să înceapă recepția..." gîndi el, uitînd de șocul pe care înfățișarea sa ar fi putut să-l producă.

— Cum stai cu piciorul, băiatule ? întrebă cel în civil. Am impresia că ai fost atins rău.

Vorbise cu glas scăzut, dar tonul lui degaja o autoritate bine strunită.

— Nu chiar atît de rău, Sir, răspunse Nicholls. În două-trei săptămîni ar trebui să pot relua serviciul.

— Ba îți vei lua două luni de concediu, băiete, rosti calm omul cu părul cenușiu. Chiar mai mult dacă dorești. Zîmbi ușor. Iar dacă te întreabă cineva, îi spui că așa am hotărît eu. O țigară ?

Aprinse voluminoasa brichetă aflată pe masă, după care se rezemă de spătarul fotoliului, avînd pe moment aerul că nu știe ce să mai spună. Apoi, ridică brusc ochii :

— Ai călătorit bine la întoarcere ?

— Foarte bine, Sir. Pe întregul parcurs am fost tratat ca o personalitate de seamă : Moscova, Teheran, Cairo, Gibraltar... Nicholls zîmbi strîmb. Mult mai confortabil decît la dus. Se opri, trase adînc din țigară și-i privi pe cei de față : Aș fi preferat să mă înapoiez cu *Sirrus*.

— Nici nu mă îndoiesc, ripostă pe un ton acid Starr. Nu putem satisface însă gusturile personale ale fiecăruia. Ceea ce doream era să avem cît mai repede cu putință, și dintr-o sursă directă, o dare de seamă în legătură cu

cele întîmplate convoiului FR 77 și, în mod special, lui *Ulysses*.

Mîinile lui Nicholls se crispară pe brațele fotoliului. Mînia țîșnise în el ca o erupție. Știa că civilul așezat în fața lui îl observă cu atenție. Treptat, se destinse și, ridicînd întrebător din sprîncene, îi ceru pe mutește confirmarea celor spuse de Starr. Omul cu părul cenușiu înclină capul și rosti binevoitor :

— Spune-ne tot ce știi. Totul despre tot și toate. Nu te grăbi.

— De la începutul începutului ? întrebă Nicholls cu glas înăbușit.

— De acolo.

Și Nicholls le spuse. I-ar fi plăcut să le poată povesti lucrurile exact cum se petrecuseră ele, încă dinaintea formării convoiului și pînă la capăt. Se străduí cît putu, dar frazele ieșeau poticnite, bizar de neconvingătoare. Îl inhiba atmosfera, ambianța ; contrastul dintre căldura molcomă a acestei încăperi și cumplitul frig arctic constituia în sine o prăpastie uriașă peste care doar experiența și o mare înțelegere ar fi putut dura punte. Aici, în inima Londrei, sălbatica, incredibila poveste pe care trebuia s-o spună părea neverosimilă chiar și pentru propriile sale urechi. Ajuns pe la mijlocul ei îi privi pe ascultători, cît p-aci să renunțe. Se îndoiau oare de spusele lui ? Nu, nu era asta, cel puțin din partea bărbatului cu părul cenușiu și a amiralului. Pur și simplu oamenii erau descumpăniți, incapabili, în mod sincer, să priceapă.

Senzația aceasta de dezamăgire se atenua abia cînd începea să descrie fapte concrete : portavioanele și cargourile avariate de furtună, distruse de mine, eșuate, torpilate ; lupta disperată pentru supraviețuire în timpul marii tempeste ; uzura treptată a convoiului ; cumplita moarte a celor două petroliere ; expedierea la fund a submarinelor și doborîrea bombardierelor ; ultima șarjă a lui *Ulysses* prin furtuna de zăpadă; cu 40 de noduri și nimicirea sa de către crucișătorul hitlerist ; sosirea escadrei de luptă și fuga inamicului care nu mai apucase să provoace și alte pierderi ; regruparea convoiului risipit, ecranul de protecție format de escadrilele de vînătoare

sovietice în Marea Barentz ; în sfîrșit, acostarea în golful Kola a jalnicelor rămășițe ale lui FR 77 — în total cinci nave.

Cînd însă aborda fapte mai puțin lesne de verificat, sau chiar cu neputință să fie verificate vreodată, atunci simțea născîndu-se la cei ce-l ascultau o anume îndoială, altceva decît simpla uimire. Și totuși le povesti, cu maximum de calm și de non-implicare de care era capabil ; le povesti despre Ralston, despre luminile de luptă pe care le-a reparat și proiectoarele sale, despre omul a cărui întreagă familie fusese nimicită și care trebuise să-și ucidă propriul tată ; despre Riley, instigatorul rebeliunii și care refuzase să părăsească tunelul arborelui de transmisie ; despre Petersen, cel care omorîse un pușcaș-marin ca după aceea să-și sacrifice viața pentru navă ; despre eroismul lui McQuarter, Chrysler, Doyle și altor zeci.

Glasul lui se frînse pentru o clipă atunci cînd istorisi despre mîna aceea de naufragiați pe care-i culesese *Sirrus*. Povesti cum Brooks cedase vesta sa de salvare unui marinar care supraviețuise — fapt uimitor — cincisprezece minute în apa înghețată ; cum Turner, rănit la cap și la braț, îl susținuse pe micul Spicer, lipsit de cunoștință pînă cînd *Sirrus* se apropiase și aruncase o parîmă cu laț, după care pierise înainte de a putea fi salvat ; cum Carrington, acest om de fier, ținînd sub braț o bucată de grindă menținuse doi marinari la suprafața apei pînă la sosirea ajutoarelor. Cei doi, dintre care unul era Preston, muriseră ceva mai tîrziu ; Carrington se cățărase fără ajutorul nimănui pe parîma aruncată în acest scop, escaladase bastingajul și toate acestea cu un picior retezat de o schijă la nivelul gleznei. Carrington avea să scape ; Carrington era indestructibil. Doyle însă pierise : i se aruncase o parîmă, dar n-o putuse vedea pentru că orbise.

În timp ce povestea, Nicholls realiza că ceea ce doresc de fapt cei trei e să afle cum se comportase echipajul rebel de pe *Ulysses*. Și cu toate că le istorisise actele lor admirabile și uluitoare de bravură, simțea că interlocutorii săi nu izbutesc să le atribuie unor oameni care la un moment dat au fost în stare să ia armele împotriva propriei lor nave, în fapt împotriva regelui lor.

Atunci, Nicholls încercă să le explice tot ce se petrecuse, dar, pe cînd se străduia s-o facă, pricepu că n-o să reușească niciodată. Căci ce putea el să le povestească ? Ce le spusese Vallery oamenilor ? Cum se dusese printre ei, indentificîndu-i aproape cu el însuși în cursul acelei istovitoare vizite de inspecție ? Cum vorbise despre ei în ultimele sale clipe ? Și, mai cu seamă, cum moartea lui făcuse din ei iarăși bărbați ? Ar fi fost tot ce le putea povesti și acest tot se compunea din elemente impalpabile. Ca într-o iluminare, Nicholls simți deodată că ciudata metamorfoză a oamenilor de pe *Ulysses*, a acelor oameni acriți și sleiți deveniți supraoameni nu putea fi nici explicată, nici înțeleasă, pentru că singurul care-i dădea un sens era Vallery. Or, Vallery murise.

Era istovit, istovit de tot. Știa că e departe de a fi un om sănătos. Mintea îi era încețoșată, amintirile încîlcite, amesteca lucrurile între ele. Pierduse sensul cronologic al faptelor, îl stăpîneau șovăielile și incertitudinele. Brusc, îl copleși inutilitatea strădaniilor sale și atunci amuți.

Auzi ca prin ceață pe cel cu părul cenușiu punîndu-i o întrebare cu glas scăzut ; bălmăji un răspuns cu voce tare, fără să gîndească ce spune.

— Ce ? Ce-ai spus ? făcu acesta privindu-l cu un aer bizar.

Chipul amiralului rămase perfect impasibil. Cel al lui Starr exprima o totală uluire.

— Am spus doar atît : „E cel mai bun echipaj pe care un comandant l-a avut vreodată", murmură Nicholls.

— Înțeleg.

Ochii bătrîni și osteniți îl priviră cu fixitate, dar buzele n-au făcut nici un comentariu. Degetele băteau încetișor toba pe tăblia mesei. Se uită lung la cei doi amirali, apoi din nou la Nicholls.

— Trage-ți un pic sufletul, băiatule. Pe noi, scuză-ne, te rog.

Se ridică și se îndreptă cu pași arari către ferestrele largi tăiate în peretele opus al încăperii. Cei doi amirali se luară după el. Nicholls nu clinti ; nici măcar nu-i urmări cu privirea. Prăvălit în fotoliu, fixa fără să vadă, cu o căutătură tristă, cîrjele culcate jos între picioarele sale.

Din cînd în cînd auzea un murmur. Glasul ascuțit al lui Starr era mai deslușit : „O navă rebelă, Sir... nu mai poate fi niciodată ce-a fost... e mai bine așa..." Nicholls nu izbuti să prindă răspunsul, după care îl auzi pe Starr zicînd : „...ca unitate combatantă nu mai valorează nimic..." și pe cel cu părul cenușiu ripostînd rapid, vehement, pe un ton ce indica dezacordul, dar iarăși nu pricepu ce anume spusese. Vocea gravă a amiralului rosti ceva în legătură cu o „ispășire", iar civilul dădu, încuviințînd, din cap. Atunci, Starr se întoarse spre Nicholls și acesta înțelese că vorbesc despre el. I se păru că aude „îi e încă rău" și o „teribilă încercare", dar poate era doar închipuire.

Oricum ar fi fost, nu-i mai păsa de nimic. Dorea un singur lucru : să plece. Se simțea străin într-o țară străină și-i era perfect indiferent dacă aveau să-l creadă sau nu. Locul său nu era aici unde totul era normal, real, cert...

Se întrebă ce-ar fi spus Baby-Kapok dacă s-ar fi aflat acum unde se afla el și surîse evocînd imaginea aceasta dragă.

Treptat-treptat, își dădu seama că discuția șoptită se terminase și că cei trei stăteau în picioare în fața lui. Zîmbetul i se șterse și ridicînd capul îi văzu că se uită la el cu ochi plini de îngrijorare.

— Îți cer din toată inima iertare, spuse cel cu părul cenușiu, pe un ton de mare sinceritate. Ești suferind, iar noi ți-am pretins prea mult. Vrei să bei un păhărel, Nicholls ?

— Nu, mulțumesc, Sir, răspunse Nicholls ridicîndu-se. O să-mi revin imediat. Șovăi o clipă. Mai aveți ceva cu mine ?

— Nu, nimic. Glasul civilului era sincer, prietenesc. Ne-ai fost de un prețios ajutor, doctore. O excelentă dare de seamă. Crede-mă că-ți mulțumesc mult de tot.

„Un mincinos și un gentleman", gîndi Nicholls, dar fără ranchiună. Se ridică anevoie și-și luă cîrjele. Strînse mîna lui Starr și pe cea a amiralului. Civilul îl însoți pînă la ieșire, sprijinindu-l de braț. În pragul ușii, Nicholls se opri.

— Iertați-mă, Sir, că vă plictisesc cu asemenea chestii, dar de cînd începe permisia mea ?

— Din această clipă. Și-ți doresc să fie bună. Ai meritat-o din plin... Unde te duci ?

— La Henley, Sir.

— Henley ? Aș fi jurat că ești scoțian.

— Chiar sînt... dar n-am familie.

— Ah ! O femeie, doctore ?

Nicholls înclină tăcut capul.

Cel, cu părul cenușiu îl bătu pe umăr și zîmbi prietenește.

— Sînt sigur că-i frumoasă, nu ?

Nicholls se uită la el, se uită la sentinela care deschisese deja ușa dinspre stradă, și-și potrivi cîrjele.

— Nu știu, Sir, răspunse el calm. Nu știu nimic. N-am văzut-o niciodată.

Traversă șontîc-șontîc pardoseala de marmură a holului, trecu pragul masivei uși și ieși, șchiopătînd, în soarele de afară.

AMBARDEE Abaterea navei din drum, în marş, prin salturi laterale bruşte şi necontrolabile ale provei datorită şocurilor valurilor asupra cîrmei sau rafalelor de vînt.

AMIRALITATE Organul superior de conducere a forţelor maritime militare engleze.

ANCORA LA PIC În manevra de plecare de la ancoră a navei se spune că ancora este „la pic" cînd lanţul are poziţia verticală iar ancora este gata să smulgă.

ANCOROT Tip de ancoră cu traversă şi braţe fixe de dimensiuni mai mici decît ancorele navei. Serveşte la manevră ca auxiliar şi pentru bărci.

ARBORE PORT ELICE Tronsonul din pupa al liniei de arbori care susţine elicea şi care transmite acesteia momentul de rotaţie de la maşină.

ARBORE TRIPOD Arbore (catarg) la nave militare de construcţie recentă format în general dintr-o coloană de oţel susţinută de două picioare tubulare, iar partea superioară (arboretul) montată pe gabie care se reazemă pe 2—4 furci.

ARMAMENT (milit) În cazul unui crucişător (din perioada celui de al doilea război mondial) armamentul lui se compune din : *armament principal* (tunuri de 152—155 m/m, 6—15 piese) ; *armament secundar* (tunuri de 100—127 m/m — 6—12 piese ; de 40 m/m — 8—10 piese, de 20 m/m şi mitraliere grele. Acest armament are cu precădere destinaţie A.A.) ; *tuburi lanstorpile :* 6—8 piese de 533 m/m ; *grenade antisubmarine ; catapultă ;* — 1—2 hidroavioane. (Firește, clasificarea şi numărul pieselor nu este limitativă, ea variind de la unitate la alta, de la un stat la altul.

ARMA (a) A dota o navă cu tot materialul, echipamentul, armamentul, etc., necesar pentru îndeplinirea misiunilor specifice respectivei nave.

BALANS Mişcare de tangaj, de ruliu sau combinată a navei, datorită valurilor, hulei, vîntului sau manevrei proprii.

BOCAPORT Gură de magazie — deschidere în punţile navei pentru încărcarea şi descărcarea diferitelor materiale, mărfuri, etc.

BABORD Partea din stînga unei nave în raport cu axa sa longitudinală (cînd se priveşte spre prova).

BALENIERĂ Barcă de serviciu cu forme fine şi viteză mare, propulsată cu rame sau cu motor, folosită la bordul navelor militare şi comerciale, în special pentru vizitele oficiale ale comandantului.

BALIZĂ DE ANCORĂ (CĂPĂŢÎNĂ) Flotor biconic legat de braţul ancorei prin intermediul unui cablu numit gripie şi care se scufundă odată cu ancora, avînd scopul să marcheze locul unde se află aceasta, în eventualitatea ruperii lanţului de ancoră.

BASTINGAJ Parte a bordajului ce depăşeşte în unele locuri puntea. La navele vechi era locul de depozitare a hamacelor strînse.

BIGA Instalaţie la bordul navelor întrebuinţată la efectuarea unor manevre grele (ambarcarea, debarcarea sau manevrarea pe navă a pieselor grele). Se compune dintr-un braţ (bilă) fixat pe catarg, celălalt capăt mobil şi servind la ridicare.

BORD BABORD Echipajul din bordul babord. Parte din echipajul navei care execută anumite lucrări sau asigură serviciul într-un interval de timp stabilit. Cealaltă parte a echipajului este constituită în bordul tribord.

CABESTAN Aparat de ridicat sau de deplasat sarcini pe distanţe relativ scurte cu ajutorul unui cablu sau lanţ ce se pune în mişcare cu ajutorul unui cablu sau lanţ ce se pune în mişcare cu ajutorul unei tobe cu axa de rotaţie verticală.

CABLU Unitate de lungime egală cu 185 m (a zecea parte dintr-o milă marină). Se foloseşte la măsurarea distanţelor mici pe mare.

CALAFAT Cîlţi gudronaţi folosiţi pentru etanşarea punţii şi a bordajelor la navele din lemn.

CANARISI (a) A se apleca într-un bord în planul transversal ca urmare a acţiunii unor forţe exterioare asupra navei (valuri, vînt) sau a deplasării laterale a unei greutăţi de la bord.

CAP Este sinonim cu „drumul navei". Orientarea urmată de o navă în timpul navigaţiei, faţă de direcţia Nord.

CAPAC Piesă de lemn, fier sau pînză rezistentă cu care se acoperă un obiect de pe punte, sau un orificiu.

CASTEL CENTRAL Suprastructură situată pe puntea superioară şi pe toată lăţimea acesteia, deasupra compartimentului maşinilor şi care cuprinde complexul de conducere a navei (navigaţie, manevre, semnale, etc.).

CAPĂ Poziţia pe care o ocupă o navă în raport cu direcţia vîntului, pentru a suporta un timp foarte rău.

CARENĂ Partea exterioară din corpul navei ce se află sub linia de plutire. Din punct de vedere constructiv este partea cea mai importantă din corpul navei.

CAREUL OFIŢERILOR Sala de mese a ofiţerilor la bordul navei, şi loc de reuniune.

CARLINGĂ PE PUNTE Grindă longitudinală de lungime redusă, instalată sub punte pentru consolidarea porţiunilor cu mari solicitări.

CARTUL DE LA MIEZUL NOPŢII Serviciul de cart efectuat între orele 0—4.

CAVALET Suport pentru bărci şi şalupe la bordul navei.

CATAPULTA Dispozitiv (cărucior) pentru lansarea unei aeronave care trebuie să atingă o viteză mare de decolare pe un spaţiu restrîns, fără a putea rula.

CENTRALA DE ARTILERIE Încăpere situată în interiorul navei, la adăpost de lovituri, echipată cu ansamblul aparatelor necesare pentru determinarea elementelor de ochire a tunurilor: lunete de ochire în înălţime şi direcţie, calculatoare ale distanţei la ţintă, ale vitezei de deplasare a acesteia, aparate pentru determinarea componentelor vîntului, masa de calcul a corecţiilor, etc. C.A. se află în permanentă legătură cu puntea de comandă şi postul central al telemetrelor.

CÎRMA BANDĂ (dreapta, stînga) Comandă ce se dă timonierului pentru a manevra timona la stînga sau la dreapta, faţă de unghiul maxim.

COCA Corpul navei, partea principală a ei, constînd din osatură, bordaj exterior, interior şi punţi, inclusiv suprastructurile.

COFFERDAM Compartiment etanş. La navele petroliere aceste compartimente sînt situate la capetele prova şi pupa ale tancurilor de petrol separîndu-le de restul navei.

COLAC PANTALON Dispozitiv de salvare a echipajului unei nave eşuate; constă dintr-un colac de salvare prevăzut cu o pereche de pantaloni în care se îmbracă persoana ce se transbordează. Colacul este tras deasupra apei ghidat de un cablu ce se întinde între nava eşuată şi coastă sau altă navă.

COMODOR În marina militară britanică, ofiţer cu gradul de comandor avînd sub comandă o divizie de nave (2—3 unit.) sau o escadrilă de nave uşoare ce intră în componenţa unei escadre; în marina civilă, comandantul de navă cel mai vechi al unei companii şi, în cazul unui convoi, comandantul acestuia.

COMPAS GIROSCOPIC Sau girocompas. Aparat bazat pe principiul giroscopului, folosit la indicarea direcţiei nordului adevărat (geografic) independent de magnetismul terestru, spre deosebire de compasul magnetic (busola) care indică nordul magnetic.

CONTACT Legătura stabilită între mijloacele de detectare ale unei nave (vizuale, acustice, mecanice, electromagnetice) şi o altă navă sau obiectiv de la suprafaţă, din adînc, din aer sau pe uscat.

COPASTIE Bandă din tablă cu care se înalţă bordajul exterior al navei deasupra punţii superioare, pentru a se împiedica căderea persoanelor şi a obiectelor de pe punte în apă.

CORP MORT Grindă metalică sau de lemn introdusă pe mal într-o săpătură în formă de T folosită pentru legarea navelor cu parîme sau cu lanțuri.

CORVETA Tip de navă de luptă din epoca navelor cu vele, cu puntea continuă de la prova la pupa și armată cu 18—31 tunuri. În epoca navelor cu mașini numele s-a transmis unui tip de navă de tonaj redus cu excelente calități nautice, destinată în special misiunilor de patrulare și de escortă a convoaielor de nave de transport în timp de război.

CUPLUL MAESTRU Secțiunea transversală de cea mai mare suprafață a unei nave, obținută prin intersecția corpului navei cu un plan transversal vertical.

CURENT Denumire generală dată parîmelor de diferite dimensiuni care montate pe una sau mai multe macarale formează palancuri.

DANĂ Porțiune de cheu la care poate acosta și staționa o navă.

DEFERLARE Căderea crestelor de val spre înainte ca urmare a faptului că baza valului întîlnește un obstacol, o zonă cu fund mic sau un banc.

DERIVĂ Deplasarea navei cauzată de vînt sau de curenți.

DUNETA Suprastructură situată la pupa unei nave deasupra punții superioare.

ECHE Piesă fixată pe capul axului cîrmei servind la manevrarea acesteia (firește, e vorba de ambarcațiile mici ; șalupă, barcă, etc.).

ETAMBOU Piesă rezistentă așezată la extremitatea pupa unde se îmbină elementele constructive ale fundului și ale bordurilor.

ETRAVĂ Piesă din oțel de mare rezistență la extremitatea prova a navei.

FACȚIONAR Marinar din bordul de serviciu ce execută observarea atentă a mării într-un anumit sector ce-i este indicat.

FILĂ LANȚUL (a) A da drumul lanțului unei ancore în mod treptat.

FORMAȚIE În navigația în grup, navele pot ocupa diferite poziții relative una față de alta. Astfel, cînd navele navigă una în pupa celeilalte, formația se numește : linie de șir ; cînd navigă paralel, cu provele pe aceeași linie, formația se numește : linie de front ; cînd marșul se desfășoară cu navele eșalonate la un anumit relevment una de alta, formația se numește : linie de relevment. Mai există formații „în convoi" ; aici, navele escortate sînt ținute să respecte cu strictețe un anumit drum, viteză și relevment, poziția lor devenind astfel variabilă.

FREGATA Navă de război întrebuințată la escortă la vînătoarea de submarine.

FUNDA ANCORA Comandă ce se dă în momentul în care ancora este lăsată să cadă.

FUNGA Manevră curentă ce se folosește pentru ridicarea și coborîrea velelor și a vergilor.

FURCUȚA Distanță egală cu a 8-a parte din lungimea zonei de împrăștiere a loviturilor ce încadrează ținta. Este deci o corecție de înălțător, de valoare unghiulară, vizînd printr-o succesiune de corecții, plasarea loviturii direct pe țintă.

GABIE Mică platformă situată la catargul din prova care servește ca post de observare.

GEAMANDURA DE CEAȚĂ Corp plutitor ce este remorcat de navele unui convoi pe timp de ceață ; este astfel conceput, încît apa este proiectată la înălțime printr-o deschidere orizontală, marcînd poziția geamandurii.

GISMENT Unghiul orizontal format de axa longitudinală a navei (originea-prova) și direcția la un obiect de pe mare sau de pe uscat. Se măsoară fie de la 0° la 180° la tribord sau babord, fie de la 0° la 360° în sensul mersului acelor de ceasornic.

GRADE (milit) În Royal Navy — ca dealtfel în toate marinele militare — gradele personalului îmbarcat diferă ca denumire de acelea întîlnite în armata de uscat. Astfel soldații (trupa) se compune din marinari (matrozi, mateloți) ; grupa subofițerilor este alcătuită din maiștri și submaiștri (principali și de diferite clase și specialități). Gradele ofițerilor cuprind : ofițeri inferiori (aspirant, locotenent, căpitan) ; ofițeri superiori (locot.-comandor, cpt.-comandor, comandor) și ofițeri-amirali (contraamiral, vice-amiral și amiral).

GREEMENT Totalitatea manevrelor de la bordul unei nave, prin manevre înțelegîndu-se parîmele, cablurile, lanțurile ce servesc pentru manevrarea verigilor, velelor.

GUVERNA (a) A menține un anumit drum.

HABITACLU Suportul busolei constituit din lemn sau un metal nemagnetic și care conține sistemele de fixare a barelor magnetice de compensare. Este acoperit cu o calotă de alamă.

HUBLOU Deschidere circulară în borduri și la suprastructuri pentru iluminare naturală și pentru aerisire.

HULĂ Mișcarea suprafeței mării după încetarea furtunii, cu valuri ce ating 10—15 m înălțime și care nu se sparg.

HULĂ CONTRARIE Hulă de ocean la care direcția de propagare a valurilor este opusă vîntului.

H.M.S. Inițiale ce preced denumirea navelor de război britanice și care se traduc prin : „nava majestății sale..." (His — sau Her — Majesty Ship's...), după cum pe tronul Angliei se află un rege sau o regină.

MILA MARINĂ Unitate de măsură a distanțelor pe mare. Este egală cu lungimea unui minut de arc de meridian și variază odată cu latitudinea, mărimea ei crescînd de la Ecuator spre poli. Prin convenție s-a adoptat o valoare medie egală cu 1852.

NADIR Punct de pe bolta cerească situat la intersecția verticalei locului cu suprafața sferei cerești în partea opusă emisferei în care se găsește observatorul.

NOD Unitate de viteză folosită în marină, egală cu o milă marină (1852 m) parcursă într-o oră.

PARÎMA Frînghie sau cablu de diferite grosimi din fibre vegetale, metalice sau sintetice și întrebuințată la bordul navelor atît la manevrele de legarea acestora, cît și la majoritatea lucrărilor marinărești.

POST DE VEGHE Loc la bordul unei nave situat la o înălțime cît mai mare de unde marinarii din cartul de serviciu observă cu atenție marea sau alte obiective.

PUNTE DE COMANDĂ Partea dintr-o punte deasupra castelului central destinată serviciilor de conducere a navei.

PUNTEA PUPA Porțiunea de punte cuprinsă între etambou și planul cuplului maestru al navei.

PUNTE SUPERIOARĂ Puntea cea mai de sus care acoperă coca navei pe toată lungimea acesteia.

PUȚ CENTRAL Spațiul descoperit situat deasupra punții superioare între peretele dinspre pupa al teugii și peretele frontal al castelului central.

RELEVMENT Unghiul orizontal cuprins între o direție de referință și direcția la obiectul relevat. Direcția de referință poate fi : Nordul adevărat sau geografic (R. adevărat) ; Nordul magnetic (R. magnetic) ; Nord-compas (R.-compas) ; Axa longitudinală a navei spre prova (R.-prova, vezi și „gisment"). Unghiul se măsoară de la 0° la 360° în sensul mersului acelor de ceasornic.

RELEVMENT Unghiul orizontal cuprins între o direcție de referință și direcția la care se vizează un obiect.

RESAC Val ce trece peste un obstacol întîlnit pe țărm.

RULIU Mișcare de balans a unei nave în jurul axei sale longitudinale.

SABORDA (a) A străpunge o navă sub linia ei de plutire sau a crea, prin orice mijloc, o gaură în coca ei în scopul scufundării acesteia.

SART Cablu rigid din sîrmă de oțel cu care se ancorează un catarg lateral (în borduri).

SAULĂ Parîmă cu circomferința de 1,5—3,5 cm. folosită în special pentru ridicarea pavilioanelor, a felinarelor de semnale, etc.

SCARĂ BEAUFORT Scara vîntului. Scară convențională introdusă în meteorologie în anul 1808 în care tăria vîntului este redusă prin cifre de la 0—12.

SCAUN DE BOTMAN Platformă dreptunghiulară, ridicată pe catarg printr-un sistem de parîme și o macara pînă la înălțimea necesară efectuării operațiunii cerute.

SEMICERC NAVIGABIL sau semicerc manevrabil. Porțiunea din stînga sau dreapta unui ciclon și în care o navă poate manevra pentru a ezita intrarea în centrul ciclonului.

SERVOMOTOR Mașină cu ajutorul căreia la navele mari se realizează mișcarea cîrmei și care este cuplată cu axul timonei.

SIFLEE Fluier special pentru transmiterea diferitelor semnale, pentru adunarea echipajului sau executarea unor manevre.

SIAJ Dîra de apă învolburată lăsată la pupa unei nave în mers ca efect al rotirii elicii.

SISTER SHIPS Nave surori. Nave cu caracteristici constructive identice, construite după același proiect și, în majoritatea cazurilor, în același șantier.

SPARGE VAL Parapet în formă de unghi construit din tablă rezistentă fixat cu vîrful spre prova navei care asigură scurgerea apelor în borduri.

STATUL MAJOR AL NAVEI Totalitatea ofițerilor unei nave, aflați sub ordinele comandantului.

STRAI Cablu ce susține un catarg în spre prova.

ȘEF DE CART Ofițer de punte care prestează serviciul de conducere a navei într-un interval de timp numit cart de serviciu.

ȘEF DE ECHIPAJ Membru al echipajului de punte cu îndelungată practică marinărească care conduce întreaga activitate a echipajului de punte.

ȘENAL Fișie de apă din lungul unui rîu, al unui canal, strîmtoare sau la intrarea unui port care asigură navigația curentă tot timpul anului sau numai într-un anumit interval de timp.

TABLOUL PUPA Partea superioară a bordajului pupei.

TACHET Piesă din lemn sau metal în formă de T fixată în diferite locuri pe navă și servind la legarea parîmelor, saulelor.

TAMBUCHI Deschidere practicată în punte pentru accesul în spațiile de locuit sau în magazii. Se acoperă cu capace cu închidere etanșă.

TANGAJ Mișcarea de balans a navei în jurul unei transversale.

TANGON Bilă groasă sau stîlp (școndru) fixat cu un capăt de unul din borduri care servește la legarea bărcilor lansate la apă cînd nava este în staționare.

TEUGA Suprastructură în extremitatea prova a unei nave.

TIMONA Roată prevăzută cu mînere cuplată cu instalația de guvernare a navei și care acționează asupra cîrmei fie prin intermediul servomotorului, fie prin forța manuală.

TIMONERIE Camera de pe comanda de navigație amenajată special pentru guvernarea și manevrarea navei.

TIMONIER Marinar de punte specializat în manevra cîrmei pentru ținerea drumului ordonat sau pentru manevra navei.

TRAVERS (la) Direcția perpendiculară pe axa longitudinală a navei (în relevment de 90° de la prova la tribord și babord). Spunem deci : nava X e la traversul navei Y atunci cînd drumul primei intersectează perfect perpendicular direcția de marș a celei de a doua.

TRIBORD Partea din dreapta a unei navei în raport cu axa sa longitudinală (cînd se privește spre prova).

URECHE Piesă metalică fixată rezistent pe punte și prin care se trec parîmele de legare sau remorcile în scopul ghidării lor.

VARANGĂ Element dn structura transversală a fundului navei ce face legătura între coaste.

VELAR Specialist în confecționarea și repararea velelor, tenzilor, capoatelor, etc...

VERGĂ Bară montată orizontal pe partea anterioară a unui catarg. La navele moderne folosește pentru susținerea antenelor și pentru ridicarea pavilioanelor de semnalizare.

VINCI Mașină de ridicat sau tras folosită la tragerea sau filarea parîmelor de manevră, a remorcilor, etc.

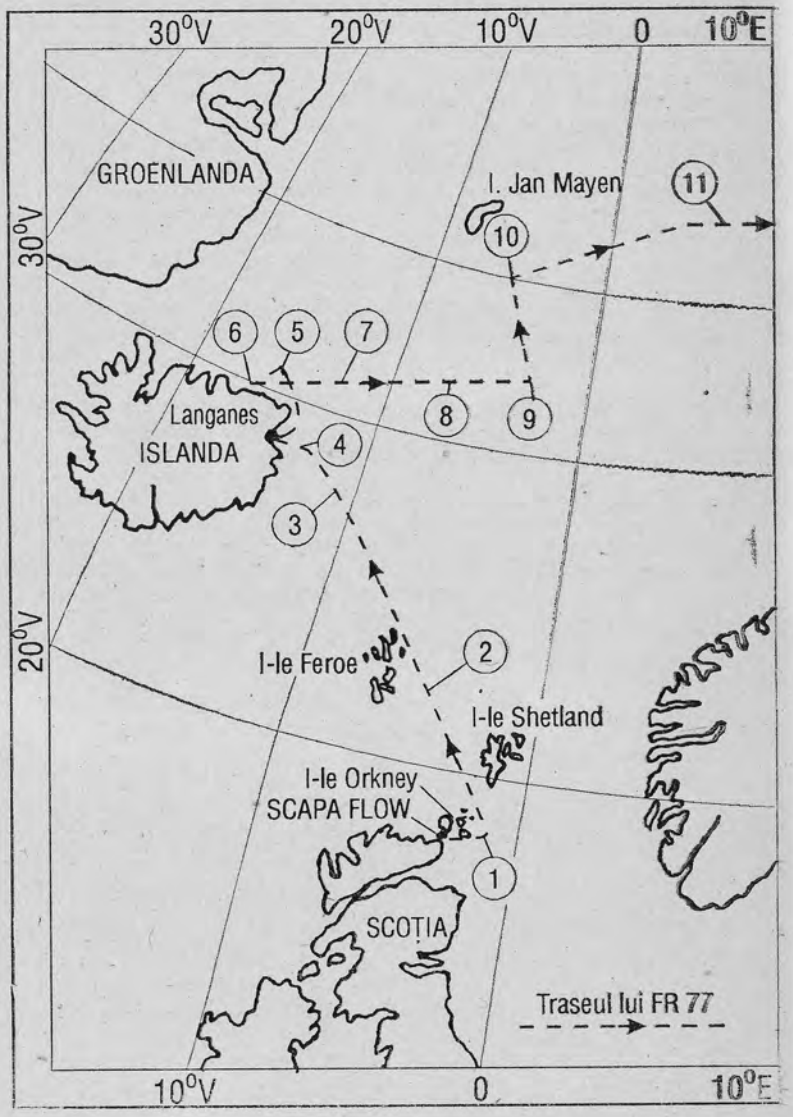
30°V
20°V
10°V
0
10°E
GROENLANDA
I. Jan Mayen
30°V
20°V
Langanes
ISLANDA
I-le Feroe
I-le Shetland
I-le Orkney
SCAPA FLOW
SCOȚIA
Traseul lui FR 77
10°V
0
10°E

10°E
20°E
30°E
40°E
50°E
I. Ursului
C. NORD
G. Kola
Murmansk
CERCUL POLAR DE NORD
U.R.S.S.
SCANDINAVIA
50°E
40°E
1 LUNI-dimineață
2 LUNI-seara
3 MARȚI-dimineață
4 MARȚI-după-amiază
5 MARȚI-noaptea
6 MIERCURI-10.30
7 MIERCURI-16.00
8 JOI-dimineață
9 JOI-16.00
10 VINERI-dimineață
11 SÎMBĂTĂ-dimineață
12 SÎMBĂTĂ-18.00
13 SÎMBĂTĂ-noaptea
14 DUMINICĂ-în zori
10°E
20°E
30°E